

SZUBOTICA  
MAJ JOVIN TRG 2  
Telefonok  
Kiadóhivatal 6-66  
Korkezdő 5-10. 5-83

# NAPILÓ

egyetévre 165 dinár  
egy hónapra 56 dinár  
Korkezdő  
minden nap, hétfőn és  
csütörtökön 11

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 5.

272. SZÁM

VASÁRNAP

## Uj név — új élet

Az ország közvéleménye az állam elnevezésében és közigazgatási beosztásában történt korszakalkotó változás hatása alatt áll.

Az állam neve többé nem Szerbek, Horvátok és Szlovének Királysága, hanem Jugoszlávia Királyság. Ennek a ténynek jelentőségét csak úgy lehet teljes érteke szerint felbecsülni, ha tekintetbe vesszük, hogy az államalkotó nemzet hivatalos trializálásából milyen romboló ellentéteket és áldatlan viszályokat fakasztott január hatodika előtt a pártpolitika. Az új elnevezésben a nemzeti egység és polgári jogegyenlőség elve érvényesül és az Ofelsége történelmi nevezetességű proklamációjában körvonalazott nagyszerű koncepció egyik lényeges eleme jut kifejezésre.

Ugyanaz a törvény, amely az állam új elnevezésével *categoria imperativus*-ként szabja meg a nemzeti élet fejlődésének irányát és szellemét, intézkedik az állam területének új közigazgatási beosztásáról is. Az eddigi harminchár-on tartomány helyett kilenc bánság létesül, a geográfiai fekvéstől meghatározott kilenc közigazgatási egység, amelyeken belül az egyes vidékek speciális gazdasági szükségletei dominálnak anélkül, hogy az államegység a legesekélyebb csorbát szenvedné. Ezzel a beosztással — mint Zsivkovics Petár miniszterelnök a minisztertanácson tartott beszédében hangsúlyozta — a központi igazgatás terhei csökkennek és egyszerűbb, célszerűbben megszervezett közigazgatás képződik. Sok fontos hatáskör átutalása a bánságok illetékességébe az ügyek gyorsabb elintézését teszi lehetővé. A bánságok határainak megállapításánál az volt a vezető szempont, hogy a határok természetesen legyenek és eleget tegyenek azoknak a követelményeknek, amelyeket az egyes vidékek egymásközti közlekedési viszonyai irnak elő. A miniszterelnök az új beosztást méltán tekinti előfeltételnek arra, hogy a nép a nemzeti egység belső harmonizálásában szabadon és nyugodtan fordíthassa energiáit kulturális és gazdasági megerősödésére s ezáltal a nemzetközi békének is megbízható tényezője legyen.

Emlékezzetek, hogy az immár szerencsésen végetért párt harcok korában a tartományi igazgatás problémája számottevő ütközőpont volt a szembenálló két tábor között. A január hatodika előtti kormányoknak állandóan nekiszegtek azt a követelést, hogy a tartományok számát tetemesen redukálják. De mint ahogy a pártokra támaszkodó kormányok sok más életbevágó kérdés megoldására is képtelenek voltak, ez a feladat is a meg nem értés és gyűlölködés martaléka lett. A január hatodik történelmi szárnyalású elhatározásra volt szükség, hogy a nemzeti erők megrendült egyensúlya helyreálljon és megkezdődjék az az igazi építő munka, amely az állam fejlődését egészséges mederbe tereli.

A depolitizálás művének végrehajtása után most már tető alá kerülhetett az állam új elnevezéséről és közigazgatási beosztásáról szóló törvény, amely hatalmas lépés a konszolidáció útján. A bánságok szervezetét úgy kontemplálja a törvény, hogy az ország minden vidéke a maga kulturális és gazdasági igényeinek gyorsabb tempójú kielégítésével működhessek közre annak a nagy egésznek felvirágoztatásán, amelyet ez a két szó jelöl meg: *Jugoszlávia Királyság*.

Mezőgazdaság, gyümölcsstermelés, szőlészeti, erdészeti, mezőrendőrség, kolonizáció, utak és hidak, csatornázás, vízellátás, vízierők kihasználása, munkásvédelem, rokkantügy, szegényügy, egészségügy, iskolatügy: csupa olyan terület a közigazgatási tevékenység számára, amelynek megmunkálása annál hasznosabb, minél kevésbé alkalmas a régi időkben annyiszor kiaknázott olcsó hatások elérésére. A törvény a bán köteletségévé teszi, hogy a bánságokban a kulturális és gazdasági haladást előmozdítsa. Mindaz, amit a kormányzat eddig tett az ország rendjének, nyugalmának és belső békéjének biztosítása terén, kellő bázist nyújt arra, hogy a bánok ezt a missziójukat sikeresen tölthessék be.

A gondokkal küzdő, megélhetése feljavítására törekvő nép bizalommal látja, hogy azok, akik az ország sorsát intézik, törődnek vele és cselekedeteik legfőbb rugója a szanalás céljait felöllelő akarat. Az az általános megelégedés és osztatlan öröm, amellyel az állam polgárai az alapvető új törvényt fogadják, a mai rezsim programjának legilletékesebb approbációja.

## Merényletet követtek el a román belügyminiszter ellen

Egy fiatal munkás rölött a miniszter autójára, a golyó azonban sértetlenül hagyta a kocsiiban ülő belügyminisztert — A merénylőt e fogják

Bukarestből jelentik: Szombaton délután fél négykor, amikor Vajda Vojvoda Sándor belügyminiszter elhagyta a belügyminisztérium épületét és beszállt a kapu előtt várakozó autójába,

az utca másik oldaláról revolverlövés hangzott el. A golyó áttarta az autó üveztábláját és a szemközti ablak üvegét átörve távozott, anélkül, hogy az autóban ülő Vajda-Vojvoda belügyminisztert megsértette volna.

Az utcán meglehetősen sokan jártak és látták, hogy a belügyminisztérium kapujával szemközt az utca másik oldalán egy magasnövésű meglehetősen jól öltözött fiatalember álldogál. A dörrenés zaja után többen a merénylő felé futottak, aki azonnal a lövés után

eldobta a revolvert és szaladni kezdett.

Járérelők és rendőrök vették üldözőbe a merénylőt, akit izgalmas hajszá után elfogtak és a rendőrségre vitték. A fiatalember a rendőrségen elmondta, hogy Goldenberg Károlynak hívják, husz éves jassii munkás.

Arra a kérdésre, hogy miért akarta megölni Vajda Vojvoda Sándor belügyminisztert, a merénylő azt válaszolta, hogy

a lapényi lényaszasztrók alkalmával egyenlőt hányatókört ekart bosszút állni a belügyminiszteren, aki futni hagyta a tömegmészárlás hiadásait.

A merénylőt letartóztatták és a nyomozást nagy erővel folytatják.

## Jugoszlávia új közigazgatási szervezete új etap a teljes konszolidáció felé

Svrljuga pénzügyminiszter nyilatkozata a korszakalkotó reformról

Az Avala jelenti Beogradból: Zsivkovics Petár tábornok, miniszterelnök az ország új elnevezése és az új közigazgatási beosztás alkalmából az ország minden részéről számos üdvözlő táviratot kapott. Így többek között Zagrebból, a jugoszláv haladó klub, a Jugoszláv Matica elnöksége, a zagrebi tartomány lakossága nevében dr. Zoristics Milán főispán, Szplithól a Jugoszláv Matica elnöksége, Szplith város közönsége nevében Récies Jása polgármester, a jugoszláv evezőszövetség, a vendéglős és kávéiparosok egyesülete, Cszejekről Szirovacki Hinko, Szusakról a Narodna Odbrana helyi szervezete, Krizevcirol a volt demokratapárt nevében dr. König Branko, Zenicáról a szoklegyesület elnöksége, Nasicéről Dloui főszolgabíró, Krajevciáról a polgármester, Crikvenicáról a jugoszláv-csehszlovák liga üdvözlötték a miniszterelnököt, aki még az ország többi vidékéről is rendkívül sok üdvözlő táviratot kapott.

Az Avala jelenti Párisból: Az egész sajtó részletesen kommentálja a Jugoszláviában végrehajtott reformot és megállapítja, hogy

Ofelsége Alekszandar királynak sikerült az ország reorganizálását nagy mértékben előbbre vinni.

Az Avenir szombat reggeli számában hangsúlyozza, hogy

Ofelsége Alekszandar király elhatározását olyan eseménynek kell tekinteni, amely egész Európára nagyjelentőségű.

Az Infransigeant péntek esti száma azt írja, hogy a jugoszláviával új közigazgatási szervezet új etapot jelent az ország teljes konszolidációja felé.

A francia lapok természetesen főként Streseman-nak a hatálával foglalkoznak mégis a jugoszláv változásokról szóló hírek is nagy figyelmet keltettek a közvéleménynek. Párisi politikai körök azt tartják, hogy Alekszandar király döntése igen nagy jelentőségű a jugoszláv királyságra nézve, úgy belső, mint a külpolitikai tekintetben.

Mint Zagrebból jelentik, Svrljuga Sztankó pénzügyminiszter a lapok részére nyilatkozatot adott az állam új berendezkedése alkalmából. A pénzügyminiszter nyilatkozatában a következőket mondotta:

— A király Ofelségének határozata az állami közigazgatás átszervezéséről és az ország egységes elnevezéséről történelmi fontosságú tény és mi a kormány tagjai a legnagyobb megelégedéssel fogadták. A csütörtök esti határozat világos körvonalait adja az állam fejlődésének, új alapokat nyújt a konszolidációra irányuló munkának, eltüntet minden bizonytalanságot, amely eddig akadályja volt a nemzeti és gazdasági élet teljes kifejlődésének. Amíg az államnak Jugoszlávia királysággá történt elnevezésével megerősödött az egység elve, addig a közigazgatás decentralizálásával ki fog fejlődni egy olyan közigazgatási rendszer, amelynek óriási előnyei vannak az eddigi rendszerrel szemben.

Nekem, mint horvát embernek, rendkívül örövendetes az a tény, hogy politikai tekintetben teljes mértékben megvalósult az illír mozgalom és Strossmayer régi álma.

Ez a szép, nagy eszme Ofelsége iniciatívája folytán gyakorlatiá vált és e történelmi ténnyel

új, fényes korszak nyílik történelmünkben. A bánságoknak meg lesz a pénzügyi lehetőségük, hogy szabadon fejlődhesnek és

a pénzügyminisztérium ügykezelésének nagy-része a bánságok hatáskörébe kerül.

Pontos az is, hogy azok az anyagi források, amelyeket az egyes bánságok kormányzására a rendelkezésre bocsátanak, arányban lesznek a bánság adófizetőképességével.

Meg vagyok győződve arról — mondotta végül a pénzügyminiszter — hogy

atpünk lelkesen és bizalommal üdvözlő Ofelsége elhatározását,

amely a külföldön is a legkedvezőbb visszhangra fog találni, különösen a külföldi pénzügyi körök bizalmát fogja még jobban megerősíteni, ami hamarosan érezettni is fogja hatását.

## Lelkesen ünnepelték Őfelségét Beckerek város közgyűlésén

### Hódoló táviratot küldtek Alekszandar király Őfelségének az új törvény kibocsátása alkalmából

Beckerekről jelentik: A vármegyeház nagytermében szombaton délután közgyűlést tartott Beckerek város képviselőtestülete. A közgyűlést *Stefanovics Nikola* polgármester nyitotta meg és a következőket mondotta:

— *Uraim tanui* voltunk egy nagyfontosságú változásnak, amely az állam belső berendezkedésében következett be. Tannai vagyunk annak is, hogy van az országban valaki, aki állandóan szívén viseli az állam minden polgárának sorsát: ez a férfiu *Őfelsége Alekszandar király*.

A képviselőtestület tagjai ezekre a szavakra felálltak és lelkesen éljenzték Őfelségét.

— *Alekszandar király* — folytatta beszédét a polgármester — már többször hebizonyította, hogy az ország érdekét folytonosan a szívén viseli. Tudjuk, hogy ez a változás nagy jelentőségű az állam életében és reméljük, hogy ez a változás hasznára is lesz az országnak és minden egyes polgárának. Engedjék

meg uraim, hogy ebből az alkalmából hódoló táviratot küldjünk Őfelsége *Alekszandar királynak* és üdvözlő táviratot *Zsivkovics Petar miniszterelnöknek*.

A közgyűlés újból lelkesen ünnepelte a királyt és egyhangulag elhatározták, hogy üdvözlő táviratot küldenek Őfelségének és *Zsivkovics Petar miniszterelnöknek*.

Ezután rátérte a napirend tárgyalására, amelynek legfontosabb pontja a jövő évi költségvetés egyes kitételeinek megállapítása volt. A közgyűlés egyhangulag 100.000 dinárt szavazott meg a munkanélküliek segélyezésére, 25.000 dinárt kulturális célokra, 60.000 dinárt kórházi célokra, 20.000 dinárt a tüdővész elleni küzdelemre, 160.000 dinárt a munkaképtelen agok segélyezésére, 30.000 dinárt a szerb hadsereg bevonulásának megünneplésére, 160.000 dinárt a tűzoltóság szubvenzionálására.

Ezután több kisebb ügyet intéztek el, majd a közgyűlés véget ért.

## Aggasztóra fordult Buzdugan régens állapota

### Titulescu vagy Presan tábornok lesz Buzdugan utóda a régenstanácsban

Bukarestből jelentik: *Buzdugan* régens állapotában szombat délelőtt rosszbodás állott be és az orvosok letették minden reményről, hogy a nagybeteg régenst megmenthik az életnek. *Buzdugan* időnkint öntudatlanul fekszik és az agónia minden percben beállhat.

A politikai pártok vezetői között *Buzdugan* sulyos állapotára való tekintettel sűrűn folynak tárgyalások

arról, hogy ki legyen utóda a régenstanácsban. Illetékes helyről származó hír szerint *Mária* özvegy királyné személyét kikapcsolták és

a legközelebbi kilátása *Presan* tábornoknak van, de sűrűn emlegetik *Titulescu* volt külügyminiszter nevét is.

aki most Románia londoni nagykövete és akit *Maniu* miniszterelnök hír szerint táviratilag hívott Bukarestbe.

## Tizenöt évi fegyházra ítélték Tuka Béla csehszlovák képviselőt

### A pozsonyi törvényszék a köztársaság elleni összeesküvés előkészítésében és katonai kémkedésben mondotta ki bűnösnek Tukát

Pozsonyból jelentik: A Tuka-perben szombaton reggel kilenc órára volt kitűzve az ítélethirdetés, de még délelőtt tizenegy órakor sem vonult be a bíróság a tárgyalóterembe, mert a hosszú ítélet és indokolás legépelesével nem készültek még el teljesen és az ítéleten a bíróság még szombaton is végzett néhány korrekturát. Már a kora reggeli órákban

óriási tömeg vette körül a pozsonyi törvényszék épületét és rendőrséget kellett kivevnyelni, amely a törvényszék folyosóit klíri-tette.

A tárgyalóterembe csak az elnök által kiállított jeggyel lehetett belépni, de a terem így is zsúfolva volt és mindenki izgatottan várta az ítélet kihirdetését.

Déli egy óra előtt öt perccel vonult be a bíróság a terembe. A vádlottak ekkor már a helyükön voltak. A teremben óriási volt az izgalom. Minden neszt elcsendesült, amikor *Terebessy* elnök felállt és kitérítve maga elé a harminckét gépelt oldalt kitévő ítéletet, megkezdte annak felolvasását.

— A köztársaság nevében — hangozott az ítélet —

a pozsonyi kerületi bíróság mint büntető törvényszék bűnösnek mondja ki *dr. Tuka Bélát* a köztársaság védelméről szóló törvény második szakaszába ütköző, a köztársaság elleni összeesküvés előkészítésének büntetésében, valamint a köztársaság védelméről szóló törvény 6. szakaszába ütköző katonai kémkedés büntetésében

és ezért a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján, amely teljes bizonyítékkal szolgált a felsorolt bűncselekményekre,

a bíróság *Tukát* ösztüntetésül tizenötévi fegyházra, ugyanannyi évi hivatalvesztésre, valamint politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére ítélte.

*Snacky* Antal bűnösnek mondotta ki a bíróság a köztársaság védelméről szóló törvény 2. §-ába ütköző köztársaság elleni összeesküvés előkészítésének büntetésében és ugyanennek a törvénynek 6. §-ába ütköző katonai kémkedés büntetésében és öt évi fegyházra, va-

lamint politikai jogainak tíz évre való felfüggesztésére ítélte. *Mach* Sándort a bíróság az ellene emelt vád és következőnényei alól felmentette, mert a lefolytatott bizonyítási eljárás során beigazolódott, hogy az ősz-



Tuka Béla

szeesküvés és kémkedés vádjá vele szemben alaplan. Az elítélteknek a vizsgálati fogságot beszámítják.

Amikor az elnök ajkáról elhangzott a tizenötévi fegyházbüntetés kiszabása,

*Tuka* mozdulatlanul hallgatta az ítéletet.

*Snacky* is nyugodtan hallgatta az ítélethirdetést, míg *Mach* kitörő örömmel fogadta felmentését.

Leny az uccákon pillanatok alatt megmozdult a tömeg, néhány perc múlva már megjelent az újságok rendkívüli kiadása és rövidesen mindenki tudta már Pozsonyban a *Tuka* ellen hozott súlyos ítéletet.

Az ítélet rendelkező része után az elnök megtette a terjedelmes indokolás felolvasását. Az indokolásban megállapítja a bíróság, hogy

*Tukát* bűnösnek kellett kimondani, mert bebizonyítottak látják az elmondott tanuvallomások alapján, hogy *Szlovenszko* elszakítására törekedett s ebből a célból összeesküvést szervezett.

Erre vonatkozólag az elhangzott tanuvallomások megnyugtató bizonyítékokat hoztak. A katonai kémkedés büntetését is bebizonyítottak látta a bíróság.

A marasztaló ítélet meghozatalának nagyrészt *Belanszky* tanuvallomását vette a törvényszék alapul.

Az egyetlen enyhítő körülményt a bíróság az elítéltek büntetlen előéletében látta.

Délután két óra múlt már, amikor az elnök befejezte az ítélet felolvasását. *Tuka* felebbezett és ártatlanságát hangoztatta.

## Halálos szláva

### Hat hónapra ítélték egy kereskedőt, mert szláváján véletlenül agyonlőtte házigazdáját

Beckerekről jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalva csütörtökön a beckereki törvényszéken *Bunics Ivó* törvényszéki elnök büntetőtanácsa. A vádlott *Martinovics Jovan* huszonhétéves volt banatszokaragorogyevói, most centai kereskedő volt, akit az ügyészség gondatlanságból okozott emberöléssel vádolt. A vád szerint 1927. januárjában, *Szent Száva* napján *Martinovics* szláváját ünnepelte és revolveréből kilőtt az ablakon a levegőbe. A golyó véletlenül fején találta *Gyukics* Milos gazdálkodót, aki pár pillanat múlva meghalt.

A vádlott az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert nem tehet róla, hogy a golyó *Gyukicsot* találta.

— A szlávamat ünnepeltem — mondotta — több vendégem volt, köztük *Gyukics* is, akinek a házában laktam és nagyon jó barátságban éltünk. Egyszer aztán, mikor *Gyukics* kiment az udvarra, elővettem a revolveremet és az ablak felső nyitott szárnyán át a revolvert felélel tartva kétszer a levegőbe lőttem. Nem is tudom megérteni, hogyan találhatta el a golyó *Gyukicsot*.

— Miért kellett magának lövöldözni? — kérdezte az elnök.

— Kérem szépen ez hozzátartozik az ünnephez, ép úgy, mint a bor.

A tanak valamennyien úgy adták elő az esetet, hogy *Martinovics* a revolvert a magasa tartotta, mikor elsütötte. Valóságos csoda, hogy valakit el lehetett találni vele. *Gyukics Szófia*, az elhunyt özvegye azt állította kihallgatása során, hogy amikor *Martinovics* először lőtt, a férje figyelmeztette, hogy ne lövöldözzön, mert eltalálhat valakit, de *Martinovics* pár perc múlva újra lőtt és a golyó a férje fejébe fúródott. Ezzel szemben a többi tanu azt vallotta, hogy a lövések közvetlen egymásután hangoztak el és nem lehetett közben őt figyelmeztetni, mert nem volt rá idő. Az asszony azonban ragaszkodott állításához és hangoztatta, hogy *Martinovics* szándékosan lőtte le az urát. *Mihajlovszki Pavle* községi tisztviselő, tanu kijelentette, hogy *Martinovics* nem is nézett arra, amerre lőtt, mert revolverét az ablakon kitarította a levegőbe de a fejét a vendéget felé fordította.

*Dr. Perkovics* Jozsif államügyész vád- és *dr. Ankiés* Bozsa ügyvéd védőbeszède után a bíróság *Martinovicsot* bűnösnek mondta ki gondatlanságból okozott emberölés büntetésében és *hathavi fegyházra* ítélte. A vádlott felebbezett.

## TÖZSDE

Zürich, okt. 5. (Zárlat.) Beograd 9.125, Páris 20.32, London 25.1375, Newyork 518, Brüsszel 72.20, Milánó 27.12, Madrid 76.85, Amszterdam 208.10, Berlin 123.40, Bécs 72.82, Szófia 3.75, Prága 15.34, Varsó 58.075, Budapest 90.40, Bukarest 3.08.

Noviszdai terménytőzsde. A noviszdai termény- és értéktőzsdén szombaton zsidó újév miatt nem volt hivatalos tőzsdeforgalom.

Liverpooli terménytőzsde, okt. 5. (Zárlat.) Buza októberre 9 sh. 1 d., decemberre (9 sh. 4 háromnegyed d.) 9 sh. 6 egynegyed d., márciusra (9 sh. 10 hétényolcad d.) 10 sh. egynyelcad d., májusra (10 sh. 2 egynyelcad d.) 10 sh. 3 és fél d.

## Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna*: Bezdán 70 (—7), Apatin 142 (—3), Bogojevó 138 (—6), Pancsevo 14 (0), Orsova 90 (+4), *Dráva*: Maribor 28, *Száva*: Zagreb 146 (—2), Sabac 29 (+8), Beograd 14 (0), *Dzava*: Szenta 2 (—1), Becej 14 (—1).



Ami a gyermekbe belénevezik, az a felnőtt egyénél már szokás. Csak tiszta fehérnemű képes a tiszta testben jóleső érzést kiváltani. Hogy a fehérneműnket állandóan vakítóan fehérén és tisztán megőrizhessük, szükségünk van jó minőségű, tiszta színezőszappanra. Olcsó marószappannál semmit sem takarítunk meg. Ennélfogva kérjük kifejezetten a 80 év óta közkedvelt

**SZARVAS VÉDJEGYŰ**  
**SCHICHT SZAPPANT**

## A Népszövetségi Uniót pacifista szellem hatja át

### Grizogono volt miniszter nyilatkozata az Unió zürichi üléséről

A napokban visszatért Beogradba a jugoszláv Népszövetségi Liga küldöttsége, amely résztvett a Népszövetségi Ligák Uniójának zürichi tanácskozásain. Beogradi munkatársunknak alkalma volt hosszabb beszélgetést folytatni dr. Grizogono Prvicszlav volt miniszterrel, a jugoszláv delegáció vezetőjével, akitől a következő érdekes részleteket tudtuk meg a mostani zürichi üléséről:

Zürichben most nem a Népszövetségi Unió plénuma, hanem inkább annak *nemzeti kisebbségi bizottsága* ülésezett. A kisebbségi bizottság az Unió *legfontosabb bizottsága*, amelyben rendszerint azok a nemzetek szoktak felvetni különböző kisebbségi kérdéseket, amelyek a háborút elvesztették és így népiük egy része más államokban kisebbséggé vált. A Népszövetségi Liga nyolc évvel ezelőtt alakult meg, éppen a legyőzött államok *iniciatívájára* és az első években a győztes államok, különösen a nagyhatalmak, távol is tartották magukat ettől az alakulattól. Később azonban, amikor látták, hogy az intézmény alkalmas, szószékké fejlődött ki könnyes nemzetközi kérdések nyilvános megtárgyalására, a győztes hatalmak is nagyobb figyelemmel fordultak a Népszövetségi Unió felé, ők is résztvesznek annak munkájában és maguk is élnek azokkal a lehetőségekkel, amelyet az, mint álláspontjuk szélszéke nyúlhat.

Az Unió kisebbségi bizottságának elnöke gróf Bernsdorff, alelnökül pedig most *Pečar Gyula* magyar delegátust választották meg. Az elnökség legak-

tívabb tagja *Bauvet* lausannei egyetemi tanár és *Ruyssen* brüsszeli professzor voltak. Mellettük még igen aktív szerepet vittek az angol delegátusok: *Dickinson* és *lord Marborough*, valamint *lady Gladston* és *madame Baker* holland delegátus, aki most Jugoszláviában tartózkodik. *Magában az Unióban pacifista ultraliberalitás szellem uralkodik* és az egész szervezetet a népszövetségi eszme avangárdájának lehet tekinteni, amely főfeladatának a Népszövetség fenntartása és fejlesztése érdekében kifejtendő propagandát tekinti.

A bennünket közvetlenül érdeklő kérdések közül ezen az ülészenon egy sem került nyilvános megvitatás alá, főleg azért, mert az egész ülészak a *genfi kisebbségi rezolúció hatása alatt állott*, amely bizonyos mértékben enyhítette a kisebbségi panaszok eddigi kezelési módját, amittől az Unió a *kisebbségek helyzetének javulását várja*. Ami pedig *speciálisan a jugoszláv-bolgár konfliktusokat* illeti, amelyek az Unió feléin fel szoktak merülni, ezuttal ezek is elmaradtak, *minthogy mind a két delegáció az akkor folyó *próvi tanácskozások hatása alatt állott* és egyik delegáció sem akarta vállalni a felelősséget azért, hogy olyan atmoszférát teremtsen, amelynek rossz kihatásai lehettek volna a pirotti tárgyalásokra.*

Még *korábról szönyegen volt egy vallási kisebbségnek az ügye, amely bennünket érintett és pedig a jugoszláviai nazarénusok kérdése*. Ezeknek a helyzete miatt ugyancs még a *mult év folyamán svájci*

*hítsorsosok beadványt intéztek az Unióhoz, felsorolva azok sérelmét*. Nyilvános tárgyalásra azonban ebben a kérdésben sem került a sor, mert a kérdés svájci felvetői *időközben különböző tények alapján meggyőződtek arról, hogy a jugoszláv kormánynek komoly intenciója az, hogy a törvényes lehetőségek határain belül előzetes tanúsítson a nazarénusok iránt.*

— Meglehetősen élénk vita folyt arról, hogy áttelepessék-e az Unió székhelyét Genfba, ahol maga a Népszövetség is székel. Ezt az indítványt elvetették, mert az Unió ezzel is dokumentálni akarja a maga teljes akciósabadságát és függetlenségét a Népszövetségtől, amely végeredményben hivatalos képviselő. Az Unió évenként háromszor ül össze, legközelebbi ülészaka jövő év márciusában lesz, ezuttal Genfben. A mostani ülészenon tizenhat nemzet népszövetségi ligái vettek részt.

## Gyilkosság — rablás — erőszak

### Tárgyalások a noviszdai felelbiteli bíróságnál

Noviszdáról jelentik: A felelbiteli bíróság több érdekes büntítést tárgyal.

Angyellov Milán bavanistai napszamos Bavanstent április 26-ikán összetalálkozott régi haragosával, *Kolarszki* Nikolával, akinek leányát Angyellov azzal gyanúsította, hogy tőle különböző dolgokat ellopt. A kritikus napon Kolarszki kihajtotta a legelőre sertéseit. Arra ment Angyellov és Kolarszki kutyái ráugrottak Angyellovra. Angyellov rákiabált Kolarszki-ra, hogy parancsolja el a kutyákat, de mert Kolarszki ezt nem tette, rátámadt Kolarszki-ra, akit a kezében levő vaskampóval nyolcszor felbűtött, úgyhogy Kolarszki másnap sérüléseibe belehalt. A belkerkvai törvényszék Angyellovot, aki azzal védekezett, hogy ittas volt, *ezévi július 6-ikán nyolcévi fegyházra ítélte*. A noviszdai felelbiteli bíróság dr. Gyurgyev Boskó felelbiteli bírósági alelnök büntető tanácsa Angyellov büntetését *tízévi fegyházra* emelte fel.

Markov Szevetszlav barátai huszonötéves földműves Nisben, ahol katonai szolgálatot teljesített, 1926 április 5-ikén *Mitrovics* Szpaszoje nevű katonatársát oldalagyveréssel háromszor megszurta és életveszélyesen megsebesítette. 1928 május negyedikén Barándán Jelics Sztóján kocsmájában feldöntötte a kézipénztárt tartalmazó asztalt és amikor a fiók kiesett, a benne levő pénzt magához akarta ragadni. Jelics szembeszállt Mrkov Szevetszlavval, de Markov késével megtámadta, Jelics kicsavarta a kést kezéből, Markov erre *revolvert rántott és ezzel megölemlítette Jelicset*, akitől elrabolta a kéziifókban levő 970 dinárt. A panesevői törvényszék február 14-ikén Markovot *háromévi fegyházra* ítélte. Az ítéletet a felelbiteli bíróság pénteken helybenhagyta.

Valján Mihajlo vrsaci negyvenhétéves hognárt a belkerkvai törvényszék mult évi augusztus 11-ikén *nyolcévi fegyházra* ítélte mert Vrsacon mult évi április 15-ikén egy tízéves kislányon erőszakot követett el. A felelbiteli bíróság pénteken helybenhagyta az ítéletet.

Brankov Sovra Izbilstel harmincegyéves földműves a spanyol inkvizíció kínzó eszközeire emlékeztető beszállítással kínozta meg a véle vadházasságban élő *Maticki* Ankát, akit mult évi szeptember 27-től október 6-ig lakásán bezárva tartott, lánccal megkötöztött, étlen-szomjan hagyott, azután mesztelenre vetkőztette és napokon keresztül a sötét nedves pincében bezárva tartotta, hüvelykujját véresre harapta és talpát acélvesszővel itótte. Brankov Sovra a belkerkvai törvényszéken az *ezévi január 2-ikén megtartott főtárgyaláson* beismerte, hogy a leányt bezárta, de tagadta, hogy hántalmazta és csak azért tartotta fogva, mert a leány el akarta hagyni és ebben akarta megakadályozni. A belkerkvai törvényszék a vádlottat *hétévi fegyházra* ítélte. Az ítéletet pénteken a felelbiteli bíróság helybenhagyta.

Rizlics Szpasza vrsaci zenészt a belkerkvai törvényszék ezévi május 17-ikén *nyolcévi fegyházra* ítélte, mert egy hétéves kislány ellen, akit egyik szomszédia bízott gondjára, erkölcstelen moránylalat követett el. A felelbiteli bíróság pénteken ezt az ítéletet is helybenhagyta.

Ignjátovics Milán vrsaci lakatos Panesevőn 1927. október 23-ikén az ügyészségi fogházban lefolytatásban levő Antonija feleségének, mint Zovics barátja mutatkozott be és felajánlotta, hogy az asszony költözködésénél segítségére lesz. A költözködés alkalmával az asszonytól különféle tárgyakat ellopt. Ignjátovics 1927. augusztusában *Nemoga* Pál padinai lakosnak mint fogházfelügyelő mutatkozott be és azt mondta, hogy rokonát, aki a fogházban van, ki tudja szabadítani, ha ezért hatszáz dinárt kap. Valamivel később Kovaosicán *Bulic* Marának ugyancsak mint fogházfelügyelő mutatkozott be és megígérte, hogy tizenöt ezer dinár ellenében kiszabadítja az urat. A panesevői törvényszék ezévi április elsőjén a vizsgálati fogságban levő Ignjátovicsot *kétévi fegyházra* ítélte. A felelbiteli bíróság leszállította a büntetést *ötévi fegyházra* és elrendelte Ignjátovicsot azonnall szabadlábrahelyezését.

**Legjobb hirdetési orgánom**  
**a „BACSMEGYEI NAPLO“**

# LISZABON, A SZERENCSE- JÁTÉKOK VÁROSA

## SÉTA A PORTUGÁL FŐVÁROSBAN, AHOL NEGYVEN FOKOS MELEG- BEN IS MAGASNYAKU, ERKÖLCSŐS RUHÁKBAN JÁRNAK A NŐK

Liszaon, szeptember.

Már második napja, hogy áthatolhatatlan köd veszi körül hajónkat és csak a déli órákban tisztul ki három- négy órára az idő. Kora délutántól késő délelőtti felgőzzel megyünk és éjjel-nappal pontosan hárompercenként megszólal a hajó szirénája és állandó bugással vigyázatra inti a közelünkbe kerülő hajókat, mert a köd miatt a jelzőlámpákat nem lehet látni.

Emiatt több órák késésével futunk be a liszaboni kikötőbe, alig néhány óra idő jut arra, hogy egy-két fényképet csináljunk a városról. Baedekerrel menni és megkeresni minden érdekes látnivalót, ehhez egy nap kellene, nem marad más hátra, mint bejárni a főbb utcákat és a véletlenül bízni mi újságot vet elénk az ucca forgalma.

A világhírű liszaboni temető fehér falai a napsütésben idevillámlanak a sötét ciprusok közül, a falak, amelyek a halottakat rejtik magukban, — a sziklába nem lehet sírokat ásní és vastag falakat emelnek a koporsóknak, amelyek úgy nyugszanak, mint a katakombákban, — vakítanak a tűző napon. A poros szerpentin temetési menet halad fölfele. Fekete posztóval bevont kötekereű taliga a temetési kocsis. Lő nincsen eléje fogva, az elhunyt barátai vizik a halottat portugál szokás szerint a ravataltól a temetőig. Csak akiknek nincs senkije, aki magára hagyatva hal meg sivar kórházi ágyon, csak annak a koporsóját huzza a két-kerekű taligán ösvér, az itteniek igavonó állata.

Szűk, kanyargós uccák vezetnek a kikötőből a városba, a gyalogjáró keskeny, két ember nem mehet egymás mellett, a villamos, bár keskenyvágányu, jóformán a járdát soroja. Jobbról a kikötő, baloldalt hírtelen emelkedő dombokon épültek a házak és akár csak Konstantinápolyban meredek uccák vezetnek fölfele, amelyekben nincsen kocsist, a gyalogjáró csupa lépeső. Keskeny, laposfedelű házak szegélyezik kétoldalt, az uccán keresztben ruhaszárító kötelek, csak a kiakasztott ruhák adnak némi védelmet a napsugarak ellen.

Egyes helyeken széles viaduktok ívelik keresztül az uccákat. A magasabban fekvő keresztuuccákon át ezeken bonyolódik le a forgalom. A házak fenn egy-két emeletet csak, de a másik oldalon, az alacsonyabb ucca felé két emelettel magasabbak. Az alsó helyiségek egyrésze ablaktalan, hűvös, pincezerű, főként üzlethelyiség, raktár, de mindennél több kocsma és bar, amelyekben a fal mellett elhelyezett hordók között két sor fehérre mázolt vasasztal és szék van elhelyezve.

A város közepén tízemelet magas vastorony emelkedik, benne felyonók, husz centavosért lehet velük a város felső uccáiba menni és megtakarítani egy körutat, amely hatalmas kerülővel a görbe-görbe zugok, uccákon, lépcsőkön keresztül, legalább egy óráig tartana. Az *Elevadoro* tetejéről gyönyörű kilátás nyílik három oldalra a városra. Pompásan látszik, nem messze a Plaza Camoes, a Luziádák költőjének gyönyörű emlékével, a tenger partján a kormányzósági épület, amelyben az összes miniszteriumok vannak elhelyezve, előttük néhány hadihajó horgonyoz. Köröskörül kárpázatos, színes, érdekes panoráma.

A portugál, akár a spanyol, szenvedélyes játékos. Nincsen olyan szerencsejáték, amelyet ne űzne. Játékon, sorsjegyen nagy nyeresémet megütni s munka nélkül egyszerre hatalmas összeghez jutni, hogy gondolatalanul, de főként dolog nélkül lehessen megélni: ez minden portugál vágyainak csimboraszója. Sehhol nincsen annyi sorsjegyárús, mint itt. Az üzleti negyed uccáiban alig akad ház, amelyben ne volna sorsjegyárúsító. De az uccán is, minden sarkon, asszonyok, férfiak, gyermekek, mind-mind sorsjegyet árulnak. Órák hosszáig állanak egy kapu árnyékában meghúzódva s minden arramennő orra alá tartják piszkos kezüket a sorsjegyekkel, amelyek mind biztosan nyernek s nem kerülnek több darabonként egy csoudonál. Valóságos sorsjegylváz van Portugáliában. A lapok részletesen foglalják a sorsjegyek húzásait, a nyeresései eshetőségeivel, a húzások napján a nyertesek listáit, — ha nagyobb nyeresémet kerül sorsolásra, — külön kiadások adják hírül s az újságok versenyeznek abban, melyikük jut ki hamarabb az uccára a nyereseményjegyzéket tartalmazó rendkívüli kiadással.

Csak koldus van több, mint sorsjegyárús. Alig történik meg, hogy akárcsak egy uccán is végig lehetne menni, hogy koldus ne nyújtaná az ember elé kezét. A kikötő közelében széles kapuk bolthajtásai alatt kis asztalka van, rajta pár banán és alma, mellette mérleg. Ha akarod, vásárolhatsz belőle, de ha elmész a gyümölcsárús mellett — s nem vásárolsz semmit, biztos lehetsz, hogy néhány gyermek utánad szalad, uccahosszat követ s pár centavost kér. Mögötted futnak, előd kerülnek, elvágják az utat előtéd, ha nem megy

másként, a ruhádba kapaszkodnak, de szabadulni nem szabadulsz tőlük.

Erőszakosak, szemtelenek, követelők és telhetetlenek. A templomok bejárata körül tanyázó vak koldus szikokot szór utánad, ha nem hajtsz neki oda egy rézpénzt, de el lehetsz készílvé ugyanerre, ha husz centavos helyett csak ötöt adtál neki.

Fehérré lakkozott trópusi sisakban igazgatja a rendőr a forgalmat az uccasarkon. A dolga nem könnyű, villamos sín éleket fordul, keskeny, szűk, meredek sikátorokon autók, kocsik, teherkocsik gyors egymásutánban követik egymást. Udvarias és türelmes, ha felvilágosításért fordul hozzá az idegen s ha nem tudja megőrtetni magát, addig szólítja meg a járóke-  
lőket, míg végre rátalál valakire, aki a tolmács szerepét átvetheti közte és az idegen között.

De könyörtelen, szigorú, ha egy kocsist rajtakap, hogy a meredek uccán korhábcsal hajszoja fölfele erőfőten, kimerült szőczerét. A portugál jószívű, barátságos, könnyen barátkozó, de állattal szemben kiméle-  
tet, számalmat nem ismer. Drákoí szigorra van szükség a hatóságok részéről, hogy az állatkínzásnak véget vessenek. Ugy látszik, az állatvédő egyesület figyelmeztető tábláinak, amelyek uton-utófélen ki vannak akasztva, egymagukban kevés hatásuk lehet. Liszabonban kevés a víz, az állatvédő egyesület nem egy helyen szép márványkutat emeltetett, itatóvályukkal és ezzel a felirással: »Építette az állatvédő egyesület a szomjas állatok számára.«

Öt óra tájban alábbhagy a rekkenő hőség, megélnék a Plaza Camoes környéki üzletuuccák. A város hölgyei megindulnak bevásárló körújukra. Nyár végén vagyunk, negyven fog körül van a meleg, a Liszaboni hölgyek nagy része mégis nyakig csukott ruhát visel, divatos, színes, könnyű öltözetet alig néhányan. Legtöbbje fekete selyemben van, majdnem mindegyik kabátban, de prémgallér, prémes bunda sem ritkaság.

Az üzletek, az áruházak zsufolásig tele a legfinomabb árukkal, mintha itt más volna a divat, mint mielőnk, avagy talán a divatot diktáló Páris messzebb van Liszabontól, mint tőlünk. A két esztendővel ezelőtli párisi divat járja, egészen átfőrmálva, szőlcab kiadásban, a katolikus Portugália szigorú, tulhajtó erkölcsöségéhez alkalmazkodva. A szoknyák nem olyan kiúrták, mint máshol, a szövetek nem olyan tarkák s akármilyen tikkasztó is a hőség, nyitott nyak, meztelen kar nincsen, harisnya nélküli nő láb talán általános felháborodást keltené, hiszen a hajókról a városba randuló hölgyek, kik színesebben voltak öltözve, mint az itteniek, olyan feltűnést kellettek, hogy mindenki utánuk fordult az uccán.

Hat óra, még egy utolsó pillantás az Elevadore tetejéről a városra, indulunk vissza a hajóra. A gyárak szirénái bugnak, a kikötő munkásai sietnek hazafelé. Kormos, tetőtől-talpig fekete szőnrakodó munkások, akiknek arcába belecette magát a finom szőnpoi, főmeztelenre vetkőzött zsákhordók, hátukat keményre cserette a nap, az izzadság, a vasráccsal körülvett szabad kikötő minden kapujából a halkonzervgyárak munkásnői özőnlenek százával. Mintha egyenruhában volnának, kék vászonszoknya, könnyű bluz mindegyiken, fejükön furcsa lapos, fekete nemezkalap, olyan, mint egy összelapított selyemcylinder. Mind-egyik meztelb és mindegyiknek a papusa a fejébőlján a kerek kalap tetejére kötve.

Kanyargós, hepe-hupás, külvárosi uccák a kikötő környékén. Keskeny sikátorok. A kevés napfényt, ami a házak közé befurakodna, elfogják a keresztbe lúzott kötelekre akasztott mosott ruhák. A szűk kapubejárók kökűsözben öreg emberek üldögélnék, nem hivatásos koldusok, mégis szinte gépiesen nyújtják ki kezüket, valahányszor járókelők közelednek.

Egyes helyeken, a házak előtt, — melyek majdnem hozzá vannak tapasztva a meredek sziklához, — lejtős, kicsi kertecske nyúlik az uccáig, benne kavics-ágyakban hatalmas, husos kaktuszok, — nálunk akár-melyik szenvedélyesebb kaktuszgyűjtő sok pénzt adna a miniatűr kertért. A ház kapuja közelében egy-két derékvastagságú, sudár pálma vet árnyékot az ablakokra. De az égető napon minden szürke, s mintha a kis kert csak jobban kihangsúlyozná a sziklák kopárságát.

Feltűnően sok ház uccái frontja tarka porcellán-lapokkal van kirakva, ezek messzire világítanak a napon, a szem jólesően pihen meg a házak hamuszínű tengerében, a színes szigeten. A porcellán zománca visszaveri a fényt, a lakások hívőkés maradtak a legnagyobb melegben is s amellet hosszú esztendőnkig sem javításra, sem tisztogatásra nincs szükség. Ez pedig fontos, mert amint a többi házakról látszik, sem az egyikkel, sem a másikkal nem törődnek sokat. Az üzleti élet pang Portugáliában, az idegenfor-

galom megcsappant, de az élelmes portugálok segitenek magukon. Hogy mikép, arra jellemző a következő példa: Egy kiló szőlő a vásárcsarnokban egy escudo, a csemegésnél husz centavossal több. A kikötő közelében egy üzleiben már csak azért is, mert idegenek voltunk, másfél escudot kértek, a kikötőben magában kettőt, a hajó fedélzetén hármát.

Mire visszaértünk, a hajón mozgalmas, hangos, pezsgő volt az élet. A fedélzeten rögtönzött boltok kerekedtek. Fürdőpapucstól szardiniáig, nyugvóséktől patent nadrággombig kapható minden. A gyümölcsöt, almát, körtét barackot, szőlőt kis, izléses vesszőkosarakban árulják, amelyeknél festeni se lehetne szebbet.

A portugál hatóságok már befejezték a hajó papírjainak átvizsgálását, készen is állának az indulásra, de a tulsó oldalon egy tankhajóról olajat vesz fel órák óta az »Antonio Delino« és eltart még egy óráig, míg a szivattyuk annyira megtöltik a tartályokat, hogy az olaj elég legyen a Liszabontól Pernambucoig terjedő üzenegy napos, megállás nélküli utra.

A közbeeső időt — portugálokról lévén szó — természetesen szerencsejáték tölti ki. A hajó közvetlen a part mellett horgonyoz, a fedélzet korlátja mellett sűrűn, szorongva állanak az utasok, lenn a mögön rendőrök, finácok, munkások, a kikötői irtódk hivatalnokai állanak sorban. Felülről egy pénzdarabot hajítanak le. Ha valaki odalenn kalapiával elkapja, ugy annak kétszeres pénzt fizetnek. Ha nem sikerül és a pénz a földre hull, alulról kell feldobni a fedélzetre. Ha nem éri el a fedélzet magasságát, a dupláját fizeti büntetésül, de ha odafenn nem kapják el, a fentiek fizetnek kétszeres büntetést.

Az egész kikötő visszhangzik a játékosok kiáltásaitól. Olyan nagy az érdeklődés, mint máshol valamilyen izgalmasabb futballmeccs iránt. Még a kikötő kijáratánál felülgeló hivatalnokok is felváltva otthagyták helyüket, hogy pár percig nézhessék a játékot. És nem is állják meg, hogy meg ne kockáztassanak néhány escudot, míg a hajó megindul.

Bodó Pál

## Dzsosz-zene fogja szórakoztatni az óriási repülőgéputasait

### A Do. X. próbarepülései kitűnően sikerültek és már folynak az előkészületek az amerikai utra

Lindauból jelentik: A friedrichshafeni Dornier-művek pénteken délután rendezték az első nagyobb utat a »Do. X.« jelzésű óriás-repülőgéppel. A repülésen a Zeppelin amerikai és világkörűli utjának több ismert alakja is részt vett, köztük Lady Drumond Hay angol újságíró, aki a Zeppelinnek 1928 októberében megtett amerikai repülésén és a földkörűli uton is részt vett.

A »Do. X.« utja kitűnően sikerült. A gép körbe repült a Bodeni-tavon s használhatósága annyira hébonyosodott, hogy a sajtó képviselői meg vannak győződve az efaíta típusu nagy gépek nagy jövőjéről. A »Do. X.« eddigi próbarepüléseinél eredményéről s a jövő tervekről a Dornier-művek vezetősége az alábbi érdekes információt adta:

— Az óriási gépet tíz hét óta próbáljuk ki s ez idő alatt harminc repülést tett. A konstrukció annyira tökéletesnek bizonyult, hogy a próbautak tapasztalatai alapján sem kellett lényegesebb változásokat tenni a gépben. Különösen föltűnő minden várakozást a startok könnyedsége és sikere. A Bodeni-tóról minden nehézség nélkül startolt a 20.000 kilogrammal megerterhelt hidroplánt s a start egész tartama mindössze 60 másodpercet vett igénybe. Az eddig elért legnagyobb gyorsaság 216 kilométer óránként. Most új hűtőkészüléket építünk be a gépbe s ilyen módon több világrekordot fogunk egymásután föllállítani. Ezután hosszabb időtartamu utak következnek a Bodeni-tó s az európai folyóvizek után, ennek a programnak lebonyolításával pedig az óriás hidroplánt át fog repülni az óceánon, de erre az utjára január közepénél korábban nem kerül sor. Közben a gép belső berendezésében egy pár bővítés történik, így a hajó tatóba tágas dohányszőszalon építünk, amelyhez bár csatlakozik valódi mixerrel, utastédélzet s nyolc-tíz személynek kabín. A harban dzosz is lesz s talán táncolni is fognak. Lesznek még toailetthelyiségek.

### Nagy biztosító társaság noviszádi fiókja keres

azonnali belépésre érettségizett

### kezdő tisztviselőt,

aki mindhárom nyelvet szóban és írásban bírja. Az államnyelv bírása főfeltétel. Mindhárom nyelven kézírásai irt ajánlatok Kardos hirdető címére Noviszád küldendők „Jöv6” jeligére

# Szubotica város táviratban üdvözölte a miniszterelnököt az állam új elnevezése alkalmából

## Honnan ered a bán szó?

Az állam új elnevezése és az új közigazgatást bevezetés nagy lelkesedést keltett Szuboticán. Igen sokan boldog táviratot küldtek Öfelségének a királynak és üdvözlő táviratot a királyi kormány elnökének, Zsvikovics Petar miniszterelnök-hellügyminiszternek. Sokan Osztojics Szelmir polgármester, az államhatalom szuboticiai képviselője előtt adták kifejezést lelkesedésüknek. Különösen nagy rokonszenvvel fogadták az állam új elnevezését a bunyeváeok, akik a lakosság többi részével együtt teljesen új nemzeti szellem hevezését látják ebben a történelmi jelentőségű aktusban.

Osztojics Szelmir polgármester szombaton reggel üdvözlő táviratot küldött Zsvikovics Petar tábornoknak. Az üdvözlő távirat szövege a következő:

Jugoszláv királyi miniszterelnökségnek,

Beograd.

Szubotica szabad királyi város összlakossága nevében őszintén és a legnagyobb lelkesedéssel üdvözlöm azt az epochális művet, amelyet az állam új elnevezése és az országnak bánóságokra való felosztása jelent, mint egy szebb és boldogabb jövő kiépítésének legbiztosabb alapját.

Éljen a jugoszláv király! Éljen az első jugoszláv királyi kormány elnöke! Éljen az egységes jugoszláv nemzet.

Osztojics Szelmir polgármester.

Táviratot küldtek még az Ipartestület nevében Percics Kolumán ipartestületi elnök, valamint számos más kulturális és hazafias egyesület.

A Bácsmegyei Napló munkatársa felkereste dr. Ivics Alexa egyetemi tanárt, aki néhány nappal ezelőtt érkezett haza Bécsből, ahol kutatásokat eszközölt a volt császári magánlevéltárban. Dr. Ivics Alexa a bán szó eredetére vonatkozólag a következőket mondotta:

— Két verző van a bán szó eredetéről. Egyesek szerint ez a szó szoros összefüggésben van a szláv — különösen a lengyeleknél használt — *pán* szóval, ami urat jelent (zsupán, ispán). Mások szerint — és ez sokkal hihetőbb — a bán szó Baján avar kántól ered, akinek nevét a görögök így írták: *Baanos*. A szlávok Bojannak írták és az idők folyamán az *o* helyett *a* lett, mint ahogy a *pojas* szóból is *pas* lett. Boján kán a mai Mitrovicát is elfoglalta, amelyet szék-helyül választott ki, míg államának határai Jugoszlávia mai területének legnagyobb részét magukba foglalták. Igen hihető, hogy az *o* névtől ered a bán szó, mint ahogy a Karlo névből ered a krajai (királyi) szó és a Cézáról a cár. Államunk területén azelőtt is voltak bánóságok, többek között a horvát bánóság, szlavon bánóság, dalmát bánóság, bosnyák bánóság, macsvoi bánóság, jajai bánóság és temesi bánóság és valószínű, hogy a Bánát is innen kapta elnevezését.

# Megkerült a Sárga Madár

## Az elveszettnek hitt repülőgép Costes és Belmont pilótákkal Mandzsuriában szállt le

Tokióból jelentik: A félhivatalos távirati ügynökség közli, hogy az elveszettnek hitt repülőgép, a Sárga Madár Costes és Belmont francia repülőgéppel pénteken délután leszállt a mandzsuri Csicihar mellett.

Kínai hadirepülők pillantották meg először a Sárga Madarat.

A gépet eleinte ellenséges orosz hadirepülőgéppel nézték és tüzeltek is rá.

A két francia pilóta a Sárga Madarat Csiciharban hagyta és vonaton utazott Cerdinba.

# Óriási lelkesedéssel fogadták Macdonaldot Newyorkban és Washingtonban

## „A szövetségek ideje lejárt, józan eszméktől vezetessük magunkat” — mondotta Newyorkban az angol miniszterelnök — Macdonald vasárnap négyesemközt tárgyalt Hoover elnökkel

Newyorkból jelentik: Macdonald angol miniszterelnök péntek reggel érkezett meg a Borengária fődélzetén Newyorkba, ahol Stimson külügyi államtitkárral az élen nagyobb küldötség utazott eléje a hajóra.

Macdonald valószínűs diadalmában: vonult a kikötőből a városházára,

ahol Walker polgármester üdvözölte és átnyújtotta neki Newyork város díszpolgári oklevelét.

Macdonald miniszterelnök Walker polgármester üdvözlésére válaszolva, figyelemre méltó beszédet mondott, amelyet több ízben szakított félbe a teleshírvilágitás. Macdonald többek között ezeket mondotta:

— Békemisszióval jöttem Amerikába és az a hit tölt el, hogy az önk szívében is él a vágy a világbékéért a két nagy nemzet, az angol és az amerikai nép összefogása által biztosítani, hogy ezek ketten példát mutassanak az egész világnak

arra, miképpen lehet a béke eszméjét komolyan és őszintén szolgálni. Az egyik nép azt mondja a másiknak:

— Vezessen bennünket testvéri szellem, új szellem inspiráljon mindkettőnk, de egyikünk se akarja magát szövetség által leláncoltatni, mert a szövetségek ideje lejárt, az már a múlté, hanem józan eszméktől vezetessük magunkat.

A városházáról autóktól és lovascsapatoktól kísérvé Macdonald Stimson külügyi államtitkár társaságában a pennsylvániai pályaudvarra hajtatott és az egész utvonalon óriási tömeg sorakozott lei, amely lelkesen ünnepelte az angol miniszterelnököt.

Amikor Macdonald vonata a washingtoni pályaudvarra megérkezett,

dörögtek az ágyuk és sívítottak a szirénák.

A kivézenyelt tengerészcsapad és lovasosztag tisztelt az angol miniszterelnök előtt, majd a tengerészcsapad az angol nemzeti dalt játszotta.

A pályaudvarról busz autóból álló kísérettel, amelyet lovasosztag nyitott meg és zárt be, Macdonald az angol nagykövetségre hajtatott

a lakosság lelkes ovációi között. Macdonald és leánya ezután Hoover elnöknel tettek látogatást, majd visszatértek az angol nagykövetségre.

Az első hivatalos üdvözlés az elnöki váróteremben folyt le. A pályaudvarról az angol nagykövetség terjedő utvonalon mindenütt leirhatatlanul nagy volt a lelkesedés, úgyhogy

alig tudtak az autóknak utat vágni a többszáz-ezer főnyi tömegben.

Az angol nagykövetség előtt is óriási tömeg gyűlt össze, amely újra és újra látni akarta az angol miniszterelnököt, aki több ízben kiment az erkélyre és kalaplevegő köszönte meg az üdvözlést.

Macdonaldnak néhányszor beszélnie is kellett, mert a tömeg hallani kívánta.

A Hoover elnöknel tett látogatása után Macdonald az angol követségen fogadta az amerikai kormány tagjait és a washingtoni diplomáciai testület tagjait. Este a követségen nem hivatalos bankett volt.

A washingtoni újságíróknak Macdonald kijelentette, hogy az amerikai utjának főcélja, hogy az angolul beszélő két nagy nemzet őszinte barátságának útjából a félreértés utolsó eshetőségeit is eltávolítsa,

meg akarja győzni az amerikai közvéleményt arról, hogy Anglia őszintén óhajtja a világ békéjét és ennek érdekében messzemenő áldozatokra is hajlandó.



Zephir kályhával fűt már a makkász is  
Ha jó kályhát akar, szerezze be Ön is

## A ZEPHIR-KÁLYHA

10 kg fűt 24 órán  
fával egy szobát 24 át

Kérjen ingyen árjegyzéket!

## ZEPHIR

kályhagyár r. t. Szubotica

Képviselek minden nagyobb helyen

Macdonald Hoover társaságában szombat délelőtt elutazott az elnök virginiai birtokára.

A szenátus pénteki ülésén az elnök megemlékezett a nagy eseményről, mondván, hogy a brit miniszterelnök az amerikai látogatással áttörte a régi megcsontosodott diplomáciai szokásokat, csak hogy a világkének szolgálatot tegyen.

Macdonald és Hoover nem mehet elég messze a fegyverkezés korlátozása terén.

mert mennél nagyobb erőt fejtenek ki a leszerelés érdekében, annál inkább előre viszik minden nép érdekét.

Macdonald és leánya vasárnap déltől kezdve hétfőig Hoover elnök vendége.

Az elnök kívánta úgy, hogy mindenképp elkülönítve négyesemközt maradjon Macdonald

és ő maga állapította meg a programnak ezt a részét. Vasárnap ketten kimennek autón Hoover birtokára, amely Washingtontól jó két óra járányira van. Ott szokott az elnök pihenőidejében halászni.

Stimson külügyi államtitkár sem megy velük és egy volt, hogy a nők is Washingtonban maradnak, de Macdonald leánya erőnek erejével atyja mellett akart maradni. Így aztán abban állapodtak meg, hogy Miss Isabel Macdonald Hoover elnök feleségével szintén kimegy falura, de kivülük senki más, csak éppen a legszükségesebb kiszolgáló személyzet lesz a birtokon. Ezzel megkezdődik a brit miniszterelnök amerikai látogatásának politikai része.

Hoover és Macdonald vasárnap déltől hétfő délutánig a legszigorúbb elszigeteltségben fogja megbeszélni azokat a nagy problémákat, amelyek az angol miniszterelnököt washingtoni útjára birták.

Londoni jelentés szerint az a szíves fogadtatás, amelyben Macdonald Newyorkban és Washingtonban részvétel, elnök visszhangra talált Londonban és nagy meglepetést kelt. Macdonald washingtoni tárgyalásairól a Times egy washingtoni kábelüdvözlésben azt írja, hogy sem az adósságok kérdése, sem más különböző kényes pont, mint például Amerikának a nemzetközi döntőbíróvá váló belépése, vagy egy angol-amerikai antant és az Egyesült-Államok csatlakozása a Népszövetséghez nem fog szóba kerülni Macdonald és Hoover között, mert a tárgyalások arra szorítkoznak, hogy előbbre vigyék a megegyezést a két nép között. Minden olyan kérdés tehát, amely ellentétet rejt magában vagy nézeteltérésekre vezethetne, kívül marad a washingtoni tárgyalások keretén.

## Olvasóink figyelmébe! a Bácsmegyei Napló

bel- és külföldi fürdőkről, gyógy-  
és üdülőhelyekről, sanatóriumok-  
ról, szállodák- és panziókról, to-  
vábbá internatusokról, iskolákról,  
szakkurzusokról digitálisan  
nyújt felvilágosítást  
és szolgál prospektusokkal

## Negyedmillió dinárt sikkasztott a noviszadi vasuti fűtőház pénztárnoka

### A sikkasztó beismerte tettét és azt állította, hogy a pénzt felesége gyógykezelésére fordította

Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Käfer Lajos huszonhétéves noviszadi vasuti fűtőházi pénztárnokot, aki ellen sikkasztás miatt indult eljárás. Käfert a noviszadi állomásfőnökség jelentette fel és azal vádolja, hogy kétszázötvennyolcezer dinár hivatalos pénzt elikkasztott.

Käfer, akinek nemrégben halt meg a felesége, az utóbbi időben rendkívül költséges életmódot folytatott. Szabadidejét bárókban mulatozással töltötte el, azonkívül autókírándulásokat és drága vacsorákat rendezett. Ez a költséges, amely nem állott arányban sem fizetésével, sem vagyoni állapotával, felülmúlta feljebbvalóinak és rovacsolókat tartottak. A rovacsolás során kétszázötvennyolcezer dinár hiányt találtak.

Az állomásfőnökség jelentést tett erről a szubotí-

cal vasutigazgatóságnak. Ahonnan bizottság utazott Noviszadra és Nikolics Szima főkapitányhelyettesével, a noviszadi rendőrség bünyüi osztályának főnökével a fűtőház pénztárában vizsgálatot tartott. Megállapította, hogy Käfer oly módon követte el a sikkasztásokat, hogy a személyzet fizetési jegyeikben több munkást tüntetett fel, mint amennyi dolgozott. Kihallgatása alkalmával elcinte tagadott, de később beismerte, hogy már két év óta folytatta üzemeit. Elmondotta, hogy felesége súlyos tüdőbaj következtében halt meg és az asszony gyógyítása sok pénzbe került és mert fizetése nem volt erre a célra elegendő, az asszony gyógyítására szükséges pénzt a pénztárból vette ki.

A rendőrség Käfert szombaton átadta a noviszadi ügyészségnek.

## A pápa mint felperes

### Érdekes valorizációs per a kecskeméti járásbírószágon

Kecskemétről jelentik: Érdekes valorizációs per nyert befejezést a kecskeméti járásbírószágon. A perben a felperes maga XI. Pius pápa volt. A per számai esztendőkké nyulnak vissza. 1907 szeptember 10-ikén Kecskeméten meghalt Bakonyi Mihály jómodu hírhű katolikus gazda, aki végrendeletében több hagyományt tett különböző vallásos célokra. Többek között a római pápának is hagyományozott ezer koronát.

A végrendelet úgy intézkedett, hogy a hagyományok kifizetése Bakonyiné halálát követő harminc nap alatt válik esedékessé. Bakonyi felesége 1927 decemberében elhunyt. A hagyományosok így a váci székeséptalan, az egyházközség, a piaristák és a római szentszék kérték jogos részük kifizetését. Bakonyi rokonai úgy számítottak, hogy száz korona egyenlő nyolc fillérrel és így néhány pengővel akarták kifizetni az annak idején nagy summát kitevő hagyományokat. Ebből keletkezett azután a valorizációs per Bakonyi rokonai ellen.

XI. Pius pápa nevében a váci püspök nyújtott be keresetét. Az alperes rokonok minden módot megragadtak a védekezésre. Elsősorban is az ellen emeltek kifogást, hogy miért nem közvetlenül maga a pápa pereskedik és miért a váci püspök útján. Hanauer váci püspök erre a bírósághoz beadványt intézett, hogy amennyiben képviselői jogát el nem ismernek, akkor az egész hagyományról teljesen lemond XI. Pius pápa. A bíróság elismerte a püspöknek azt a jogát, hogy vagyoni jogi ügyekben eljárhat a pápa helyett. A bíróság megállapította végzésében, hogy a kánonjog alapján az illetékes megyéspüspök képviselheti a pápát a per tárgyalásán.

A váci püspök a pápa nevében száz százalékos valorizációt kért, vagyis a hagyományozott ezer korona helyett 1160 pengőt. Az ítélet kimondta a valorizációt és azt hetven százalékban állapította meg. Így az 1907-ben hagyományozott ezer korona helyett 812 pengőt állapított meg a római pápának.

## Berlin készül Stresemann temetésére

### Oriási tömeg vonult el a német külügyminiszter ravatala előtt — A német főváros valamennyi házában kitűzik a gyászlobogót a vasárnapi temetés napján

Berlinből jelentik: Stresemann külügyminiszter ravatala előtt pénteken óriási tömegek vonultak el, míg a koporsót este lezárták. A koporsóra a külügyminisztérium fekete-vörös-arany szolgálati lobogóját terítették, a köztársaság sas-cimerével. Szombat délelőtt gyűlt össze a koporsó mellett a német néppárti parla-

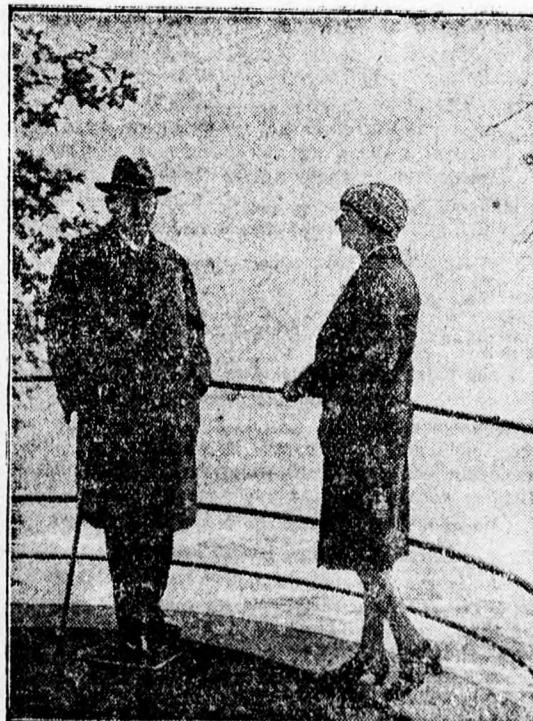
befejezése után a gyászmenet a temetőbe indul. A gyászszertartás után a két repülőgép a temetési menet felett fog keringeni.

Egész Berlin a vasárnapi nagy temetésre készül. A városi tanács felhívást intézett a lakossághoz, amelyben rámutatva arra, hogy a birodalmi főváros



Stresemann külügyminiszter íróasztalánál

menti frakciója, hogy bucsut vegyen a párt vezérével. A vasárnapi temetés alkalmával két fekete zászlócskával díszített repülőgép fog keringeni a birodalmi szolgálati lobogó mellett, ahonnan a gyászünnepség



Stresemann utolsó fényképe, amely halála előtt egy héttel készült a felesége társaságában levő külügyminiszterrel

vasárnap a német köztársaság egyik legnagyobb polgárát és legjelesebb politikusát temeti, kinek halálát ál-

talános részvét kíséri, felhívja a lakosságot, hogy minden berlini házon félúrbóra kell venni a zászlót és ahol ezt nem lehet, ott fekete fátyollal kell bevonni a fekete-zöld-arany lobogót. Rámutat a felhívás arra, hogy az utolsó tiszteletadás alól senki sem vonhatja ki magát és egyben bejelenti, hogy a belváros egyik utcáját Stresemannról fogják elnevezni.

Olyan rengeteg virágot és koszorút rendeltek Stresemann ravatalára és annyi babérágat használtak fel a birodalmi gyűlés üléstermék, folyosóinak és lépcsőházának feldíszítésére, hogy nemcsak a berlini virágpiacon, hanem egész Németországban és a szomszédos országok virágpiacain is alig kapható már virág. Berlinben szombat délelőtt elfogyott minden babér és a virágüzletek nem fogadtak el további megrendeléseket, annál kevésbé, mert a virágbehozatali foglalkozó nagy szállítócégek hiába kérték babérágakat Olaszországból, minthogy két napja esik az eső és babérágat nem lehet azóta szállítani. A német cégek ezért Hollandiából és Franciaországból rendeltek babérágakat és ezeket repülőgépen szállítják. A fehér liliom is teljesen elfogyott a berlini virágkereskedésekben.

## HIREK

A VÁROSI SZÍNHÁZBAN október 10-ikén esütörtökön Rubinstein Artur világhírű zongoraművész nagy koncert-estélye. A műsoron Brahms, Schubert, Debussy, Bussoni, Stravinsky, Chopin stb. művei szerepelnek.

Jegyek október 3-ikától kaphatók a Városi Színház pénztáránál. Az előadás kezdete pontosan fél kilenc órakor.

— **Ünnepségek Noviszadon az állam új elnevezése alkalmából.** Noviszadról jelentik: Az állam új elnevezése és az új közigazgatási beosztás, amely Noviszadot a dunai bánátság székhelyévé tette, nagy örömet és lelkesedést keltett Noviszadon. Szombat este a Szokolegyelet kezdeményezésére nagy manifesztáció volt. A Nikolajevszka templom udvarán gyülekezett a menet, amely a városháza elé vonult. A menet élén lovasrendőrök haladtak, majd a katonazenekar és az egyesületek zászlókkal és fátylakkal vonultak fel. A városháza fényesen ki volt világítva. Az erkélyen Ófelségei a király és a krályné kezdetűből és a város cimeréből összeállított transparensok ragyogtak. A városháza előtt dr. Jovanovics Toma; a Szokolegyelet, dr. Pavlasz Ignác pedig a Narodna Odrana részéről méltatták a nagy esemény jelentőségét. A városháza erkélyén dr. Borota Branislav polgármester, Mitrovics Dusan tábornok, dr. Nenadovics Jován, a Vöröskereszt elnöke és még több előkelőség tartózkodott. A beszédek után a többezer főnyi tömeg lelkesen éltette Ófelségét a királyt és a királyi kormányt. A menet késő este tért vissza a templomhoz, ahol szétoszlott.

— **A pénzügyminiszter és az igazságügyminiszter utazása.** Az Avala jelenti Beogradból: Dr. Svriljuga Sztanko pénzügyminiszter pénteken Zagrebba utazott, ahonnan hétfőn tér vissza Beogradba. — Dr. Szrszkić Milán igazságügyminiszter péntek este Szarajevóba utazott.

— **Visszatért Szomborba a bácskai főispán.** Szomborból jelentik: Jovanovics K. Milorad bácskai tartományi főispán, aki résztvett a piroti jugoszláv-bolgár konferencián, szombaton visszatért Szomborba és átvette hivatala vezetését.

— **A beogradli tartományi főispán Beeskereken.** Beeskerekéről jelentik: Mátics Gyoka beogradli tartományi főispán szombaton Beeskerekre érkezett. A főispán néhány napot fog tölteni Beeskereken.

— **Venizelos vasárnap érkezik Beogradba.** Az Avala jelenti Beogradból: Vasárnap délelőtt 9 óra 45 perckor érkezik Beogradba Venizelos görög miniszterelnök. A miniszterelnök kíséretében van Papadatosz Achill külügyminiszterhelyettes és titkára, Lambosz. Szombaton délben Szubotica-ra utaztak dr. Szubotics Iván külügyminiszteri osztályfőnök és dr. Jovanovics Nikola külügyminiszteri titkár, akik a kormány nevében az országba való érkezésekor üdvözölni fogják a görög miniszterelnököt.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelenti: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

— **Áthelyezett tanítónők.** Noviszadról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Kupuszinac Miléva deronjel tanítónőt Odszácira, Hiel Mária karavukovói tanítónőt pedig Odszácira helyezte át.

— **Francia főpapok látogatása Zagrebban.** Zagreből jelentik: Szombaton Zagrebba érkezett két francia főpap Monseigneur Beanpin, a katolikus szövetség franciaországi titkára és Leman kanonok, a lillei egyetem neves történelemtudósa, akik jugoszláviai köruton vannak. A két főpap, aki Prágában résztvett a Szent Vencel-ünnepségeken, látogatást tett az érseki palotában, ahol az érsek távollétében Premus püspök fogadta őket.

— **Jugoszlávia delegátusa a nemzetközi együttműködési konferencián.** Az Avala jelenti Beogradból: E hó 13-ikán tartják meg a nemzetközi együttműködési konferenciát Genfben. Drinkovics Máté szociálpolitikai és népegészségügyi miniszter a külügyminiszterrel egyetértésben kijelölte államunk delegációját. A kormány első delegátusává dr. Sumenkovicz Ilja berni követet és népszövetségi delegátust neveztek ki, második delegátus Jeremias Dusan, a szociálpolitikai minisztérium szociális gondoskodási osztályának főnöke, szakértők dr. Penovicz Krunoslav, a közlekedési minisztérium tengerészeti osztályának főnöke, dr. Verona Antun, a zagrebi egyetemen a hajózási jog tanára és Krajac Vuk kereskedelmi miniszteri titkár. A munkaadók delegátusa Csuresin Gyóka, a gyáripárosok szövetségének főtitkára, helyettese Banac Bozsa, a »Jugoszláviai Lloyd« igazgatója, szakértők dr. Harlovics Máté, a hajótulajdonosok szövetségének főtitkára és dr. Gilics Andrej, a »Jugoszláviai Lloyd« igazgatósági tagja. Munkásdelegátus Kréki Bogdán, az egyesült munkásszervezetek szövetségének titkára, szakértők dr. Topalovicz Zstykó, a munkások kamarák főtitkára és Kurdimijev Márkó, a kereskedelmi hajómunkások szövetségének titkára.

— **Kinevezés.** Szentáról jelentik: A közegészségügyi miniszter dr. Popovicz Cvetko orvost Martonosra közsegi orvosnak nevezte ki.

— **Idegenforgalmi konferencia Beogradban és Trisztben.** Beogradból jelentik: Október 20-ikán konferenciát tartanak Beogradban az idegenforgalom fejlesztése ügyében. A konferencián az idegenforgalom érdekében kifejtendő propagandát fogják megbeszélni. A jövőben különösen a magyarországi és romániai idegenforgalomra kívánják nagy súlyt fektetni. — **Vasárnap, október 6-ikán Trisztben tartják meg az idegenforgalmi bizottságok nemzetközi konferenciáját.** A konferencián Jugoszláviából a Putnik képviselő vesznek részt. A konferencia után a résztvevők egy csoportja kirándulást tesz a jugoszláv tengerpartra.

— **Vasárnap kezdődik az országos tanárkongresszus Becskerekben.** Becskerekről jelentik: A középiskolai tanárok országos kongresszusát vasárnap nyitják meg Becskerekben. A kongresszusra az ország minden részéről közel kétszáz tanár jelentette be megjelenését, akiknek nagyrésze már meg is érkezett Becskerekre. Szombaton este előzetes konferencia volt, amelyen megvitatották a kongresszus elé kerülő kérdéseket. A kongresszust reggel nyolc órakor nyitják meg. Este a város bankettet rendez a résztvevők tiszteletére, akik hétfőn több gyárat meglátogatnak és kirándulást tesznek Melence fűrdőhelyre is.

— **Tárgyalások a jugoszláv-magyar buzatrószít megvalósítására.** Beogradból jelentik: A magyar javaslat a jugoszláv-magyar és a román-magyar buzatrószít megvalósítására a jugoszláviai gabonaérdekeltségek körében élénk visszhangot keltett. Az érdekeltek komoly megfontolás tárgyává teszik a javaslatot és a jövő héten konferenciát fognak tartani a jugoszláv exportörök a magyar gabonaérdekeltségek kiküldötveivel. A jugoszláviai exportörök még a konferencia megtartása előtt ki fogják kérni az esetleges új alakulásra vonatkozólag a kormány véleményét.

— **Amerikai bányatrószít kapott concessziót a drinamenti bányák kiaknázására.** Beogradból jelentik: A The Smelting and Riffing Co. nevű nagy amerikai bányatrószít, amelynek Amerikában hetvenmély bányája és gyártétele van, concessziót kapott a bányavezérgazgatóságától a szrebrenci járásban, a Drina mentén levő ólom-, ezüst- és higanybányák kiaknázására. Tekintettel arra, hogy ez a vidék érben igen gazdag, az amerikai tőke bevonulása a jugoszláv bányáiparra igen kedvező kihatással lesz.

— **Új árlejtés a Beograd—zemuni híd építésére.** Beogradból jelentik: A Beograd—zemuni híd építésére új árlejtés lesz. Az árlejtést október 10-ikén tartják meg.

— **Sorozatossá beirészek Szrpszkmilletlen.** Noviszadról jelentik: Szrpszkmilletlen pöntekre virradó éjlel több helyen követték el betörést. A betörők üzlet-heiységekre hatoltak be és sok árut vittek magukkal. Felkutatásukra a csendőrség megindította a nyomozást.

— **Tizenöt nappal előbb kell kérni a kedvezményes utazásra jogosító engedélyeket.** Az Avala jelenti Beogradból: Annak ellenére, hogy az államvasutak vezérgazgatósága rendeletet adott ki, hogy a vasuton és hajón kedvezményes utazásokra vonatkozó kérvényeket legalább tizenöt nappal a nyílások, koncertek, ünnepek vagy más összejövetelek megtartása előtt kell benyújtani, az egyesületek, amelyek kedvezményes utazásra igény tartanak, gyakran csak egy nappal előbb adják be a kérvényt. Hogy a jövőben ilyen eljárás ne forduljon elő, az államvasutak vezérgazgatósága tudomására adja az összes érdekelteknek, hogy nem fogja elintézni azokat a kedvezményes utazásra vonatkozó kérvényeket, amelyeket legalább tizenöt nappal előbb nem terjesztettek be. Különösen nem fognak kiadni semmiféle távirati rendelkezést a kedvezményes jegyek tekintetében, hanem az ilyen utazításokat a jövőben kizárólag írásban, rendes szoligálati uton fogják az illetékes közegék tudomására adni. Annál is inkább szükséges tehát, hogy a kérvényeket idejekorán adják be.

— **Fokozott óvintézkedéseket fogantatosítottak zsidó újévkor Jeruzsálemben a zsidók védelmére.** Jeruzsálemből jelentik: Zsidó újév alkalmából az angol hatóságok messzemenő intézkedéseket fogantatosítottak, hogy biztosítsák a zsidó ünnepek nyugodt lefolyását. A Siratófal környékén kettőzött rendőrszemekeket állították fel és a környékbeli araboknak a legszigorubbant megtiltották, hogy a zsidó istentisztelet alatt valamely állattal a Siratófal közelében tartózkodjanak.

— **A csehszlovák tanítódalárda hangversenye Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A csehszlovák tanítódalárda, amely egyike Csehszlovákia legjobb hírdénekkarainak, hosszabb jugoszláviai turnéra jön és a Vajdaságban először Noviszadon fog szerepelni. A noviszadi hangverseny október 12-én este fél kilenckor kezdődik a Szloboda szálló nagytermében. A csehszlovák vendégeket a pályaudvaron a városi képviselői és a kulturális egyesületek kiküldöttei fogadják. A dalárdisták október 13-án Baeskipetrovácon rendeznek koncertet.

— **A beogradi dekoratív művészek kiállítása az újságíróegyesületben.** Beogradból jelentik: A beogradi újságíróegyesület helyiségében vasárnap, október 6-án nyílik meg a dekoratív művésziskola harmadik kiállítása. A kiállítási helyiség, amely az Obilicsej-venac 26. szám alatt van, október 13-ikáig reggel kilenc óráig este kilencig mindennap megtekinthető. A kiállított anyag rendkívül értékes és a kiállítók nagy művészi készségéről tesz tanuságot.

— **Két tehervonat összeütközött Ljubljana közelében.** Zagrebből jelentik: Ljubljana és Zidani Most között Zagorije állomás előtt két tehervonat összeütközött. Az összeütközés következtében az egyik vonat két szennel megrakott kocsija belezuhant a Szávába. A szerencsétlenségnek emberáldozatai nincsenek. A pályatest annyira megrongálódott, hogy szombaton délelőtt Zagreb és Ljubljana között a vonatok nem közlekedhettek.

— **Leverték a canoni feyencélzádat.** Newyorkból jelentik: Két napig tartó ostrom után sikerült végzetni a canoni feyencélzádnak. Műszaki katonák dinamittal tették a feyház magas köfalá alá és felrobbantották, de már felesleges volt, mert a feyencek az ablakokból fehér kendőt lengettek, hogy megadják magukat. Az történt ugyanis, hogy a zendülők vezére, az életfogytig tartó feyházra ítelt Danny Daniels belátta, hogy hiábavaló minden ellenállás, nem tudnak elmenekülni, mert a milícia bekerítette az egész feyházterepet, tehát előbb agyonlőtte négy társát, akik vele együtt a lázadást megszervezték, azután felheltte önmagát, mire a többiek mind megadták magukat. A feyház fölül széles rést ütött a dinamit és maga a feyházépület is meg van rongálva. Összesen 7 hőstörtört ölték meg. Ezek közül három maga Danielt pedig később terítette le golyóival. A sebesültek száma 13 és majdnem valamennyien a halállal vívódnak.

— **Egy ötvenkétéves asszony konyhakéssel agyonaszurta férjét.** Prágából jelentik: A német Frauenberg községben véres családi dráma játszódott le. A Schwarzenberg-féle fűrésztelepen alkalmazásban volt egy Hrubý János nevű munkás, aki ötvenkét éves felesegéről különváltan élt. Az asszony még tavaly decemberben féljelentést tett a férje ellen, hogy férje az életére tört. A féljelentés alaptalannak bizonyult. A házaspár mindamellett nem békült ki és az asszony elköltözött Prestovciba. Szombaton váratlanul megérkezett az asszony férje lakására, hogy állítólag gyertyatartókat kérjen tőle. A házastársak között újból viszály támadt, amelynek folyamán az asszony egy konyhakéssel agyonaszurta férjét. Tette után megszökött. A férfi hulláját óriási vértócsában találták meg a szomszédok. A férjgyilkos asszony a közeli erdőben bujdosik, de még nem lehetett megtalálni, így nincs kizárva, hogy öngyilkosságot követett el.

— **A noviszadi fakeskedők a rendőrfőkapitány elé terjesztették a fa- és szénárakat.** Noviszadról jelentik: A Lloyd fakeskedő-szekciója szombaton a rendőrfőkapitányhoz beadványt intézett, amelyben a fakeskedők egységes tüzelőfőárakat állapítottak meg és kérték azok jóváhagyását. Az árak a következők: hasáb gyertyánfa 870 dinár, dorong gyertyánfa 720 dinár, bükkhasáb 780 dinár, bükkdorong 640 dinár, cserhasáb 700 dinár, tölgyhasáb 720 dinár, tölgydorong 640 dinár, kőrishasáb 740 dinár, kevert keményfahasáb 600 dinár, égenhasáb 600 dinár, égendorong 500 dinár, hársasáb 560 dinár és hársdorong 400 dinár ölenként. Három ölnél nagyobb vásárlásnál ölenként husz dinár engedményt adnak. A porosz község árát házhoz szállítva száz kilogrammonként 78 dinárban állapították meg.

— **Zsidó újév.** Most ünneplik a zsidók egyik legnagyobb ünnepüket, újévet, amely péntek este kezdődött és vasárnap estig tart. Szombaton az 5960-ik év első napján Szubotícán a zsidó kereskedők zárva tartották üzletüket és a zsidó templom zsúfolásig megtelt hívőkkel. Az ünnepi istentiszteleten dr. Gerson József főrabbi mély hatású hitazonoklatot mondott, amelyben a zsidóság helyzetével foglalkozott a palesztinai eseményekkel kapcsolatban. Az istentiszteleten a főkántori funkciót Jura Ferdinánd, az új szuboticai főkántor töltötte be, aki érces baritonjával és nagy énekművészetével csak fokozta az ájtatos ünnepi hangulatot.



**Az On világosszínű cipői**  
olyanok lesznek, mint az ujak, ha a Brauns

**Vilbra**

bőrfestékekkel újra befesti

Aktat skák, bőrnök, borszékek stb. szintén olyanok lesznek, mint az ujak  
Kapható minden festéküzletben, bőrkereskedésben és drogériában stb.

**Vilim Brauns festékgár, Celje**

— **Elrendelték a vizsgálói fogságot Kalcsics Iván ellen.** Noviszadról jelentik: A rendőrség — mint ismeretes — nemrégiben letartóztatta Kalcsics Iván noviszadi gabonaügynököt, akit azzal vádoltak, hogy üzletfeleit közel félmillió dinárral megkárosította. Kalcsicsot a rendőri nyomozás lefolytatása után átadták a noviszadi ügyészségnek. A noviszadi törvényszék vizsgálóbírája szombaton kihallgatta az ügynököt és a kihallgatás után elrendelte ellene a vizsgálói fogságot.

— **A noviszadi törvényszék új bírása.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter Osztojics Dragoljub stípi törvényszéki bírót hasonló minőségben a noviszadi törvényszékhez helyezte át.

— **Vasúti szerencsétlenség a Szarajevó—csacsaki vonaton.** Az Avala jelenti Szarajevóból: A Szarajevó—csacsaki vasútvonalon a 177. számú kilométerkönel péntek este kilenc óra körül a 373. számú teherkocsi tengelye eltört, úgyhogy ezt a kocsit egy másik kocsi elhúzza és mind a két kocsi kisiklott. Jovicz Milivoj fékezni megsejtült. Minthogy a vasuvonal is megrongálódott, annak kijavításáig a 311. és 314. számú vonatokon átszállással bonyolították le a forgalmat. Reggel négy óra körül sikerült a vonalat megjavítani és a közlekedés újból helyreállt.

— **A noviszadi König szeszgyár és az épülő szlávónbródi szeszfinomító kizárólagos jogot kaptak a mezőgazdasági szesz feldolgozására.** Noviszadról jelentik: Az országban feldolgozásra kerülő mintegy háromszáz vagonnyi mezőgazdasági célokra szolgáló szesz finomításával kizárólagos joggal a Königstädter-testvérek féle noviszadi szeszgyár és a most épülő szlávónbródi szeszfinomító kaptak megbízást.

— **Ügyvédi hír.** Pilies György ügyvéd, volt Járás- és törvényszéki bíró, kinek sokévi bírói gyakorlatla van, ügyvédi irodát nyitott saját házában Szubotícán, III. kör, Beogradski put 9. szám alatt.

— **Nem szűnnek meg a járások.** Legutóbbi számbunkban közöltük az állam új elnevezéséről és közigazgatási beosztásáról szóló törvény teljes szövegét. A cikk címébe értelemszavará hiba csuszott be, amely úgy tünteti fel a törvény egyik intézkedését, mintha a járásokat megszüntetné és helyükbe kerültek inspektorátusokat állítana fel. A törvény tényleges intézkedése ezzel szemben az, hogy a járások megmaradnak, de a szükséghez képest több járás csoportosításával kerültek inspektorátusok létesíthetők.

— **A vádtanács jóváhagyta a noviszadi posta műszaki műhelyfőnökének vizsgálói fogságát.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség, mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt letartóztatta Mojac Szávát, a postagazgatóság műszaki műhelyének főnökét, aki elleg az a vád, hogy a műhelyből rendszeresen hordott el olyan tárgyakat, amelyek az állam tulajdonai voltak. A noviszadi törvényszék vizsgálóbírója Mojac ellen néhány nappal ezelőtt elrendelte a vizsgálói fogságot. Mojac azonban felfolyamodást jelentett be a vizsgálóbíró döntése ellen. A törvényszék vádtanácsa szombaton foglalkozott a felfolyamodással és helybenhagyta a vizsgálóbíró döntését.

**BÁCSMEGYEI  
A NAPLÓ-ra  
bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben**

# Csak a FIGOL és semmi más

gyógyítja meg Önt a legrégebb, legmakacsabb és legelhanyagoltabb székszorulástól, valamint a gyomor és a belek bármilyen betegségeitől. A FIGOL gyógyerejű tengeri növényekből és fügeből készült háziszser, íze rendkívül kellemes. Készíti és postán szétküldi Dr. Semelié gyógyszerháza Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

— **Bünpör az elmulasztott tetanuszoltás miatt.** Kikindáról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Kudie Gábor gyulai földműves a lábán megsebesült. A földműves felkereste dr. Ivanov Alekszije gyulai községi orvost, aki kezelni kezdte és a seb két hét múlva begyógyult. Kudie néhány nappal később hirtelen meghalt és a vizsgálat folyamán megállapították, hogy halálát merevgörös (tetanusz) idézte elő. Az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt emelt vádat az orvos ellen, mert nem adott a betegnek tetanusz elleni védőoltást. A kikindai törvényszék pénteken tárgyalta ezt az ügyet. A tárgyaláson, amelyet nagy érdeklődés előzött meg, a vádlott orvos azt igyekezett igazolni, hogy a beteget helyesen kezelte és kijelentette, hogy abban az esetben, ha adott volna injekciót, kérdéses, vajon használt volna-e a betegnek. A vád és védőbeszéd elhangzása után a bíróság elfogadta az orvos védekezését és dr. Ivanovot felmentette a vád alól.

— **Az apatini ügyvédek és a bíróhiány.** Noviszadról jelentik: Az apatini ügyvédek beadványban fordultak az igazságügyminiszterhez, amelyben arra kérték a minisztert, hogy az apatini járásbíróvához, ahol ezidőszerint minden bírói állás üresedésben van, nevezzen ki legalább egy bírót.

— **A pénzügyigazgatóság felhívása.** A szubotcai pénzügyigazgatóság felhívja mindazokat, akiknek számlailetekeztálányt vagy italmérsi illeteket kell fizetni és ennek a kötelezettségnek még nem tettek eleget, úgy ahogy azt a illetéktörvény 34., illetve 62. szakasza előírja, nyolc napon belül október 13-ikáig feltétlenül fizessék be, mert ellenkező esetben végrehajtás útján hajtják be. Ezt a felhívást hivatalos felhívásnak kell tekinteni.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Bottlick Rezső volt belacrkvai ügyvéd irodáját október elsején Szomborba (Kralja Petra ul. 27.) helyezte át.

— **Meggyilkolta apját a szüretben.** Osziokról jelentik: Ivankovó szlavóniai községben Filipovics Ilija huszonhétéves legény meggyilkolta apját, Filipovics Ádám gazdálkodót, akivel már régóta rossz viszonyban volt. Filipovics Ádám másodszor nősült és vagyonát második feleségére iratta át. Emiatt fia sokszor szemrehányást tett és ragaszkodott ahhoz, hogy a vagyonból neki is juttasson. Apja azonban nem teljesítette kérését. Pénteken tartották meg a szüretet és a szőlőbe kiment a fiu is azzal a szándékkal, hogy a leszüretelt szőlő egy részét hazaviszi magának. Amikor apja észrevette szándékát, felkapott egy kést és fiára támadt. Ez védekezésül megragadott egy kapát és többször fejbessütötte apját, aki még a helyszínen meghalt. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

— **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek,** valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes »Ferenc József« keserűviz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a »Ferenc József« víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért sörbajoknál és prostatabetegségeknel is ajánlják. Kapható gyógyszerházakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

**A törvény védi  
isszaélésektől a Pyramidon  
elnevezést. De saját  
magát is károktól és  
kérjen kifejezetten**

**Pyramidon  
tabletták**

**mely a legjobban bevált  
szer, fejfájás, migrén, fog-  
fájás stb. ellen.**



Valódi csak az eredeti  
„Meister-Lactus“-csomagolásban.



**NEKÜNK  
nincs konkurenciánk,**

mert aki  
**hivatásszerűen,  
kellő szaktudással  
és a szükséges kereskedői  
szoliditással  
teljes**

munkaerejét a rádióknak szenteli,  
az velünk együtt közös célt:  
**a rádió és ezzel a kul-  
tura terjesztését szolgálja.**

Mi

**5**

év óta tántoríthatatlanul a rádió  
fanatikus harcosai vagyunk, mely  
küzdelmünkben a nagy közönség  
biza'ma acélozta meg karjainkat.

**Konrath d. d. Subotica**

— **A sztáribecsei Jadranszka Sztrázsa közgyűlése.** Sztáribecseiről jelentik: A Jadranszka Sztrázsa sztáribecsei szervezete a napokban közgyűlést tartott Zsupánovics Joszif vezetőjárásbíró elnökelete alatt. A közgyűlésen a régi vezetőség jelentésének meghallgatása és a felmentvény megadása után megejtették a választásokat. Elnök lett Zsupánovics Joszif vezetőjárásbíró, első alelnök Zdzanszky Jelka urhölgy, második alelnök dr. Draskóczy Ede ügyvéd, titkár dr. Hrisztics Tóma járásbíró, pénztáros Petljanszki Ivan tanító. Választmányi tagok Pejakovics Mitar járásbíró, Obrovaeski Alekszandar cipész, Bulat Edó mérnök, Müller Gyula tanár, Glavaski Cedomir tanító. Felügyelőbizottsági tagok dr. Havas Lajos ügyvéd, Jelkics Dusan tanító és Goszpodinacski Branko ügyvédjelölt. A választás után a Jadranszka Sztrázsa becskeréki tartományi választmányának kiküldöttéi Dosán Mirkó és dr. Sztajics Jován mondtak hosszabb beszédet a Jadranszka Sztrázsa jelentőségéről, céljáról és multjáról.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Malonyai Béla volt topolai és szentai th. főszolgabíró szombaton ötvenhat éves korában hirtelen meghalt. Halála nagy részvétet keltett Szentán, ahol közmegebecsülés vette körül. Temetése vasárnap délután öt órakor lesz.

— **A Mária Schneei szentképet a petrovaradini vártemplomban helyezik el.** Noviszadról jelentik: A Mária Schnee-i híres bucsujáró helyen a Savoyai Jenő herceg által építtetett kápolnában áll az a történelmi emlékü Mária kép, amely a petrovaradini csatákban Savoyai Jenő herceg tábori sátrában volt. Ezt a szentképet az 1760. augusztus 2-iki csata emlékére Savoyai Jenő a kápolnában helyezte el. Ebben a csatában ejtették foglyul a törökök gróf Brenner tábornokot, akit a kápolna melletti tölgyfára akasztottak fel. A Mária-képet minden évben őszkor ünnepi körmenetben beviszik a petrovaradini katolikus vártemplomba, ahol a szentkép tavaszig marad. Tavaszkor ugyancsak ünnepes körmenetben újból a kápolnába viszik vissza. Ezidén vasárnap, október 6-ikán hozzák be a szentképet a várkápolnába ünnepi körmenet kíséretében és a Mária-kép tiszteletére ezentul minden szombaton reggel fél hét órakor mise lesz. A Mária-kép behozatala vasárnap délután fél három órakor történik, utána a várkápolnában vecsernye és szentbeszéd lesz.

A Jugoszláv Sportélet vasárnap este már 11 órakor kapható a szubotcai pályaudvaron és a kávéházakban. Részletes tudósítások a vasárnap minden sporteseményéről, riportok, hírek. Eredménypályázat díjakkal minden számban. A Jugoszláv Sportélet névs és tartalmas, az ország legjobb sportszaklapja.

— **Felülvizsgálják az autótaxikat.** A szubotcai rendőrség szombaton felhívást adott ki azokhoz a szubotcai és a bácsopolai járásbeli autótulajdonosokhoz, kik eddig még nem jelentkeztek autójuk felülvizsgálása céljából, hogy október 10-ikén délelőtt tíz órakor feltétlenül jelenjenek meg Szubotcán a kisbajmoki rendőrlaktanya előtt. Ez a rendelkezés vonatkozik az új autótulajdonosokra is, akiknek autói ebben az évben még nem voltak felülvizsgálva. Felhívja továbbá a rendőrség a szubotcai és a topolai járásban levő taxi-autók és motorkerékpár tulajdonosait, hogy október 10-ikén délelőtt tíz órakor szintén jelenjen meg gépeikkel. Közli még a rendőrség, hogy ugyanekkor tartják meg a sofőrvizsgákat is és mindazok, akik sofőrvizsgát akarnak tenni, ezt a szándékukat jelentsek be a felülvizsgálat alkalmával a helyszínen. A sofőrvizsgára jelentkezönek erkölcsi bizonyítványt, keresztlevelet és orvosi bizonyítványt kell felmutatni, amely utóbbit sofőrvizsga letétele céljából kérték hatóságai orvosoktól.

— **A noviszadi színház műsora.** Noviszadról jelentik: Vasárnap a noviszadi szerb színtársulat Verdi »Traviata« című operáját mutatja be, amelyet Pastyán Szvetolik tanár vezényel. Hétfőn diákelőadás keretében megisméltik az operaelőadást. Kedden Herceg Ferenc vigjátéka »A kék róka« és csütörtökön Gerhart Hauptmann »Elga« című színműve kerül színre.

— **Gyilkosságra akartak felbérelni két csavargót.** Noviszadról jelentik: Dinics Lázár deronjei rendőrfővezető szerdán este a falu egyik uccáján két elhanyagolt külsejű emberre lett figyelmes és igazolásra szólította fel őket. Az ismeretlenek nem tudták kellően igazolni magukat, mire a csendőrségre kísérték és kihallgatták őket. A keresztkérdések sulya alatt az idegenek bevallották, hogy egy előttük ismeretlen asszony bérelte fel őket abból a célból, hogy Deronjin tartózkodó vagyonos nagynénjét megöljék. Az ismeretlen asszony a gyilkosság végrehajtásáért 25.000 dinárt ígért nekik az örökségből. A két letartóztatott közül az egyik sztárisziváci, a másik zagrebi illetőségű. A deronjei rendőrség jelentést tett az ügyről az ügyészségnek, amely megindította a vizsgálatot.

— **A Toinai Világlapja új száma az érdekes képek és olvasnivaló gazdag tárháza.** A népszerű hetilap, amely külön regénykötetet ad mellékletül, a Literária árusítóinál kapható.

**Elektro és  
autogén-heggesztő műhely**

**Darabos Lajos Beograd  
Kralja Aleksandra ul. 69**

11052

— **Leesett a kerékpárról és eltörte a vállcsontját.** Szentáról jelentik: Varga István szentai villanyszerelő oly szerencsétlenül esett le a kerékpárról, hogy eltörte a vállcsontját. Beszállították a kórházba.

— **Hitelezői család miatt letartóztattak egy noviszadi vendéglőst.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség Szüics Ferenc noviszadi mézszármester feljelentésére pénteken letartóztatta Peikert Ferenc vendéglőst, a noviszadi tisztíthott vendéglőjének bérlőjét. Peikert Szüicsnek 46.000 dinárral tartozott a vendéglő számára szállított husért. Peikert ezenkívül több gyarmatárkereskedésnek, péknek, tejkereskedőknek és iparosoknak tartozik jelentékeny összegekkel. Peikert ellen Gausz Viktor noviszadi fűszerkereskedő és mások is följelentést tettek. Peikert, aki a vendéglőt az utóbbi napokban évi 10.000 dinár bérért tovább akarta adni, azzal védekezik, hogy az üzletmenet igen rossz volt. A hitelezők azonban úgy tudják, hogy Peikert vendéglője aránylag jól ment és Peikert az egész jóvedelmét megtartotta és hitelezőinek mit sem fizetett. A rendőrség a sajtó útján is felhívja Peikert hitelezőit, hogy követeléseiket jelentsek be a rendőrség bünygyi osztályánál.

**GBL**  
**YOUNG'S HEEL**  
nem  
sza'ad  
le  
a  
szem!  
„DOLLAR“  
selyemharisnyán  
Képviselet:  
Hónig Fiverek, Budapest, VII., Szövetség ucca 28/a

— A szubotical rendőrség felhívása a lakástörvény által védett személyekhez. A szubotical rendőrség felhívja mindazokat a lakókat, akik a lakástörvény értelmében védelem alá tartoznak, hogy legkésőbb október 8-ig jelentkezzenek a városi bejelentő hivatalban II. emelet, 124. számú szobában, naponta délelőtt nyolc és tízenkét óra között. Miatán fontos, hogy minden olyan egyén, akit véd a lakástörvény, jelentkezzen, a rendőrség kéri, hogy mindenki tegyen eleget jelentkezési kötelezettségének.

— Orvosi bizottság vizsgálta felül a vrbászi kendergyár áztató medencéjét. Vrbászról jelentik: Több vrbászi polgár, mint ismeretes, feljelentést tett a vrbászi kendergyár ellen a tartományi egészségügyi hivatalnál és azt panasztolták, hogy a kendergyár áztató medencéjének fertőző bacillusokkal telt vizét a csatornába vezetik és ezzel az egész vidék levegőjét megfertőzik. A napokban orvosi bizottság jelent meg a gyárban és alaposan vizsgálat alá vette az áztató műveket. Megállapították, hogy az áztató medence büzös vizét nem fertőtlenítik, mielőtt a csatornába engednék. A szennyvíz olyan mérgező hatású anyagokat is tartalmaz, hogy a csatorna halai elpusztulnak tőle és a döglött halak ezrelék usznak a víz felszínén megfertőzve a levegőt egészen a Tiszáig. Az orvosi bizottság az észleletekről sürgős jelentést tett az egészségügyi minisztériumnak és kérte a legszigorúbb vizsgálat lefolytatását és a tarthatatlan állapotok mielőbbi megszüntetését.

— A Lantos Magazin október elsejeli száma. A Lantos Magazin október elsejei száma rendkívül változatos tartalommal jelent meg. Nádas Sándor, Nagy Endre, Major Dezső írásain kívül közli Markovics Rodion folytatásos regényét, az Aranyvonat-ot, azonkívül sok riport és kép tarkítja még a számot. A Lantos Magazin Szubotican a Literáriánál rendelhető meg.

### Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Új tűzoltó-főparancsnok Bácskogradstén. Sztaribecsejről jelentik: A bacsokogradstei önkéntes tűzoltótestület a napokban rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a lemondott főparancsnok helyébe Jorgovics Tihomir jegyzőt választották meg főparancsnoknak.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajokat biztos eredménnyel gyógyít a *Siroten*. Gyógyszertárakban kapható.

— A Színházi Élet új száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes képek, cikkek, regény-melléklet és gazdag rovatok teszik változatossá az új számot, amely darabmellékletül Benamy Sándor »Kajut« című drámáját közli. A Színházi Élet a Literáriánál árusítottánál kapható.

Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legizletesebb.

— A »Magyar Sakkvilág« októberi száma több érdekes cikke és feladványon kívül közli a világhai-nokságért dr. Aljechin és Bogoljubov közt folyó küzdelem eddigi nyolc játszóját kitérően elemzésben, továbbá számos játszmát a karlsbadi versenyről. A kitűnő sakk folyóirat megrendelhető a Literáriánál Szubotican, de kapható az árusoknál is.

Orvosi hír. Dr. Nenadovics Jován kórházi főorvos, a bőr- és nemibetegségek szakorvosa külföldi utjáról hazatért és Noviszadon a Jevrejszka ulica 11. szám alatt újból megkezdte rendeléseit.

— Wrangel koporsója Noviszadon. Noviszadról jelentik: A Wrangel holttestét szállító vonat — mint ismeretes — pénteken délután félhatkor érkezett Noviszadra. A koporsót Kotljarevszki Nikola, az elhunyt tábornok titkára Orem Szergije, a tábornok irodájának volt vezetője, valamint Bargovics Iván orosz tábornok kísérték. A belga szalonkocsit, amelyben a koporsó volt egész éjjel magasrangú katonatisztekkel álló disz-örség őrizte. Szombaton reggel kilenc órakor a pályaudvaron az elhunyt lelki üdvéért gyászmise volt, amelyen többek között dr. Csirics Irinei püspök, dr. Borota Branislav polgármester a városi tanács több tagjával, Mitrovics Zsiván tábornok, Zsifkovics Nikola tábornok, térparancsnok, továbbá a Noviszad—petrovaradini helyőrség egész tisztikara és a noviszadi orosz kolónia tagjai jelentek meg. A tábornok holttestét, délelőtt tízezer órakor továbbították Szremszkarlovicra, ahol a szalonkocsi ismét lekapcsolták és a gyászmisét tartották. A koporsót szombaton este Beogradba szállították.

Elegáns és izléses őszi köpenyszövetek 110 dinártól kezdve kaphatók Sár Sándorné divatruházában Szubotica. (Telefon 741.)

— A szubotical ipartestület női szakosztályának ülése. A szubotical ipartestület női szakosztálya hétfőn este fél hét órakor az ipartestület helyiségében fontos ülést tart. Az ülésen főleg a kontárkérdéssel és adóügyekkel foglalkoznak.

A világos női cipők gyorsan piszkolódnak. Ezeknek a cipőknek színetét gyorsan és szépen visszaadja az egész világon ismert »Wilbra«-bőrfesték.

— A sztaribecseji szerb egyházi dalárda ötvenéves jubileuma. Sztaribecsejről jelentik: Vasárnap nagy ünnepek keretében áll meg a sztaribecseji szerb egyházi dalárda ötvenéves jubileumát. Az ünnepi program nagy szabású dalosverseny is szerepel. Az ünnepeket vasárnap délelőtt fél tízkor ünnepi Istentisztelet vezeti be a görögkeleti templomban. Az Istentiszteleten a szombori iparosdalárda fog közreműködni. Ezután diszközgyűlés lesz a Central-szálló színháztermében. Ugyancsak itt kezdődik délután három órakor a dalosverseny, este fél kilenc órakor pedig monstrehangversenyt rendeznek.

— Mükedvelők figyelmébe. Modern színházi felszerelés, díszletek, jelmezek és husz különböző legújabb operettanyag jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet Szabó Mártonnál (Szubotica, Jugovicsa-utca 8. szám).

Végh Márta ritmikus tomatanítását hölgyek és gyermekek részére Szomborban október hónapban megkezdik. Jelentkezés Csitaonicska ulica 24. szám alatt délelőtt 9 és 11 között.

— Kedden kezdődnek meg a vizsgák a szubotical jogi fakultáson. A szubotical jogi fakultáson az őszi vizsgák kedden, október 8-án kezdődnek meg és e hó végéig tartanak. Az őszi vizsgákra nagyszámú joggallgató jelentkeztet.

Gyógyszertárátvétel. A szentai Jovánovics-féle főtéti gyógyszerterület kedden, október 1-én átvette Glückstahl Mór gyógyszerész, a Mucsy-patika volt bérlelője.

## FILM

### Diákszerelem

A Lifka-mozi új filmje

Az amerikai diákéletből már több kedves filmet láttunk, amelyek többnyire a szerelmek és a sport kétös tengelye körül pergetik a mese fonálát. A legutósebb ilyen film talán Buster Keaton egyik burleszkje volt, amely nagyon jóízű humorral gunyolta ki az angol és amerikai egyetemeken urrá lett sportőrlételet. Kevésbé hálás téma ezt a már kómikumig fajuló »sportszellemet« komoly hőstettek rugójaként beállítani, mert ez nálunk még a legianatikusabb sportközönség előtt is kissé hihetetlen.

Egy fiatal amerikai egyetemi hallgató romantikus körülmények között ismerkedik meg egy fiatal lánnyal, akit meglátni és megszeretni — mint mondani szokták — egy perc műve. A fiatalember komikus véletlen folytán, önhíbján kívül összeütközésbe kerül a rendőrséggel és a film legmulatságosabb jelenetei azok, amelyekben az őt kitartóan üldöző detektív kezéből kisiklik. Nagy akadályokkal kell megküzdenie, amíg a lányt meghódítja és ezt főleg azzal a sportteljesítményével éri el, amikor egy súlyos autóbaleset után betegen, a kórházi ágyról szökik ki a rugbymérkőzésre, hogy diadalra vigye csapatát.

Ezokat a laza mesébe foglalt mulatságos epizódokat dolgozza fel kedvesen a *Diákszerelem* című film, amelynek főszerepét a dalás Rod la Roque játssza közvetlenül és rokonszenvesen, mint mindig. Bájos partnere Jeanette Loff. A film a Lifka-moziban kerül vetítésre hétfőtől kezdve.

(I. I.)



5000 drb

### ALADDIN-lámpát leszállított árakon

hozunk forgalomba:

ALADDIN asztali lámpa 460 dinár  
ALADDIN függő „ 560 „

Minden lámpa angol opálporcellán ernyővel, 2 izzótesttel ingyen csomagolással bérmentve kerül leszállításra

Szállítás csak utánvétellel vagy előzetes fizetéssel!

Részletes ismertetőt bérmentve küld

BARZEL d. d. Subotica

Óvakodjék az utánzatoktól!

## KÖZGAZDASÁG

### Huszonegy millió dinár adót fizettek be háromnegyed év alatt Szubotican

#### A pénzügyigazgatóság szigorú felhívást adott ki az adóhátralekosokhoz

A szubotical városi adóhivatal statisztikai kimutatása szerint ez év első kilenc hónapjában mindössze 24.038.350 dinár állami egyenes adót, továbbá községi és tartományi pótdót fizettek be. Ebből az összegbe nincsen beszámítva az alkalmazott adó, tőkeamatadó és forgalmi adó, amely minden bizonnyal több millió dinárra rug.

Az egyes hónapokban a befizetett adó összege a következő volt:

Januárban	1.823.710 dinár
Februárban	4.082.578 „
Márciusban	1.904.468 „
Áprilisban	1.973.222 „
Májusban	3.832.479 „
Juniusban	1.460.804 „
Juliusban	2.118.724 „
Augusztusban	4.331.557 „
Szeptemberben	2.515.808 „
Összesen: 24.043.350 dinár	

Ebből az összegből egyenes állami adó 12.608.456 dinár, községi pótdó 9.641.815 dinár, községi iskolai pótdó 242.911 dinár és tartományi pótdó 1.545.168 dinár. A legtöbb adót ebben az évben aratás után augusztus hónapban fizettek.

A pénzügyigazgatóság a napokban szigorú felhívást tett közzé, amelyben közli, hogy október 1-ig be kellett volna fizetni az augusztus—októberi ciklusra az állami adókat. A pénzügyigazgatóság ezzel kapcsolatosan figyelmezteti a polgárságot, hogy a legrövidebb időn belül fizessék ki az adóhátralekosokat, valamint az esedékes adókat, mert ellenkező esetben kénytelen lesz az idevonatkozó törvény rendelkezéseit a legszigorúbban alkalmazni.

Gyengének ígérkezik a belacrkvai szüret. Belacrkváról jelentik: Néhány napos késéssel, október 15-ike táján megkezdődik Belacrkván a szüret. A termés mennyiségileg gyenge lesz és alig teszi ki a tavalyi termés egyharmad részét. Minőségileg azonban kitűnő termés várható, főleg ha a jelenlegi kedvező időjárásban nem áll be változás. A borpiacon a helyzet még mindig kétségbejítő. A tavalyi borok iránt csupán Csehszlovákia részéről mutatkozott némi érdeklődés.

Szőrmét saját érdekében  
csak 9940

jól képzett és  
megbízható szücsnél  
vásároljon.

# Spitzer

jók,  
olcsók,  
elegánsak

szőrmemodelljei

Subotica, Sokolska ul. 3



A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chaplin“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében



egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

## SPORT

### Óriási érdeklődés előzi meg a SzAND—Sport vasárnapi találkozását A Bácska a Villanyteleppel játszik vasárnap bajnoki mérkőzést

Szezon elején csak nagyon ritkán tapasztalható olyan hatalmas érdeklődés a bajnoki mérkőzések iránt, mint amilyen Szubotícán az idei őszi kampány minden fordulójára iránt megnyilvánul. Még csak a szezon elején vagyunk, de már az eddigi mérkőzésekből is kiűnt, hogy megszűntek a favoritok. Eddig még valamennyi mérkőzés meglepetésszerű eredményt hozott és csaknem mindenütt azok szenvedtek súlyos vereséget, akiknek a győzelmét tippelték. Így az első fordulón az SzMTC legyőzte a bajnokcsapatot, amely viszont már a következő fordulón nagy arányú győzelmet aratott a ZsAK felett. A legnagyobb meglepetéseket azonban kétségtelenül a Sport csapata produkálta. Szereplését a ZsAK elleni 4:1-es győzelemmel kezdte és már a következő fordulón 6:0 arányban megverte az SzMTC-t. Ezzel a két hatalmas győzelemmel a Sport a tabella élére került és egyszerűen favoritává lépett elő.

A vasárnap futballprogramján még az alábbi bajnoksapat és a bajnokjelölt küzdelme lesz, amely méltán kelt kivételes érdeklődést a sportkörökben. A két csapat találkozásán már is eldőlhet az első helyezés kérdése az őszi fordulón és éppen ezért érthető, hogy ugy a SzAND, mint a Sport teljes tudásával törekszik a győzelem megszerzésére.

A Sport mult vasárnapi nagyszerű teljesítménye után az esélyek teljesen váltak és még csak tippelni sem lehet az eredményre. Annyi bizonyos, hogy a győzelmet egyik csapat sem fogja könnyen megszerezni és a tempóbirásnak döntő szerepe lesz az eredmény megszületésében. Nagy gólos eredmény szinte kizártnak látszik és így bármelyik fél győzelmé

minimális lesz, de még inkább valószínűnek látszik az eldöntetlen eredmény. A mérkőzés fél négy órakor kezdődik a SzAND-pályán.

A Bácska fél kettőkor játszik a Villanyteleppel. A favorit itt kétségtelenül a Bácska együttese, bár el kell készülnie arra, hogy a masszív Villanytelep nem adja oda könnyen a pontokat. A mérkőzés bírja Boros.

A vasárnapi futball programján még az alábbi mérkőzések szerepelnek:

#### Vidéki elsőosztály:

Dulcis—Szomor ZsAK: *Danis*.  
Szombori Sport—Szentai AK: *Percsics*.  
Szombori Szoko—Becseji Szoko: *Priboj*.  
Odzsacii SC—Szombori TK: *Sefcsics*.

#### II. osztály:

Radnicski—Bunyevác: *Vukovics*.  
Szentai Radnicski—Sztarakanizsai AC: *Horvdcki P.*  
Becseji Tesla—Radnicski: *Mitrovics*.  
Bajnoki AC—Mileticai SC: *Orcsics*.

#### IB) osztály:

Villanytelep—Bácska: *Neverkta*.  
SzAND—Sport: *Ruzmann*.

#### Barátságos mérkőzés:

Apatini Tri Zvezda—Szubotici ZsAK: *Blazsck*.  
A mérkőzésen az előállók a pályaválasztók.

## A SzAND kifogást emelt négy bíró ellen Mázics, aki ellen szintén kifogást emeltek, visszalépett a SzAND—Sport-mérkőzés vezetésétől

A szubotici futballsport egy idő óta csendes volt azoktól a harcoktól, amelyek egy időben sűrűn törték fel az ügyvezetői bíróprobléma körül. Az alszövetség és a bírótisztviselő közötti viszony nem mondható ugyan barátságosnak, de az a fegyverszünet, amelyet a bírói illetékek nyújtottak bírósátrák alkalmával a két sportfórum között létrejött. — Legalább a látszat szerint — háborítatlan maradt. Annál nagyobb meglepetésként hat most a sportkörökre, hogy a SzAND egy rendkívül radikális lépéssel ismét felszínre vetette a bírókérdést és ennek már a vasárnapi nagy érdeklődéssel várt SzAND—Sport mérkőzés bíróküldése körül is következményei támadtak.

A SzAND választmányja a napokban ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy négy futballbíró ellen kifogást emel és kéri, hogy őket ne küldjék ki az egyesület mérkőzéseire. Az indexekre helyezett négy futballbíró: *Mázics, Vukovics, Szpícsics és Kulcsics*, akik a SzAND szerint elfogultak véle szemben — és ezért nem hajlandó rájuk bízni mérkőzéseinek vezetésére.

A SzAND határozatát bejelentette az alszövetségnek, amelynek igazgatótanácsa péntek esti ülésén tudomásul vette a SzAND bejelentését és arról nyomban értesítette a szubotici Bírak Testületét, valamint a szövetséget.

Közben a B. T. kiküldte Mázicsot a mérkőzés vezetésére.

Mázics Andrija azonban, amint értesült a beadványról bejelentette testületénél, hogy nem hajlandó levezetni a mérkőzést. A derby meccsnek tehát ezidő szerint nincs bírója. A Futballbírák Testülete szombaton délután még nem foglalkozott a SzAND beadványával és nem döntött arról, hogy a lemondott Mázics helyett kire bizza a mérkőzés vezetését.

A SzAND vezetősége köréből az egyesület feltűnt keltő határozatáról a következőkben informálták a Bácsmegeyi Napló munkatársát

— A SzAND csak a szövetség közgyűlése által biztosított jogával élt akkor, amidőn kifogást emelt a négy futballbíró kiküldése ellen. Ezt a kifogást alapos indokokkal alátámasztva az illetékes fórum elé terjesztettük és meg vagyunk győződve arról, hogy azt méltányolni is fogják.

— Senkinek sem állhat érdekében, hogy olyan bírót kényszerítsék a csapatokra, akik ellen bizalmatlanok, mert ez csakeszközt a játékosok teljesítményét és irrealis eredményeket szül. Reméljük, hogy kérelmünk gyors elintézését nyer és mérkőzéseinkre addig sem küldik ki a kifogásolt bírót. Erre semmi szükség nincs, hiszen elegendő más bíró áll a BT rendelkezésére, de ha mégis megtörténne, úgy a SzAND kénytelen volna a benyújtott kifogások alapján megővni minden olyan mérkőzést, amelynek vezetését az általa indexszre helyezett bíróra bízta.

Más oldalról érdeklődésünkre azt a választ adták, hogy a Bíró Testület azért küldte ki Mázicsot, mert ennek a rendkívül fontos meccsnek vezetésére Mázics, mint erélyes és általánosan elismert kitudó bíró kiválóan alkalmas. A beadvány annál nagyobb feltűnést keltett, mert Mázics bírósága ellen a SzAND részéről eddig nem merült fel kifogás.

Sportkörökben nagy érdeklődéssel várják a SzAND akciójának fejleményeit.

\*

Az alszövetség elnöke tanulmányozza a játéktól örökre eltűnt Mayer ügyét. A szubotici alszövetség igazgatótanácsa péntek este tartott ülésén foglalkozott a szombori Sportnak a fegyelmibizottság ítélete ellen benyújtott felebbezésével, amellyel Mayer örökre eltűnt a játéktól. Az igazgatótanács az ügy iratát a főtűntár referátumával együtt Gyogyevics Jovan, az alszövetség elnökének adta ki tanulmányozásra, aki az igazgatótanács legközelebbi ülésén terjeszti elő jelentését a felebbezés ügyében.

Vasárnapi sportprogram Palánkán. Noviszadról jelentik: A palánkai Szloga és a petrovaradini Hajduk vasárnap Palánkán másodosztályu bajnoki mérkőzést játszanak. Ezt megelőzőleg a Szloga ifjúsági csapata a bulkeszi Sportklubbal játszik.

Odzsacii SC—Szombori TK I. oszt. bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Odzsacii. Az SzTK ma kétségtelenül a legegységesebb szombori csapat, melyet a győzmi akarás és lelkesedés jellemez. Az utóbbi időben igen respektábilis eredményeket ért el az SzTK, jelenleg a vidéki I. osztályu bajnoki tabella közepén foglal helyet, három ponttal. A csapatnak az OSC már évtizedes riválisa. Az OSC a következő csapatot szerepelteti az érdeklődéssel várt mérkőzésen: Katona — Szentter (Horváth), Gračelnik — Knöbl, Hügl, Weisz — Kanyó, Leszneister II, Pellner, Schuy, Baranyi. A mérkőzés, mely délután félnégykor kezdődik, Sefcsics vezeti.

A sztaribecseji Szoko bajnoki mérkőzése Szomborban. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Szoko vasárnap délelőtt tíz órakor Szomborban játszik bajnoki mérkőzést az ottani Szokoval. A csapatot a vezetőségen kívül sok híve kísérte el.

Tesla—Radnicski bajnoki mérkőzés Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelentik: Vasárnap délután a sztaribecseji Tesla a sztaribecseji Radnicskival játszik bajnoki mérkőzést a Szoko-pályán. A két másodosztályu becseji csapat bajnoki találkozája iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg Sztaribecsejen.

Baleset ellen biztosítják az apatini Tri Zvezda játékosait. Apatinból jelentik: Az apatini Tri Zvezda vezetősége legutóbbi ülésén elhatározta, hogy játékosait baleset ellen biztosítja. A vezetőség a napokban megkötötte a biztosítást, amely szerint futballpályán történhető baleseti halál vagy teljes rokkantság beállta esetén egyenkint 50.000 dinárra biztosítja játékosait, míg ideiglenes munkaképtelenség idejére a játékos 30 dinárt és napi diétát kap. A vezetőség a teljes első csapatot és öt tartalék játékost biztosított.

A JNS törölte a szubotici Hakoah-t. Zagrebből jelentik: A JNS legutóbbi tanácsülésén a szubotici alszövetség javaslatára törölte taggyűlései sorából a szubotici Hakoah-t, amely nem vesz részt a bajnoki mérkőzéseken és egyébként is már hosszú idő óta nem teljesítette kötelezettségeit.

Tízéves játékosjubileum. Noviszadról jelentik: Banjak Oszkár rumai joghallgató, az ottani Spárta sportegylet játékosa tízéves játékosjubileumát üli és ez alkalomból a rumai sportkörök sportünnepélyt rendeznek, amelynek keretében a Spárta a rumai Szremaccal és a rumai Radnicski a vinkovci Szlogával játszik. Banjak a tíz év alatt 239 nyilvános mérkőzést játszott és 193 gólt lőtt. Este a jubileum alkalmából hangverseny és táncestély lesz.

Noviszadi sportprogram. Noviszadról jelentik: A noviszadi Vojvodina vasárnap a Temerini TC-vel, a Nak pedig Sabácon a bajnoksapat Maesvával játszik elsőosztályu bajnoki mérkőzést. A noviszadi Radnicski Mitrovicán játsza le elsőosztályu bajnokiját az ottani Gradjanszkival. A másodosztályu bajnokságban a Makabi—Pak mérkőzés a zsidó ünnepek miatt, a Sajkás—Pruskogorac mérkőzés a Sajkás lemondása miatt, az indijai Radnicski—sabaci Trgovacski mérkőzés pedig az utóbbi csapat feloszlása miatt elmarad. Lejátszásra kerül a petrovaradini Gradjanszki és petrováci Szlovácsi mérkőzés Petrovaradinban és Palánkán az ottani Szloga és a petrovaradini Hajduk mérkőzés.

Minden kételkedő meggyőződhetik  
díjtalan kipróbálás után, hogy az új, tökéletesített

# „Tungsram“ báriumcsövek

mily kitudó hatással dolgoznak. Közelebbi felvilágosítással készséggel szolgál

## Maller Béla

okl. gépészmérnök, Subotica, Petrogradska ulica 8.

Telefon 35



# A „PETKUS”-nál

egyszerűbb, tökéletesebb és elterjedtebb vetőmagtisztító-gép nincs az egész világon! Mit igazol a gyakorlat!

Tek. Bárδος és Brachfeld cégnek, Novisad

Čantavir, 1929 aug. 29.

Értesítjük Önöket, hogy folyó évi június hóban Önöknél vett PETKUS vetőmagtisztító-gép a beszerelés napjától állandóan dolgozik és a gazdaközönség tetszését teljesen megnyerte.

A PETKUS vetőmagtisztító-gépet a beszerelés előtt csak hírből ismertük, de mióta üzemben van nálunk azóta valóban meggyőződünk arról, hogy a PETKUS vetőmagtisztító-gép az első helyet foglalja el a többi vetőmagtisztító-gépek között. — A gép teljesítőképessége óránként 850—900 kilogramm tisztított gabona, mely mennyiséget száraz csávázószerrel a fenti idő alatt be is pácolja.

Kijelentjük, ha a jövőben választani kellene, hogy melyik vetőmagtisztító-gépet szereljük be, választásunk ismét a PETKUS vetőmagtisztító-gépre esne.

Teljes tisztelettel

Csantavéri „József” Gőzmalom  
Dér és Társai s. k.

Vezérképviselőt:

**Bárδος és Brachfeld, Novisad, Željeznička ulica**

Somborban díjmentes felvilágosítással szolgál és üzemben bemutatja Toma Gromilović, Sentán pedig Zentai János

## Eladó birtok

Sentán a Munkástelep mellett, közvetlen a város szélén fekvő 72 lánoszántóföld gazdasági épületekkel, továbbá az Épreskert és Temető-dűlőkben lévő 14 lános prima szántóföld és egy városi nagyobb bérház eladó. A feltelemek dr. Huszágh Nándor sentai ügyvédi irodájában tudhatók meg.  
11349

**Bőrönöz, időkü-**  
dő, pénztárcák, katonai és civil **nyergék**, az összes bőrárúk és löszerszámok előnyös áron kaphatók

**Fazekas Mátyás**  
bőráru-műhelyében  
IV., Vilsonova ulica 44.  
Rendeléseket és javításokat olcsón vállal

**HERSON**  
írógépek  
A. E. G. írógépek  
vadásági berendezés  
**HERSON JÁNOS**  
írógépmechanikus Subotica  
Ciril Metod trg 20.

**HERSON**  
Subotica, Aleksandrova ul. 15  
**Speciális bőr-  
KEZTYŰ**  
női és gyermek-  
**FEHÉRNEMŰ**  
üzlet. Bőrkezes eladása és szakzerű javítása, tisztítása. Mindennemű fehérnemű készítés és rendelésre. Varrás hozott anyagból is. Nagy választék, mérsékelt árak. 03-8

## Miért fizet Ön 4—5.000 dinárt

egy varrógépért, amikor megkaphatja a legjobb német gyártmányu, előre-hátra varró

## MINERVA varrógépet 2.400, 2.800, 3.200 dinárért

Hosszu részlet  
Állandó ingyenes him ötfolyam!

Nagy, szakszerű javítóműhely. Az eladott gépért hosszú garanciát vállalunk. Tekintse meg varrógépeinket vételkényszer nélkül

**S. AD. ENGL, SUBOTICA**  
Puk. Krupeževiceva ul., Gyümölcs piac

## Nincsenek légköri zavarok

egy **COLUMBIA** vagy **THALIA** gramofonnál

Hosszu unalmas estéinek legkellemesebb szórakozása

Az ország legnagyobb lemezraktára  
Külön próbaterem

**Kedvező részletfizetések**  
Reklám árak

**S. Ad. Engl, Subotica**  
Puk. Krupeževiceva ulica — Gyümölcs piac

Hallgassa meg próbalemezeinket vételkényszer nélkül  
11633

## Elvem:

kis haszon,  
nagy forgalom!

**Cukor**

legolcsóbb napi árban

1 kg. Din.  
Nyers kávé I-a 38.—  
Pörkölt „ 48.—  
Kávé, saját őrlésű  
garantált tiszta 52.—  
Kávépótlék 17.—  
Kneip-kávé 15.—  
Kakao, hollandi 32.—  
Finom rizs 8.—

## Ecetsav

20 kg. vételnél 39.—  
5 „ 41.—  
1 „ 45.—

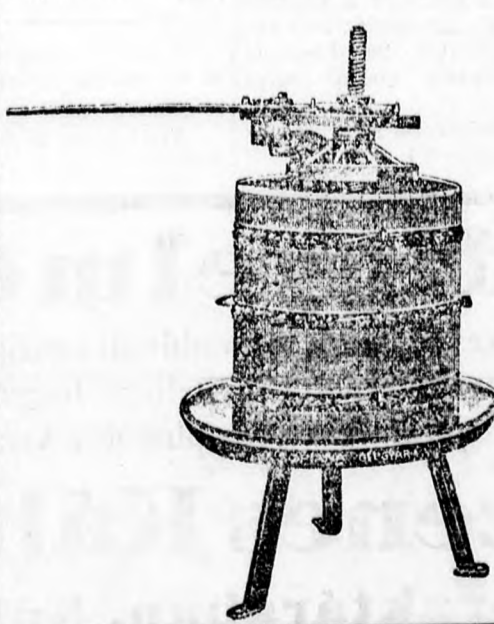
és egyéb fűszer, gyarmat- és csemegeérő legolcsóbban beszerezhető

**Kurteš Miloš** nál  
Subotica  
Muzička škola.  
Tel. 4-83

## Legújabb rendelés szerinti tankönyvek

valamint az összes előírt füzetek, rajz- és írószerek az összes iskolák részére kaphatók nagyon olcsón.  
Füzetek 40 lapos 3.— din.  
60 „ 5.—  
80 „ 6.—  
Körző-gyűrűárak:  
30.—, 20.— és 10.—  
12 darab festék ecsettel dobozokban 11.—

**Antikvárium és Könyvnyomtatás**  
Sirosmajerova 16. (Halplac)  
02 1



## Borprések Szőlődarálók Borpumpák

a legjobb kivitelben és legolcsóbb áron kaphatók:

**Szenes Kálmán**  
gépraktárában Suboticán.

## MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

Copyright by Bácsmegyei Napló  
1929

„Repül a nehéz kő...“

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte hidegen az ügynök, amikor végzett az előtte levő gépirásos levél tanulmányozásával.

Margit megmondta a nevét, de ez sem kellett csepp respektust sem Krammerben. Szakértő szemmel nézett végig az egyszerűen bitózott leányon.

— Igen, igen, emlékszem, a múltkori szépségverseny győztese. Hja, hja, hogy az emberek egész megbolondultak ezekkel a szépségverseny komédiákkal. Mintha egyáltalán meg lehetne állapítani, hogy ki a legszebb nő a világon. Vagy egy országban, vagy egy városban. Vagy akár csak egy teremben. Mintha ez nem lenne tisztára izlés dolga.

— Hát mit tud tulajdonképpen? — kérdezte azután.

— Énekelni... valamennyire...

— Sanzon?

— Igen.

— Eddig hol szerepelt?

— A Wintergartennél volt szerződés, de...

— Persze, persze, tudom — vágta közbe az ügynök. Valóban tudott Margit elbocsájtásáról is, mint ahogy a pontos értesülései voltak mindenről, ami a berlini artistavilágban történt.

— Énekeljen valamit.

Krammer a zongorához lépett, amely nyitottan állt a szoba sarkában és ujjait a billentyűkre helyezte. Margit ebmondta annak a négy kis dalnak a címét, amit a Wintergartenben adott elő és Krammer gondolkodás nélkül jászani kezdte a lányszámait. Meglehetősen jól. Margit elfogódottan énekelt és közben nyugtalanul kémlelte Krammer vonásait, amelyek azonban semmit sem árultak el a próba eredményéről.

— Köszönöm, azt hiszem elég — állt fel néhány perc múlva az ügynök, azután megkérdezte — Táncolni tud?

— Edig nem próbáltam.

— Be fog tanulni három táncszámot — jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon. Arrafelé nem cikk a német sanzón.

— Arrafelé? Hol?

— Stockholmban.

Margit meglepelt mozdulatot tett:

— A stockholmi Salome-színházhoz a jövő hónapra be tudom hozni. Természetesen, ha addig menni fog a három szám. Nem lesz túlnehéz, — tette hozzá, miközben alig észrevehetően elmosolyodott.

A feltételek, bár meg sem közelítették a Wintergartenből kapott gázsit, meglehetősen voltak és tisztességes megélhetést biztosítottak, azután meg amugy sem volt más választása és így történt, hogy Margit az ügynöknel tett látogatás másnapján már megkezdte a táncórákat, amnél az artistaképző tanárnál, akinek a címét Krammer tól kapta meg. A következő hónapban pedig már a stockholmi Salome műsorán szerepelt. A program második részének első száma volt az övé. Kosztümjei nem tulságosan diszkrétek, de szemérmetlen meztelenségükkel sem tűntek ki. A táncok? Krammernek igaza volt, amikor megjósolta, hogy nem lesznek túlnehézek.

Nem is voltak ezek táncok, inkább divatos

spanyol melódiák kaptafára huzott ritmikus séták és svédturnagyakorlatok a színpad egyik végéről a másikig. Margit estéről-estére néma undorral csinálta és a stockholmi variete kevéssel beérő, nem tulságosan előkelő és egyáltalán nem válogatos publikuma estéről-estére udvariasan megtapsolta.

Az emóciók lassacsán elmaradoztak tőle és leszokott már az órák hosszág tartó lelki számvetésekről is. Most már nem ült többé hosszú délutánokon át az asztalnál tenyere szélébe hajtott fejjel, idegesen motorozó ujjakkal, amelyek tévován szaladtak végig haja selymén és fájó, égő, lüktető homlokán.

Wagner Margit élete legnagyobb válságai elől az apátia fedezékébe menekült. Csak néhány voltak napjai, amelyek végnélküli, görcsös, zokogásban teltek el. Ezek a napok, ezeknek a napoknak a szenvedései egészen közel juttatták ahhoz a ponthoz, amelyen túl az öngyilkosság lesekedik. Sokszor gondolt az öngyilkosságra, olykor egy-egy pillanatig szinte valószínűtlenül szépnak látta érezte a csendet, a békét és az áldott mozdulatlanyságot, — a halált de gyorsan felülkerekedő életöztöne már a következő percben diadalmaskodott.

— Élni kell — gondolta — ha nem magamért, hát apáékért és Róziért...

És Margit tovább táncolt esténként illedelmesen meghajolt a gyér tapsra és a szám végén artistaszokás szerint csókot dobált a nagyjérdemű publikumnak.

Azután a Baltinggal való végleges szakítás következett. Az angol pénzembernek praktikus érzéke hamar megsugta, hogy voltaképpen semmit sem ér az olyan barátnő, aki Londontól több száz kilométernyi távolságban táncol. Még akkor se, ha ezt a barátnőt Miss Világszépének hívják. És Balting levélben — felmondott. Éppen úgy ahogy a könyvelőjének vagy a szakácsnőjének mondott volna fel. A levélhez csekket is mellékelte. Korrekt ember. A csekk meglehetősen nagy összegre szólt, de Margit aki pedig az utóbbi időben éppenséggel nem daskált a pénzben az undor és utálat utolsó nagy fellobbanásával ezer apró darabra szakította az értékjegyet, azután borítékba tette és visszaküldte a feladónak a nizzai napok ismeretlen lovagjának.

Három héttel később hátat fordított Stockholmnak. Az új műsorban már nem kapott helyet. Azután hideg, rideg északi kisvárosok következtek, harmadrendű lokálok, megalázások és fillérgondok jöttek...

Táncok amiket még Berlinben tanult be, a régiék maradtak, a kosztümök azonban egvire merészebbek lettek. Miss Világszépe szemérmetlenül libbenő, áttetsző szoknyácskában, fődétlen felsőtesttel botorkált végig esténként a kisvárosi mulatók korhadt deszkáin és előadás után koptottan, fázva, félve tántorgott a sivár hónaposszoba enyhet álmat és feledést kínáló oázisa felé...

Azután sokáig nem emlékezett semmire. (Vége következik.)

## NYILT-TÉR

## Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

Kosmajška 7 Beograđ Telefon 31-82

Meissner Hardmuth, Čeh és Zsolnay  
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meissner és Hardmuth-kályhák, valamint luxus kandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

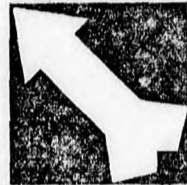
Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

## „Lumophon“

rádiókészülékek és hangszórók  
megérkeztek

422

Minden jobb  
rádiószakkereskedésben  
kaphatók

Nagyraab csült zsidóvállasu vevőinek és ismerőseinek

## boldog ujévet kíván

Nata

cipőüzlet, Subotica, Strossmayerova ul.

SENAT GRADA SUBOTICE

Broj: 16921/929. sen.

## Natečaj

Senat grada Subotice raspisuje natečaj radi pri-  
vremenog popunjenja položaja upravitelja gradske  
ekonomije na Palčuu, za sada sa kontraktualnim čl-  
novnikom.Ova se ekonomija sastoji iz 408 kat. jut. oranice  
i 32 kat. jut. vinograda.Za ovo se mesto traži kvalifikacija barem svršena  
srednja poljoprivredna škola, a prinadležnosti ča se  
kako u novcu, tako i u naturi ustanoviti prema posve-  
dočenoj kvalifikaciji.Poživaju se oni, koji žele polučiti ovo mesto, da  
svoje molbe, sa oznakom plate koju tražu, predadu  
uključivo do 24. oktobra 1929. do 12 sati u Uredu Se-  
natskog Eksibita, pošto se kasnije prodate molbe neće  
uzimati u obzir. Molbi osim svedočbe o svršenoj ško-  
lama ima se priključiti uverenje o moralnom vladanju  
i dosadašnjem službovanju.Detajnija se obavestjenja mogu dobiti u Finansijs-  
sko Ekonomskom Odelenju grada Subotice.

Subotica, 2. oktobra 1929. godine.

11690

Gradski Senat.

A mai napon megvettem Szamesz Teodor velikitoráki  
házát. Felkérem nevezett esetleges hitelezőit, hogy kö-  
veteléseikkel nálam 8 napon belül jelentkezzenek.

Veliki Torák, 1929 október 1.

11557

Hódy PÁL

## Mezőgazdák figyelmébe!

A világhírű „Pracner“-féle kanalas és tolókeres egyszerű és kombinált vetőgépek, West-  
italia rendszerű láncos műtrágyaszórók a legmodernebb kivitelben, leszállított áron,  
hosszulejratu hitelre kaphatók a vezérképviselőnél

10690

Szenes Kálmán

gépraktárában, Suboticán



Opštinsko Poglavarstvo Turija.  
Broj 2898—1929.

**Opis**

Opština Turija na ofertalnoj dražbi izdavače parceliranje 56 kat. jut. u 400 kv. hv. i 170 kat. jut. u 800 kv. hv. dana 8. oktobra 1929. g. pre podne u 8 sati. Pozivaju se gg. ovlaštteni inženjeri, da do 8. oktobra 1929 god. pre podne do 8 sati predaju svoje ponude opštinskom poglavarstvu.  
U Turiji, 1. oktobra 1929.

Simeon Čendić s. r. Rada Simeonov s. r.  
beležnik 11613 knez

**Nyilvános köszönet**

Mindazon jóakaróink, hitsorsosaink, kik nemesszívű adományaikkal templomunk renoválását elősegítették, fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

11725 A szrbobrani izr. hitközség.

**Krauser Károly**

cég üvegkereskedő Szubotica, Főtér, ajánlja dusan felszerelt modern villamos esillárjait, a mai viszonyoknak megfelelően igen olcsó áron.

11003

**Házhelyek eladása**

Vermes Béla X. körü szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovićeveva ulica és a Radićeveva ulica, továbbá a Kopunovićeveva ulica és az Evtovićeveva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögöles parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett ház helyekül eladatnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotici Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII., Knjaza Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszínen özv. Pertics Ernesztinénél X. kör, Kopunovićeveva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre,  
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

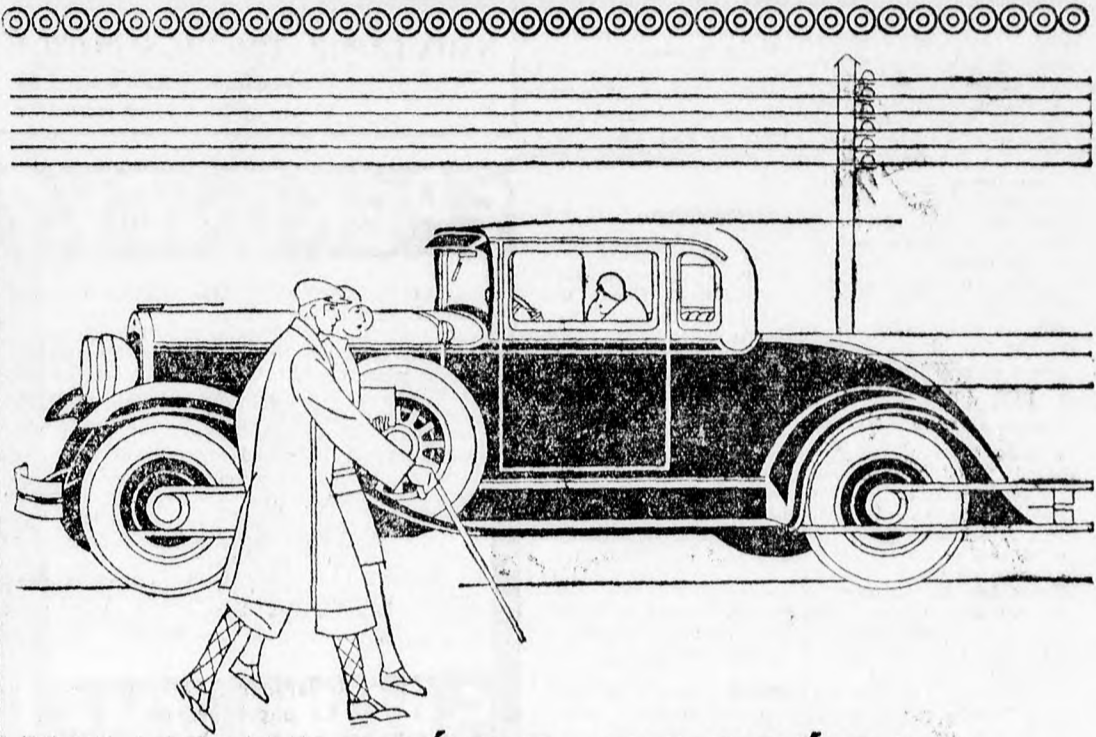
**Az adófizetők figyelmébe**

Az adófizetők tudomására hozom, hogy a pénzügyminisztérium adóügyi osztályának 68.481. és 81.302/929. sz. határozata és a 848/VI/918. engedély alapján adóügyi és felszámolási bizottságok, továbbá az összes pénzügyi hatóságok előtt feleket képviselhetek. Ugyancsak felhatalmazásom van kérvények, felebezések, stb. készítésére minden olyan ügyben, melyek a pénzügyi törvényekre és előírásokra vonatkoznak. Irodám dr. Dunajerski Geđeon-palotában, Kraljica Marija-szálló udvarában a II. emeleten jobbra. Čuk Danilo.

**Kereskedő!**  
fűszer- és italszakmából, üz'elvezetésre kaucióval kerestetik.  
Cim a kiadó an. 1 770

Stara Moravicán a BACSMEGYEI NALÓ részére hirdetések felvesz Lovas Mihály bizománys

**A „STANDARD-ELECTRIC“ (TUNGSRAM)**  
NÉGYCSÖVES 1929/30 TÍPUSU RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI MÁR KAPHATÓK  
BÁRIUM-CSÖVEKKEL FÖLSZERELVE TÖKÉLETES RÁDIÓÉLVEZETET NYUJT GYÁRI FÖLERAKAT:  
**WOLTA R.T., V. BEČKEREK**



**MÉRT DICSÉRI MINDENKI EZT A GYORS ZAJTALAN KOCSIT?**

Nemcsak roppant erejéért — hanem mert a vele megtett ut kellemes, nem fárasztó, ami csak hathengeres motorának és hét csapágyas főtengelyének köszönhető. Nemcsak bámulatos fékeiért dicsérik, hanem azért is, mert azok hidraulikusak automatikus kiegyenlítéssel, és mert nem csusztatják a kocsit semmiféle körülmények között sem. Mert karosszériája új módon van építve, egy darabból áll. Minden kapocs nélkül, szilárd, kényelmes, zajtalan. Biztonsága, — kényelmessége — zajtalansága évekig való használat után is ugyanaz marad. Ezek a tulajdonságok teszik érthetővé az automobilszakértők véleményét: Hogy maga a Dodge gyár — amely ugyan mindig kiváló kocsikat épített — sem tudott eddig ilyen gyors, zajtalan és tartós kocsit teremteni, mint az új Dodge Brothers Six.

**AZ ÚJ**

**DODGE BROTHERS SIX**

Vezé-képviselő: „VELAUTO“ Automobilkereskedés Sekula Zečević  
BEOGRAD, Dečanska ulica 23 ZAGREB, Gundulićeva ulica 7  
SKOPLJE, kej 13. oktobra br. 5  
DODGE BROTHERS' MOTOR CARS, DIVISION OF CHRYSLER MOTORS, DETROIT, MICHIGAN

**FLEISSIG, PANČEVO**

**R A D I O**

**R A D I O**

**TELEFUNKEN**

Rádóké zülékek, Villanybereni felek  
L's terok 1 64

**SANATORIUM TERAPIA VRNJAČKA BANJA**  
TULAJDONOS ORVOS Dr. KUJAR-DURLÉN AGOST  
Két magyarul beszélő orvos.

A szanatórium gyönyörű szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alagra fektetett dietikus konyha, szigorú orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

**LEVELEZÉS**

Vonalos fehér papíron vasolt Édeskőnek levele van »Kristály« jelíggel. Őszi rózsá levele van. 11713

Ürülök örömeinek, amelyek talán értékesebbek, mint amikor én nyujthattam volna... 11679

Hasonnyolc éves iparos levelezne hozzáilló nékkel. — Leveleket »Jó férj« jelíggel a kiadóba kérek. 11576

Csinosnak mondott fiatal özvegy (hivatalnoknő) egyhangú, téli estét ki tenné kellemes? Nem csupán anyagiakra reflektálok. Feltétlenül finomlelkű, független, középkorú uriembernek írjanak »Spero-Sperco« jelíggel a kiadóba. Vidékiek előnyben. Üreslelkű szépek ne írjanak. 11675

Zwei junge, fesche, gebildete Herren nur deutsch und kroatisch sprechend, suchen die Bekanntschaft zweier deutschen oder serbischen vermögenden, feschen Fräulein. Zuschriften mit Fotografie unter »310« an die Verwaltung erbeten.

**HÁZASSÁG**

Nőülne fiatal ügyvéd. Vagyons, fiatal hölgyek érdeklődését kérem diszkrét ajánlott levélben. D. W. Gesner, Szombor, Florijanova 39. 11422

Magas, fess 32 éves özvegy-asszony férjhezmenne jobb iparoshoz, kereskedőhöz vagy állami tisztviselőhöz. Szép otthonnal, saját házzal és földdel rendelkezem. Csak komoly férfiak fényképes ajánlatát veszem figyelembe. Levelek »Keresztény« jelíggel Molnár könyvkereskedés, Senta, kérek. 11745

Házasság. Harmincéves, kitűnő rendeléssel rendelkező orvos-sebész, ki szanatóriumot akar létesíteni, oly urileányt keres, kinek legalább 300.000 dinár készpénzhozományán kívül ugyanolyan értékű ingatlana is van. — Megbizott: Cigler »Vardar« ügynökség, Bačka Topola.

Huszonkét éves, róm. kath. urileány részére, ki házasságába 100 hold földet és megfelelő kelengyét visz, diplomás vagy földbirtokos férjet keresek. Megbizott: Cigler »Vardar« ügynökség, Bačka Topola.

Harmincéves, önálló üzlettel rendelkező cukrász részére hozzáilló leányt vagy fiatal özvegyt keresek. Cigler »Vardar« ügynökség, Bačka Topola. 11730

Házasságot ürikörökben úgy bel-mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkréciával. Marie Fejes, Vel, Kikinda, Nikole Pasića ul. 1591 10709

Férjhezmenőknek, nőülőknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

**FOGLALKOZÁS**

Diplomás jogász ügyvédi irodában, bárhol vidéken is, állást keres. — Ajánlatot »Igyekvő« jelíggel a kiadóba kérek. 11640

Jól megindult kezdő vállalat, a szakmában egyedülálló, új üzletágak bevezetéséhez társat keres 100.000 dinár tőkével. Ajánlatokat a kiadó továbbít. 11726

Kifutót azonnal felvesz. Tenner optikus, Subotica, Korzó 11 11719

Apolónit keresek ötödik heteg mellé a téli hónapokra azonnali belépésre. Jelentkezni Dr. Löwy, Strossmajerova ul. 11, 9-10, 3-4. 11757

Професор за српски, латински и математичку, који би се примио за обучавање женског јака за полагање приватног испита из петог и шестог разреда гимназије, моли се да саопшти своје услове у Српску Банку, П. Шишева Ул. 4. 11779

Kereskedősegéd, fiatal, a vas- és fűszerszakmában perfekt, azonnali belépésre állást keres. Cim. Kukla László, Csantavir. 11751

Okl. gyógyszerész hosszabb vagy rövidebb kisegítéseket vállal szokásos feltételek mellett. Beszél szerbül, németül és magyarul. Cim a novozsadi főiskolahiatalban. 11715

Gyermekekhez, 1-2 évesekhez, jobb házba, ajánlkozik jó családból való leány, német, magyar, szerb nyelvtudással. Cime Molnár könyvkereskedésben, Senta. 11748

Magános özvegyasszony, háztartásbeli alkalmazást keres. Polgár Margit, Carinska 13. 11716

Fűrészyárba állást keres fűrészelő, osztályozó tőkemester, minden munkában szakképzett. Ajánlatok a novozsadi kiadóba. 11714

Keresek szerbül is beszélő fiatal lánykát pénztárhoz Heszler fürdő. 11706

Keresek azonnali belépésre a pékség minden ágában jártas szakmunkást segédként bizonyítvánnyal. Bárdi Albert, Banatsko Arandjelovo. 11743

Gyakorlott ávesszegéd, aki szakmája mind ágában jártas, azonnali keresetért. Cim a kiadóban. 11717

Okleveles, perfekt női és férfi szabász. Állást keres. Cim a kiadóban. 11678

Házamester nő fizetéssel azonnala felvétetik. Paje Dobanovackog ulica 3. 11624

Szoptatósdának ajánlkozik egészséges nő azonnali belépésre. Cim: Benzec Józsefné könyvkereskedésben, Ada, Bácska. 11554

Egyedülálló, intelligens, szorgalmas, lehetőleg izr. nő, aki a főzésre és háztartásra vállalkozni, nagyobb gazdaságba keresetlik. Ajánlatokat »Intéző« jelíggel a kiadóba kérek. 11548

Fiatal borbélysegéd, jó munkás, állást keres azonnali belépésre. Korda András, Csóka (Bánát). 11746

**APRÓHIRDETÉSEK**

Apróhirdetés egy má 1 dinár, vasnaponként és élmás hétvégeken számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívásig: jelíggel leveleket továbbítunk. Kérdéseküldetéshez válaszoldjog mellékelődik.

Gyógyíthatatlannak látszó **viszketegséggel járó nedvező bőrgyuladást** gyorsan és biztosan gyógyítja **„NEO-DERMA“** kivonat **Forgalomba hozza NADA LABORATORIUM, SUBOTICA** Érdeklődőknek 10 dinár előzetes beküldése mellett küldünk prospektust 5630

**EPEKŐVEK?**

Az Ön SALVAT THE készítményét használok már egy hónapja és nagyon jól érzem magam. A teát minden ismerősömmel ajánlom, mert azt hiszem, hogy ettől egészségem teljesen helyre fog állni. Nagybátyám, D. P. ezredes rövid idő alatt kigyógyult bajából, habár állapotja már veszélyesnek volt mondható. — Apósom is epekő-bántalmában szenvedett és szinte hihetetlen, hogy olyan nagy fájdalmak 20 napi THE SALVAT használatát után teljesen elmúltak, kitűnően érzi magát és a rohamok is megszűntek. **Nada Bogumilova, Szófia, Bulgária.** Kérje érdekes könyvünket az epekőről, amelyet jugoszláviai fölerakatunk G. Poche, SZOKOL-gyógyszertár Brčko ingyen küld meg bárkinek.

**SALVAT-THE!**

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye **BUDAPESTEN** a **KÖZPONTI SZÁLLODA** VII, Baross-tér 23 a Keleti pályaudvarnál **Teljesen újonnan berendezett kényes családi ház.** Központi fűtés, hideg-meleg víz. Mérsékelt polgári árak. A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással **20% engedményt kap** Testvérvállalat **OSTENDE KAVÉHAZ** Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Provizíós utazókat és képviselőket keres egéssz Jugoszláviára »ALBASTRIT« márványipar, Novisad, Jovana Subotiča ul. 9.

Fényképész-segédnő, elsőrendű, önálló munkaező művészi villanyfelvételeket modern kidolgozással készítt, elhelyezkedést keres nagyobb müteremben. Szíves megkereséseket »Müterm« jelíggel a kiadóba kérek. 11575

Keresek szerbül és németül tudó 30 év körüli nevelőnőt 10 éves polgári iskolába járó leányom mellé. Jelentkezni Dr. Krescáreics Sándor ügyvédnél, Somborban.

Megánztisztviselő, érettségizett, könyvelésben szerb, német, magyar levelezésben jártas azonnala is állást keres, miután jelenlegi több esztendő konficiójából likvidálás miatt megvált. Feltétlen megbízható s legjobb bizonyítvánnyal rendelkezik. Kivánságra bel- és külföldi személyiségektől Ia referenciák. Megkeresések »Lelkiismeretes munkaerő« jelíggel kéretnek a kiadóba.

Gyakornokot szerb, magyar és lehetőleg német nyelvtudással keres a Kraljevbergi Peozsgőgyvár. 11774

Boiti szolga, aki hentes munkához is ért, keresetlik. Cim a kiadóban. 11769

**Ondolást**

ha jót és szépet akar, keresse föl

**Ábrahám**

uri és hölgy fodrászatát. Gyors és pontos kiszolgálás. Szolid árak. VII., Cara Lazara ul. 25. Vétró fűszerkereskedésével szemben. 10454

Közeleg a tél! Mindenki kötelessége gondoskodni arról, hogy ágyemője rendszerben legyen. Erről olesón és jól csak **Enlihotičné Német Margit** paplantészőnél, Pasićeva ulica 8. (edénypiac) tud gondoskodni. — Készít paplanokat legolcsóbbtól a legdrágáig. Régi használt paplanokat átalakított olesó munkadíjért. Jöjjen gyözödjék meg szolid áráimról. — Azonkívül minden rendeléssel egy kellemes meglepetésben fogom részesíteni. 11767

Főmőlnárt és szivőgőzmotor-kezelőt keresek azonnala kisebb malom, illetve motor kezeléshez Zádory, Sztara Moravica. 11612

Ügyvédjelöltet gyakorlatlat, szerb és magyar nyelvtudással keres dr. Bruder Vilmos ügyvéd, Novakanjiza (Bánát). 11615

Provizíós utazót keresek, aki egész Jugoszláviában jól be van vezetve. Cim a kiadóban. 11119

Molnársegéd, nagy gyakorlattal, ügyes, szorgalmas szakértő állást kaphat, Hubert Dávid malmában, Ada. 11666

Péksegéd, fehér és barna sütésben önállóan dolgozó, jól fizetéssel felvétetik. Kics Henrik, Novivrbas, Pasićeva 60. 11663

Okleveles tanítónőt keresek pusztára, aki kis lányomat a gimnázium magyar tagozatának alsó osztályaira mint magántanulót előkészíti. Ajánlatokat »Okleveles tanítónő« jelíggel a kiadóba kérek. 11668

Almolnár, jó bizonyítványokkal rendelkezik, azonnali belépésre állást keres. Szakács János, Subotica, VII., Gvetna ul. 5. 11650

Azonnali belépésre keresek érettségizett gyakoronokot szerb-magyar nyelvtudással Drvara Bruck, Szombor. 11160

Kifutó felvétetik. Szántó Rudičeva 6, első emelet.

Nyelvtudás ma mindenkinek egyaránt fontos. Angol és németoktatás csoportokban és egyéneknél most kezdődik. Havi tandíj 80 dinár. Iratkozzék be idejében. Rainbyrd, Rudičeva 3. (Gyümölcsipiac). 11636

Gyógyszerész-asszisztent keres nagyobb praxissal és nyelvismeretekkel. — Ivačković M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 10737

Keresünk korszakalkotó tálalmány terjesztéséhez az ország minden helységében képviselőt nagy kereseti lehetőséggel. Ajánlatok La Plachtep, Szubotica, Mokrančeva ul. 13 alá küldendők. 10454

Motorgőpész, esztergályos, villanyserelő, az összes motoroknál nagy gyakorlattal, állást keres. Cim a kiadóban. 11241

Fűszeressegédet, fiatal, ki most szabadult, német és magyar nyelvtudással, keresek azonnali belépésre. Sajátkezü ajánlatokat »Bena« hirdető, Veliki Beskekre továbbít. 11487

Nevelőnő éves bizonyítványokkal, beszél németül és magyarul állandó alkalmazást keres uricsaládnál. Vidékre is elmenne. Erna Klein Valkány stanica, Györgymajor. 11500

Szobafestő- és mázolósegédet állandó munkára felvesz Reisinger festővállalat, Beograd, Reonsv 73. Levelekre nem válaszolok.

Főzni tudó, kézimunkához értő nő, ki már mint háztartásvezető működött, felvétetik. Ajánlatokat »Családtag« jelíggel. 11629

Egészséges, megbízható, gyermekserető szerbül is tudó szárazeladót keresek egyéves gyermek mellé. Cim a kiadóban. 11542

**VÉTEL-ELADÁS**

Motorkerékpár olesón eladó. Cim megtudható Dr. Szántó Miklósnál, Sombor 11472

Malomkő-lerakat. Speciális trsteniki darás és kiőrölőkővek nagy választékban minden nagyságban garancia mellett részletfizetésre kaphatók. 36" 3600 dinár. 38" 3900" dinár. 42" 4500 dinár páronként. Árak ab Subotica. Lerakat: Halbrohr szállítónál és Kemény Julie műszaki üzletében Subotica. Vojvodina—Bánati-í főképvisező Mamuzić Ivan gépkereskedő, Subotica, Sudačeva ul. 9. 11762

**MARČIĆ ÉS JANKOVČIĆ kir. udvari SUBOTICAIF ÓKIA könyvkereskedés**

**„HIS MAISTERS VOICE“**

a világ leghíresebb és legjobb gramofonjai és lemezei havi részletfizetésre is

	Kézpénz-velnél	Résletfizetésre	Első részlet	Havi részlet
101. sz. Portable, fekete	2000	2200	350	185
101. sz. Luxus	2300	2585	435	215
104. sz. Tölgyfa, nagy	2800	2800	480	238
104. sz. Mahagóni, nagy	2900	3190	540	265
130. sz. Tölgyfa, nagy dupla rugóval	3300	3610	630	300
130. sz. Mahagóni, nagy dupla rugóval	3700	4070	670	340
145. sz. Tölgyfa, szalonkivitel	4800	5280	880	440
145. sz. Tölgyfa, szalonkivitel	5400	5940	990	495

Nagyobb gramofonok katalógusunk és árjegyzékünk szerint! Keresünk viszonteladókat! Keresünk viszonteladókat!

Kőfaragók és műköiparosok figyelmébe!!

Eladó egy hordozható jőkarban levő, asztalra felszerelt villanymotoros hajlítható tengelyű (Blegsame Welle) csiszológép. Ugyanott egy Rohbau Facsane gép is eladó, amely egyszerű 5 drb lap préselhető. Érdeklődni Schmolka hirdetőirodában Novisad.

Ürmöst

készíthet otthon recept szerint és hozzávalót legolcsóbban beszerezheti Kurteš Miloš fűszer és csemegekészítésben Subotica, Muzička škola Telefon 483

Uj burgonya

„JULIUS GYÖNGYÉ” ékezetes legkifináltabb németországi fajta. Kapható vagontelekben meggyezés szerint. Mászszámra vagonon utánvételt 130 dinárért szállít, bruttó nettó árt. ab Crvenka állomás DIENER NÁNDOR gazdasága Crvena 10301

Farkas Andrásné kárptos üzemet átvettém

a azt saját nevem alatt vezetem. Széki és pontos kiszolgálást, előrendő munkát garantálók. Konrad Mihály kárptos Subotica, Zmaj Jovina trg 5

Asztra-szivógáz

cséplőgarnitúra, 30—35 HP, komplet felismerve, eladó. — Özv. Richter Fulopné, Bogojevo.

Jóforgalmu péküzlet és fűszerkereskedés azonnalra bérbeadó, esetleg eladó.

— Cim a kiadóban. 11724

Eladó 1 lánca föld a X. körben a lencház mögött, a Vermes-föld és Csóviacs állatorvos szállása között.

— Parcellázásra is alkalmas. Bővebbet a tulajdonosnál Oslobodjenja ul. 1, Sigmund András-féle üzletben

Használt komplett ebédlő, háló és egyéb butor eladó.

Megtekinthető hétköznapon 2—3 között Tirsova ulica 11, a Menhely mögött.

Zongora elsőrendű, elköltözés miatt olcsón eladó.

— Cim a noviszadi kiadóhivatalban. 11739

Malomkő, két pár, állványokkal együtt eladó.

Bíró Mátyásnál, Senta. — Gornjibreg. 11744

Eladó téli alma, fáról szedett válogatott, arany téli parmen, sárga belleflor, moos, Janathán, sikulai, téli Bismark szercsikái, stb.

Sefcsics Lajos, Save Tekelije 8. 11773

Eladó Szlavóniában, 3 km-re a beliszei vasútállomástól, teljesen sík területen fekvő, 250 kat. holdas birtok, gazdasági épületekkel, holdankint 6500 dinárért.

Ugyanott 250 hold tetszerszerinti időre bérbeadó. Bánátban 440 lánca tanyásbirtok, Vrsac vasuti állomástól fél órányira, kitűnően gondozva, élő és holt felszereléssel, lánconként 10.000 dinár, kedvező fizetési feltételekkel. Ugyanott 500 hold szintén eladó. 40 lánca tanyával, közvetlen a vrnci vasútállomás mellett, könnyű fizetési feltételekkel, lánconként 8000 dinár. A birtok mellett 30 lánca ugyanilyen feltételek mellett eladó. Gigger, Vardar ügynökség, Bačka Topola.

Korosmai berendezés, teljes, eladó, továbbá egy 12 csöves Zephir-kályha.

— Érdeklődni a »Mir« kávéházban. 11765

Dobermann kutya, barna, tiszta faj, 2 éves nőstény, eladó.

Sokolaka ul. 2. II. em. 11772

Házhelyek, kisebb-nagyobb házak a kertvárosban eladók.

Bővebbet Ruttkay-nál, Lencház mögött.

84 kat. hold prima szántóföld két különálló tiszta téglából épült tanyával a dia-kovói kerületben azonnali átvétellel hasznosbérbe kiadó, esetleg eladó.

Cim Orscics Dr. Kovács ügyvédnél, Subotica. 11766

Eladó 20—22 HP Hofherr nyersolaj traktor 6-os golyós csapágyas cséplővel.

— Bercsényi János, Temerin.

Autóbusz, jőkarban levő és egy fiáker eladó.

Gömöri Mihály, Bačka Petrovoseio.

Eladók Bánátban 90, 100, 300, 400 holdas prima birtokok 5—15 évi pénz vagy burában való lefizetésre.

— Fölvilágosítással szolgál Bodor Lajos közvetítő, Veliki Beckerek. 11735

Sarokház 5 szobás lakással, melléképületekkel a Cara Lazara ulicában eladó.

Tudakozódní 6-án, vagy levélben Subotica, Trumbićeva ul. 24.

Novi Becsoj főuccáján saját házában 40 éve fennálló vendéglőm, a helyiségben levő Polgári Olvasókörrel és Gazdakörrel, óregség miatt eladó, esetleg bérbeadó.

Csillag Károly, Novi Becsej. 11074

Asztalosok figyelmébe! Kirchner asztalos közívőségép, gyaluk, furnir, lécek, székfűlak és egyéb asztalos-dolgok és eszközök eladók.

Ugyanott asztalosműhely kiadó. Horváth Pál, III. Sudarevićeva ul. 81.

Kis családi ház, haszonélvezettel eladó.

IV. Jašina ulica 2. 11647

Ház nagy udvarral eladó.

Jugovićeva ul. 28, Kakasiskolánál. 11648

Eladó ház Szomborban, Suplikac ulica 8. sz. alatt, 3 szoba, konyha, mellék-helyiségekkel.

A ház azonnal beköltözhető. Felvilágosítással szolgál dr. Turányi ügyvédi irodája, Szombor.

APRÓ HIRDETÉSEK

BOROSHORDÓK

17 hl-től 50 hl-ig és egy pálinkafőző kazán olcsó áron eladó KAKONYI ISTVÁN, Zrinjski trg 14 szám

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden IDOL CIPÓKRÉM dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

J D O L K R E M szót összeállítja, vagy 120 darab vegyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát



Prva Jugoslavenska Kemijna Fabrika d. d. Novisad

Iskolatáskák, mappák és bőröndök

bőrből és vászonból olcsón csakis SCHLAGER bőröndösánél a készítőnél szerezhetők be. Divatos ridiküllökben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1 22-8

Eladó föld

Az adai határban 42 lánca elsőrendű szántóföld megfelelő tanyai épületekkel együtt jutányos áron eladó és azonnal birtokbavehető Bővebb felvilágosítást nyujt Dr. Bíró Károly ügyvéd, Senta

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és kellekekkel legolcsóbban szállít LEOPOLD SAMUEL, SENTA modern előnyomda-berendezési gyára Re'ief-festéshez való festékek, porok és kellekek kaphatók

A mai idők gyors irama

BAHOVEC PLANKA Gyógyszerárakban csak valódi BAHOVEC-féle „PLANINKA”-teát leplombált csomagokban a készítő cég nevével: APOTHEKE Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentínia, Brazília, Uruguay államba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyujt a FRANCIA VONAL Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is. Beograd Sombor Vel. Beeskerek Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Princa Jeleni 1

Modern diófa ebédlő-butor és használt irógép, jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 11682

Olesó kitűnő kikindai hornyolt vörös

tetőcserép kicsinyben és vagontételekben kapható Danicóev (Palići) put 29. sz. alatti új tetőcserép telepen. Rendeléseket felvez Kemény banküzlet, Subotica, Mažuranićeva ul. 3. 8365

Használt boros hordók

minden mennyiségben azonnal tölthető 50 litertől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 7112

Étező burgonyát és jószágetetésre saját termelést szállít, Daniló Ivkov, Starpar Bačka. 10049

Jó állapotban levő használt Fordson-tractoerek, Oliver-ekék, Ford-antók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cégnél Szatari-Becsej és Senta. 5635

Bort kicsinyben (legkevesebb tíz liter) házhoz szállít Isterenkint 8.50 dinárért Vojnić-Zelić Péter szőlőbirtokos. Megrendelhető minden hétfőn és pénteken d. e. 8—10 között a Jugoszláv Bankban, más napokon ugyanott Pfeifer Ottó urnál. Vendéglősöknek előnyárak. 11096

Eladó Hofherr gyártmányu 8 HP eredeti láncaos magánjáró cséplőgarnitúra elevátor és teljes felszereléssel 1928. évi kiadás. Érdeklődni: Pavel Červeni, Bački Petrovac 1928. 11116

Fűszerüzlet, jóforgalmu, Senta forgalmas részén, berendezéssel együtt eladó Cim Molnár könyvkereskedés, Senta. 11148

Fegyverek

vadászat, sport és önvédelmi célokra, löszér, csak elismert világegyek gyártmányai, legolcsóbban kaphatók Fr. Ševčík az ország legnagyobb és legrégebb szakcégnél, Ljubljana. Vadászegysületek 5 és 10% engedményben részesülnek. Legujabb nagy képesárjegyekem 6 dinár postabélyeg ellenében bárkinek megküldöm. 11164

Ajtók, ablakok azonnali szállításra részlete is kaphatók Mihály István asztalosnál, Subotica, Zlaticíeva ul. 22.-Tüztöltő laktanya közelében. 11173

Kályhafűtésre is alkalmas

friss fűrészpör vagontételekben eladó Engel Ljudevit Vinkovci

Boresapok

dákók, billiárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben

Özv. Gerber Jakabné műesterályos üzletben Subotica, Bene Sudarevićeva 32

Előnyomdát

legujabb rajzokkal, Ia papíron legolcsóbban szállít Bleier Armin előnyomda-berendezési gyára Senta, Sokolaka ulica 5

Jómenetlő vendéglő, mely egész éjjel nyitva tartható, a város központjában eladó. Bővebb felvilágosítást ad a Kafana »Tri šešira«, Subotica. 11440

Gépezek figyelmébe! Bácska egyik nagyközségében rendkívül forgalmas helyen, olcsón eladó darálómalom létesítésre nagyon alkalmas új épület Bővebb felvilágosításért írjon »Darálómalom« jellegre a kiadóban. 11443

Jéggyári berendezés, új, könnyű fizetési feltételek mellett eladó. Kozma Kálmán, Cántavir (Bácska).

3¼ lánca szántóföld huszárlaktanya mögött, ház hely parcellázásra alkalmas, napi áron eladó, Dr. Székely Áronnál. 11294

6 hold elsőrendű szőlő Kraljev Bregén élő és holt felszereléssel együtt eladó. — Bővebbet Dušan Vujačkov, Kraljev Breg. 11813

160 dinár

10.000 kg durvaszemcsés dunai homok, 120 dinár finomszemcsés, ab vagón Bogojevo. Nagymennyiségű Száva-sotterrel is rendelkezem. Johann Merkl, Senta.

Nemes, fajtiszta gyümölcsfákat, díszcserjéket, bokor és futórósákat őszi szállításra ajánl a Vajdaság legregibb kertésze. Kérje őszi árjegyükünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanjiža. 9980

Megvételre keresek jőkarban levő százezer dinár értékű 6—8 HP cséplőgarnitúrát. Kojić V. gépész, Banatsko Novoselo. 1069.

Zászlók

tiszta gyapju tengerész-zászlószövetből, garantált lény, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. — Winkler József, Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen ár-ajánlatot. 10079

**LIFKA-MOZI**

Csütörtöktől—vasárnapig  
**Orientalis filmujdonság**  
**Marokkói nőrablók**  
 A Szahara izzó homokmezőin lejátszódó szenvedélyes szerelmi történet  
 Főszereplők:  
**Vladimír Gaidarov, Clair Rommer**  
 Előkészületben **Az Istentagadó lány** (Das Gottlose Mädchen) világattrakció

**KIPAKATÜVEGEK**  
**VITRUMNÁL, NOVISAD,**  
**FUTOŠKI PUT 137. 9987**

Műszaki cikkek, Wolfner-gépszij, S. K. F. golyócsapágyak, réz-, vas-armatúrák, viz-, gőz-, gázvezetékesövek kaphatók. Barzel vaskereskedés, Subotica. 10445

**Róka**

Károly dívatcipész, Szubotica (Hudičeva ul.) Zrinjski trg 2. 9883

Sarokház eladó, mely áll 2—2 szobás és két egy szobás lakásból a belterületen. Érdeklődni lehet Lagner fodrásznál, Pašičeva ul. 6.

20%-os koronabónókat veszünk. Pučka štedionâ i založni zavod d. d. Osijek, Desatićina ulica 27.

Ebédlő-butorok, osillárok, kályhák, spārherd stb. eladó. Házmaster Aleksandrova ulica 4. 11585

Nagy kádak, jókában cefrénék, törkölynek olcsón eladók. Földes ruhaüzlet.

108 kat. hold elsőrendű szántóföld egy tagban vagy parcellázva, Topola és Moravica közötti köves ut mentén, eladó. Értésítést ad Szubotican dr. Strelitzky Denes ügyvéd, vagy a helyszínen, Zsuzsa-majorban, Fernbach-szállás.

Bor eladás. Fajborok ő és ideai termés, garantált fajtisztá supljáki (Királyhalmi vidék) eladó. Jesenović, P. Kujundžićeva ul. 84.

Ennek kéz alatt amerikai órástalt, esetleg iratszekerényt is. — Ajánlatokat „Nagykereskedő” jellegre a kiadóba. 11628

Ház sürgősen eladó. III. kör, Banatska ulica 21. 11632

Hatállásos, új típusú Fiat autó, prima állapotban, kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó Cim a kiadóban. 11559

Eladó 1 db Langen-Wolff-szivógázmotor generátorral, 2 pár kövel, teljes malomfelszereléssel. Bischof János, Nova Grnja, Bánát. 11572

**BOROSHORDÓK.** Lägerhordó, használt, teljesen jókában, azonnal tölthető eladó és horéti cserébe kapható. Krix Lajos, Subotica, V., Mazurarićeva ulica 18. Prestolonszédnîka Petra ulicai keresztneél jobbra. 11577

Eladó őszi és tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa vadonc, tiszta és díszesre báró Talián Tibor máciateli piaskolájában Nova Kanjiza, Bánát. Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola-kezelő. 11434

Több Meteor-kályha jó állapotban eladó. Agina ulica 7. 11535

Borbélyüzlet berendezés s egyéb butor eladó. Cim 13 Nemborski put 18.

Motorbiokli pótkocsival olcsón eladó. Gärtner, Sombor, Santovačka nova ulica. 11489

**Műlábak**

műkarok, gyógyfűzők, támogatók és betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica. Paje Kujundžićeva 20.

6—8 HP benzínmotort keresek megvételre. Horváth malom, Pašić. 11424

**Férfiak örök ifjusága!**

10 dinár ellenében diszkrétan kapja szakorvosi leírását egy szenzációs találmánynak. Azonnali eredményért garancia. A Mayer ortoped szaküzlet, Uel. Bacskeker

**AIDA**  
 műhímező-, kézimunka-és felérneműszalon, I. Albina ulica 1. Zenede mellett

**Kötő(nő)k,**  
 varróknak felvétetnek. Előnyben részesülnek, akik már nálam alkalmazásban voltak

**Beck Jenő**  
 kötött-szővő táru gyár

3 hold és 1000 □-öl szőlő, természetl együtt, Kamenicán eladó. Hajtótól fél óra gyalog. Gyönyörű fekvés. Vételár 100.000 dinár. Noviszad, Gundulićeva 37. 11426

Komplett gyapufonoda helyszüke miatt eladó. — Varga Flórián, Subotica. Trumbićeva ul. 3. 10750

**KULONFÉLE**

Ruhák 100 dinártól kabátok 150 dinártól a legelegánsabb kivitelben készülnek Haas Zsófi divatszalonjában, Paje Dobanovačka ul. 16. 11708

2 szép uccai szobás lakás, előszoba, konyha, éléskamrával és egy udvari szobakonyhás lakás kiadó. V., Gajeva ul. 63. 11605

Vendéglő — munkás kantin, Beogradban, a pancsevói hid építésénél, napi forgalom 1000 munkás körül, teljes berendezéssel együtt azonnal kiadó kedvező feltételek mellett. Felvilágosítás a helyszínen nyerhető. 11652

Két 3—3 szobából álló, irodának különösen alkalmas helyiség Jelasićeva ul. 6. és Aleksandrova ul. 1. sz. alatt kiadó. Érdeklődni lehet dr. Strelitzky Denes ügyvédnél. 11680

**APRÓHIRDETÉSEK**

Apróhirdetés egy más 1 dinár, vastagbotta és olcsó költséggel számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogratott jellegű leveleket továbbítunk. Kérveüzenetekhez válasszuk meg a mellékletet.

**KOHAJDA**

Elő Suboticai Általános Ócsakaság- és Régiőség, kereskedése és Ingatlan Közvetítési Vállalata, L. Vilzonova ulica 28.

**Eladó**  
 20 lánca Ia szántóföld tanyával együtt Békován; nagy lakóház a Beogradski puton, esetleg 3—4 parcellában is;  
 kisebb-nagyobb házak és háztelkek a város minden kerületében és vidéken is;  
 autók, benzín- és villanymotorok, kukoricamorzsoló, daráló- és varrógépek.  
**Kiadó**  
 12X6 méter száraz pince helyiség raktárnak vagy üzletnek keramitos uton.  
**Raktáró**  
 Kályhák, butorok, nagy irodai berendezés és egyéb ház- és gazdasági felszerelések stb.  
**Veszek**  
 villanymotort és jó karban levő Fordot.

**VÁROSI MOZI**  
 Csütörtök—vasárnap  
**Vigyázat! Bomba!**  
 vigjáték  
**Madonna, vagy ördög**  
 Ohnet György regénye filmen  
 Főszereplők:  
**KORDA MÁRIA**  
 H. Albert Schletow, Hans Albers

**Gyermektelen házaspár** keres 2—3 szobás lakást előszobával és mellékkelhelyiségekkel a város központjában. 11729  
**Elveszett** kb. két héttel ez előtt nőtény fehér selyempinés. Megtaláló vagy nyomravezető magas jutalomban részesül. Cim VII., Hadžićeva ul. 4.  
**Egyszobás és kétszobás lakás** november 1-re kiadó. VIII., Crnojevićeva ul. 22. 11720

Meghívó. Ma vasárnap, október 6-án Palicsan a Szantatics vendéglő szüreti bálát rendez. Belépő jegy 5 dinár.

Lakás, 2 szoba, konyhával, lészszettel október 15-re és egyszobakonyhás lakás azonnalra kiadó. Cara Lazara ul. 43. 11638

Becsereki Hotel Srpska Krunában 50 dináros napi panzió! 10730

**Pertics**  
 művészfényképész **Osirkopiac**, Gimnázium mellett. Ujdonság: mesterséges nap-sugarak, ragyogó frizurák! 10840

Blumit tyukszemirtő pár nap alatt gyökeresen eltünttet minden tyukszemet és bőrkeményedést. Készít Blum gyógyszerár, Subotica, fõpostával számbeu. 11070

Labor üzletházban több irodahelyiség, esetleg garson lakások kiadók. Bővebbet Preradovićeva ul. 18. 11129

**Rossz a rádiója?**  
 Nincs megelégedve teljesítményével? Elavult rendszerré? Forduljon bizalommal **Pálfi Jenő**, rádió-technikai laboratóriumhoz Subotica X., Vesnićeva ulica 5. (Lelcház mögötti sarokház) 11474

»Palma« cipők kiválóságát minden vevõm dicséri. »Palma« cipõáruház Huspiac, volt Mácskovicsház. Gyermek iskolai cipők nagyválasztékban. 1071\*

Egy uccai és egy udvari szoba butorral, vagy anélkül november 15-re kiadó. Aleksandrova ulica 9. 11292

Lakás és iroda  
 Subotica legforgalmasabb helyén — a fõposta mellett — sarokházban — f. évi november hó elsõ napjától kiadó: 1. Egy erkélyes saroklakás, amely áll öt uccai szobából, egy elõszobából, egy cselõdszobából a szükséges mellékkelhelyiségekkel. 2. Egy udvari földszintes irodahelyiség, mely áll két udvari szoba, egy elõszoba és irattárból. Jelenleg ügyvédi irodául szolgál. Cim a kiadóban. 11470

Haszonhërbe, esetleg felesbe keresek 20—50 lánca földet. Koncz, Frankopanska ul. 28. 11495

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü helygöközönseget, hogy eredeti párisi modelljeim megérkeztek. Szives pártfogást kér lkoctüdó, Kiss Erzsi, III., Dulićeva ulica 5. a Margit malom mellett. 11583

Butorozott szoba béreadó. I., Senos (Bem)-ul. 20. 11636

Őszi és téli  
**divatkülönlegességek**  
 izléses és gazdag választékban  
**Sár Sándorné**  
 divatáruházában  
 Subotica — Telefon: 7-41

135 dinár hatszemelyes likörkészlet kinaezüsthõl tömör, tetszetős kivitel  
 295 dinár 14 karátos arany karóra 10 köves, svájci szerkezettel  
 Kiváló minőség, irásbeli jótállás  
**Goldberg ékszerész és órá, Noviszad**  
 Kr. Petra ulica 23

**VESE, HÓLYAG, RHEUMA**  
 LEGHATÁSOSABB GYÓGYVIZE  
 SAVOLDÓ, VIZELETHAJTÓ  
**SALVATORFORRÁS**  
 Vezérképviselet  
 Horvátország, Szerémség és a Vojvodina területére  
**Braća Čeliković, Novisad**

**EUPHOSIL**  
**PARAFFIN THERAPIA**  
 A legújabb és eredményeiben felülmúlhatatlan gyógyszer a reuma, köszvény, ischias, umbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak esetében. Legbiztosabb sikerüli paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Szimom közsönõit. Vidéki betegnek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenõ orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Modern lakás a Szegedi szolókben kiadó. Ruttkay-nál, kertváros. 11693  
 Két szoba, fürdõszoba, butorozva vagy anélkül kiadó gyermektelen házaspárnak. Sokolska ulica 2. (I. em. 11771  
 Nagy száraz és magas pincelhelyiség, a Paja Dobanovački uccában azonnal be-beadandó. Dr. Fischer Jákó ügyvéd. 10262  
 Nagy lakás fürdõszobával kiadó. VI. kör, Sienkievićeva ul. 11. 11611  
 Egy szoba, konyha kiadó Dohány fakeskedõ házában. 11597  
 Kiadó szuterén pince és eladó 2 lánca föld. Zmaj Jovina 3. 1004  
 Kétszobás modern lakás verandával és összes mellékkelhelyiségekkel kiadó. Cim a kiadóban. 11607  
 Elveszett Bezdán községben a Dunától a község végéig Stéfán János sofõr igazolványa. Megtaláló jó jutalomban részesül. 11657  
 Fõposta közelében szoba, konyha, elõszoba, éléskamra, fákamrából álló ház kiadó, esetleg eladó. Topnička ulica 26. 11667  
 Üzletsarokház alkalmas iparosnak is négy szobás lakással, több mellékkelhelyiséggel azonnal kiadó. Bõvebbet Stma agentura, Subotica. 11685

# Harun al Rasid

Írta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik az országban és ismeretlenül vegyülve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosa a segítségével kison palotájából, autótaxis a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban ageni provocateur-nek nézik. Kiseb városban leszáll a vonatról, s ott mint egy miniszter privátszekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, telefonon kérdést intéznek a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy a miniszter egyáltalán nem tart magántitkárt. Erre az idegen még gyanusabbá válik s a rendőrkapitány detektívet küld ki hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte Öfelsége nem akar nyilatkozni, de keresztülviszi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek elárulja kildét, s rendjelet ígér neki, ha a titok nem árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Ujból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol vigéhotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsoráznak, jól mulat a vicces társalgásokon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjában a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvárral könyvekről és irodalomról. Ebben a boltban még egy érdekes férfiúval ismerkedik meg, s e két urlembernek a társaságában ebédel a »Medves-restaurant-ban, ahol további ismeretségeket köt, akikkel aztán elbeszélést a liberalizmusról, a szabadságkímélességről, az antiszemitizmusról s a velük határos kérdésekről. Lassankint mindtöbben veszik észre, hogy mennyire hasonlít a királyhoz s illetve sajtómagához, de egyelőre senki se gyanítja a kildét. Egyik új barátjával nővérségi társaságba indul, Oregonné asszonyhoz, aki a városban irányadó szerepet játszik, s ott az utazó kalifa beszélgetést folytat a szellemességről és viccről, eszméket cserél a kártyázásról és a női kacérságról és emléksorokat jegyez be a háziaszony emlékkönyvébe. Aztán új barátjával a polgári párt gyűlését látogatja meg, ahol reakciók beszédeket hall, amelyeket szociális izű közbeszólásokkal zavar meg. Ezeket az ülés elnöke és a rendőrség végre megsokálja és a kalifa csak a királyhoz való nagy hasonlóságának köszönheti, hogy a rendőrbiztos a teremből ki nem dobhatja. ... Másnap kellemetlen meglepetésre ébred. Mindkét város lapjában, amelyben hazulról távozása óta megtfordult, szövegtették kétértelmű szereplését. Az egyik nyílt levélben hívja föl a belügyminiszter figyelmét arra a főkapitányra, aki a gyanus idegent kell igazolási nélkül elutazni engedje, a másik pedig felszólítja a rendőrséget, hogy teljesítse vele szemben a kötelességét. Helyzetét még jobban bonyolítja, hogy a székesfőváros lapjai meg egyidejűleg a király betegségéről hoznak allarmirozó közleményeket...

✱

A kalifa két barátjával a kávéházban együtt olvasta az újságokat, amelyek a király betegségének szenzációs híreivel az imént érkeztek a székesfővárosból. Megvették mindannyit mind a hárman.

— Milyen jó napjuk van ma az újságoknak! — állapította meg Biolf. — A tulajdonosaik nem azt kívánják most, hogy God save the King. (Isten óvja a királyt!) hanem azért imádkoznak, hogy a Mindenható hosszabbítsa meg Öfelsége betegségét.

— Olyan öröm nekik a király betegsége? — kérdezte Gunnar, a magázó.

— A jó üzlet mindig nagy öröm. S ez a betegség a lapoknak nem kisebb üzlet mint egy közép nagyságú háború, — mondta a könyvárus.

Rendes körülmények közt az ember nyugodtan bevárja, amíg eléri a kávéházat vagy főlészálhat a kaszinójába, s ott olvassa át a garantizott állhíreket, azokat is csak a kedvenc újságjából, ellenben, ha valami rémes vagy szenzációs esemény történik, akkor garmadával vásárolja meg az összes napilapokat.

— Valamire ilyenformán a király, sőt a király betegsége is jó. — jegyezte meg kissé kesernyén Harun al Rasid. — Fölendíti a papirosgyártást és a nyomdászlpart. Ebből is látszik, hogy senki se egészen fölösleges ezen a világon.

És tovább olvasta a betegségéről szóló közleményeket.

... A kormánypárti lapok óvatosan, tapintattal, szinte simogatva tárgyalták a fővárosban elterjedt »kósza híre-t, amely szerint Öfelsége egészségi állapota, úgy látszik, megrendült, mert már két napja a miniszterei se fogadják, míg másrészt megnyugtatóan hat a közvéleményre az a körülmény (amelyet csak kedvezőre szabad magyarázni), hogy rendes orvosán kívül senkit se hívtak a betegágyához, ami annak az örvéndetes jele, hogy a baj nem lehet — és ne is legyen! — komoly... Ellenben az ellenzéki sajtó organumai tőkét iparkodtak kovacsolni a miniszterelnök ellen a »szomorú eset-ből, amely újabb bizonyítéka a kormány »bizalmatlan, kapkodó, bujkáló és semmiképpen se őszinte« politikájának. Az egyik ezt írta:

— Mire való a titkolózás az olyan közüggyel, amely az állam minden polgárát — pártállásra való tekintet nélkül — egyaránt érdekli? Ha a király meg-

betegszik, akkor ő minden alattvalójának a féltett beteg, és senkinek sincs joga privátüggyet csinálni az ország dolgából, s úgy tenni mintha az csak egyes kiváltságosakra s nem az ősszességre tartozna. Öfelsége orvosa ugyan nagy őnbizalommal és »felelőssége teljes tudatában« kezdekett arról, hogy a Felsőnek nincs aggasztó baja, hogy hamarosan (már talán 1-2 nap alatt) fölépül, s hogy nyugtalanságra a legkisebb ok se forog fenn, — mégis kritika tárgyává kell tenne ezt a különös esetet, amely sokévszázados történetünkben még nem fordult elő (tudunkkal legalább nem), hogy amikor az ország miniszterelnöke kihallgatásra jelentkezik az uralkodónál, az udvari orvos (auch eine Persönlichkeit!) — ahogy egy híres német vizsgálóknak mondják) jelenti ki, hogy a király nem fogadhatja. Igen jó véleményvel vagyunk a t. orvos uról, aki ha nem volna jeles a szakmájában. Öfelsége bizonyára nem órá bizná a maga és családja drága egészségének a gondozását, de furcsának találjuk, hogy e derék ur — már csak azért is, hogy ne egyedül ő viselje a súlyos felelősséget — nem iparkodik egyetmünk egy-két tudós tanárának a tanácsát is kikérni. Bármennyire szereti a közvélemény a doktor urat, az a királyt még sokkal jobban szereti, s megnyugvással látná »ha a tudomány fáklyája is rávilágítana arra a betegágyra, amely mellett most csak egy derék háziorvos szerény tudományának a homályos gyertyalángja pislog.«

— No, az ön barátjának, kedves Gunnar uram, jól odamondta ez az újság! — jegyezte meg Harold. — Nem fog ez neki rosszul esni?

— Valószínűleg, — felelte némi gondolkodás után a kalifa. — A támadásokat senki se szereti.

— Oh, — nevetett Harold ur. — Van, aki jobban szereti az éles kritikát mint a gyöngye dicsőretet.

— No, az én doktor-barátom, — mondotta Gunnar, — igazi filozófus-jellem és filozófus-szelem. Ő nem fog éppen kétségbeesni ezen a fördévényen, de ha a kérdéses újság agyba-főbe dicsérné, az se okozna neki valami himmelhochheuchzend örömet.

— Okos ember lehet, — szólt meg Biolf.

— Igazi orvos, — sietett rá válaszolni a kalifa. — Az igazi, a hivatásos, a lelkes orvos csak jó és okos ember lehet.

— Helyesebben: csak jó és okos emberből lehet kitűnő orvos, — mondotta Harold.

— Ebben a formában is aláírom, — hagyta rá Harun al Rasid.

Tovább olvastak.

Volt olyan — persze szélső ellenzéki — újság is, amely annak a gyanúnak adott kifejezést, hogy a király nem is időzik az országban, hanem valamely európai vagy éppen világhírességségű ügyben külföldön utazik, ami természetesen nem lehet helyes, mert alkotmányos országban ilyen alkotmányellenes lépés egyenlő a föllőről jövő forradalommal. Föltéve, de persze a lehetőségét is tagadva az ily képtelenségek, azt kérdezzük — írja a lap — az ősszminisztériumtól: vállalja-e a felelősséget a parlament előtt e nélküle s talán tudtán kívül véghezvitt cselekedetért?

Valamelyik fakelózus ellenzéknek egy másik organuma meg azt követelte nagybetűs vezércikkében, amelyet »honfihánat és hazafiai aggodalom sugalt, hogy ha Öfelsége beteg s a kormányzás teendőit, ha csak rövid időre is, ellátni nincs módjában, alakuljon a királyné elnöklése alatt régentszabás, amely a felségjogokat amagás beteg akadályoztatása idejében gyakorolhassa.

— Az ön véleménye, Gunnar ur? — kérdezte egy tagja az asztaltársaságnak.

— Hm, azt hiszem, a király is ember, s így épp úgy meg van a »szuverén« joga, hogy beteget jelenthessen, mint az országa bármely polgárának. Épp ebben a kérdésben ne legyen szuverén?

— Az ön barátja, — jegyezte meg Harold, — az udvari orvos, bármily filozófus-elme, most mégis furcsa helyzetben lehet.

— Nos, ebben a percben valóban nem szeretnék a hőrében lenni... De hát mi baja történhetik? Az ő állása kizárólag a királytól függ, aki miniszteri ellenjegyzés nélkül nevezte ki, s a bizalmat, amelyet tőrlél fránta, nem fogja az ellenzéki sajtó megrendíteni. Egyébaránt én is bizok benne, s azt hiszem, tudja Pál mit kaszál. Tudja, hogy mit tesz, és — ami mindig nehezbe — azt is, hogy mit tegyen.

— Uraságod erről nemsokára meg is fog győződhetni, ha már ma hazautazik, — mondotta Biolf, a könyvárus.

— Talán már ma megtudok valamit. Telefonozni szeretnék az orvosnak és értesíteni őt, hogy mikor jövök. Önök közül mindenesetre én leszek az első, aki megtudom, hogy Öfelségének tulajdonképpen mi a baja.

— Ha az orvosi titoktartás megengedi, hogy azt közölje önnel, — jegyezte meg egy jogász az asztaltársaságból.

— Természetesen... Ugy is értettem... Lehet, hogy nem tudom meg tőle, mi a baja, amihez, bárhol hasonlítsak is hozzá, semmi közöm, de azt meg fogja mondhatni, hogy a betegsége mennyi idő alatt gyógyul.

— És az orvos igen arról beszélt, hogy...

kérdezte a könyvárus.

— Igen szívesen. Míngyárt holnap reggel, — felelte Harun al Rasid. — Honnan küldhetnék legkényelmesebben telefonüzenetet a barátomnak?

— Egészen közel lakom ide, — felelte Harold, — s ha Gunnar ur szívesen jön fel hozzám, a távbeszélőkészülékem rendelkezésére áll. Tölem háborítatlanabbul üzenhet mint a kávéházból, a hotelből vagy valamely nyilvános telefonállomásról.

— Köszönöm az előzékenységet. Akkor hát később, ha megengedi, fölkeresem s legalább meglátom egy művelt vidéki ur otthonát.

Még egy ideig továbbtárgyalták a nap kérdését, a legújabb szenzációt, s három óra után, amikor Biolf már a boltjában ült (és az el nem adható könyvelt olvasgatta) s a többi urak is elszéledtek, Gunnar és Harold ez utóbbiak a szállása felé tartottak.

Csakugyan művelt embernek az otthona volt ez, — csak vidékieség nem látszott rajta semmi. Képek és egyéb műtárgyak díszítették a tágas lakást, amely jobban hasonlított valamely műtörténeti muzeumhoz mint egy agglagény home-ijához, és két nagy szoba a padozattól a menyezettig könyvekkel volt tele.

Gunnar nem folytatta el a csodálkozását.

— Nagyszerű könyvtár! — kiáltotta. — Azt hiszem, messze földön nincs párja, s így általa ön éi a képzelhető legjobb társaságban.

— Bizony, ebben a tekintetben nem eserélnék a bécsi kongresszussal, sem a hágai békekonferenciával, pedig ezek kitűnő és részben szellemes férfiak gyűléseket voltak... Ebben az uri társaságban, ahol most vagyunk, akkor beszélgetek Voltaire-rel vagy Goethe-vel, amikor nekem tetszik, s akkor szólíthatom meg Carlyle-t vagy Nietzsche-t, amikor kedvem támad társalogni velük. Ők nem unhatnak meg engem, mert nem tudják, hogy hozzájuk tolakodtam, s én nem unakozhatok velük, mert ha egyszer még is úgy érzem, hogy teremre vannak, akkor más nagy szellemekhez meköülök, örök utitársainkhoz, ahogy Mereskovszkij a legkiválóbb gondolkodókat elnevezte. Csakhogy az én társaságom sokkal nagyobb mint az övé. Nemesak 10-12 örök utitársam van, akikkel végigjáróm a gondolat országútját és annak mellékösvényeit, hanem száznál is több.

Harun al Rasid elmélázott, s aztán így szólt:

— Szinte csodálom, hogy ily körülmények között még van kedve emberekkel, akik mélyen ez utitársak alatt állanak, szóbaállni és velük, s például velem is, társalogni.

Nagyon kedvelem a könyveket, — felelte ezeknek a tulajdonosa. — Abból is láthatja, hogy menuvit gyűjtöttem össze belőlük. De az embereket — épp azért kritizálom őket szigorúan — még sokkal jobban szeretem. Őbelőlük persze nem kell oly sok, — annyi ember, ahány könyvet, csak az analfabóta tud elviselni. Aki olvasni tud — embert és könyvet —, az nem. Mégis, nem tehetek róla, az ember másképpen, jobban, melegebben szereti az embertársait. Talán azért, mert van egy kis halavány reményése, hogy esetleg, különös szerenesének a kedvezése mellett, viszontszerepre talál náluk. Vagy tán azért, mert jobbaknak kívánna látni őket mint a minők, javítani szeretne rajtuk s a tökéletesedésükön dolgozni. — míg a könyvekkel úgy van megelégedve, ahogy eléje kerültek s amint gyönyörködtemni képesek őt.

Ezt én is tapasztaltam magamon, — adott igazat Haroldnak a kalifa. — A könyvekkel, főleg a nagy írőkival, azért vagyunk elégedettebbek mint az embertársainkkal, mert azok majdnem mindig fölöttünk állanak. Legfőkébb a szerzőiket kívánhatnók olykor jobbaknak, különb emberekké... A végső konkluzió talán az, hogy a könyvek kibékítik az olvasót a rossz emberekkel s képessé teszik őt, hogy ez utóbbiakat is elviselje. Az emberek pedig, ha nem éppen gonoszok s ha javíthatók — hát még ha igazán jók! — kibékítik az olvasót a papiros-irodalommal. Mert még a legkülönb írók is — az emberekhez és az életiskolához mérve — papiros, Emberre (társaságnak) éppen ugy van szüksége mint könyvre, s könyvre meg nem kevésbé mint emberre. Am az ember necsak ember, de embertárs is legyen, s ne álljon nagy távolságban a lelkiunktől, s a könyv is legyen mentül kevésbé papiros és metül inkább gondolat, s így szintén közel a szívünkhöz és a mentalitásunkhoz. Könyvtárs és embertárs, ez a kettő adja meg életünknek a nemes tartalmát.

Harold igen örült, hogy a vendége gondolkozása ilyen közel jár az övéhez, s mosolyogva jegyezte meg:

— Nos, ha egy pillanatil is gondoltam volna, hogy ön olyan szelámban, aminőnek az a két szeretetreméltó újság beállította, most már nem hinném. Az ember tudniillik mindig hajlandó derék és jóralvó férfiaknak fogadni el azokat, akik gondolkozásban és érületben rokonságot tartanak vele... Igaza van. Az olvasónak eleven emberekre is van szüksége, éppen úgy mint a társaság emberének bizonyos kvantum olvasmányra. E kettő kiegészül abban a különös materiában (különös, mert matéria létére ideális), amelyet műveltségnek szokás nevezni. Csupán a társaság, és a társalgás még senkit se tett műveltté, de csupán az olvasás se.

— Ideális materiának mondja a műveltséget? — tündött Gunnar, a magázó. — Furcsa, s talán mégse bolond elnevezés.

Harold mosolygott.

— És az orvos igen arról beszélt, hogy...

# Eszti komolytalan

vagy egy pohár nemesfajtájú borról (az pedig igazán matériát), hogy ideális, mért ne állíthatók a műveltség matériájáról, hogy ilyen? Avagy az tünt föl önknek, hogy egyáltalában matériának neveztem? Jobb volna, ha fluidumnak vagy nemtudomminek hívnam?

— Kérem, én megértettem Harold urat. De engedjen meg egy kérdést: ha mindig ily szellemben beszél, megértik mások is?

— Mindig így beszélek, Gunnar uram, és csak kevesen értenek meg. Régi dolog, mentül eredetibb valakinek a gondolkodása módja, annál kevesebben értik meg, s ezt a kellemetlenséget nemesak írók, szónokok s a közélet egyéb szereplői kénytelenek elviselni, hanem a közönséges élet kisebb emberei is, akik elütően gondolkoznak a környezetüktől, s akiket az olvasmányuk s az elmélkedésük letéríti a banalitások szürké országtájáról. De hát eszem ágában sincs panaszkodni. Elég, ha csak kevesen (s néha elég, ha csak néhányan) értenek meg. S fölemelő tudat, hogy ezek a kevesek többet érnek mint az a nagy tömeg, amelynek kaviár az, amit hirdetünk. Az írók közt se azok a legkülönbek, akiket a legtöbb olvasnak, hanem azok, akiket a legkülönb olvasók szeretnek.

— Ugy van, — felelte Gunnar s újból körülnézett. — Ilyen szépnek igazán nem képzeltem volna a lakását.

— Lehet, hogy nem is dukál nekem, — szerénykedett Harold. — De nagyon szeretem a szépet. Mindig azt tapasztaltam, hogy a szépek élvezetudása a jóhoz is közelebb hozza az embert. S én nem akkor fogom tökéletesnek találni a berendezésünket, ha mindenkinél lesz kevesebb, hanem ha mindenki képes lesz kedvvel s értelemmel gyönyörködni a szépen s módjában is lesz magát szép dolgokkal venni körül.

— Óh, mily messze vagyunk ettől! — sóhajtottá Harun al Rasid.

— Ki tudja, olyan nagyon messze-e? Mily távolságban élünk még néhány év előtt a rádiótól, s ma minden szerény tanyán, minden kis népkörben és munkáscsaszinóban Beethoven-muzsikát, tanulságos fölhasználásokat és pompás színlelőadásokat élvezhet mindenki. Ha Isten teremtette a világot — s csak Ő teremthette! — akkor bizonyára az volt vele a végső célja, hogy benne mindenki jól érezze magát és boldog legyen. Azért hiszem, hogy ennek elérkezik az ideje....

— Nem is képzeli, mily boldog lennék, ha megérném, amit ön, ugy látszik, nem tart egészen lehetetlennek!

— Együtt lennénk boldogok, uram, — felelte a nagy könyvtár tulajdonosa.

— Telefonozhatok most? — kérdezte a király. — Parancsoljon, — udvariaskodott a háziúr. — A készülék itt áll az íróasztalomon. Ha megengedi, majd felszólítom a doktort. Hogy is hívják?

Harun al Rasid megmondta, de egyszersmind megjegyezte:

— Most, hogy a király beteg, aligha találja őt a rendelőjében. Szerencsére ismerem azt a telefonszámot, amelyen a várpalotában hívható föl. 57.75.

Harold a központnak bement a számot.

Eltartott jó negyedórát, amíg megkapták. Azalatt a kalifa a könyveket s a képeket szemlélte. Nagy meglepetésére a saját arcképet is meglátta egy falon. Nem is rossz megvilágításban.

— Hogyan? Ön is? — kérdezte kissé gúnyosan. — Ön is, akinek nem muszáj? Hiszen ez magánlakás, és nem közhivatal, ahol Ófelségének okvetlenül lógni kell, vagy lojálisan szólna: diszíteni kell a helyiséget! Nem is gondoltam, hogy ön ennyire royalista.

— Valamennyire az vagyok, Gunnar ur, — felelte Harold. — mégis nem víszem túlzásba ezt az erényt. A képet nem lojalitásból szerettem be. A harmadévi tavaszi műkiállításán a Szalón-ban megtetszett az eredeti portré, s a művésznel megrendeltem a másolatát, amely némely műértő véleménye szerint az eredetinél is jobban sikerült. Szeretem a jó képeket, — akkor is, ha azok királyokat ábrázolnak.

Közben csilingelt a telefon.

A kalifa fülehez tette a kagylót.

— Halló, itt Gunnar!

Amikor a jelentkezésre válasz jött, Gunnar röviden szólott:

— Ma este tizenegykor érkezem. Harold nem fülelt a beszélgetésre, de kitünő hallása volt, s szándéka ellenére is megértette a feleletet, amely így hangzott:

— Várni fogom a vasutnál. Felséges Ur!  
(Folytatása jövő vasárnap.)

Amikor Ibit, a kántorgyerekek legkisebbikét Eszti egyszer elkísérte az ovodába, fájó szívvél állt meg az ovoda nyitott kapujában. Az apró székek — megkopva bár de törve nem — mind sorba álltak az orgonabokros udvaron, amelyek épen most voltak virágjukban és édes illattal telítettek meg a levegőt. Ezeket a székeket ma is oly szépeknek látta, mint az égi szivárványt. Vajjon melyik volt az övé? Piros volt, pirosat választott akkor és Ibike is piros székecskére állt le most. Talán épen ugyanarra, amelyik egyszer az övé volt....

— Milyen jó lenne ovodásnak lenni — gondolta Eszti. — Verseket mondani, énekelni és játszani egész nap. Meg földalatti várakat építeni a homokban. A kis gyerekeket mindenki szereti becézni, otthon is meg az idegenek között is. Azután ha megnőnek, mindenki szigorú velük. Annyi »nem szabad« van a világban, hogy sohasem lehet azt végig tanulni. És nem csak ezt kell tudni, hanem még sok mindent, amit szintén nem lehet megtanulni soha.

Eszti megvolt győződve róla, hogy minden tanulás csak a pénzkérés céljait szolgálja és hogy a nagyok is csak verselnének meg játszanának ha nem kellene pénzt keresniük. A nagyok gondoskodnak a kicsinyekről és mindenről.

Eszti az ovoda kapujában állt, nézte az apró gyerekeket és igen sajnálta a nagyokat. Különösen Édesapát meg mamuskát, mert lám milyen nehéz lehet anynyit tudni, hogy a sok kiesiről gondoskodni tudjanak.

A néni megpillantotta a kapuban ácsorgó Eszti-t. — Szervusz Eszti! Na, nem mersz bejönni? Régen láttalak.

Óh, a néni haja hogy megvilágosodott és a szem körül milyen sok finom vonal nőtt azóta!

Leültette Eszti-t egy »nagy« székbe, mellé ült és kérdezett.

— Mért nem vagy ma iskolában?

— Szombat van...

— Ja persze, te a felekezeti iskolába jársz. Manyadikba?

— Negyedik polgári ..

— No lám ... Hogy mulik az idő. És mi akarsz lenni?

Eszti gondolkodott. Ezzel a kérdéssel eddig nem is foglalkozott. De azért elég hamar megtalálta a választ.

— Én is ovodáskisasszony akarok lenni.

— Igazán?

— Igen, mert akkor egész nap verselhetek és játszhatok és ezzel pénzt is kereshetek úgy mint a néni.

Talán Éva sem vált meg oly nehezen a paradicsomból mint amilyen fájó szívvél Eszti távozott az ovodából. De ettől kezdve hangoztatni kezdte, hogy ő ovodáskisasszony lesz. Egyszer a szomszéd fűszeresnek is mondta és ez akkor nevetett.

— Ovodás kisasszony? Mindjárt kisasszony?

Most mindig úgy mondta ezután: Ovónó leszek. Ebből azonban semmi sem lett.

— Nem bírom kis lányom — mondta édesapa. Árpád fia, azt kell iskoláztatni, Zolit is, és János is nem-sokára vidékre megy iskolába. Ők fiúk, majd csak elvégeznek valahogy az idegenben, de te lány vagy, rólad nehezebb gondoskodni.

Eszti sokat sírt ezen a nyáron. A szivárványos székek egyre messzebb távolodtak el egészen a reménytelenségbe.

Mamuska mondta:

— Fehérneművarrást fogsz tanulni Eszti. Az szép foglalkozás és jól fizetik.

— Soha! — kiáltott Eszti toporzékolva. Én nem azért születtem a világra, hogy fehérneműket varrjak!

A mamuska, édesapa, meg a szomszéd Mária néni csak néztek Eszti-re és néztek egymásra.

— Hát ugyan mire születél? — kérdezte a mamuska. Eszti nem válaszolt. Összeszorított szájjal ült a terrasz lépcsőjére.

— Teljesen komolytalan meg — hallotta bentről a lesújtó kritikát és a szívére nyomasztó érzés nehezedett.

Nem lehetett arról mesélni, hogy dal kell, meg ritmek, kellene vidám játékok, színek, amelyet nem lehet kézzel megfogni, csak érezni lehet a dolgokban, a zene ritmusában, a szép szavak mélyén, a vidám kacagásban... És szeretet kell sok, mindennél több, mint a szép mesékben és a kicsik életében van....

De varrni soha sem tanult meg Eszti.

\*

Ezen a nyáron az unokatestvérek közül Ernő töltötte a vakációt. Hatodikos gimnazista és igen okos fiú volt. Imponált a lányoknak, részben mert messziről jött, részben mert sokáig kötötte nyakkendőjét a tükrök előtt.

Délután mindig odatelepedett a kézimunkázó lányok közé és rendezgette, meg gombolyította a színes pamutokat.

Eszti egy tálcaterítőt »barmolt« késsel meg pirossal. Sajnálta, hogy a szivárvány minden színét nem használhatja fel ennél a műveletnél. Egyébként a tarka himzés volt az egyetlen tüvel végezhető munka, amire

Eszti hajlandóan mutatkozott.

Ezekre a kézimunkákra Nusi ráapplikált egy jelzöt, ami Eszti minden munkáját jellemezte:

— Eszti.

Ennél lesújtóbb kritika nem érhetett egy ártatlan aztalközépet.

— Eszti nek vizont igen szép írása van — amit Nusiról a legjobb akarattal sem állíthatunk — vetette közbe ilyenkor Ernő.

Eszti hálásan nézett rá, hogy így védelmébe vette. A szemük most összekapcsolódott és napközben ezután többször néztek egymásra, ámbar Ernő a nagyobb lányokkal szokott foglalkozni.

Ernő este kérte mamuskát, hogy engedje meg, a fiókban, a pótágyban való alvást.

— Pótágyát már láttam, de pótágyban meg sohasem aludtam — mondta — ezt is meg kell tapasztalnom.

— Nem lehet — tiltakozott a mamuska — ott fenn lányok alszanak, nem való.

— De ugyan néni kérem gyerekség.

Ernő úgy beszélt mint az egészen felnőttek és Eszti észrevette, hogy még édesapa is hallgatja őt és tanul tőle mindenfélét. És ha mondta, hogy gyerekség, azt el kellett neki hinni.

Eszti éjjel arra ébredt, hogy a karja lecsúsz az ágyészélén és azt valaki csokolgatja. Ámbar igen álmot volt, még is rájött, hogy az csak Ernő lehet és felakarta huzni a karját. De ez a bolondos Ernő most feltérdelt és Eszti fejét meg arcát kezdte csokolni. Épen úgy, mint a Bandi valamikor. De Eszti nagyon álmos volt és eltaszította:

— Hagyj aludni...

És ekkor Ernő suttogni kezdett:

— Eszti ke azért csokolgat, hogy felébredj és azórt ébresztelek fel, mert mondani akarok valamit.

— De én most álmos vagyok...

De Ernő csak mesélt és Eszti félig álomban hallgatta. Másnap mégis csodálatosan emlékezett arra, amit Ernő mondott:

Azt mondta, hogy vasutas pályára lép és elveszi őt feleségül pontosan négy év múlva. Addig mad leveleznek, és elszalad az idő.

Eszti firkésze nézett Ernőre reggelizés közben és látta, hogy arca ettől a nézéstől pirosabb lett.

A délutáni postával képes lap érkezett Eszti részére. Ernő kikapta a kezéből.

— Ki az a Bandi?

— Klein Bandi. Szintén rokon.

— No nem épen közeli. És mért írja azt, hogy Eszti-kem?

— Semmi közöd hozzá. Öneki én sokkal régebben vagyok a menyasszonya.

— Ugy? No majd meglátjuk. Mit jelent ez a *b. a.*?

Eszti a lap után kapott. Megfordította a címzés oldalára és ráköpött.

Ernő csodálkozva, de megelégedetten nézte ezt a műveletet.

Eszti pontosan a bélyegre köpött, és óvatosan emelte fel az egyik sarkánál fogva a bélyegét. Csak a szélei voltak leragasztva és alatta írás mutatkozott.

A lap ismét Ernő kezébe volt. Olvasta: »Érted do-bog a szívem«.

— Ugy. Hát *b. a.* azt jelenti bélyeg alatt. Érttem.

Este, amikor az uccán sétálgattak Ernő nem a nagylányokhoz csatlakozott, hanem Eszti mellett ment. Aztán karon fogta.

— Mért nem mondtad, hogy a Bandi szereted?

— Mert nem kérdezted, aztán nem is tudom, hogy szeretem-e. Már négy éve nem láttam.

— No látom. Ő boltszegéd, de én egészen más pozíció adok neked.

Eszti nek sejtelve sem volt arról, hogy mi az a pozíció, de szerette volna tudni.

— Hogy gondolod ezt? — kérdezte óvatosan.

— Egyszerűen. Én aranyzinóros leszek és ettől elteltve is állandóan emelkedni fogok a fizetési osztályokban.

Ilyen osztályokról sem hallott még soha Eszti, de azt a világért sem árulta volna el.

— És hogyan emlékedsz ottan?

— Az a szolgálati éveikkel együtt jár.

Hm... szolgálati évek... Milyen szép és értelmes szavai vannak Ernőnek. Borzasztó mennyit tud.

— És mindig ír neked Bandi?

— Időnkint...

Eszti úgy érezte, hogy most ő is igen választékosan fejezte ki magát. Valami öntudat féle bontakozott benne.

— Mit akarsz egyszerre velem — mondta. Eddig a többiekkel mentél.

— Egy ifju az én koromban felizgul egy női karról és a te karod Eszti ke olyan bársony. Ugy-e az én feleségem leszel?

— Az sok mindentől függ. És nekem még nem szabad ilyesmiket hallgatnom. Gyere inkább lessük meg Kati-t. Mindig elalszik cipőpucolás közben. Bekenő-csözzük az orrát.

— Gyerekes vagy — mondta Ernő kedvetlenül — veled igazán nem lehet komolyan beszélni.

Faképnél hagyta Eszti-t és a nagylányok után aietett.

Gergely Boriska

## Olvasóink figyelmébe!

### a Bácsmegeyi Napló

bel- és külföldi fürdőkről, gyógy-  
és üdülőhelyekről, szanatóriumok-  
ról, szállodák- és penziókról, to-  
vábbá internátusokról, iskolákról,  
szakkurzusokról díjtalanul  
nyujt felvilágosítást  
és szolgál prospektusokkal

## Mese az árvalányhajról

A papája jóhitelű gabonakereskedő volt, aki addig járt a bőrére, míg eltört. Kis leánykája a jó Istenre maradt volna, de szerencsére volt egy öccse, három puccos lányával. Mikor elföldelték a bányát, kitört az öccsből a jószívűség: »Isten neki, három ilyen pénzposzékoló kirakat mellett kell valaki a háznál, aki dolgozik is.« Magához vette a kis árvát, miután felvilágosította arról, hogy kegyes cselekedetet gyakorol vele. A kis árva értelmes gyermek volt, igyekezett hát megfizetni a lálá kamatjait. Szolgáltatta a »drága« és kövér tantí szeszélyeit, nyelte — félóránként evő kanállal szerető unokánövéréi utálatosságait. Takarított, törülgett, segített a konyhában, stoppolta-foldozta a család összes lyukait. Üres óráiban pedig a kedves nagybácsinak zongorázott a Remingtonon az irodában. Nagyon szerény volt: keveset szót, még kevesebbet evett, négy helyett dolgozott, és még csak moziba sem kíváncsított. Utálta hát őt az egész ház népe, és mindenki sikerrel érezte vele, hogy kegyetlenképpen él.

Árvalányka derék kis lány volt, megtanulta már az elemi olvasókönyvből, hogy a jó Isten majd megveri a rossz lelkű rokonokat, őt pedig megjutalmazza. Nemesen tűrt tehát mindent. Egy öröme volt csak munkától duzzadó életének: tükör elé ülni és fésülni szép selymes haját, amely lágy volt, ragyogott, és szőke volt mint a népdalban a Tisza. Ne vessünk azért erkölcsi követ Árvalánykára, hogy hiu volt. Csak a haj volt gyönyörű. Anyira, hogy a drága néni, meg a három kuzinja fel-felsőhajítottak meghitt családi beszélgetés közben:

»Hogy lehet ilyen csúf békának olyan szép haja?!«  
Ez maidnem igaz is volt. Csak épen nem volt nagyon csúf árvalányka. Csillogó fekete szeme, muzsikáló szava, próbakisasszony termete a legideálisabb fiatalemberrel is feleldették a hozományát. S ez megbecsülhetetlen sértés volt szerető unokánövéréire, mert házassági reményeik a hozománnyal voltak felkarözva.

A papa ugyanis (... hiszen mágnás körökben is megtörténhetik...) apróhirdetésben hegédülte be meg gondolatlan ifjaknak, hogy »feltűnő szép, zeneileg is képzetű, házias, szerény lány, nagyobb hozománnyal, öhajtaná betölteni a legszebb női hivatást. Korrekt uriemberek »Lelki alapon« jellegével irjanak a kiadóra. Vallás mellesleg.« — És a papának igaza volt. Lihegye jelentkezett a korrekt uriember lelki alapon, sőt csütörtökre be is jelentette a látogatást. Lett reménykedés a házban! A megszeretésre Irmuci volt ugyan kijelölve, de a másik két is nyíltan csinosította magát. Lett öröm a házban: mindegyik örült titokban, hogy meg fogja pukkaszteni a másik kettőt. Lett dolog a házban: röpködtek a parancsok Árvalánykához, mint a röpítő a biplánok. Pláne, hogy csütörtökön kézzelfogható legyen Irmuci szerénysége és háziasága. Gürcölt is szegény Árvalányka, hogy még ideje sem jutott az irigykedésre.

Szerető kuzinjai szívét azonban fogdosgatta a félelem:

— Ha meglátja az a hülye, (férji cím előlegezve) ezt a hajas békát még képes lesz beleszeretni!  
— Mit tegyek? Mit tegyetek? Mit tegyünk? — töprengtek együtt és egyenként.  
— Megvan! — kiáltott a legkisebbik és legokosabb.

— Egyszerű, mint a stíl-ruha. Elcsufítjuk: levágjuk a haját!

A jó nővérek úgy megörültek az ötletnek, hogy még meg is csokolták a legkisebbet. A középső rögtön leszaladt a vaskereskedésbe és vett egy nagy, éles szabó-ollót. A legnagyobb pedig, késő éjjel, mikor már a betörők is mélyen aludtak, belébujihégyezett Árvalányka hálóodujába, s nyíssz-nyássz, levágta a szép, selymes, hosszú haját, aztán kiszórta az ablakon. (Káromkodott is reggel az uccasepről!)

Mikor az első villamos végig esőrrögtött az utcán, kiugrott Árvalányka az ágyból. ... Mindjárt fel akarja tűzni a haját. Háttranyul és rémülten érzi, hogy semmit fog. ... Szalad a tükörhöz:

— Jesszus Isten... — kiált fel. ... Bubi frizurám van! De milyen jól áll! Milyen szép vagyok így!

Leült a tükör elé és úgy gyönyörködött magában. Aztán arra gondolt, hogy kinek köszönheti ezt: s rögtön kitalálta, hogy Irmucinak.

— Megálljatok! ... — mondta ... — most ver meg titeket a jó Isten!

Elővevett egy ollót, rendezgette a fürtöket, nyírta az egyenetlen hajszájakat. Még akkor is a tükör előtt ült, midőn szerető nővérei kaján kíváncsiságukban kiáltoztak a szűzi ágyukból:

— Te ingyenélő... meddig lustálkodsz?... Hozd már azt a csokoládét!

Pukkadiatok meg! ... gondolta szerényen Árvalányka. Felöltözött, elment, s egész délelőtt lótt-futott. ... Sereg csomaggal tért vissza, s aztán bezárakozott. ... Selymharisnyát, bluzt, ruzszt, körömfényesítőt, parfümöt, stb.-it szedett elő a csomagból, s délig rakosgatóit magára színt, illatot, s némi ruhát. Szerető nővérei azt hitték, hogy sir és szegény emberek elé künni, és igen boldogok voltak gyöngéd női szivükben.

Délben megérkezett a korrekt url ember, s heppant Árvalányka is a szalonba. Szép volt és kábitó: de oly szép, hogy a három leány beleszápda a dülbe. De anyira beleszápda, hogy elefelejtte a száz száza-

lékos kedvességet, amelyet egy hétig készítették a korrekt uricimbernek. Árvalányka az első szemvillanással észrevette ezt, s úgy megvidült, hogy kacagott, s nagy bölcsen nem takarta el a háziasságát és a terecét sem. A korrekt uricimber elvesztette azt a kis fécét is, ami volt, és rögtön megkérte Árvalányka kezét.  
Most már a papa is elsápadt, a kedves néni meg-

rént kapott, a szerető nővérek »Gyalázat!« csatakiáltással kirobogtak az ártatlan lányoszobájukba, ahol Irmucinak meghasadt a szive... Árvalányka pedig örült, hogy a jó Isten megsegítette őt és boldogan borult a völgyénye nyakába.

Nánay Béla

## Kamarazenét, zongorát és zeneelméletet tanulnak a cigányok

Megnyit a világ legelső zeneiskolája — Cigánylányokból alakult női zenekar, amely a hangversenydobogókon akarja felvenni a versenyt a szalón muzsikussal

A belépőt olyan óriási lármá fogadja, hogy szédlitlen torpan meg a küszöbön: micsoda cigányvásár ez? Füstöképi atyafiak, hollófürű, göndörhaju sihederek ülnek, állnak, támaszkodnak a szobában, kezükben hegedűvel, cincognak, feecsegnak és kornyikálnak. A sarokban zongora. Előtte egy szép cigánylány ül és Grieget nyuzza.

A szomszédos szobában cimbalmot hangolnak, egy klarinét valami szomorú játszik, időközönként pedig mély, tekintélyes hangjával felnyög és hörög a nagybógó.

Ez a budapesti cigányzene. A világ legelső cigányzenésiskolája.

Nemrég nyit meg a Kálvária téren. Eddig több mint kétszázötvenen jelentkeztek felvételre. Pelyhes-állu muzsikus csemeték és öreg, viharezett cigányok, akik haladni akarnak a korrall. Mert a dzsessz és a szalónzenekarok erős konkurenciát csináltak nekik.

— Ma már — mondotta az intézet igazgatója, Szekeres Márton — nem elég az, hogy valaki jó naturalista, hogy círázva játssza a magyar csárdásokat és hallgatokat. Zeneelméletet és kottát kell tanulniok!

Szigoruan mondotta ezt az igazgató és a körülötte álló cigányok zajosan helyeselték.

— Ugyvan! Kamarazenét fogunk játszani!

A felvételi vizsga szigoruan rostálja az anyagot, lehetőleg tehetséges növendékeket akarnak felvenni, akik nem hoznak majd szégyent a magyar cigányzenére.

Mi mindent tanulnak?

— Az összes hangszereken tanítunk játszani. Meglepően sokan jelentkeztek a zongora szakra.

Különösen a cigánylányok szeretnének zongorázni tanulni, hogy aztán — mint kijelentették — felléphessenek hangversenyeken is.

— Vagy pedig — mondotta általános derűség közepette az egyik szőfekete leányzó — mért ne alakulhatnánk banda? Ugyisincs még ilyen a világban, női cigánybanda!

— Hogyisne! — replikázott egy füstös férfit — még ti is konkurenciát csináltok nekünk! Nem elég a dzsesszband meg miégymás!

A dzsesszre haragszunk, mert legveszedelmesebb ellenségüket látják benne. De azért akadt több cigány, aki jazz-hangszereket akart tanulni, saxofont, dobot és harmonikát.

Ezeknek kitéttük a szűrét — meséli nevetve a direktor — a dzsessz merőben ellenkezik a cigány-muzsikával. Olyanok, akár a kutya és a macska. Sohse lehetne összeegyeztetni őket.

Hiszzen ellene megy ki a »pakli« — mint egyik cigány találóan megjegyezte. Azért akarnak elméleti erőtlen szerezni, hogy még sikeresebben vehessék fel vele a versenyt.

Az iskolának tizenöt tanára van, kitűnő professzorok.

— A Bihari zeneiskola — ez ugyanis az intézet hivatalos neve — a zeneakadémia tantervének az alapján fog működni — mondotta az egyik tanár — a cigányos, »fejéből« való játéknak vége. Itt komolyan kell majd dolgozni.

A kis morék áhitattal hallgatják a csudálatos szakavat: »zeneelmélet, tanterv, Goldmark, Wagner, violines, pianissimo« csupa sosenhallott varázsigék. És ezt mind az ő kemény kis kobakjukba fogják töleszreznai a professzor urak! Egy öreg cigány — olyan akár a nótheli vén cigány — csendesesen mondja:

— Bizony én világéletemben iskolakerülő voltam. Édesapám volt a mesterem, amikor már kornyikálni tudtam valamelyest, széleket eresztett: menj! isten-hírével, boldogulj széles a világ! És ez a hegedű tartott meg idáig. Most pedig ha török, ha szakad, meg akarok ismerkedni azokkal a fekete izékkal a kottákon, igen, a hangjegyekkel...

A veszedelem annál nagyobb, mert a muzik — a beszélőfilm tette őket feleslegessé — nyakra főre bocsátják el zenekaraikat a külföldön és erre rövidesen nálunk is sor kerül. Hisz már sorra szerelik fel a beszélőfilmhez szükséges gépezeteket.

— Annyi állásnékülü zenész lesz — panaszzolják komoran — akik aztán garasért is elmennek játszani akárhová, csakhogy mozúljenek!

A zongorázó cigánynak különösen sok bémulója akad.

— Mi van ezen olyan különös? — kérdi vállvonogtatva — az édesapám is kitűnően zongorázott! Ő volt az első cigány barzongorista.

Egyik cigánynak aggályai vannak:  
— Attól tartok, hogy az iskola majd elveszi az új generációtól azt a természetes, őseredeti ízt, ami a magyar cigánynak a specialitása volt. Nem lesznek jó szalónmuzsikások, se jó cigányok. Valahogy úgy néznek majd ki, mint a meggazdagodott paraszt, aki uri ruhában jár, de urnak túlságosan paraszt, parasztnak pedig túlságosan ur.

A kollégák lehurrogják a vén pesszimistát.

— Maga mindig feketébe látja a világot! Más idöket élünk ma Sándor bácsi!

De Sándor bácsinak beszélhetnek. Ő már harminc éve primás Pesten, ismeri a csizlót, sokat megért annyí idő alatt, de ilyen církuszit! Hogy "a cigány iskolába járjon! Kotta elé álljon! No még csak az hidnyzik, hogy énekelni is tanuljanak és felléjenek az Oporóban!

— Ha pedig — morfondírozott tovább — elképzelem, hogy ezek a zeneelméletesek ma'ld zenét is fog-nak szerezni, hát eláll a lélegzetem! Mi süli ki ebből!

Ő képviseli itt az ellenzékét. A multat.

— Sándor bácsi azt hiszi, hogy csak az a jó, ami régen volt! — kotnyeleskedik egy legényke.

A vén primás végigméri, szinte felnyársalja a tekintetével:

— Hát őcsém — kezdte mély lélegzettel — mióta csiripelnek bele a verebek a felnöttek beszédjébe?

Derűltség.

— Én...

Am az öreg nem enged szöhoz jutni.

— Csiba te, ha öregapád ugat!

Ezzel átnyalábolja és hatalmas barackot nyom a rebellis ifju kobakjára.

— Másker tanulj több tisztességet!

— Hány növendékük van eddig? — kérdeztem az igazgatót.

— Százhusz.

És hozzá teszi:

— De még egyre jelentkeznek. Nálunk nincs protekcio. A tehetség az egyetlen aianló levél.

— Valami csodagyerek nem akadt még?

Elgondolkodik?

— Egyiknél sem tapasztaltunk valami különösebb rátermettséget. Mind átlagképességgel megáldott gyerekek, van bennük igyekezet és muzikalitás.

Ami nem is csuda. Hisz generációkon át fizték ezt a foglalkozást. Apjuk, nagyapjuk, dádapjuk, szépapjuk is vonóval és hegedűvel a hóna alatt járta a széles országotakat.

A hegedű náluk: családi tradicio. Örökségként hagyják az utódokra a nyivettyü kezelés tudományát. Most új korszak köszöntött rájuk.

Zeneiskola! Szimfónikus cigányzenekar! Vonónégyes! Zongora!

— Ha ezt az in jó öregem látná! — sóhajtott az egyik dádé — bizony megfordulna a sirjában!

Tiszta szerenese, hogy nem érte meg ezt az anarchiát. Vagy — ki tudja? — tán ő is zajosan helyeselné...

BÁCSMÉGYEI  
NAPLÓ

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni  
s az előfizető részéről a könyvkedvezményekben.

## ÚJ KÖNYVAJÁNDÉKAINK:

1. Mereskovszkij: Leonardo da Vinci I—II.
2. » Leonardo da Vinci III—IV.
3. » Julianus apostata
4. » Vele vagy ellene
5. » Istenek születése
6. » A szerelem tudománya
7. » Napoleon, az ember
8. » Messiás

Előfizetőinknek minden havi előfizetés után küldünk egy darab könyvet.

Példányonkinti vásárlók minden beklü-dött két havi lapfej ellenében egy könyvre tarthatnak igényt.

**Az egér**

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Édes mama! Nem akarok ócska frázisokat használni, mikor a világ legjobb anyósáról zengnek a szavak, csak egyetlen szóval köszönöm meg azt a boldogságot, hogy... igen, hogy az anyósom lett.

Nyolc nap óta feleségem Margit, de még most is naiv gyermek, akinek fogalma sincs az életéről s ártatlan mosollyal nézi világot. Az édes mama maga sem hiszi, hogy mennyire gyermek, mert merem állítani, hogy az anyák ismerik a legkevesébb gyermekeiket. Megengedem, hogy talán tíz-tizenkét éves korukig, de azután rejtély lesz mindegyik, mert csak a lelkük felületével találkoznak.

Ez azonban egy szent gyermek még ma is, amikor pedig annyit lehet meglepni, tapasztalni az életben s a »felszabadult leány« típusa veszélyeztetni azt az ősi tisztelgetést, amelynek fanatikusai voltak valamikor.

Az utazásunk pompás volt, ámbár pillanatra sem maradhattunk egyedül. Egyszerre akart mindenki utazni, a vonatok zsúfoltságát megelégelt, alig tudtam Margitnak annyi helyet szorítani, hogy ledőlhesse.

Édesen aludt, mikor a leggyönyörűbb vidéken rohogunk át s azzal a biztonsággal kulesolta az útját álmában is a kezem köré, hogy meg van védve mindentől, sőt — tekintettel a kórára — még tőlem is.

Most láttam először aludni, kimondhatatlan gyönyörűség volt az. Fogadok, hogy az édes mama nem élvezte ezt, legföljebb Margitnak apró korában, mert nem lehet megválni ettől a képtől. Édes tündérekkel játszadozhatik, mert mosolyog. Lehunyta szemét a finom szemhéj alatt is csupa okosság, tiszta derű. Az ajaka kissé megnyílik s én szomjasan szívom magamba a lehelletét.

A haja egy csöppet borzas, de ez végtelenül illik neki. Egyébként se szerettem soha a tükör elől kiképzett nőket, mert fészeselek. A nő, mikor meglátjuk, úgy kerüljön elé, mint a rózsza. Ne verjen rajta még mindig reflexet a tükör, a hűség, az üresség, sokszor a lélektelenség.

Akarjon hódítani, de ne a próbababa látszatával, hiszen ilyen a kirakatokban is találunk. Azoknak sincs ránc a ruhájukon, az arcukon, kifogástalan a frizurájuk és szintén mosolyognak, mosolyognak... olyan kedves egyforma bambasággal.

Engedelmet a kitérésért, de felforr a vérem, ha a társadalomnak erre a típusára gondolok s csak az térít magamhoz, hogy az én Margitom sose lesz ilyen.

Ja, igaz, másról akarok írni. Hát az ut elbágyasztotta, késő délután ébredt fel. Hozzáim simulott, úgy nézte a kupé ablakából a panorámát. Egy csöpp álomság maradt még a szemében, mert ahogy a vállamra hajtotta a fejét, rajtakaptam, amint le-leragadozik a szempillája. Arra ébredt föl egészen, hogy bejött a kalauz jelenteni: mindjárt megérkezünk.

... Most mosolyogok mindazon, amin keresztül mentünk, mert könnyű mosolygva visszatekinteni a múltat, habár az csak egy hetes is. De az első éjszakánk, az furcsa volt. Ne piruljon el az édes mama, nem vagyok én illetlen ember, várja meg a sort, de ezt el kell mondani.

Eppen le akartam fekiidni, (Margit utközben evett valamit, én futtában vacsoráztam a szállóban), mikor megfagyott bennem a vér, akkorát kiált a feleségem.

Alig jutottam szóhoz.

— Mi baj, fiacskám?

Felkuperodott az ágyban, nyakig magára húzta a takarót, a foga vacogott.

— Ott, ott, nézd...

Néztem oda, ahová mutatott, a szőnyeg szélén egy apró egérke ült. Még most is meg mernék rá esküdni, hogy ránk nézett apró üveg szemével.

Úgy félt tőle Margit, akárcsak a rossz lelkiismeretű ember a kísértettől.

— Jaj, de undok! Kérjésk el. Sándor.

Nem tudom, emlittem-e már valamikor, hogy lelkizhetetlen undort érezek az egér iránt. Tízennygy éves koromban már farkasvadászaton vettem részt, birkóztam azóta medvével, megvereztem a községi sas, de volt idő, mikor a legkedvesebb madaramra, a fogolyra, nem vadászta. Az egér miatt.

Volt egy száraz nyarunk, kiégett minden s mezei egereket lepték el a földet. A fogoly-falkák abban az évben szabadon járhattak a határunkban, mert el-ajultam, mikor ráléptem az első, fehér hasu, mezei egérré.

A házi egér ugyan egészen más, kisebb is. Elismerem, hogy önmagában nagyon kedves jószág, de hiába minden, ha a láttán az aűlás környékez.

Elointem nem feletem Margitnak, azt hiszem, nagyon zavart voltam.

Nagyot dobbantottam a lábammal a földön, ámbár közelebb húzódtam az ágyhoz. Az egér erre circuszi mutatványokba kezdett, végigfutott a szőnyeg peremén, aztán — borzalom! — vagy két lépésnyire beljebb foglalt helyet. Ott volt majdnem előttünk.

Levettem a cipőmet s behunyta szemem felé dobáltam. Ez megzavarta, mert retrált az ajtóig. De nem menekült, a távozásnak a látszatát se ambicionálta, jött már megint vizta.

— Tudod mit, fiacskám? — mondtam Margitnak. Húzd magadra a takarót és aludj.

Szegényke egyre jobban reszketett.

— Nem tudok elaludni, nem is merek. Még képes rá, hogy felmászik az ágyra.

— Azt alig hiszem, legalább is nem hallottam ilyesmit.

— Én eleget hallottam a tanyásnéinktől.

— Az más, ott szalmazsák van. De akkor is hihetetlen, hogy milyen szemtelen tud lenni ez az állat-faj! — kiáltottam.

Az orcátlan fajzat erre cincogni kezdett (nyilván válaszként) s két lábára pipiskedve meregette felénk az orroskáját.

Juj, de csunya volt! De szégyenkeztem is a gyávaságomért, jóllehet akármilyen zsúri bírálatára merem bízni a kérdést, hogy lehet-e a többi fajtájú gyávaság mértékét alkalmazni, ha az egérről felünk?

— Ne haragudj, édes kis szívem, mondtam, szívesen meghalok érte, de erre képtelen vagyok. Majd becsöngetek valakit, talán a szobalányt.

— Nem, nem! Én szégyenlem magam. Mit fog gondolni, hogy az ágyban lát?

— Istenem, mit gondolhat! Hát akkor oltuk el a villanyt, mert hátha épp a világosság tetszik a kis gonoszoknak.

Margit ugyan nehezen egyezett ebbe bele, mert mit gondol akkor mit tudom én kicsoda, aki nincs is jelen, azonban sikerült rávennem azzal az ígérettel, hogy résen leszek. Melléje kellett ülnöm, fogtam a ke-

zét és fületem.

Hát nem ment el. Először csak a tűzpiros szemét láttam, később ránk világitott a hold s tisztán kivehető a fenevad formáit. (Mert már a fenevadat is szívesebben láttam volna.)

Nem beszélünk semmit, Margit az izgalomtól el-  
fáradt, éjjeli táján elaludt s csak a felrezenéseiből sejtettem, hogy az egér az álmában is okvetetlenkedik. Mikor egyszer kinyitotta szemét az asszonykám s meg akartam csókolni, — gyöngéden eltölt magától.

— Me glát az egér!

Csakugyan, igaz van. Erre elszégyenkeztem s egész közönséges számárságok foglaltak el. Kezdett az én szemem is ragadozni, szórakozásból az egyszerűt mondogattam magamban.

Arra még emlékszem, hogy a hétszer nyolcnál komoly kétségem gyötörték, ha vajjon ötvenkilenc, vagy hatvanegyszer a eredmény, de más egyébről nem tudok. Reggel az éjjeli szekrényre dölve ébredtem, minden tagom fájt a virrasztástól.

Hanem az egeret nem láttuk sehol. Később sem volt rá alkalmunk, mert már hat órákor, amikor mindenki aludt még körülöttünk, másik hotelbe vonultunk. Végére szegény Margit is nyugtalanul töltötte az éjszakát, ráfért a pihenés.

... Igaz, Ádám bácsiékát csak estefelé kerestük fel, azonban nem maradtunk ott vacsorán, bár tulzolt szí-  
vességgel invitáltak.

**Erős Vas Gáborné látogatása...**

Irta: Kristály István

A friss májusi szél beleölekezett a börtönépület vasbeton falába, mintha meg akarná rázni egyetlen szerelmes szorítással; tavasz van.

A szél harsogva, bömbölve száguldozott utakon és mezőkön át és szinte percekre megállította az elhasznált, megkopott, megrokkant autóbust, amely a város és a börtön között hozta-vitte az élet örömét vagy bánatát: szabadságot vagy a börtön fekete árnyékát.

A sáros uton, az alig előálló eső után, az autóbuz csak igen lassan haladhatott. A süppedt, kifoszott, elszintelenedett tölveseken két utas ült. A törött ablaküvegeken át a szél minden oldalról áthatott az autóbuz belsején. De a két utas, mintha nem is érezne: mintha a kerekék szivetrázó zöbbenései és a szél hideg, éles metszésű futása nem is őket rázna, tépáf!

Nagy, kemény csendült az arcukon; szenvedés. Megingathatatlan, vasbeton lalu börtöne az életüknek. Az autóbuz a börtön felé vitte őket.

Egyszerű, még fiatal parasztasszony az egyik utas. Erős, komoly arcú Talpig feketében. Nagy fekete szemében mély fájás izzik. Amint az ut egyik fordulója után feltűnik a tiszta tavaszi ég horizontján a börtön őriási, szürke, ázótt, fénytelen homloka, a másik utas mintha halkán, elfojtottan felzokogott volna...

A parasztasszony, aki eddig néman türe az ut testetéről megpróbáltatásait, most feljélt csodálkozással nézett utitársára. Az a véletlenül feltört zokogás megrázta, kimozdította őt lelkének börtönéből — kimondhatatlan szenvedéseinek beton falai közlül.

Erős Vas Gáborné a fia gyilkost akarta látni. Azért jött messze utra, ide a börtönbe.

Egy évvel ezelőtt történt... Szép lelkettfogó májusi estén. Vasárnap volt. A falu fölött szétáradt a nagyvendéglő udvarából a muzsika. Az a különös, mindent éltező muzsika: a tavasz, a szerelem muzsikája. A fiatalság táncolt...

Ott ülték a házuk előtt: ő, meg a férje, Erős Vas Gábor. A nagy gesztenyefák sötétjében, hangtalanul. Nem kell ott beszélni. Minek?... A ház büszke, magas homloka hirdette, hogy Erős Vas Gábor látataján ismeretlen vendég a gond. Az ő derekára kulcsolódott erős, meleg karok reszketése minden szónál szebben mondták: szeretlek Anna!

A csillagok csak nézték őket... Olyan szép volt az élet! Nem is lehet azt emondani. Csak odahajtotta a fejét a széles férfi vállra és két forró ajk tapadt az övéire. Elfogadta a csókot! Hogyne fogadta volna el. És olyan jól esett mondan:

— Nyugodhasson kend. Nem gyerek már. Hiszen a fia táncha jár.

— Annak jár, akinek van — huncutkodott Gábor.

— Van, van... suttogta ő is nagy, meleg örömmel. A mi Gáborunk. A mi édes, szép fiunk.

— A mi szerelmünk... rázkódott ki a szó Erős Vas Gáborból is.

— Az, a szerelmünk... mondtá rá ő. A szerelemünk. Ez a mi édes, egyetlen, szép életünk.

A vadgesztenyék susogtak. A magas égről csillag hullott és ő visszacsókolta Gábert erős életű szókkal: Köszönöm, köszönöm neked édes, jó uram.

Hirtelen a kutyák vadul felugrottak. A falut vadlárma fogta át; sikoly, káromkodás, sírás! És még ki nem hiút ölelésük elé, a csillagos ég alatt letettek előttük és a házuk előtt valakit: a fiát!

A szíve volt átszűrve. A friss, fiatal szíve. Egy lány niútt, akit szeretett. Azt mondták, utolsó szava az volt: édesanyám!

Azóta elmúlt minden. Nem lesz több május. Meghalt a csókjuk is Erős Vas Gábor megrokkant. Ő, Anna asszony csak sírni tud.

Ma eljött idő. Nem volt nyugta. Látni akarta azt, aki átszurta fia szívét. Aki megölte csókjukat, hogy ne legyen több tavasz! Látni akarta, hogy megmutassa neki az: a sebet, amit szurt, ami soha se szűnik meg vérezni: az anya sebéit! Hogy ez az örök seb emlékeztesse tetteire. Hiszen neki is van anyja. Hadd tudja meg, mit cselekedett azon a csodálatos szép májusi estén... Lássá és érezze meg a szenvedést!

Erős Vas Gábor minden igyekezete hiabavaló volt, hogy lebeszélje szándékáról. Eljött. Mindjárt odaér. Amott vannak már a félelmetes falak...

Az utitárs maga is felriadt... Feltörő fájdalom azonban nem tudta elfojtani. Arcát zsebkezdőjébe temette. Sirt.

Vas Gáborné szíve elszorult. Utitársának, aki öszebhorult öreg ember volt, a fájdalom mélyen megrendítette Olyan erős, megrázó volt az öreg ember sírása, hogy ő is könnyezni kezdett. Talán az idő okozta; az egy évvel öregebb lett szív, talán az el nem jövő csókok fájtak fel benne — úgy érezte, hogy az öreg ember sírása maga: a vigasztalhatatlanság! Mintha az öreg fájdalom az óvét elnyomná nagyságával, kimondhatatlan súlyával.

Megérkeztek. Az öreg letörölte könnyeit. Leszálltak. A szuronyos őrnök felmutatták a látogatási engedélyt. Beléptek a mindig hideg, csendes folyosóra.

Anna asszony egy pillanatig tévovány megállott. Az öreg különös jószággal kérdezte meg tőle: most van itt először?

Anna megrokkadt a kérdés súlya alatt: először?... Hát van, aki többször jön ide?

Az öreg szeliden szól: jöjjön asszonyom, majd én megmutatom az utat. Ő, én tudom már. És szemében újra megcsillantak a könnyek. Mert én már régóta járok ide Ő, én szerencsétlen! Szegény... szegény fiamat látogatom meg.

Anna reszketett: a fiát?

— Igen a fiamat... És maga?

— Én?... Anna úgy érezte, hogy a föld reng alatta. Igen: ő miért jött ide? Nem, nem lett volna szabad ide jönnie Ez az ember a fiát látogatja meg!... Ez, ez volt a sírásában olyan végtelenül megrázó fájdalom. A börtönben levő gyermekét siratta!!

— Tudom, hogy nehéz azt kimondani, — suttogta az öreg. Nekem is könnyebb volna, ha azt mondhatnám, hogy: meghalt a fiam!

Anna elesett volna, ha az öreg hirtelenül át nem karolja. És úgy vezette átölelve egészen a börtöngondnok ajtajáig.

Anna nem is tudta már, mi történik vele. Egy szobába vezették. A szoba két részre volt osztva. Mellette egy börtönőr fegyvertelenül és amott, a szoba másik részén valaki áll, mögötte szuronyos őr...

Igen, az a sápadt, becsézt szemű fiatal ember, aki nek mélyre esett szeméből úgy hiányzik az élet — az a fia gyilkosa: Nagy István, aki tíz évi börtönre ítéltetett.

Percekig nézik egymást...

A fiatal ember hirtelenül felzokog: azt hittem, az anyám.

Anna szívét vasmarokkal szorítja a fájdalom: hát az anyád nem jött el hozzád?

Anna megérezte az élettől eltemetett életet: az egyetlen halott életet...

Es megrokkadan szól: majd én szólok az anyádnak.

A faluban különös hír terjedt el. Azt mondják, hogy Erős Vas Gáborné Nagy Istvánéknál járt és hogy ő könyörgött az anyának, hogy látogassa meg a fiát.

## LÁZÁLOM

Irta: SZÁSZ MÁRTON

Ma, késő éjjel, három régi bajtárs látogatott meg. Mintha összeheszelték volna, úgy jöttek egymásután, csendesen, szinte lopva, mint a percek az ember életében.

Régen nem láttam őket, hosszú-hosszu évek multak el azóta, hogy a tezzell-i kőfaragó egy-egy simára csiszolt apró márványdarabba belevéste a nevüket, de nem változtak semmit.

En a telefonnal egy hatalmas szikla mögött füttem tanyát, amikor arra jött Mélykúti hadapród. Nem is jött, hordágyon hozták s már messziről nyújtogatta felém vastag pólýába kötözött kezét.

— Pajtiám — kiáltotta — a kezem... A hüvelykujjam és a mutatóujjam el van löve. Mivel fogok én ezenul irni?

— Etoain etoain shrdlu shrdlu et.

Ott álltam lehajtott fővel a hordágy előtt és úgy fájta nekem Mélykúti hadapród lekaszált ujjal, mintha az én kezemről hiányoznának. Szavak után kutattam, de a torkomon akadát a hang.

— Nyomorék vagyok, — nézett a szemembe a hadapród s látszott, hogy hiszi is, amit mond.

Végre hang buggyant ki belőlem és egy gyenge mosolyt is sikerült az arcomra huzni.

— Ugyan, — mondtam tehetetlen fájdalommal okosabb vigaszt nem találva — ne tulozs. Semmi bajod, meglásd egy-kettő meggyógyulsz és visszajössz.

— Mind a két ujjam derékban...

Éreztem, hogy csak úgy tudok hatni rá, ha fölénykedem. Ha lebecsülöm az esetét, ha másokra hivatkozom, akik még rosszabbul jártak, mint ő.

— Gondolj azokra, akiknek az egész kezük hiányzik. Vagy azokra, akik mind a két karjukat elvesztették. Vannak akik vakok lettek, vagy bénák, esetleg némák és süketek. Két ujj és az is derékban? Szerencsés fickó vagy, öreg Mélykúti pajtás.

Dühösen nézett rám, hiszen igazam volt. Nagy vérveszteségtől sápadt arca gyenge pírt kapott. Dühben még a fájdalomát is elfelejtette. Intett a szanitécéknek, hogy vigyék. Köszöntem neki és a közeli viziontalás reményét fejeztem ki. Nem is köszönt vissza, csak a fogai között sziszegte:

— Telefonista! Biztos helyre buvik el és lebecsüli a mások fájdalmát.

Mire Mélykúti hadapród visszakerült a századhoz, addigra én már elkerültem onnan. Engemis úgy viték el, mint őt, hordágyon, negyvenfelül lábban, a köfedezék éjszakánként gyilkos hideget lehel, tüdőgyulladást kaptam. Önkielent állapotomban talán éppen Mélykúti hadapróddal vitatkoztam, aki másnap érkezett vissza. Szegénység a sérülésem nem volt súlyos, hamar begyógyult a tábori kórházban, még csak haza sem kerülhettem vele. Aznap éjjel támadás volt és a helyes kezű Mélykúti még egy kis jelet kapott: a homloka közepén egy picit, véres nyílást. Akik látták a holttestét, azt mondják, a szeme nyitva volt és hitetlenkedve csodálkozott.

Most itt áll előttem, ugyanazzal az arcintorral és sziszegve a fogai között mint akkor:

— Telefonista... telefonista — csufiolódik.

Tisztán nézek vissza a szemébe.

— Hát igen, — mondom halkán — telefonista.

Éjjel-nappal ott volt a fülem azon a végtelenül érzékeny idegszálon, amit telefonnak neveznek. Ki vette át, ki adta tovább a parancsokat? Én.

Mélykúti gunyos fintora még mélyebb és szélesebb lesz.

— Nagy dolog, Nagy teljesítmény.

— Ó nemesak ennyiből áll a telefonista teljesítménye. Ti mentek, előre, kuszva, köfedezéket keresve, én a társaimmal néhány száz lépésnyire utánatok, hátunkon a fegyverrel és töltényekkel, a tartalékadagyon és a ruhán kívül hatalmas drótfonatokkal és fekete-fehér le az idegszálakat mögöttetek. Bizony sokszor kellett egész alakot mutatni az ellenségnek, különben elakadtunk volna valahol.

— Igen, — simul ki valamennyire az arca — de aztán? Ti biztos köszikladézék mögött bujdoszatok, mi pedig neki a hegynek, ahol több halál termett, mint amennyi havat hagyott meg rajta a tavaszi napsugár, pedig hó, ugye, még jócskán maradt a hegyen?

— Igaz, ml a köszikla mögött, ti pedig neki a hegynek, halálnak. Rossz volt ugy-e? Milyen ember vagy te Mélykúti, ha engem is odakivántál? Nekem is van édesanyám s talán egy leány is vár reám...

— Édesanyád...

— Igen, ugy-e jól esik csak a pusztá szót is hallani? És mikor felmentem hozzá éjjel, a tábori postahivataltól hozzánt telefonáltak, hogy édesanyád túl van az operáción és jól érzi magát. Nem nekem adtad azokat a csókókat, amelyeket minden bizonynyal, ha csak gondolatban is, az édesanyádnak szántál? Pedig hát én csak egy közönséges harcverő telefonista vagyok.

Mélykúti kerülni kezdte a tekintetemet.

— Igen, igen jó pajtás vagy, az biztos.

— Szükmarku vagy. Pajtást mondasz, bajtárs

helyett. Tudod-e öreg, hogy én még aznap, hogy megbántottál, otthagytam a telefont és a legeslegelső sorba mentem — ölni, de esetleg meg is öletni magamat. És nem is mentem vissza a telefonhoz soha többé.

Nagy zavarban volt. Dünnyögött.

— Bolond. Örült. Hiszen én nem úgy gondoltam.

— És ha te is... te is, épp úgy mint én...

Megakadt. Nagyon nehéz lehetett a mandanivalója.

— Beszélj, — birtattam.

— Ha te is husz éves maradtál volna örökké, mint én.

Nagyon szomoruan mondta ezt, a szavak helesopakodtak a szívembe és úgy megdobbantották, mintha a harangozó tüzet verne ki a harangokon.

— Te... te... — vonaglottak ki belőlem a szavak — te örökké husz éves maradsz?

— Igen, — mondta és intett a fejével. Dus fekete haja szépen ketté volt választva, épp úgy mint akkor.

A tükörből láttam, hogy az én fejem az ő feje mellett: komor sziklacsucs mellett már delfütötte hegy üstöke.

— En már harminchárom vagyok — mondtam akaratlanul.

Megint elfordult.

— Boh jó neked, — suttogta, de én meghallottam.

— Olyan nehéz megkeresni a kenyéret...

— Kenyér... De jó... Kenyér...

— Rosszak az emberek — panaszkodtam tovább.

— Irigyek. Tülekedők. Gonoszak.

— Emberek... Rosszak, gonoszak, de élő emberek.

Valami eszembe jutott. Egy mondat, amely meg fogja vigasztalni. Egy mondat tele igazsággal, olyan mint a déli nap, arra hívva, hogy leolvasszák a felrakódott szomorúság-kérget a szívérel.

— És olyan mindegy, — mondtam, igyekezve meggyógyítani a hangom csengésével, hogy így is hiszem — egyszer ugyanis meg kell halni. Talán jobb előbb, mint utóbb.

Ugy csapott rám, mint a vércse a magashól.

— Hazudsz, — kiáltotta. — Nem igaz. Élmi! Élmi, ameddig lehet! Jól, rosszul, de élmi! Harminchárom év, ötven év, mennyi tavasz, mennyi virág, mennyi kacaj.

— Mennyi gond... mennyi bánat... mennyi csodálódás... mennyi keserűség.

— Élmi! — ismételte ő.

— Meghalni! — hajtogattam én.

Megdöbbenve néztünk egymásra.

Két ember, az egyik — én — már harminchárom, a másik — ő — örökké husz esztendő és egyikünknek sem jó ugy, ahogy van.

Emberek: örök elégedetlenkedők.

Mélykúti elment, talán kicsi haraggal is a szívében, nem látta igazoltnak nálam az életvágyát, amely pedig, bizonyára, a halála pillanata óta loboghatott benne. Ment vissza a tiróli temetőbe, ki tudja nem én keresem-e fel legközelebb és akkor, talán, már nem is lesz különbség közöttünk, legfeljebb annyi, hogy ő örökké husz éves, én pedig örökké harminchárom éves maradok.

Sokáig, nagyon sokáig néztem utána, már csak nagy barna szemé világított, mint két szentjánosbogárka az éjszaka sötétjében. Alig-alig látszott már a két tüzesik, amikor eszembe jutott, hogy nem érdekelttem a többiek után, akik szintén elmentek s akikre mindinkább kevesebbet gondolok. Most, megrohant a végy, ha már nem láthatom őket, hát tüdőrlük minden. Kiugrottam az ágyból, hogy utána szaladjak, de...

Ekkor lépett be nesztelenül az ajtón keresztül a szöke Lasán, földim, akinek a tisztességes polgári foglalkozása a harisnyakötés volt.

Tótul köszöntöt rám és szeliden mosolygott. Kezében kötél, hóna alatt fekete pamut, mindig ilyennek tudtam, szelidnek, mosolygósnak, az elmaradhatatlan kötöttével és gombolyaggal. Odahaza a délbánáti faluban egy szükzavú asszony, négy apró gyerek, (a legidősebb hat éves) és néhány kötőgépf várta egészen addig, amíg várni lehetett valakit. A sürgöny után, a melyet a századparancsnok menesztett a hegyekből oda, a meleg síkságra, bizony nem lehetett tovább várni.

Volt valami merevség a mozdulataiban, mintha valami leszorította volna a forgócsontjait.

— Mi baj földi? — kérdeztem úgy, mintha csak tegnapi váltunk volna el.

— Fázom, — mondta rekedten. Láttam didereg, a fogal összeütödték.

— Ugyan, — hitetlenkedtem, — hiszen itt meleg van.

— Lehet, de itt, — és a szívére mutatott — itt örök tél van.

— No, no, — mosolyogtam hamiskásan — olyan fiatal ember, mint maga Lasán szomszéd...

— Harminchárom, — szölet elgondolkozva.

— No látja, — mondtam bizonytalanul és kerestem a körülmönbséget közöttünk, amely valamikor — erre bizonyosan emlékszem — több mint tíz esztendő volt — éppen annyi idős, mint én.

Rám nézett hitetlenül.

— Hogyan — szölet csodálkozva, — már utolém engem szomszéd? Isteneim, hogy mulk az idő.

— Ha mulk is, — dicsekedtem tréfásan — azért az én szívem csak olyan fiatal most is, mint tíz esztendővel ezelőtt.

Közelebb hajolt, mint aki egy titkot akar velem közölni.

— Az én szívem sem lett öregebb, csak egy baj van vele: meg van fagyva. Tegye csak ide a kezét szomszéd.

A szíve felé lenditettem a kezemet, de már a feluton megcsapott valami borzalmas hideg. És most, hogy egészen közel voltam hozzá, láttam, hogy mindegyike meg van fagyva ennek az embernek: a mosolya, a keze, a szemé, a szíve, éppen úgy, mint egyezerklencsásztizenhétben tavasszal, májusban, amidőn a két-ezer méteren felüli Laghetti hegy oldalán már majdnem elolvadt a hó és mi kiszabadítottuk Lasán közlegényt a vékony hószemföldtől alól, ahová két hónappal előbb, ha jól emlékszem éppen március huszonegyedikén, tavasz beköszöntésekor, temette el a szőnyü hegyi-rémj a hólavina.

— Földi — korholtam csendesen, nehogy megbántsam — maga volt az oka...

— Igen — didergett — én voltam az oka.

— Itéletidő volt és maga kimerészkedett...

— Hibáztam, hiába szerettem jóvátenni, nem lehet...

— Nézze szomszéd, ne haragudjon, maga nazarénus, maga fegyvert nem fogott, úgy állt ott az ellenséggel szemben csupasz kézzel, fegyvertelenül, talán csak azokkal az apró imákkal, amelyeket abból a kis, kopott, feketefedélű imakönyvből el-elsóhajtott, s amelyek olyan sokáig megvédték magát, maga, aki talán még egy rovarnak sem értött soha, maga kimerésztelt menni a ködútból, ahová meghúzódtunk a rettenet elől, ami alföldi, bánáti fiúk, akik havat csak nagynehia láttunk a mi földtől, meleg rónánkban. Eset, nem jól mondom, ömlött a hó, tombolt a vihar, borzalom volt hallgatni. Mit akart maga szomszéd? Tudom, a konyhába akart menni, alig kétszáz lépésnyire lejjebb a mi köüregrüktől. De hiszen nemesak maga éhezett, valamennyien éhezünk. És volt még, ha szükien is, kétszer-sülünk és hűskonzervánk, ha kevés is. Egyszer ettünk csak napjában, dohányunk se volt, ez volt csak az igazi kín. És mégis maga akart lemenni, még hozzá engedély nélkül. Hát olyanira hiányzott magának az a meleg étel? Mert maga csak az étel kedvéért ment volna le, hiszen maga nem dohányzott, mert, mint mondtam szökte, a felesleges hiúságokat tiltja a hite. És miért éppen a szomszéd akart az a jó ember lenni, aki az egész szakasz számára felhozná a kijárá étel-nyújt?

Mosolygott. Hallgatott.

— Nézze, maga szegény ember, maga még nem nélkülözött soha?

— Ó, — sóhajtott — én nagyon sokat éheztem mindig. Bizony nagyon sokszor volt úgy, hogy csak a gyermekeimnek jutott, nekem alig-alig.

— Hát akkor? Eppen maga? Otthon asszony, gyerekek... Tudom, nagyon szerette őket.

Feje a mellére hullott. Nagyon restelkedett:

— Ott a tiróli fronton, higye el, leszoktam a nélkülözésről. Hónapok óta nincs egy puskalövés sem, csak tél van, ez az egyetlen ellenség. A konyha minden nap és rendszeren működik. Leves, hus, főzelék. Tea. Megszoktam. És, hogy akkor már három napja nem mehetünk le a konyhára, hát — hiányzott.

Elhallgatott. Szégyelte, hogy ő, a szegény ember, aki megszokta az éhséget, itt, a katonaságnál, gyomor-emberré süllyedt. Hogy a meleg leves, a mindennapi hus, a változatos főzelék szerete nagyobb lett nála, mint az önszerete. Mert aki megmerte kísérteni azt, hogy a hóförgőtegben csak kétszáz lépést is megtegyen, az csak a gyomor örültre lehetett. Hiszen minden lépés istenkisértés...

— Hogy történt? — kérdeztem részvétellel.

— Csak öt-hat lépést tettem, amikor elindult velem a hó. Már épp vissza akartam fordulni... és...

Sokáig hallgatunk.

— A gyermekeim? — kérdezte s most éreztem, hogy a szíve helereszkedett.

— Régen nem láttam őket, úgy tudom jól vannak. Megnőttek, a legidősebb, a leány, már talán férjhez is ment.

— Unokák...

— Ki tudja, könnyen lehet, hogy az is megérkezett már.

— És sohasem ölelhetem meg őket. Hogy én nem érhettem meg a nagyapa örömeit...

— Miből élnek? — aggodott.

— Hát — bizonytalankodtam — élnek, szegényen, de élnek.

— Gondol-e valaki rájuk?

— A Jöisten bizonyára.

— Az állam? Hiszen én mégis, ha a magam hibájából, de az állam szolgálatában...

— Az állam is szegény. Meg sokan vannak, akik segélyre szorulnak. Azt mondják: nem lehet.

— És ha megszabadultam volna, ha egy lábam elfagyott volna, nyomoréknak, rokkantnak, annak lehetne adni?

— Annak sem lehetne, — szolt az én gyenge vigaszcsm. — Mindenki megél maga. Ki így, ki úgy. Nem olyan nehéz azt a konyeret megkeresni.  
— Nem? — bizakodott.  
— Nem, — hazudtam nehéz szívvvel. — Jól megfizetik az embert és nem kell nehezett dolgoznie.  
Megnyugodott.

— Istenem, dolgozni mindig kellett. A fő, hogy munkakaikalom legyen. És hogy jól megfizessék az embert.

Elkomorodott.

— Én még annyit dolgozhattam volna. Nem bánom, ha éheztem volna is. Értük.

Neiéz csend feküdt közénk. Félni kezdtem a mozdulatlanságtól és a mindig egyforma mosolytól. Muzsáj egynéhány hanggal elüzni ezt az ijesztő semmit.  
— A többiek? Mit csináltak? — kérdeztem.

— Vágynak vissza, — mondta nagyon csendesen — hiszen mind dolgvégezetlenül ment el.

\*

— A falu?

Ujságolom:

— Mennyivel nagyobb lett! Köröskörül új uccasorok! Mennyi új család!

— Kijavították-e már a kövezetét?

— Nem, arra még nem jutott pénz.

— Hát, mire jut pénz?

Gondolkoztam. Mit is csináltak újat, említésremélőt az utolsó tíz évben nálunk? Végre eszembe jutott.  
— Az új temetőt téglafallal vették körül.

— Én már nem juthatok soha oda...

— Tezeli, — mondtam és hirtelen felködlött előtem két fekete hajú olasz leány kreol arca, akiket ucahosszat kísértem anélkül, hogy egy szót is értettük volna egymás beszédjéből, az egyik sokidig kísértette a szívemet — Tirol, Tezeli, szép hely.

— Igen — mondta eltalálva a gondolatomat — szép hely élni. De meghalni jobb otthon.

— Csak az nem mindegy, hol él az ember, — szögztem le. — De mindegy, hol hal meg.

Ugy nézett rám, mint egy órával ezelőtt Mélykut hadapród.

Micsoda különbség van két ember között!

Milyen különbség van két ember vágyai között. És gondoljuk csak el: a világon kétmilliárd ember él!

\*

Lasán, a földim, olyan csendesen ahogy jött, itt is hagyott. Jósokára is, percek mulva, még mindig halottam, ahogy összeverődik rajta a jégpáncél.

Milyen jó, hogy valaki énekelni kezd az ablakom alatt, legalább nem hallom azokat a távoli kísérteties lépteket.

Régi nóta, valahol hallottam már, úgy tűnik, valamikor nagyon sokszor hallhattam. És a hang is ismerős. Sok-sok hangot hallottam már életemben, de ez az egy is közöttük volt.

Fel kell kelni, kinyitni az ablakot, kinézni, mert nyugtalan vagyok.

Valaki felnevet rám. Megismerem.

— Borbély, — kiáltottam örvendő, — jöjj fel.

— Nem jöhettek tizedes ur, — int vidáman vissza.

— Itt fekszem a hordályon, meg vagyok sebesülve.

Igen, igen emlékszem már.

— Hát jöjjetek fel mindannyian.

Szót fogadnak. Bejönnek.

— Mi baj, mi baj? — érdeklődöm.

— Semmi, — kacsint rám Borbély, — megyek vissza.

És úgy int vissza a fejével, mintha egészen Veliki-becskerekig intene, ahol özvegy édesanyja várja.

— Mégis, hol sebesültél meg?

— Itt fenn valahol a borda között. Nem is fáj.

Az egyik szanitéc észrevétlenül hozzám hajlik.

— Valóságos csoda ez az ember. Haslövése van.

Az orvos vigasztalva azt mondta neki, hogy a golyó a két borda között hatolt be. Megoperálják és semmi baja sem lesz. Elhítte.

— Derék fiau vagy, — cirógattam meg az arcát, éreztem forró, hiszen láza volt — oda se neki, legalább hazakerülsz.

— Igenis, tizedes ur. Majd megírom a sorsomat.

Most láttam, hogy a szeme is nagyon bágyadt.

— No csak siessetek, — biztattam a sebesültívöket — messze van még a sebesültszállító autóg. Borbélykám áldjon meg a Jó Isten. Viseld türelmemmel a fájdalomakat.

— Nem is fáj, — erősítette, de a hangja már orótlenedett.

— Nem bírja ki, — suttogta az egyik kísérő — roggelig meghal.

\*

Micsoda? Hogy Borbély meghal? Az nem lehet, az nem lehet! Borbély, a mindig jókedvű bolondos közlegény, a század él jókedve, a tréfacsináló, ugrató, bohém Borbély is meghalhat? Hiszen az nem lehet! Borbély úgy hozzátartozik a mi mindennapunkhoz, mint a nap az égen, nint az éjszaka csillagja, mint az álom, mint felébredés. Lehetséges, hogy mi arra ébredünk, hogy Borbély nem ébred fel soha többet?

Ki tudja a legszebb nótákat? Borbély. Ki tudja a legjobb tréfákat? Borbély. Ki a legcsinosabb fiau a században? Borbély. Ki a legengedetlenebb katona? Ki a leglustább katona? Borbély. Ki énekel még akkor is, ha a szakasszparancsnok kikötteti? Borbély.

És ő egyszerre, minden átmenet nélkül, csak úgy, ahogy a tegnapi nap elmúlt, ne legyen többé?

Jóistenünk, ugy-e ez nem lehet igaz?

\*

Igaz volt. Borbély is elment, anélkül, hogy megírhatta volna nekem a sorsát. A temetésen sem voltam ott, mással voltam elfoglalva, valakit, akiret nem is ismertem, csak annyit tudtam róluk, hogy ok is emberek, megkísérletem gyűlölni. Bevallom: nem sikerült. Ehelyett mást gyűlöltem meg: azt a Világrendet, amely kitermelhette ezt a háborut.

\*

De amikor a láb kétvállra és a hordályra fektetett, csak beszélgettem Borbélyal. Jókedvű volt, nevetett rajtam, azt állította, hogy a szomszédja leszek nekem, sorkára a tezzeli-i temetőben.

— Jó e ott? — kérdeztem tőle.

— Jó bizony, — állította. — Nem kell csinálni semmit.

\*

Borbélynak nem volt igazza. Engem nem kísért ki a díszszakasz a temetőbe, sőt szem övöltött utolsó üdvözlötlet a koporsóm felett, én felgyógyultam és a gyönyörű júniusi napon, néhány virággal a kezemben, a magam lábán mentem ki a Borbély sírhóhoz.

Zöld fü lepté be már a sirt és ami elsősorban felült: az a végtelen csend volt, ami abban a temetőben uralkodott. Én, talán örült gondolat, azt hittem, ha más nem is, de Borbély énekelni fog, vagy legalább is nevetni.

Csend volt, a sirok katonás rendben sorakoztak egymás mellett, örökös »vigyázz!«-állításban és nem volt senki, aki azt mondta volna: »pihenj!«. Szegény Borbély, talán csak nem erre a vezényszóra várt, hogy megszólaljon? Hiszen ő olyan engedelmetlen katona volt, hogy ezt fel sem lehet tételezni róla.

Más itt a baj.

Bennünk a baj: emberekben, — Borbélykám. A csend, a katonai temető csendje nagyon beszédes, csak érteni kell. Ki ismeri fel a különbséget a katonai és a polgári temető csendje között?

Borbélykám, megérezted-e, hogy én lélekben vele-

tek lázodom, de jaj, én csak egy gyenge, nyomorult élő vagyok, akinek épp úgy nem lehet szólni, mint nektek.

\*

Most, hogy újból találkoztunk, alkalmam lett volna sok mindenről beszélgetni, de hirtelen hajnal kopogott be az ablakon és én a reggeli derengésben nem láttam őket sehol. Hová tűntek? Keresem őket. Hiába yoznak nekem s hiába emelek nekik szobrot magamban: az emlékezés által, csak közelebb jutottam hozzájuk, de melléjük nem.

\*

Nekem ne mondja senki, még a friss, józan reggelnek sem hiszem el, hogy csupán álom volt az egész.

Miért? Aki halott nem jöhet vissza, — ezt állítják. De hiszen mielőtt meghalt, éppen olyan ember volt mint én! Beszél, érzett, hitt, remélt. Hát lehetséges az, hogy azok a fiatal emberek örökre elvesztek volna az élet számára? Vigyázzatok a felelettel, hiszen tudjátok, milliók életéről van szó! Nem, ugy-e az nem lehetséges, hogy soha többé ne legyenek?

Itt élnek ok, talán láthatatlanul, velünk. Mindnyájunkban. És örökké élnek majd, amig csak ember él a földön.

Az Emberiség új Mártírjai ok. A Borzalom négy éves uralmának ártatlan Emberáldozatai.

\*

Nap mulik nap után, éjjel mulik éjjel után. Nyárfa ősz jó, télre tavasz.

Nyílnek-e még virágok a tezzeli-i temetőben?

Egyáltalában: meg vannak-e még a sirok a tezzeli-i temetőben?

Békén hagyják-e a tezzeli-i temetőt?

Lehet az is, hogy a »hősöket egy nagy közös sírba rakták« és a temetőt szétosztották házhelyeknek?

Minden lehet. A romokon virág nő és a sírásra terült ajak egyszer mosolyra fakad.

Tudjuk jól: semmi sem maradandó. Az élet véges. Csak egy örök: a Halál. És úgy látszik, a Halálon kívül egy dolog van még, ami örök: az Emberi Goncszóság.

## ZSIGA

Irta: Farkas Frigyes

Zsiga az Európa-szálló bejárata előtt trónolt kis háromlábú székén és kopogott. Ez a kopogás volt a reklámja; pergő dobszó, amellyel foglalkozást hirdette. Diszesen festett faláda volt a dob, sárkefe pedig a dobverője és ezek segítségével ébresztette fel magukbamerülésekből a járóelőket, hogy figyelmeztesse őket:

— Uraim, hölgyeim, piszkos a cipőjűk! Hogyan járhatnak így az uccán, mikor én itt vagyok munkára készen?

Sokszor eredménnyel járt a figyelmeztetés, mert a lekopogott urak és hölgyek a cipőtisztító láttára ráeszméltek, hogy lábbelijűk tisztasága a rossz időben bizony hiányokat szenved és nincs összhangban eleganciájukkal, amit kivitték a korzóra mutogatni, — és a szépségihiba fölött szinte röstelkedve, a dobszó parancsára engedelmesen rakták fel a lábukat a ládára. Zsiga pedig előszedte a folyadékot, cipőkrémes dobozok tömegét, mozgósította a kefék és törölrongyok egész arzenálját és fürgé mozdulatokkal villámgyorsan tükröfényesre varázsolta a legőcskébb bakancsot is.

Zsiga értette a mesterségét és erre büszke volt. Tudta, hogy melyik cipőhöz milyen kenőcs kell, melyiket szabad benzinezni és melyiket zsirozni, voltak törzsvendégek, akik állandóan nála pucoltatták a cipőiket és ismerte a vendégek kívánságát: ennek sárka, ennek barna, amannak vörös tónusu kenőcs kell a cipőjére és ismerte már a stammgaszt-cipők foltjait, hiányosságait, repedésait is és régi barátként üdvözlölte őket, ha bizonyos pauza után megtalálva, megféle, felfrisülve kerültek újra a kezébe. Talán el is siratta volna őket, ha tudja, hogy mikor kerülnek összerongyoltan, elhasználva a lomtar nagy temetőjébe.

Szerette a foglalkozását, mert ez tette a maga urává.

Addig, amíg először foglalta el a helyét a járda szélén mint cipőtisztító, mindig másoknak volt a kezébe. Lenézett, számalomból tartott kifutója volt a száladának, illetve a portásnak, aki a loholó munkákra vette magához az apátlan-anjátlan. éhező uccafiát. Zsiga volt a vendégek küldönce, ő hurcolta a poggyászokat és a ritkán hulló borraivaló-fillérékből tengődött. Ezek pedig gyéren estek, mert vele szemben erről legtöbbször megfeledeztek a vendégek. Később a portás proteklójára ráblúzták a cipőtisztítást és ezért enni kapott az étterem konyháján. Sovány, összekort maradék-falatok jutottak csak számára és Zsiga mindenkor ki volt szolgáltatva a szakácsnók jóindulatának.

Csak akkor javult a helyzet, amikor Maris került a konyhába szakácsnőnek. A tenyeres-talpas, terebélyes leány jól összebarátkozott a nála tíz évvel fiatal-

labb kamasszal és pártfogásába vette. Suttymban a legjobb falatokat rakta a fiau tányérjára, amikkel az éttermi adagokat rövidítette meg. Nem károsított vele senkit, — a vendégek észre se vették és a jámbor cselekedetnek legfeljebb az volt a következménye, hogy kevesebb maradékot hoztak vissza az asztalokról. És nem mindegy az Isten és emberek előtt, hogy utólag adja-e Zsigának a »maradékot«, vagy előre vonja le a porciókból?

A gondoskodásnak csakhamar eredménye mutatkozott: Zsiga meghízott, megerősödött és legény-sorba serdült. Maris is észrevette, hogy embrenyi ember lett pártfogoltjából és anyáskodó viselkedését önkénytelenül megváltoztatta vele szemben. Kimenő délutánjain magával vitte a ligetbe, a vendéglőben megsöröztette és együtt hancuroztak a körhintán és hogy ne kelljen az udvarlójá miatt szégyenkeznie, ünneplés ruhát is vásárolt a számára. Esténként, mosogatás után pedig barátai beszélgetésre vonultak vissza a szakácsnő szobájába.

Egyik este, — a stilszerűség kedvéért éppen tavasz volt, — Zsiga ottmaradt Marisnál és másnap minden cókmozkálva végleg hozzá költözött. Házasságra léptek, csak úgy, a maguk módja szerint, pap nélkül, mátrikula nélkül és nagy igyekezettel készültk az új, együttes életre. Több pénzt akartak keresni, számolgtattak, tervezgettek és elhatározták, hogy a fiau »örállósítani« fogja magát.

Igy lett Zsiga cipőpucoló.

Maris megtakarított pénzét odaadta a »berendezésre«: számolyra, rézvereti ládára, kenőcsökre, krémekre, kefékre és ünnepet tartottak maguk között azon a napon, amikor Zsiga először ült ki a szálloda bejárata elé. Ettől kezdve kora reggeltől sötétedésig ott volt a fiau a posztján, jó időben éppúgy, mint fagyban, sárban. Sőt éppen a sáros napokon buzgólkodott a legjobban, mert ekkor volt a legtöbb munka. És nem pihent akkor sem, amikor történetesen nem volt pucolnivalója. Ilyenkor szigoruan vizsgálta a járóelőket és ha nem taláta rendben a cipőjűket, irgalmatlanul rájuk kopogott.

Esténként pedig Maris szobájában együtt számolták a bevételt és derült arccal takarították össze a garasokat.

Zavartalan nyugalomban éltek. Maris örült a legény fiatalságának, Zsiga pedig hálás volt életpárjának, aki a konyha legjobb falatjaival látta el. Még maradtak bor is jutott néha hozzá a söntésből.

Talán örökké tartott volna ez az idillikus állapot, ha egy napon meg nem jelenik Zsiga előtt a kísértő — egy pár selyemharisnya formájában. A selyemharisnya természetesen nem csak úgy, önmagában lépett bele Zsiga életébe; — formás lábakon díszelgett, a lábához pedig egy még formásabb fiatal nő tartozott.

Egy pár antilopbetétes cipőt tisztított, — mert \*

## TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBEN

David Garrick

(1717—1779)

egyike a világ legnagyobb színészének, a művészetét igen komolyan fogta föl s kollégáiban a tehetséget szívesen elismerte, a kontárságot ellenben nem szerette, de arról szóló kritikáiban is igen elnézőnek mutatkozott. Senkit se bűnközött le, s amikor kénytelen volt elítélni valakit, azt is bonhomíval tette.

Amikor Párisban járt, hősi szerepben látott egy Dubois nevű színészt, aki esinos is volt, kellemes hangon beszélt, csengőn szavalt, s az előadása mindenképp megfelelő lett volna, ha nem szenvedt abban a hibában, hogy amikor nem kellett beszélnie, úgy állt vagy ült a színpadon, olyan szenvtelenül és mozdulatlanul, mintha az ügynök egyáltalában nem lett volna érdekelve.

Valaki előadás után megkérdezte tőle, mi a véleménye e színészről?

Garrick azt felelte:

— Nagyon jó teremtés lehet. Néha dühbe gurul ugyan, de aztán szerencsére (!) hamarosan ismét megbékül.

Antoine-Laurent Lavoisier

(1743—1794)

Ez a híres, sőt halhatatlan vegyész egyike volt a modern kémia megalapítóinak. Ő a maga teóriáját arra az eladig ismeretlen törvényre alapította, hogy az anyag konzerválódik. »Semmi sevész el, semmi se teremődik, átalakulás útján jön létre minden.« A forradalmi törvényszék nem sokat törődött az érdemeivel s egyszerűen halálra ítélte. A jeles tudós abban az időben egy problémának a megoldásán fáradozott, amely siker esetében nagy előnyére lett volna az emberiségnek. Azzal a kérelemmel fordult hát a törvényszékhez, halasztaná el a kivégeztetését két héttel, amely idő alatt ő a tudományos kérdést dülörre fogja hozni. A kérelmével egy járt mint Archimedes (287—212 Kr. e.), aki hiába kérte a brutálisan nekirontó római katonát, hogy »ne háborgassa a köréte, ne zavarja őt a számításában. Az ókor nagy matematikusa, csillagásza és fizikusa élesett Szirakuzában ostrománál, mielőtt a számítását befejezhetné volna. És Lavoisier, a 18. század nagy kémikusa véropadon halt meg anélkül, hogy a problémáját megoldhatta volna. A két haladékot nem adták meg neki. A vértörvényszék elnöke vagy alelnöke Jean-Baptiste Coffinhal-Dubail (1754—1794) egy meglehetősen tudománytalan, sőt műveletlen Auvergnate a kitűnő tudós kérelmére azt felelte:

— A népnek nincs szüksége vegytanra s a te földözéseidre a kutyák se kíváncsiak.

Lavoisier-t lefejezték s az, hogy Coffinhal-t pár hónap múlva ugyanaz a sors érte, nem tette jóvá a tudományuk szomorú guillotinozását.

Immanuel Kant

(1724—1804)

nemcsak mély filozófiájáról, de gyakorlati bölcsességéről is híres volt, minék folytán gyakran fordultak hozzá tanácsért az ismerősei az életvitel legkülönbözőbb vonatkozásaiában. Egyszer például így szólt hozzá egy uriember:

— Nézze, professzor ur, soha sincs nyugtom a látogatásimtól. A leglehetősebben órákban keresnek föl és nem tudok fölük bekélni dolgozni. Mit gondol, hogyan szabadulhatnék meg tőlük?

A filozófus gondolkodott egy-két percig s aztán a következő feleletet adta:

— Ennek igen egyszerű módja van. A gazdag vendégeitől kérjen s a szegényeknek adjon pénzt kölcsön. Rövid idő alatt a gazdagok is, a szegények is kerülni fogják a társaságát és nem fognak a látogatósaikkal terhére lenni.

Deák Ferenc

(1803—1876)

Ez a bölcs férfiú mint ember nem volt kevésbé érdekes és jelentékeny, mint amelyenek mint államférfi a történelem ítélszóke előtt bizonyult. Földesuri pályáját is eredeti módon fogta föl és kezdette meg.

Ő maga nem szeretett gazdálkodni s amíg testvér-bátyja, a szintén kitűnő Deák Antal (1788—1842) élt, addig az utóbbi kezelte a közös birtokot, legalább is annyira Ferenc öccse mint a saját maga javára. Mikor e hűség sáfár meghalt, Deák Ferenc a kehdai kastély udvarára összehívta a jobbágyait és zsellereit és hozzájuk Eötvös Károly följegyzése szerint ezeket a nemes szavakat intézte:

— Fiain, én a földesurak vagyok, ti pedig a jobbágyaim vagytok. A törvény éppen úgy megszabja a jogokat, amelyeket veletek szemben gyakorolhattok, mint a kötelezéseket, amelyekkel ti tartoztok nekem. Amde én a jogaimmal élni nem kívánok és titeket a köteleseitek teljesítésére kényszeríteni nem akarok. Ha azonban a magatok jószántából eljöttök hozzám s a gazdaságomban a kezemre járnai hajlandók vagytok, akkor a szíveségeteket köszönettel veszem s becsléletes munkátokat illo módon megjutalmazom.

halland, a népnek s különösen a parasztnak nagy barátját, az »uj evangéliom« hirdetőjét, — jóval annak föllépése előtt. A kiváló szellemek és nemes jellemek így találkoznak gondolkodásban és érületben nyelvi és országhatárokon keresztül.

Nem is volt földesur és alantási közt soha szívélyesebb viszony mint Deák Ferenc és a jobbágyal közt, akik az »urukat« nemcsak tisztelték, de valóság-gal imádták is. E példás viszony a parasztnak öszinte sajnálkozására nem tarthatott soká, mert nem egészen tíz évvel később Kehidai Deák Ferenc életjárók fejében eladta gr. Széchenyi Istvánnak (1793—1860), aki azt Ödön fia részére vette meg.

A Speaker

Az angol parlament szokásal közt sok olyan van, amelyik kontinentális fölfogás szerint közelebb áll a neveltségeshez mint a feneségeshez. Pedig a híres mondás szerint, amelyet sokan Marmontel-nek (1723—1799), mások meg I. Napoleonnak (1769—1821) tulajdonítanak, a közt között a távolság csak egyetlen lépés. A speaker-intézmény is (az angol alsóház elnökének az állása) olyan, amelynek feneségébe bizony némi komikum is vegyül.

A speaker (szónok) csak akkor nyitja és nyithatja ki a száját a Házban, ha azt annak a szabályai megkövetelik. Törvény az, hogy a speaker, aki elnöke és így első dignitáriusa a képviselőháznak nem vehet részt és nem mondhat véleményt a vitákban. Szónoknak, speaker-nek, azért nevezik, mert bár a Házban és a Házban nem beszélhet, a Házért s annak érdekében ő van hivatva szólni. Ő neki kell tolmácsolni a Ház érzelmeit, vágyait és panaszaikat állami és ünnepi alkalmakra. Régebben ily minőségben gyakran kellett speak-elnie. Midőn például a lordok házában jelentek meg az alsóház tagjai, királyuk előtt a Speaker tartott — rendesen hosszú és unalmas — beszédet. Amint a történetírók följegyezték, I. Jakab király (1566—1625) tiszteletére (!) ez a speaker-i teljesítmény teljes négy óra hosszáig tartott, ugy hogy Öfelsége legnagyobb ellensége is így sóhajtozta: »Szegény király.« Egy másik ily beszéd, amelyet Erzsébet királynő (1533—1603) gyönyörkötödtetésére fultat el, »kitűnő oráció« volt, mert nem nyult tovább két óránál. Természetesen — nem hiába mondják: sok beszédnek sok az alja — az ily hosszú lejárata szónoklatokba mindentelje laposság, banalitás, sőt galimatias is hecsuszott, s a speaker, csakhogy hízleljen a Felsőnek, néha túlságosan is elszólta magát. Egy alkalommal pl. egy Crooke nevű elnöknek az a semmivel se bizonyítható képtelenség csuszott ki a száján, hogy a spanyol hajóhadat a királynő »hatalmas karja« mentette meg Angliát.

De már erre Erzsébet királynő se hallgathatótt. Büszke volt ugyan a karjaira, de azért leszolt a trónusáról:

— Nem ugy, elnök ur! Hazánkat az Isten hatalmas keze mentette meg, s nem az én gyöngé karom!

Egy Norton nevű elnök épp az ellenkező végletre févedt III. György (1739—1820) királlyal szemben. Egyenesen udvariatlan bánásmódban részesítette királyát. Ebben az időben már csak egy alkalommal szólhatott a speaker a trónusán illo fejedelemhez: az illeszak végén, midőn a megszavazott költségekről szóló törvényjavaslatot terjesztik a király jóváhagyása elé. Evégből jelent meg 1777-ben Norton elnök is előírás szerint a lordok házában a korlátja előtt. A király már ott volt a trónusán, de mást kellett hallania mint amit várt, mert a Speaker nem biztosította a Felsőket, hogy a nép jókedvvel nyitja meg erszényét a fejedelmi udvartartás kiadásainak a fedezésére, de sőtét színekkel esetelte az alattvalók sanyaru helyzetét, a népnek a tulességzőtt adók miatti nyomorát, s aztán így fejezte be szokatlan beszédét:

— Ennek ellenére az Alsóház tetemesen megnagyobbította Felsőged jövedelmét, amely sohase volt ily nagy, s amely minden bizonnyal több mint amennyire Felsőgednek szüksége van.

Ez a nap persze nem tartozott III. György legdialmasabb emlékei közé, de Norton urnak se volt többé soha alkalma speaker-i minőségben szólni előtte.

Dohányosok!!

„NICOTLESS“

zsebaratús a cigaretta, szivar és dohány nikotinmentes tételére. Megörzi az egészségét Dohányozzon csakis „NICOTLESS“-el. Kérje bármely gyógyszerárban, drogériában vagy trafikban, vagy a jugoszláviai főképviselőnél

**KURALT** gyógyszerár  
Ljubljana, Gosposvetska cesta.  
A készülék ára Din. 20.— 1 kis füveg folyadék hozzá Din. 10.—

posztján csak cipők léteztek a számára és nem is h-gyelté a hozzátartozó embereket, — amikor egy enyhe szellő finom ibolyaillatot csapott az orrába. Önkénytelenül felvetette a szemét, — kereste az ibolyát, — és a pillantása a cipőről a harisnyára siklott, — azután feljebb: a ruhára, a selymekre, rózsás arcra és mindarra, ami az antilop cipőnek volt a folytatása. A keze megállt egy pillanatra és bámulta a selymeket és amit a selymek burkoltak, — de azután észretért, lekapt a fejét és pucolt, pucolt nagy igyekezettel, szorgalmasan, félkilismeretesen. De csak a kezé foglalkozott a cipővel, a szeme a selyemharisnyára tapadt, amely keresztül kábitóan villogott át a pompás női test, az illatot pedig, amely ebből a testből árad, teli tudóval, egész lélekkel szívta magába. A nő már rég elment, de ő még mindig ibolyaszagot érzett, — még mindig látta, simogatta a harisnya selymét. Megfeledkezett mindenről, a mesterségéről, a kopogásról és csak akkor tért magához, amikor egy bagarilacsímás látat dugtak az orra elé.

Este a kamrácskában is kedvetlen volt és szórakozottan számlálta le a pénzt Marisnak.

Éjszaka is kissé nyugtalan volt az álma, de másnap reggel már mindent feledve folytatta a munkát és jókedvvel pucolt és kopogott.

Délután, — éppen abban az időtáiban, mint tegnap, — megint az antilopcipő lépett a ládájára. Azonnal ráismert, Keze reszketett, amikor elővette a keféket és munkaközben ujjai — talán nem is véletlenül — hozzá-hozzaéretk a harisnya selyméhez. És Zsiga érezte a selymet, érezte, ami a selyem alatt van és újra belekábul az illath. A cipő már rég tisztá volt és ugy ragyogott, hogy a nap sem különbben, de Zsiga még mindig kente, törölte, fényesítette...

Utána betegnek, szomorúnak érezte magát és Maris elfeledte megcsókolni.

Igy ment ez napokon keresztül. Zsiga már alig tördött a munkájával, gépiesen látta el a dolgát és ebredéstől délutáni csak az antilopcipőt várta. Ez pedig pontosan megjelent, mindig ugyanabban az órában. A selyemharisnya sugárzott, az illat kábitót és utána mindig csak a keserű szájvíz maradt meg Zsiga számára. Mindig rosszkedvű volt és ingerülten beszélt Marissal. Szenvedett, ha a szakácsnő közelédt hozza. Az ibolyaillat, aminek legalább az emléket akarta megtartani, elűnt az érzékeiből és a konyha pállott, zsiros szagát érezte meg, amely a nóból, a hajából és minden pórusából kipárolgott. A moslék undorító büzt érezte a kamrában és behunyta a szemét, hogy ne kelljen látnia Maris zsiros kövérségét, vastag oszlop-lábait, hütykös ujjait... Behunyta a szemét és a selyemharisnyát figyelt meg újra látni.

Már az ételtől is undorodott, — mert a Maris szagát érezte benne, Nem evett és nem aludt.

Maris aggdóva nézte a fia kilődását és ápolta. Azt hitte, hogy beteg. De Zsiga egyre türelmetlenebbül, egyre nyersebben utasította el a becégzést, egyik este pedig durván taszította el a leány simogató kezét és ráfordított. Összeveszték, Maris sem hallgatott és Zsiga egyszerre arra eszmélt, hogy kint kószál az uccán, az éjszakában. Nem is igen tudta, hogy mi történt, csak arra emlékezett, hogy földhözvágta a ládáját, összetörte az üvegeket, a keféket pedig Marishoz csapkodta.

Nem bánta, ami történt. Örült, hogy megszabadult a kamra áporodott szagától. Maristól és mindentől, ami nem ibolyaillat. Kiment a ligethe és ott töltötte az egyik padon az éjszakát.

Gyűrűtlen, törött tagokkal ébredt és kívül-belül érezte a tegnapi esti veszekedés nyomását.

Csatangolt, kószált az uccán és észre sem vette az órák mulását. Csak a déli harangszóra eszmélt magára. Ehes volt és az összeveszés után elélejtett pénzt magához venni. A pénz Marisnál van...

Bolyongott tovább. Az idő pedig mult. Egyszerre eszébe jutott az antilopbetétes cipő. Mindjárt itt lesz az ibolyaillatú hölgy ideje, — és a hölgy majd hiába fogja keresni a helyén...

Erre még nem is gondolt... Nem, ezt nem akarja elmulasztani ezer Maris miatt sem... Mert nem lehet, hogy az ujjait ne siklassa végig a harisnya selymén, hogy ne érezze azt... azt, amit nem tud néven nevezni, amit nem tud megmagyarázni...

Nem szabad készlekedni...

Ment, ment a szálloda felé. Az ucca nyüzsgött, éppugy, mint máskor, éppugy, mint tegnap, — csak épen ő nincs a ládájával a bejárát előtt.

Feliscitét a szobájába. A ládája a helyén, szépen rendbe rakva, benne a kefék, a kenőcsök. Maris mégis rendes lány... Az asztalon pedig ételek...

Tehát Maris várta, — gondolt rá, hogy visszajön. Nem is haragszik, hogy megverte...

Az előkészített pecsenyék látára Zsiga egyszerre kínozban érezte az éhséget. Tegnap dél óta nem evett és most orrába csapott a pompás falatok illata...

De mi lesz az ibolyaillattal? Most nem ér rá enni, mert akkor elmulasztja az antilopcipőt, a selyemharisnyát...

Ehes...

Leült az asztal mellé és belevágta a kését a pecsenyébe. És evett és evett...

Az ibolyaillatú nő bizonyára eljön holnap is...

Legjobb hirdetési orgánom  
a „BACSMEGYEI NAPLO“

# Asszony lesz a lányból

Irtta: Blazsek Ferenc

»Asszony lesz a lányból, a bimbóból rózsza« — a bakfiásoknak ezt a megható nótáját huzta a cigány, ami különféle emlékeket és gondolatokat idézett fel az asztaltársaság egyes tagjaiban.

— Meglepő, hogy némely lány milyen nagy változón megy keresztül a házasság után — jegyezte meg az egyik ur.

— Igen, rendszerint elhiznak — szólt közbe egy másik, aki természetesen agglegény volt.

— Nem a testi változásokra gondolok most — vágott vissza az első, aki természetesen férj volt. — Azokra a változásokra célozok, amelyek a fiatal menyecske jellemében és világfelfogásában mennek végbe. A mézeshetek után néha olyan ujszerű színekben virul ki a rózsza, hogy szakértő botanikusok sem tudnák megállapítani, milyen bimbóból fakadt.

— Igazad van — hagyta rá egy harmadik ur. — Nekem is volt ezen a téren két érdekes esetem...

Vannak emberek, akik mindenre tudnak példát a saját élményeikből. Ez még nem volna baj; a baj ott kezdődik, hogy ezen élményeket alkalomatán mindjárt el is mesélik. Mint ez ur is... Ime az ő két »érdekes« esete:

Az egyik lányt — nevezzük Ilusnak — gyermekkor óta ismertem és gyermekkorom óta udvaroltam neki, ahogyan a vidéki gavallérok szoktak udvarolni azoknak a lányoknak, akikkel együtt nőnek fel. Névnapra és születésnapra virágot küldeni, husvét hétfőjén locsolni, utazáskor levelezőlapokat írni, mulatságokon az első táncot táncolni, esteként kicsit sétálni — ennyi volt az egész, éveken át. Tudtuk, hogy szeretjük egymást, tudtuk ezt anélkül, hogy valamást kértünk volna vagy akárcsak meg is csókoltuk volna egymást.

Nem tudom, önök hogy vannak vele, de én sosem mertem »kikezdeni« olyan lánnyal, akivel nagyon jóban voltam. Az embernek van egy kis lelkiismerete, az ember gondol a lány apjára, anyjára és testvéreire, az ember nem akar elcsábítani egy ártatlan és védtelen kislányt, szóval az ember nemesen viselkedik, amire némelyek — talán joggal — azt mondják, hogy az ember közönséges számár. Mentségesre szolgál azonban, hogy a vidéki lányok legnagyobb része az utólérhetetlenség dícsfényében uszik. Ez nem az ő érdéjük, hanem udvarlójuk érdéje vagy inkább hibája.

Ilus azonban nemesak az én szememben volt megközelíthetetlen, de a valóságban 's az volt. Egyszer ugyanis, egy mámoros bűli éjszaka után, amikor hazakísértem, kicsit mégis megfeledkeztem magamról és vakmerő kísérletet tettem arra, hogy... hogy ezt az ideális szerelmet érzéki sikra csusztagassam át. (Finoman fejeztem ki magam, ugye?) Ilus erre azzal válaszolt, hogy rózsaszínű kömeivel véresre karcolta az arcomat és azt mondta: »Pffuj!« Másnap hiába kértem bocsánatot, Ilus többé nem volt hajlandó barátkozni velem, még patóli alapon sem... Nemsokára rá elkezdtem hazulról s így a szakításunk véglegessé vált. Később, egy-két év múlva hallottam, hogy Ilus férjhezment, állítólag szerelemből...

A másik lányt, akit ezzel kapcsolatban be akarok mutatni önöknek, Idának hítták. Német lány volt, egy hajorországi erdőben találkoztam vele egy kirándulásom.

Én elszakadtam a társaságtól, mentem számócát szedni, ami ott úgy nő a hegyoldalban, mint nálunk a fű.

Egyszer csak rámszólt valaki:

— Kérem, uram, hagyjon nekem is egy keveset, mert én is éhes vagyok.

Megfordultam: turista-öltözethen karcsu, izmos, vöröshajú lány állt előttem. Bemutatkoztunk egymásnak, azután ketten szereltük a számócát és ketten boljongtunk az erdőben, kéz a kézben.

Este felé egy »Jägerhaus«-ra bukkantunk, ami ott körülbelül azt a szerepet játssza, mint nálunk az utszéli csárda.

— Milyen jó lenne. — szóltam — milyen jó lenne, ha most férj és feleség volnánk, hogy bemehetnék ide, méltóan befejezni ezt a szép délutánt.

— Azt nem lehet. Éppen a múlt vasárnap voltam itt egyedül, itt tudják, hogy még lány vagyok.

— Akkor... akkor nevezzük ki egymást unokatestvéreknek.

Ida felkacagott:

— Ez is rossz. Unokatestvérek nem szoktak egy szobában aludni. Maga pedig úgy gondolta, nem? Minek hazudjunk? Egyszerűen bemegyünk és nem mondunk semmit. Ők ugyanis kitalálják az igazat.... Jöjjön.

— Még valamit, kérem. Mit fognak szólni a szülei, ha maga estére nem lesz otthon?

Ida nagy, csodálkozó szemmel nézett rám.

— A szülei?... Olyan dologhoz, amihez nem kell az apám pénze, úgy hiszem, nem kell az ő engedélye sem...

Önök most, uraim, csóválják a fejüket. Pedig ez így történt, higgyék el, ha hihetetlenül is hangzik. Ne gondolják azt se, hogy Ida valami közönséges nő volt, vagy esetleg kőristálány.

Hajnalba ugyanis elmentünk a vasúti megálló-

hoz és beutaztunk a városba. Ida egy kétemeletes kis palota előtt állt el fölém, amelynek kapuján fekete tábla diszlett: »Dr. med. univ.« felírással. Talán csak nevelőnő itt, gondoltam. Megkérdeztem hát a portást, ki volt ez a hölgy, aki most ment be.

— Ida kisasszony, az orvos ur lánya — volt a válasz...

Ilus és Ida, ez volt az a két lány, uraim, akiken később megfigyeltem, hogy milyen különös változást idézett elő náluk a házasság.

Évek múlva ugyanis találkoztam velük, mindkettővel egy tengerparti fürdőn. Akkor már asszonyok voltak, de egyelőre a férfiek nélkül nyaraltak. A férfiek talán más helyen szórakoztak ugyanakkor, vagy — mint jobb családoknál szokás — az irodában görnyedtek, hogy előteremtsek a pénzt.

A viszontlátásnak, főlősleges is mondanom megörültem. Ida hódító megjelenés volt, minden nő és minden férfi megfordult utána. És én büszkén, boldogan gondoltam vissza a vadregényes »Jägerhaus«-ra, amelyben ez az asszony az enyém volt és már előre is megéreztem azokat az óráktól, amelyben újra az enyém lesz. Ebben természetesen nem kételkedtem, hiszen az csak előleg volt, amit lánykorában kaptam tőle, a java csak ezután jön majd.

Egy barátom, aki velem volt, Ilust szemelte ki magának, ámbár figyelmeztettem rá, hogy ez teljesen kilitástalan, mert én 'l ismerem Ilust és tudom, hogy ő utólérhetetlen nő. Póru! fog járni vele, ezt megmondtam neki.

Idánál, minden előcsatározások nélkül, rögtön megkezdtem a heves ostromot. A régi sikerem emlékével biztosra mentem nála. Csak hogy elmúlt egyik nap a másik után, egyik esillagos éjszaka a másik után s én még annyit sem értem el, hogy legalább a kezét engedte volna megcsókolni.

Végül is elfogyott a türelmem. — Mit játszol velem, mit komédiázol? — fakadt ki belőlem a bosszúság. — Mit adod itt most a szentet, amikor... —

— Nos? Amikor?

— Amikor... nézd, Ida... hát nem emlékszel már a »Jägerhaus«-ra, ahol a karjaimban feküdtél?

— Én? — kérdezte olyan komolyan, hogy arcomba szökött a vér erre a gúnyoldásra.

— Tagadd le a Napot az égről, azt könnyebb, mint

letagadni azt a szép éjszakát.

— Mégis tévedsz, barátom — felelte Ida nyugodtan. — Azon az éjszakán nem én voltam veled, hanem egy lány, aki szabadon rendelkezhetett önmagával; aki pedig most itt áll előtted, az egy asszony, aki nemcsak önmagának, de a férjének is felelősséggel és engedelmességgel tartozik.

— Szóval, szerelmes vagy a férjedbe.

— Az mellékes most. Ha nem szeretném őt, akkor is csunya hálátlanság volna megcsókolni azt az embert, aki nekem áldozza egész életét. Ezt meg kell értened és eszerint kell viselkedned a jövőben, ha azt akard, hogy fenntartsuk a diplomáciai viszonyt.

Haraggal, szégyennel és fájdalommal eltelve hagyta ott Idát. A szobámba siettem csomagolni.

A barátom nagyot nézett:

— Mi az? Csak nem utazol? Mi lesz Ida önnagyságával?

— Hagyj békében, kérlek...

— Vagyis, nem sikerült? Látod, milyen rosszul jósoltál. Nekem kilátásba helyezted a biztos kudarcot, ezzel szemben...

— Ezzel szemben? Csak nem akard elhitetni velem, hogy...

— Bánom is én, hogy hiszed-e vagy sem. Különb, gyere fel este a második emeleti folyosóra és leskelődjél, ha tetszik. Tíz órakor megyek be a szobájába és négykor jövök ki onnan.

— Köpölesség, az Ilus!

— Mért, kérlek? Minek tartod te azt a nőt? Engem is egészen elbutítottál ezzel, hogy ilyen utólérhetetlennek írtad le őt; alig mertem támadásba fogni. Végül is ő csókolt meg, szavamra mondom, ő csókolt meg engem először... Nagy gyakorlata van; azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen, akivel csálja a férjét.

— Pedig, ha láttad volna, milyen lány volt ez!

— Az más, barátom, egészen más. Amíg lány volt, vigyázni kellett és félni a papától és a »bukás« esetleges következményeitől. De most már nem kell félni, most ott van kéznél a férj, aki viseli a következményeket. Így gondolkozik sok lány és így gondolkozott Ilus is; ezt nem én mondom neked, hanem ő mondta nekem...

Itt elhallgatott az elbeszélő és várta a hatást.

Valaki megjegyvezte:

— Én azt hiszem, az Ilusok okosabbak, de az Idák becsületesebbek...

A cigány pedig tovább huzta a bakfisok kedvenc nótáját: »Asszony lesz a lányból, a bimbóból rózsza...«

## TERE-FERE

A londoni vasárnapi szeszifalalom. Egy francia, ki kitünően ismerte Londont, átrándult az angol fővárosba.

— Jaj, de unalmas itten vasárnap — panaszkodott egyik angol barátja. — A világ minden kincséért se lehet egy csöpp whiskyt sem kapni. A bárók mind csukva vannak.

— Csak tudni kell a módját, — felelte a francia. — Őt aranyba fogadok, hogy jövő vasárnap majd iszunk.

A fogadás állt. Következő vasárnap a két barát elsétált a Piccadillyre, mely oly elhagyatott volt, mint a sivatag. A londoniak unatkoztak otthon, azért elmentek vidéki birtokukra, hogy ott unatkozzanak.

— Ihatnék — szólt az angol. — Most mutatd meg, mit tudsz.

A francia egyenesen egy óriási policamanhoz fordult:

— Pardon — mondotta teljes udvariassággal. — Nem tudná, hogy itt a közelben hol lehet kapni whisky?

A jó Bobby fölemelte jobb karját.

— Harmadik utca balra. Első utca jobbra. Az első gyógyszertár ebből a közben. Csak azt szeretném tudni, hogy erre méltóztatnak-e visszajönni?

— Tíz percen belül itt vagyunk.

— Akkor lenne egy alázatos kérésem.

Kivett a zsebéből egy lapos üveget, átnyújtotta a franciának s így szólt:

— Legyenek szívesek ezt is megtölteni.

\*

Zöld juhok. W. E. Dodd földműves és állattenyésztő Bronsquare kerületben (Worcestershire grófságban), Angliában. Ez az ur évek óta tapasztalta, hogy pompás juhaival valami furcsa bosszorkányság történik. Gyapjuk nem tartja meg rendes színét, hanem megzöldül.

Ki látott zöld juhót?

A juhok teljesen egészségesek voltak, annak rendje és módja szerint legeltek, s éltek, de gyapjuk egyre zöldebb-zöldebb lett.

Miután izgatta a kérdés, Dodd elhatározta, hogy juhait bezárja a karámba s néhány szakértővel megvizsgálta a gyapjukat. Ekkor kiderült, mi okozza a különös jelenséget. A juhok több hónapig olyan helyen tartózkodtak, mely tele volt friss fűmaggal. A fűmag belesett gyapjukba s ott, miután termékeny talajra ta-

lált, kinőtt. A nyirkos levegő, Anglia áldott égálja serkentőleg hatott erre a furcsa, mozgó tenyészcetre.

Micsoda egy Kanaan, ahol még a juhok hátán is zöld mező zendül!

\*

A törökök meg a betűk. Törökországban betűháború van. Tudvalevőleg eltörölték az arabs betűket s helyükbe léptették a latinokat.

Manapság Törökországban nem is beszélnek egyébről, az újságok naponta hosszú cikkeket szentelnek ennek a korszakalkotó újításnak. A vezércikk helyén lángoló felhívásokat olvasunk, mind a néphez, mind a művelt osztályokhoz, hogy haladéktalanul tanulják meg az új abc-t. Falragaszok, röpívek, fényhirdetések agítálnak az eszméért. Minden utcasarkon abc-s könyvet árulnak, még az amerikai mogyoró árusítói is.

Kemal pasa nemcsak szónokol az ügy érdekében, hanem valóságos tanítómasterévé válik a török népnek. Állandóan résen van, hogy alattvalói mit tanultak s mennyi idő alatt. Ha valaki fölkeresi őt fontos politikai ügyben, legyen az a legelőkelőbb bey is, azonnal vizsgáztatja és ha az illető nem tesz elegendő tudásról tanúságot, akkor nem bocsátja el valami kegyesen. Bárhova érkezik, hivatalos fogadtatásokra, ünnepélyekre, a képviselőket és parasztoikat kivallatja, hol tartanak az abc-ben.

Az egész ország lázban ég.

Nem is kis dolog ez. Ha figyelembe vesszük, hogy a régi török abc-nek 482 jelét felcserélték 29 egyszerű latin betűvel. Forradalom ez a közéletben, iskolákban, nyomdáknak, bankokban, az irodalomban, a reklám művészetében, az írógépíparban, a postán, a távirásban, ahol ma már mindenütt az új betűket alkalmazzák.

Az iskolákban ma már szintén a latin abc szerint írnak a kis törökök. Újságjaik, folyóirataik sutha vetették az arab jeleket és latin betűkkel jelennek meg.

Anatolia vidékén a parasztoikat, Konstantinápolyban az egyszerű munkások mind tanulnak tanulnak.

Törökországban eddig a lakosság 80 százaléka betűtudatlan volt. Az újítás mindenesetre megkönnyít a népnek a műveltség megszerzését, főképp pedig a nyugattal való érintkezését, mely eddig meglehetősen nehézkes volt. Idegen nyelvet is könnyebben tanulhatnak meg a törökök. Tudomány és oktatás előtt belátatlanul távlat áll.

# Szerb költők magyarul

## A legelőkelőbb magyar kulturszemle harminckét oldalas tanulmánya a szerb irodalomról és a Bazsalikomról

A paralell idézetek részletes elemzése után a tanulmány így folytatódik:

Stefanovics időrendben az utolsó költő azok közül, akiket, ha nem is annyi és olyan szép fordításból, de már a *Bazsalikom* előtt ismert a magyar irodalom. Akik most következnek, azokat a magyar olvasóközönség egyelőre csak a *Bazsalikom*ból ismerheti. Ez a határvonal mást is jelent. Új irányok képviselői jutnak szóhoz. Francia hatás alatt álló új költők jönnek, akik elvetik a forma tisztelgését, a vers művészi szabályait és tartalomban is új utakat nyújtanak. E költők művészetében részben még nem szűrődött le, alkotásaikban sok a problematikus érték, de igazi tehetségek is akadnak közöttük.

A szerb műköltészet nagy kritikusá, Popovics Bogdán, anthológiájába, mely a világhíborúig terjed, a költők közül többet befogadott. A *Bazsalikom* fordító eddig is nagyjában Popovics Bogdán után igazodtak és csekély kivétellel csupa olyan verset mutattak be, amely az anthológiában szerepel. Igen helyesen, hiszen ha Popovics nem tévedhetetlen is, kétségtelesen a legkiválóbb szerb műbírázó és anthológiája a szerb műlírának páratlan becsü gyűjteménye. A XX. század elején jelentőségére emelkedett új költők közül is elsősorban a Popovics anthológiájába felvettüket mutatják be. A fiatalon elhunyt *Rajtes Velimir*, a fordulat, hangulatos, de bizarr *Csuresin Milan*, a pszichizista *Pandurovics Szima*, a magyar műfordításairól is ismert *Petrovics Veljko* és mások, mind szóhoz jutnak.

Utoljára marad az a tizenhét-költő, aki már nem jutott be Popovics anthológiájába. A fordítóknak az az elve, hogy ők nem bírálnak, hanem ismertetnek, itt érvényesül a legnagyobb mértékben. Sok közöttük az igazi nagy tehetség, mint *Crjanski Milos*, *Manojlović Todor*, *Ujević Tin* stb. Ez utóbbiak szimbólumokban borongó finomságait az előző is kiemeli. E modern költők átültetésében *Debrecezi* remekel.

A *Bazsalikom* a magyar irodalom számára nagy gazdagodást jelent. *Mindkét fordító határozott hivatástudatot árukt el a szerb költészet alkotásainak átültetésére. Reméljük, hogy e kötettel nem fog lezárulni műfordítói pályájuk.* Meit tennivaló az ő műkődési körükön belül nagyon sok volna. Azt hiszem, elsősorban Popovics Bogdán anthológiáját kellene az eddigi magyar fordítások felhasználásával a maga egészében lefordítani. De a köethez részletesebb bevezető tanulmányt kellene írni a szerb líra fejlődéséről, semmint azt Popovics tette, aki munkáját a szerb közönségnek szánta. Szenteleky, a *Bazsalikom* bevezető tanulmányának tanúsága szerint, ezt a feladatot sikerrel tudná megoldani. Azt hiszem, ez a munka alapvető jelentőségű lenne a magyar irodalomban, kiinduló pontja új műfordításoknak és tanulmányoknak.

★

Lapokban szétszórt jelentéktelen fordítások után csak a XX. században jelent meg néhány szerb novella-gyűjtemény magyar fordításában. Időrendben az első közöttük *Dóris* István kötete, mely négy szerb novella fordítását nyújtja. Az első elbeszélés *Zmaj-Jovanovics Jovan Brankovics Vidosavája*, a költőnek egyik kisebb jelentőségű műve. A többi három novella és szerzője alig ismeretes a szerb novellairodalom történetében: *Zvekics György* (Karácsony-éj), *Popovics-Sapcsanin Pál* (A négy szegű), *Savics Milan* (Ábrahám szerelme). A fordítás folyamatos, de nem mindig magyaros.

A következő évben *Skrbics* Tivadar Nusics tíz novelláját fordította le. *Nusics* Branislav (1864–) a legjobb szerb drámaíró, de mint novellaíró kezdte pályáját. Első kötete, mely nevét ismeretessé tette, az 1885-i szerb-bolgár háborúról írt novellagyűjteménye (*Pripovetke jednog kaplara*, 1886), amely a nép egyszerű gyermekének szájába adva a kisemberek sorsát állítja elő a maga realitásában. A novellák a maguk korában igen nagy hatást tettek. E kötetből válogatott ki *Skrbics* tíz novellát, ügyesen ültetve át őket magyarra.

*Petrovics Veljko* fordította *Matavull* Simának (1852–1908), a szerb realizmus egyik úttörőjének, egy rajzát (*Pilipenda*). *Skrbics* Tivadar megátültette *Budiszavljevics Milan* (1874–) és a legnagyobb szerb regényíró, *Stankovics Boriszav* (1876–1928) egy-egy rajzát (*Monsieur Lesseps, Nuska*). Ezzel be is fejezhetnék a szerb novellafordítások áttekintését. A szubotivai *Bácsmegyesi Napló* 1926. évi karácsonvi száma közölte *Stankovics* Karácsonyi című novellájának, 1927. júliusában és augusztusában meg folytatásokban közölte Nusics *A község gyermeke* című hosszabb elbeszélésének fordítását.

A szerb novellairodalom ismertetése körül még sok a teendő. Nemcsak Nusics és Stankovics több kötetét kellene átültetni, hanem a fiatalabb írógárda rengeteg tehetséges tagjának munkáit is.

★

A szerb drámiát a magyar irodalomban négy fordítás képviseli, de ezek közül is kettő könyvdramát ültet át.

A cselvigyátéknak leghíresebb képviselője *Trifkovics* Kosta (1843–1875). Tőle két komédia jelent meg magyarul. A *Boldog újévet* (Csesztítam) *Veselinovics* Milorad, A szerelmes levelet, *Kalcsók* Leó fordította magyarra. Ez utóbbit előadták a budapesti Nemzeti Színházban is. A magyar irodalom érezhető hiánya, hogy a szerb dráma ily csekély mértékben van képviselve. Nusics Branislav nagyszerű drámái és vigjáté-

kai közül több megérdemelne a fordítást.

Sokkal nevezetesebb a másik könyvdramája és fordítása is, mely immár második kiadásban fekszik előtünk. A két kiadás nagyon kevésben különbözik egymástól. *Petar Petrovics* Njegost a szerb irodalomtörténet a legnagyobb szerb költőnek tartja. Valóban az. A szóbanforgó drámai költemény a *Hegyek koszoruja* főműve. A fordító (1873–) *Djislavovics* Veszelin a szerb irodalom érdemes munkása. Sokféle kiadásban közösen forgó magyar-szerb és szerb-magyar szótára a maga nemében a legjobb. Irt edagógiai cikkeket is és egyideig elnöke volt a noviszadi *Matica Szrpszka* népművelési osztályának. Mint műfordítónak a *Hegyek koszoruja* fordítás egyetlen nagyobb munkája.

(Jövő vasárnap folytatjuk.)

# A LIDÉRC

Irt: TERESCSÉNYI GYÖRGY

Arattak. Dől a szőke élet, keresztiek sárgállottak köröskörül; halálbaérlet szálok tömérdek sokasága kékébe és ut porába tiporva, tarlón és barázdszálen, a dűlüt akélnak ágain, ahogy a lehajló galyak lefésülték az elhaladó szekerekről.

Alkonyodott, de még mindig nagy volt a meleg. Az ég harmattalan és szellőtelen, a tetszhalott és kimerült végtelenség széles kapuja ásitva borult le a hulladásig megért világra.

Hároman vágták meg a rendet. Az asszony, az ura és a kaszás ember. Szép sudár legény volt a kaszás ember, jókötésű paraszt, akit bérbe fogadott föl a vágásra a másik kettő.

Siemniők kelet, mert a szem erősen hullott már. A legény a rendben állott, hátamögött a hajladozó asszony, aki szép tempósan kékébe gyűjtötte az eldőlt sorokat. Az utparton, ahol a mesgyevég volt, nagyot fújt a legény, nyélvégre állította a kaszát és hozzálátott a fenszhez.

— Szép éccaka lösz, — szólt hátra csöndesen.

Az asszony fölült a piroskontyos fejét és abba-hagyta a szalmakötél fonását. Sudár teste lassan felémelkedett és kinyújtózott. Megvártta, míg a kaszák végigpeng a széles acélon...

— Szép éccaka, — válaszolta és barna, gömbölyű karjait hátrahajlított a dus kontya alá. Erős mellén a halaványkék kartonbluz sülyedt, emelkedett...

Mohó szemekkel falta az asszonyt a legény, aki hamvas volt, kínálózó, mint a szedetlen, gyönyörű szőlő, sudár és égreszők, mint a gyertyatörzsi, fiatal jegenyenyárták, mint maga a főtárló, áldottöli, nyárba gazdagodott oltár; a föld.

A férfi, az öregedő, deres paraszt, a kereszteteket építette hátul. Oltárformára, rangosan és szépíví szabályossággal, ahogyan az akkurátus öregemberek szokták.

Kifeszülő testével, mozdulatlanul állott az asszony a lehanyatlott nap fölkelő bitorívél alatt. A levágott élet édeskés illatot hintett el körülötte, a fonnyadó buza nehéz illatát, amely dus volt és mámorba ringató...

A legény megremegett, mintha a döbberet rázta volna meg, szólni akart valamit, de csak az ádám-csutka szaladgált föl és alá a tarkán és a kaszanýl rezgett a kezében, mint szőlben a nyárfagoly.

Szót sem szólottak eddig, csak két égő szemük lebbent fel néha, kérdések és feleletek voltak a villanásokban, elfúltdt és széttörött szavak cserepei, amit ki sem mondtak, mégis megértették:

— Szép vagy...

— Hej...

— Akarlak...

— Nem...

— Miért?

— Nem szabad...

— Julcsa...

— Nem...

— Mőghatok...

Igy felelgettek, sziporkáztak és vitáztak a szemek. A felgyulladt indulat tüze perzselt és pusztított bennük...

— Meddig kinezol?

— Hagyd abba...

— Nem hagyom!

— Az uram... csuklott most össze az asszony.

Lehajolt és tovább kötözte a kékvet.

Nagy, lomha léptekkel most jött a férfi is. Apró sunyi bogárszemű az asszonyt keresték, a kifelé menő élet irgy féltékenységével.

Ő hangosan beszélt, kímélt, vontatottan...

— Mőgrekedt a levegő...

— Mőgrekedt... ismételte csöndesen az asszony.

— Vihar is löhet, — tette hozzá az öreg és szétnézett.

— Löhet... mélyzött el a legény.

Semmi sem mozdult a határban. Mintha köbeder-medt volna minden, még a tücsöksurrogás is a föld alól szüremkedett elő.

— Abbahagyhatyuk, — adta meg a munka végének jelét az öreg.

Letelepedtek egy kereszt tövébe. Az asszony kibontotta az elemőzsiát, kenyeret szelt, szétosztotta a

turót meg a szalonát. Palatoztak. Két fölhumzott térdén előrenyújtotta karjait az öreg és nagy, éles biciskájával távolról szelte le és vite szájába a falatokat.

— Ilyen forróságba magatúl is möggyullad a kéve... — mondta.

— Mőggyullad, — ismételte a legény.

Az asszony alig evett, szótafan volt.

— Főlguytja a lidérc, — folytatta az öreg.

Az asszony és a legény összevillantak.

— A lidérc, — beszélt tovább amaz — aki az ujholdban születik és aratáskor a földet járja... A lidérc... csak néz, néz és száraz szikrát hány a szőme... ha ránézöl, égnekered mindön hajadszála... A legény háta hirtelen libabőrös lett és tarkóján lassan meredezett fölfelé a haj.

— Lidérc... sutogta az asszony és elnézett a homálybalejtő messzeségbe, ahol apró, kis tüzeket látott fölvilanni.

Leborult az éjszaka. Párauszály huzott el a földéken. Messze, az elhanyatlott nap nyomán mindjobban elapadt a biborfény rőt szivárgása és átellenben vékony és éles aranykaréjt karcolt az ég azur kárpit-jára az ujhold.

A legény az asszony pillantását leste. Az öreg is az asszonyt nézte és ugy érezte maga mellett, mint fiatal borosgyánindát a reves fölgyderék, elcsöndesült véréit vad pezsgésbe hozta a fölparázsló belső tűz.

— Az ám... a lidérc, — motyogta maga elé elcsodálkozva.

— Fázok... didergett az asszony és hideglelősen húzta össze mellén a kendőt.

A három ember mozdulatlanulült a kereszt tövében. Vacsora után valami keveset pihenni kellett még, hogy hajnalról a déli pörkölő melegig a javát élvezgessenek.

— Na, fekggyünk, — mondta az öreg és gubát terített a kereszt tövébe.

Az asszony is felcsehelődött, kékét kanyarította a feje alá, kendőjével letakarta és végignyult a másik oldalon.

— Jóccakát... szólt a fiatal és balyujával lassan megindult a szomszéd kereszt felé. Fáradt léptei alatt ropogott a tarló és már el is nyelte alakját a sötétség.

A csillagok ezüstösen sziporkáztak... a Göncöl lassan áthillant a sarkcsillag felé és szaporodtak pislogatva sánikáltak a Sántalány a Kaszások után...

— Julcsa... szólt most az öreg a kereszt másik oldaláról, kiütős, szivrólszakadó, mély hangon...

— Mit akar kend?... —

— Tőgd... hallatszott a sóhaj.

Az asszony nem felelt...

Sokáig csak a rétiprűcsök cirpelve zizegett a kévk szalmájában és a messzi zabtáblák még talponállo renegtegében feszkelődtek a fűreik.

A csöndesség nőtt és fölriásodott köröskörül. Hanýattfekve nyugt el a kereszték tövében a három ember. Az ég roppant kupolája lejobb és lejobb hajolt följük, a hold fénye kúles volt és belehasított a szembe a sarló hideg vágásával és iszonyu távol, a csillagfalan fekete foltokból, sodró és elemészto zuhatagokban hullott, hullott alá a vágy láthatatlan áradata. Szétfolyt és kiterült az álomba hanyatló világban, tulcsordult a buzaföldeken, tul az akácson, a falvakon és a lapuló tanyákon. Benne vonaglott az ég, a föld, a holdvilág és a csillagerdő. Reszketve hajbókol hullámaiban az éji mécsvirág, busafejű pilék bugtak el a kereszték fölött és a kalászbügékben kéjes boldogan mosolygott az elpirult élet...

Ebben a láthatatlan és fölmerhetetlen tengerben élt uszott és fuldokolt minden, a görcsökbe dermedt álom elvesztett öntudatában.

Ekkor a messzeség méhéből, a párafűgöny vékony hasadékein keresztülült a lidérc...

Előbb csak kék ujjait nyugtrogatta ki, apró, libegő pántlikákat eregetett előre, amelyek végigfutottak és elkigyóztak a rétek fölött. Átsuhantak a hőkölő jegenyek homlokán, libegtek és hajladoztak a boglyák és kereszték között a távolbahaló tarlókon, majd fölszaladtak az égre a holdhárfa sugarhúrjain.

Aztán komoran, vérfagyasztó arányaival fölremlett maga a lidérc.

Szörnyű volt így, teljes és borzalmas nagysága-

ban. A feje a csillagokban imbolygott, lenyúló karjai a földet surolták. Lábai mélyen a talajba süllyedtek, mint iszonyu gyökerek, amelyekből millió apró, kék gyökérke ágazott ki és szaladt szét a föld alatt.

Megborzongtak és összehajoltak a fák, a tüvek, a fűrkek és a férgek. Fellegok fonódtak össze a magashoz és odalenn, a kinyuló, barna földöket megtárukt és aláhanyatlott az alázatra görbült éret.

Az asszony koblen szénnyit a prusziák, és mély sóhajtások emeltek a dagadó mellett. A féltalom révületében mosolyra nyílt a száj és megremegtek az ajkak.

— Édösöm — autoglia.

Éppen föltte állott meg a lidérc... Tömérdek szemre a csillagerdőből nézett le rája, sugárkarjait lassan alábozcsajította...

— Oh... sóhajtotta az asszony és karjai ölelésre ivelődtek.

A kék sugarak végigfutottak rajta, behűttek a szívbe és szétáradtak a lüktető vérel.

Féltalomban volt, de tudta, hogy közeledik.

Most kuszki a tarlón, tőrdeli alatti halkán ropog a levágott torzsa... most ért a kereszt sarkához, már a szive dobogása is hallatszik...

Nem mozdult. Szeme féltg lehunyvva, mint a holdvilágon az éjszaka szempillaja. Nem tudta mit akar, mit csinál és mi történik vele, csak ott feküdt aláhervadt kerek karjával a kereszt tövében...

\*

Elsőnek ő ugrott talpra, a fiatalasszony. Pity-mallott már és hívős szellő költögette az álomban bólgatótá jegenyefákat. Jött a legény és csontjait ropogtatva tápázkodott föl az öreg paraszt is.

A sűrű, fekete szempillák alól lepva fűrkeszte őket az asszony. Az öreg jókedvű volt, fúrge és fiatalos. Beállott a renche, ravaszul simította kétfelé hajuszát és odaszólt a fiatalnak:

— No öcsém, megelönt-e álmodba a lidérc?...  
Amaz föl se nézett a virgona és jókedvű öreg emherge. Csöndesen válaszolta:

— Mör...

Ekkor teli torokkal, csendgön és egészségesen kacagott föl az asszony. Felkacagott és lassan elsimította ölén a köténye ráncait...

## Anglia nemsokára utoléri Amerikát a válások rekordjában

### A nyilvánosság kizárása s a leszállított költség megkésztetése a válásokat Londonban

A konzervatív Angliában az utóbbi években annyit változtak a társadalmi szokások, mint máskor hosszú évtizedek alatt. Különösen a családi élet szentsége és a válás kérdésében egészen más az emberek felfogása, mint csak rövid idő előtt is volt. Az elvált férfit, vagy asszonyt régebben az angol jó társaság mindig bizonyos idegenkedéssel nézte. Nemtörődött azzal, hogy mi a válás oka, nem érdekelte, hogy ki a felelős a válásban, hanem fenntartás nélkül elítélte az elvált házastársakat. A ritka válóperek ezért valóságos szenzációk voltak, melyeknek tárgyalásán a bírósági termék zsufofásig megeltek. Ez az érdeklődés teljes erejével megmaradt akkor is, mikor már a válóperek erősen szaporodni kezdtek. A jó társasági elegáns hölgyek és urak szórakozásához szinte hozzátartozott már Londonban, hogy délelőtt valamelyik válóper lefolyását hallgassák végig. A nagy érdeklődésnek meg volt az a jó oldala, hogy többen, akik talán túlkönnyen voltak hajlandók a válóperet megindítani, visszariadtak attól, hogy családi életüket a nyilvánosság előtt meghurcolják. A diszkrétobb uton válni akarók csoportja azonban mozgalmat indított a válóperek nyilvánossága ellen és sikerült is kivívnia, hogy Angliában ezután a válópereket, ha a felek úgy kívánják, zárt tárgyaláson intézik el. Az új rendszer következménye azonban a válóperek rohamos növekedése volt. A londoni bíróságok 1927-ben 2973 válást mondtak ki. A zárt tárgyalások bevezetése után, 1928-ban a válások száma már 4100-ra emelkedett és 1929-ben az eddigi becslések szerint közel fog járni a 6000-hoz. A válások száma tehát a zárt tárgyalások bevezetése óta megkétszereződött. Londonban negyvenkét bíróság foglalkozik válóperekkel, amelyeknek nagy megszorodása miatt a múlt évben hót új tanácsot kellett erre a célra beállítani. Egy másik változás, mely az utolsó évek válási statisztikájában szintén feltűnik az, hogy amíg eddig tulnyomó többségben az asszonyok kérték a válást házastársuktól, addig 1928. és 1929-ben a válást kérő férfiak száma a nagyobb. Egy londoni bírő szerint hozzájárul a válások emelkedéséhez az is, hogy a válóperek költségelt nagyon mérsékeltek. Régen a válás olyan luxus volt Angliában, amelyet csak jómódu emberek engedhettek meg maguknak. Ma nem kerül többé, mint tíz fontba s ez nem olyan összeg, amit az angol társadalom vagyontalanabb elemei is nem volnának hajlandók feláldozni, hogy a szerintük túrhétetlenné vált házassági kötelékeiktől megszabaduljanak. Megszűnt a jobb társasági férfiak gavallériája is, akik válóperekben sohasem vitték ellené szóló bizonyítékaikat a bíróság

elő, hanem megelődtek az asszony állításaival. Ma mindennapos dolog, hogy elegáns urak feleségeket házasságtöréssel vádolják a bíróság előtt. Angol vezető

körökben meglehetősen nyugtalansággal nézik a válások számának rohamos emelkedését és félnek attól, hogy Anglia rövidesen el fogja érni Amerikát, mely tudvalevőleg eddig rekordot teremtett ezen a tereen.

# Szerb halottak sirkeresztjei közt a tabáni temetőben

A pusztuló Tabán-nal együtt halálra van ítéelve a Tabáni temető is. Budapest főváros elrendelte kiürítését, és hivatalos hirdményben adta tudtul az érdekelteknek, hogy 1930 január 1-ig gondoskodjanak halottaikról: különben a terminus lejárta után, közös sírba temetési az ott pihenők csontjait.

A Tabáni temetőbe már régen nem temetnek. A legutolsó sírkő 1905-ből való. A város rohamos fejlődése már régen túlszárnyalta a régi temetőt, árnyas fái és díledező keresztjei között most Week-endező fiatalok és öregek heverésznek a fűben; a kriptafedők kártaszatolokká és piknik színhelyévé léptek elő; és a környék, — bár a Csend utca a temető mellett halad — mindennek mondható, csak esendőség nem.

Óriási betonkaszárnnyak szegélyezik a Tabáni temetőt, a környező utcákban dűbörgő fut a hatalmas kék autóbussz és a szomszédos Déli vasút mozdonyainak fütyöje hesztonban basít bele a nyári alkonyatba.

Öreg budai spinok, rég elköltözött táblabírák, gazdag tabáni szerb kereskedők, álmelekodva néznek körűl, ha fölbredhetnének. Mi lett az ő régi világukból? Mi lett az ő egykori csendes és meglitt városukból; hová lett a csend; a macskafajlekkel kövezett kanyargós utca; kosaras ablakokkal, a méltóságosan lépkező szenátorok, a tisztelőtel parancsoló fejdíszes dármák. Mindez régen a múlté már és minden-minden megváltozott már régen... Még egy-két esztendő és a tabáni temető is a múlté lesz...

De ma még itt van, és aki szeret ősi alkonyokon régi temetők árnyas utján öngöngni, öreg sírköveket beüzeni; az még elbucszhat az időn az öreg tabáni temetőtől.

Aki szereti a temetőt... Mert mindnyájan ide kerülünk egyszer: és jó megbarátkozni előre a lakással, melyvégső — ha nem is örök — pihenők helye lesz valaha...

És az ilyen magányos temetői séták nagyon sokat emondanak annak, aki egyhő szórakozást, mellőzve, ódon sírkövek kibetűzésére áldoz egy kevés fáradtságot.

Aki meg akar ismerü egy helyet, ahol tartózkodik: csak a temetőbe menjen ki és nézzen körül figyelmesen. Megismerhet családokat, akikhez egyébként nincsen meghívója, belelát családi rokonsági és vagyoni viszonyokba, leolvashatja a sírkövekről a család jellemét és műveltségi fokát, vagyoni helyzetét, társadalmi állását és minden egyebet, amit tudni óhajt. Beszél a sírhely annak, aki megérti.

Rég elmúlt nemzedékek titkait tárja föl az öreg tabáni temető. Sokszor böngésztem érdeklődve kopott, díledező köveit és abból, amit megjegyeztem: itt nyugtotok egy csokorra valót.

Mindenekelőtt: nagyon sok szerb vonatkozást találtam, igaz, nem csak itt, hanem a szintén kiürítésre kerülő vizivárosi, azonfelül a kerepesi és a németvágyi temetőben is. Ez utóbbi csak egy ucca választja el a tabánitól.

Csend-utca sarkán belépve a temetőbe, mindjárt a legelső sírkő szerb felirású:

Овде почива  
КОСТА ОБРАДОВИЋ  
купац вршачки  
поживи 52 год.  
умро 8. X. 1884.

A következő:

Овде почива  
КОСТА ЈОАНОВИЋ  
К. уг. тридесетница  
Контролор  
рођен 15. марта 1816.  
преминуо 14. септ. 1869.  
Лака му земља!

Emellett:

Девца  
ЕЛЕНА ЈОАНОВИЋ  
кћи поч. Косте Јоановића чиновника  
преставила се у Будиму  
18. септ. 1874.  
19-ог год. живота свога  
Лака јој земља!

E korán elhunyt szüz tehát leánya volt a magy. kir. harmincadok ellenőrének. Sír felirata még a régies helyesírással van, amelyet Beogradban is látni a régi temetőben és amelyet a bolgárok és oroszok ma is használnak.

Mellette fekszik nővére, de ennek a sírfelirata már magyar.

ЈОАНОВИТS KATALIN  
кы. танког.

megh. 1882 febr. 24.  
Életének 25-ik évében.

Ez a leány is fiatalon halt el és ez aól az apa sem kivétel.

Megint egy magyar föirat következik:

ERGOVITS UROSZ  
megh. 1869 máj. 6-án  
életének 56. évében.

Egy derék budai kalmár lehetett!

Még rövidebb a következő — németnyelvű — föirat, mely egy görög polgártárs emléket őriz, egyikét ama jóravaló görög szenázóknak, akiknek emlékét még ma is megtaláljuk a tabáni Görög-uccában.

Az utána következő sírkő megint németnyelvű:

Hier ruhet.  
ALEXANDER RISZTICS

Geb. 12 Juli 1842.  
Gest. 30 Apr. 1879.  
Friede seiner Asche!

Érdékes a következő sírkő. Fekete márvány obeliszk, fölül az orvosok jelvénye: bot körül tekerőző kígyó.

Овде лежи тело

Др. МАКСИМА НИКОЛИЋА МИШКОВИЋА  
санитетског мајора  
Рођен у Срем. Карловцима  
21. јануара 1804.  
умро у Будиму 4. августа 1880.  
Као лекар служио је у Србији  
од 1. априла 1834. год. док није умро.

A vitéz egészségügyi őrnagy sírja után egy másik, egyszerűbb feliratu hirdeti, hogy alatta nyugszik a Krisztusban:

ЕЛИСАВЕТА ЈУСПФОВИЋ  
аки 80 esztendőt élt és  
1842. 6. dekembrára, halt meg.

Az emellett sírban egy volt zombori ügyvéd hantvai pihennek:

Овде леже кости  
ЈОВАНА БРАЂЕВАЧКОГ  
бившег адвоката у Сомбору  
умре у 69. год у Пешти  
1883-хе

Споменик подиже сестра  
Јулијана Момировић  
Већна му успомена!

Danilo Nikolics után egy román feliratu str következik:

In domnulu reposata  
ELISABETA APOSTOLESU  
in Etate de 46 de ani  
in 30 le Juli 1880.

Néhány kisebb kő után, amelyek

Стојанковић, Рајковић, Каприновић,  
Бодерлић, Пенчић, Миросављевић

porokat takarnak, még két jelentősebb szerb sírhely van hátra, amelyet megemlétek. Az egyik:

У овом гробу почива  
КОНСТАНТИН ПЕТРОВИЋ  
сл: кр. вароти  
Будапештански сенатор  
и ц. кр. Франц Јосиф ордена кавалир.  
Преставио се 3га фебр. 1875.  
у 55-ој год. живота свога  
Вечна му успомена!

A másik pedig Sztankovits Kornél sírja, melynek követ lant és pálmag díszíti a következő fölrattal és verssel:

КОРНЕЛ СТАНКОВИЋ  
рођен у Будиму 16. авг. 1831. год.  
умро 1. априла 1865.

Споменик ова подиже заузимањем  
Будапештанске омладине српски народ.

„У земљици глуха мрака  
твоје свирке ћир увире:  
Ал на виду звучна зрака  
Песма твоја не умире,  
док је свирцу девојака  
гуслар сузе док умре.“

A hátrább fekvő sírok már többnyire magyar és német fölíratot hordanak, úgy látszik, a későbbi időszakban már inkább ilyenek temetkeztek ide. Bár a szerb felíratok is különböző időszakból valók. Itt, a magyar sírok között nyugszik:

Rozsominál  
ORDÓDY ISTVÁNNÉ  
SZTANKOVITS ANNA  
1817—1905.

Ennek az Ordódy-családnak néhány tagja a vízi-városi temetőben nyugszik, Alvinczy generális síremléke mellett.

Egy rózsaszín márvány között a következő német-verses fölírás:

Wanderer stehe still  
hier ruhet  
JOSEPH FÜLL  
Gattin und Kinder loos  
ruhig in der Erde Schoss  
ohne Schmerzen ohne Sin.  
Wanderer bete für ihn!  
Gest. den 30 März 1829  
im 75 Jahr seines Alters.

Ez a sír éppen 100 esztendő... Tovább, a temető tulsó vége felé fekszik: meglehetősen elhanyagolt állapotban a 49-es hónapok sírjai:

Itt nyugszanak  
az 1849. évi május 21-én  
a Budavár bevételéről  
elesett vitéz  
HONVÉDEK  
porai.  
Áldás emlékükre!

Ezt a tömegsír 1889-ben kerítették körül és egy márványtábla őrzi azoknak a testületeknek és intézményeknek emlékét, amelyek hozzájárultak a síremlék föllállításához.

E vasráccsal kerített sírhely körül sorakozik néhány 48-as honvédtiszt és közeleti szereplő sírja a 48 utáni időszakból.

Megemlékezés méltó ezek között Döbrentei Gáboré:

DÖBRENTÉI GÁBORNAK  
Az uttörő és maghintő legjobb  
magyarok egyikének  
nyughelye.  
szül. Nagyszőlős, Veszprém m  
decz. 1. 1785  
megh. 66-ik évében Budán  
mart. 28-ik 1851  
Tisztelői 's háladatos örököse  
Döbrentei Antal.

Közvetlen mellette:

F. K. t.  
KELMENFY LÁSZLÓ  
született 1815  
meghalt 1851  
Élek, Látok, Híletek.

Ugyancsak itt van egy nemes szívi honpolgárnak a sírja, melynek fölírata ma már kissé humorosan hangzik:

Itt nyugszik  
MUCSINYI IGNÁCZ  
egy nőtlen csizmadia mester  
és nemes szívi  
Honpolgár.  
Elhunyt életének 51-ik évében  
1861 máj. 3-ikán  
Béke hamvait!

Hogy a derék csizmadia ember mivel érdemelte meg a kitüntető címet, arról nem ad fölvilágosítást a sírkő.

Egész kis város a területe a Procopius, Lenhossek, Droszák, Nismánszky, Tessedik családok sírjainak.

A Procopiusok sírbolta, mint korom erőd áll őrt a csendes sírváros fölött. Ennek a sírosportnak (melynek némelyik tagja husz kitüntetést és rendjelet sorol föl sírkövén) mégis legszebb, mert legmeghatóbb példánya egy szétmállott és elporlódo egyszerű kő:

PROCOPIUS JOHANNA  
Inánesi Ebeczky Emilnek  
forrón szeretett neje.  
Meghalt 1845 ápr. 28.  
Viruló élte 21-ik évében  
Midőn édes házasságuk tizedik havát  
néhány napok múlva, a karjai  
közt szunnyadó  
Kis fiu  
szülésével vala boldogitandó.  
Nemes szíve, angyali jósága,  
's gyöngéü szerelme szolgáljon  
öszöntző példaul nemének!

Még csak a Szt. Borbála kápolnát említem meg, melynek rozsdamarta szétmálló betűi hirdetik az aiatpító nevét:

In Honoren St: Barbara.

Mellette a sírja

NAGYVÁRADI JÓINCZI JÓSEF

szamosújvári várnagy  
1849 febr. 15. és felesége  
SOPRONYI BORBÁLA  
1848 október 28.

Semmi egyéb.

Végigírtam a kivénült sírkertet, és pihenőben ielölök egy fölborult márványsírköre. Színes lepkek kergelöznek a késő délutáni napfényben, a sírok közötti zöld gyepen élénk ruhás lányok, fiatal anyák gyermekekkel, csendesen pipázó öreg nyugdíjasok. Itt az élet: czernyi megnyilvánulásában és alul, a rombaörlt kö-

vek alatt: a halottak néma birodalma...

Szerbek, németek, magyarok, zsidók; különbözők és egymástól eltávolodottak az életben, egyformák és egyenlők a föld alatt, megíérnek az örök békességben...

Es ha eddig még meg is volt közöttük a fölöttük álló szegényes vagy pompázatos sírkövek elválasztó egyenlőtlensége, nemsokára egy közös sírba kerülnek periodó esztentek, ahol egymásbakeverten, örök egyenlőségben folytatják tovább az ényészet végnékiül és megszakíthatatlan néma álmát.

Es fölöttük az élet forog és örvénylik tovább...

Szabó János.

## Gyüülölöm, mert szétrombolta hitemet

Ezt írta naplójába Dosztojevszkyról, a nagy író szerelme, Apollinárja  
Prokofiewna Suslowa — A napló most jelent meg

Nem régen jelent meg amaz Apollinaria Prokofiewna Suslowa naplója, akiről Dosztojevszky leghíresebb regényeinek legmarkánsabb nőalakjait mintázza.

Suslowa tulajdonképpen a múlt század első felében felszabadult jobbágyemzedékből származott. Atyja gváros volt, aki engedve leánya kérésének, beleegyezett, hogy az Szentpétervárot végzze tanulmányait. Ott politikai és társadalomtudományi tanulmányokra folytatott, nemsokára azonban irodalmi téren is működni kezdett. Így lett a »Vremja« munkatársa, néhány cikke e lapban jelent meg.

1872-ben alig föltötte be huszadik évét, megismerkedett az akkor 40 éves Dosztojevszkyval, aki éppen visszatért első szibériai száműzetéséből. Viszonyuk rendkívül bensőséges volt, tele szenvedéllyel, de Apollinaria Prokofiewna már akkor így ír naplójában:

»Rettenetesen kínöz. Gyüülölöm! Mi voltam még két és félév előtt! Ő az első, aki hánnem a hitet megölte...«

Neki, Fedor Mihailovicsnak azonban így ír:

»Nem kell szegyenkeznem a hozzád való szerelmemért, soha miatta nem pirultam, — mint feltelezed — mindazáltal szegyenlem magam. Olyasvalami történt, amit te sohasem fogsz megérteni. Egy híres orvos, vagy tudós előírása szerint viselkedél, aki azt állítja, hogy legalább egyszer havonként igya le magát az ember alaposan.

Ezután a levél után Párisba utazik, ahova Dosztojevszky nemsokára követni akarja, hogy azután együtt utazzanak Olaszországba, Párisban azonban megismerkedik egy fiatal, kevéssé bonyolult lelkületű spanyol orrossal, akinek karjaiba veti magát zaboládan érzékeléssel s ekinek oldalán megkímélik a testet és lelket maróssá önkínzások és analízisek, nem úgy mint Fedor Mihailovics mellett! De mint előrelátható volt, éppen ezek azok az okok, melyek miatt elhídegül dr. Salvador iránt. Mikor Dosztojevszky közeli érkezését jelzi, azt írja neki:

»Állítsod ellenére, hogy senkinek oda nem adhatom magam, mégis megtettem. Küzdelem és bizalom nélkül. Hiába próbáltad jellememet. Nem teszek magamnak szemrehányást, csak azt akarom mondani, hogy nemesek én nem ismertem magamat, te sem voltál képes megismerni...«

Ez a levél nem jutott Dosztojevszkyhoz, aki már akkor utban volt Párisba. Megérkezése komor volt, a nő nem várta, keserű jelenetek voltak közöttük.

tük és együttlétük első napját majdnem szótlánul töltötték. Majd Dosztojevszky sírva borult a nő lábához: »Elvesztettelek, sejtettem, hogy már nem vagy az enyém.« — zokogta.

Engedve végre Dosztojevszky viharos ostromának, elutazik vele Olaszországba. Az utazás kinszenvedéssé válik, még nem mult el teljesen dr. Valvador iránti szenvedélye és Dosztojevszky érzi ezt minden mozdulatán, minden szemrebbenésén. A nő kinezza, — tudatosan, vagy öntudatlanul — ki ismeri az orosz nő lelkét? És hét hét múlva elválnak. A férfi visszatér hazájába, de utközben megáll Wiesbadenban és mindenét, még óráját is elidásza. (»A játékos.«) Szivettől leveleket ír barátjainak Párisba, ahova az időközben visszatért. »Elmerülök egy piszkos mecsárban« írja Suslowa naplójában, »vége a lelkesedésnek. Gyüülölöm, mert szétrombolta hitemet.«

1865-ben ő is visszatér Oroszországba és hivatásbeli tevékenységében keres hánatára orvosságot, miután Dosztojevszky házassági ajánlatait több ízben visszautasította. (»Ha valaha más felesége leszel, már másnap faképnél hagyod és gyüülöm fogod.« mondja a napló feljegyzései szerint Dosztojevszky.) Suslowa tanári vizspát tesz, azután egy vidéki városban iskolát nyit, melyet azonban nemsokára bezárnak, — mert az Ochrana tudomására jut, hogy külföldön politikailag gyanus orosz emigránsokkal érintkezett. Dosztojevszkyvel — bár az megöszült, Grigorjevna Annát véve feleségül — állandó levelezésben áll. — Dosztojevszky felesége, mint azt a feljegyzések megörökítik, nagyon féltékeny volt Suslowára, valószínűleg nem is ok nélkül. Végre ő is férjhez megy (37 éves korában) lesz Rosanow, az ismert író felesége, de a házassága nem boldog; a férj a házasságkötéskor 17 éves. Nemsokára elhagyja férjét és teljes visszavonultságban él. Magas kort érve el, 1919-ben meghal.

Apollinaria Prokofiew Suslowa naplójában híven visszatükörződik az, hogy milyen nagy szerepet játszott ez a nő Dosztojevszky életében. Csak az ő naplóját olvasva tűnik ki teljesen, hogy ő volt mintaképe a »Karamazov-fivérek« Ivanovna Jekaterinájának, hogy a »Démonok« Lizájával nagyon sok közös vonása van, hogy Dosztojevszky benne látta »Raskolnikow« Dunia növéének megtestesítőjét, egyszóval, hogy Dosztojevszky halhatatlan alkotásainak legvirágzóbb korszakában ez a nő volt reá legnagyobb hatással. Ezzel azután megdélnek azok a verzők is, a melyek arról szólnak, hogy milyen hatalmas befolyást gyakorolt irodalmi alkotásaira későbbi felesége.

## Karin Michaelis édesanyja haragszik a lányára, amiért „bolondságokat firkál“

A világhírű író nő könyveit senki sem olvassa a saját szülőfalujában — „Inkább maradt volna meg csendesen, egyszerű asszonynak, ahelyett, hogy bejárja a világot és olyan lehetetlen regényeket talál ki“ — mondja az édesanyja

Hiába, senki se lehet próféta a saját hazájában. Ez a közmondás kivétel nélkül mindenkre áll. Példa rá Karin Michaelis, a nálunk is jólismert író nő, akinek műveit a saját szülőfaluja alig ismeri. Hirnevét itt az édesanyjának köszönheti, aki rendkívül népszerű asszonyoság az egész környéken.

Nilsine Bröndunne-Karin Michaelis természetesen írói álneve a lányának — a világhírű író nő édesanyja, az elmúlt vasárnap ünnepelte *fiatenvedik születése napját*, Thuró szigetén. A születésnap ünnepségén részt vett az egész sziget lakossága és megjelent természetesen maga az író nő is, aki csak ritkán tartózkodik otthon.

Nilsine Bröndunne talpig feketében fogadta a gratulálókat, a kis szigeten épült község apraja-nagyja eljött, hogy kifejezze szerencsés kivánságait a nagyszónynak. Felköszöntő versikéket mondottak a falu szüzel és a legények ajándékkal kedveskedtek. A »helyi sajtó« a Thurói Harsona pedig vezércikkben emlékezett meg a nagyjelentőségű cseményről.

Míg egy-két kolumnás riport a kilencvenéves asszonyoság multját, a köz érdekében eltöltött számos

esztendő történetét ismertette dióhéjban.

Thuro szige népe erősen konzervatív. Ezzel magyarázható, hogy amikor Karin Michaelis hajója kikötött és az író nő az édesanyja nyakába borult, rejtélyes sugás, bugás kezdődött. Az ünnepeltnak is, alighogy kibontakozott a szerető ölelésből, az volt az első szava:

— Micsoda merész toaletted van? *Hogy lehet ilyen dekoltázssal járni?*

Es lesújtó tekintettel mérte végig megszeppent gyermekét. (Köztünk szólva: a kitűnő író nő közeljára a hatvanhoz, maga is nagymama...)

— Merész dekoltázs? — és zavartan nézett végig az öltözetén.

Tényleg, a szoknyája mindössze tíz centiméterrel ért térdén alul és elől — teremtő egék! — *kivátság volt a ruháján...*

— *Mindig ilyen kacér teremtés voltál!* — fedtte anyja az őszhaju csemété.

Karin Michaelis szótlánul túrta a pirongatást és a végén engedelmesen jegyezte meg, hogy ezental jobban fog vigyázni...

Bröndunne asszony különben imádjá édes leányát, csak azt nem tudja megbocsátani neki, hogy ír.

— Ha tudna! Az egészen más! De kiszédni a péczt a jóhiszemű emberek zsebéből ilyen könnyvékért!

Nilsine Bröndunne messze földön híres írgalmatlanul igazmondásairól, ami a szíven az a nyelven és senkinek se kengyelmez, még a lányát se kiméli.

Karin Michaelis regényei felvágatlanul sorakoznak az édesanyja könyvespolcán.

— Legálább olvass el párat mama — kapactálta az anyját az író — aztán itélj.

— Nekem elég volt — hártotta el az ajánlatot a kemény anyóka — egyet végig olvastam. No, mondhatom!

Csak a klasszikusokat szereti. A régi idők költőit, romantikus regényeket, amelyeknek hősei tiszták és egyszerűek, akár ő maga és azok az emberek, akik körülötte élnek.

Borzalmas alakokról ír — mondotta egyszer Karin Michaelisnek — ha nem bosszantana, hát nevetni tudnék, honnan a pokolból szedsz ilyen lehetetlen figurákat, sikkasztókat, gonosztevőket, csábítókat! Csupa agyvér, kitalált, kiagyalt papir-emberek. Hja ilyen az mikor valaki nem ismert az életet és mégis mindenáron írni akar!

Bröndunne asszony maga is »irdogál« a helyi lapcska tárcarovatába. Az ő hősei mind »valódi« alakok: bárók, hercegek, nemes szível és lovagias gesztussal, segítik a szegényeket és büntetik a gonoszokat. A hősnő természetesen a végén férjhez megy imádjottjához.

Novellái nagyon népszerűek a kis szigeten. Hirneve messze elhordályosítja a lányját, akit alig ismernek, a műveit pedig egyáltalán nem.

Ha emlegetik, nem minden részvét nélkül teszik hozzá:

— Az a hőbortos... Jó anyja már belenyugodott, hogy »nem lehet vele okosan beszélni.« Csak annyit szeretne elérni nála, hogy konyitson valamicskét a háztartáshoz is.

— Tanulj meg befőttest csinálni, takarítani, főzni, háztartást vezetni!

De a tanítványnak nem sok érzéke van az ilyesmire...

Egyszer Karin Michaelis kijelentette: — Mama dolgozni akarok. No, végre, csak hogy megjött az eszed! — ragyogott fel az öreg hölgy arca — fogd azt a portöröl rongyot és töröldgesd le az ebédlemben!

Alig akarta megérteni, hogy nem háztartás körüli, hanem irodalmi munkát kíván végezni.

— Kár a tintáért — dünnyögte, amikor Karin Michaelis bevonult a dolgozószobába.

Mikor elutazott, úgy ellátta tanácsokkal nagymama lányát, akár egy iskolába induló bakfit: — Aztán vigyázz — óvta — hogy megne hülj! Este pedig korán fekdj le, nem muszáj tíz óráig olvasni az éjgyan.

Igazá nehéz eldönteni, hogy ki a nagyobb, aranyosabb gyerek kettőjük közül... (1.)

kérdést. Kérvény kell és házassági bizonylat. Butort vámtmentesen nem lehet bevinni, csak kelegyét.

Álladó olvasó, Szentá. Ön azt kérdezi tőlünk, hogy hol találhat jogorvoslatot az ellen, amiért az elmaradt hadinyereség- és forgalmadó-tartozásáért árverést tűztek ki, de nem mondja meg, hogy mit talál ebben sérelmesnek. Ha az adó nagyságát panaszolja, akkor ezzel a panasszal már régen elkésett, ha pedig a végrehajtási eljárás miatt panaszodik, akkor meg kellett volna írnia, hogy milyen törvénytelenséget követtek el a foglalással illetve az árverés kifizetésénél. Ezen körülmények ismerete nélkül nem adhatunk önké tanácsot.

»Dardli«. A dardliban a vannak rangsora: négy felső, négy kilences, négy ász, négy tizes, négy király, négy asó.

»Vla«. Az Egyesült Államok Vöröskereszt Egyesületének címe, mint utólag megtudtuk: Red Cross Society of the United States of America, Washington, D. C.

N. A., Szentá. A levélben felvetett kérdésben nincs igazsá. Az illető író első verseskötetével tényleg sokat ígért s helyes volt rá a figyelmet felhívni, azonban novellakötete — a kritikusk véleménye szerint — több mint gyenge. (Egyébként megjegyezzük, hogy a »kiváló« szót egy »le«-l írják, »írasműje« helyett pedig »írasműve« a helyes.)

T. F. I. Ezt legjobban valamely cipőkrémgyártóll közvetlenül tudhatja meg. Ezeket a követeléseket a német bankok annakidején teljes egészükben leirták s így ma annak semmi értéke sincs. Sziveskedjék ahhoz a biztosítótársasághoz fordulni, amelynél a biztosítást annakidején kötötte.

K. József, Bajmok. A tarokban, ha egy játékos elskartolta magát, úgy semmiféle fizetésre nincs igénye, legfeljebb fizetnie szabad.

2119. számú előfizető. Sziveskedjék velünk teljes címét közölni.

»Noznam«. Bajának leghatásosabb kezelése a Röntgenbesugárzás. Forduljon Röntgenszakorvoshoz.

Becséji fogadás. A fogadást ön nyerte meg. Aki erőszakkal vagy csalással — s az önk esetében erőszak történt — akadályozza a máikat abban, hogy vállalt kötelezettségét teljesítse, az nem származtathat ebből semmiféle jogot. Ön arra vállalkozott, abban fogadott, hogy egy tancot végigtáncol, a barátjának sem a házat összedönteni, sem önt agyonütni, sem más erőszakos módon önt gátolni nincs joga s ha erőszakosan gátolja, elvesztette a fogadást.

Érdeklődő. A Saar-vidéki német terület szénkitermeléséről a Békeszerződés rendelkezik.

Hil olvasó, B. Nem ismerünk olyan szabályrendeletet, amely kötelezi a vendéglősöket, borhelyeket és mérzárosokat, hogy a közösi jegyzőnek és orvosnak háromhavonként ötven dinárt fizessenek azért, mert náluk egészségügyi szemlést tartanak.

Poéta. A kérdezett közmondás azt jelenti, hogy »Biztosan (biztonságosan) csuszik a felőre«. Arra nézve, hogy mikor szokás használni az irradalomban semmiféle gyakorlat nem alakult ki. Nagyritkán használják, nem tartozik azok közé a latin példaszók közé, amelyeket gyakran citálnak.

Örkös. Aki utóval nélkül hagyja el az országot, azt megbüntetik. Miatn ön a Romániához esotolt területen született és 1927. évig ott tartózkodott, román állampolgárnak tekintendő. Csak akkor veszítette volna el romániai állampolgárságát, ha kellő időben optált volna. Semmiféle lépést sem kell tehat tenie az állampolgárságot illetően, mert nem fér hozzá kétség, hogy ön román állampolgár. Az édesapjától szerezzen közjegyzőileg hitelesített meghatalmazást, ezt a meghatalmazást azonban még diplomáciai felülitelíteléssel is el kell látnia. Saját szemfélyében ekkor sem léphet fel örkös gyanánt, miután az igazi örkös az ön édesapja és neki kell a hagyatékot átadni. Az a kérdése, hogy megkaphatja-e azt az ingatlant, amely agrárreform alatt áll, de még kiosztva nincs, nem világos. A hagyatéki ingatlanról van-e szó vagy más idegen ingatlanról? Az előbbi esetben nincs semmi akadály annak, hogy a hagyatéki eljárást lefolytassák, még abban az esetben is, ha a hagyatékhoz tartozó ingatlan agrárreform alá esik.

Birtokper. Azt a körülményt, hogy az ön szomszédja elszántotta-e ön földjéből és mennyit, mi innen meg nem mondhatjuk. Ezt önk kell legjobban tudnia, mert a helyszínen van és bizonyára megjelölte, hogy hol van a földjének a határa. Ha a szomszédja birtokháborítást követett el, akkor az ellen somrás visszahelyezési perrrel kell émité egy év alatt, mert ezen idő celtel után már csak rendes, ugynevezott jogpért indíthat a birtok visszaadása iránt. Ha azonban már olyan ítélete van, amely a szomszédot bírsg terhével elítélja a birtokháborításról, akkor ezen ítélet alapján végrehajtást kérhet. Mindezetre a kérdésekre azonban a legmegnyugtatóbb felvilágosítást adhat önk az ön ügyvédje, aki már egyszer kedvező eredményt produkált a szomszéd ellen.

N. I. Szentá. A kérdés nem precíz. Tudni kell, hogy házastársakról van-e szó, vagy csak közös házastában élő férfiről és nőről. Az első esetben kölesönösen felelősek az adótarozásokért s a férfi köteles a felelése által a háztartás folytatása, ruházkodása érdekében csinált adósságait megfizetni. Ha csak közös háztartásban ének, egymás adósságaiért rendszerint nem felelenek.

Magántanuló, Privát iskola nem adhat államérvényes bizonyítványt. Magánvizsgát csak a tanév végén lehet letenni. Ha az előfeltételek megvannak, két osztályról is lehet vizsgát tenni.

Szubotica előlitzető. Ezekre a követelésekre nincs valorizáció. Ha a két állam a háborúelttti tartozásokra nézve meg is egyezik, az nem vonatkozik a háború után keletkező követelésekre.

### KOZMETIKAI ÜZENETEK

H. I. 20, Debeljaša. Miatn az arcóre annyira érzékeny, feltétlenül ajánlom a puder használatát de természetesen itt a jó izlés és esztétika követelményének kell érvényesülnie. Lefekvés előtt kölnivizzel, vagy vízoz alkoholos öblítéssel minden nap el kell az arcát távolítania, mert a bőr lukacsai, ami ismét egyéb bajokat vonhat maga után, és az arc tisztátalan lesz. Ha a hívöz idő bekövetkezősekor az alkoholos lemosás időigazn az arcát, úgy legalkalmasabb a pudert az arcra valami enyhe zsíradékkal lefórlölnie, amely célra a legjobb a vazelin, vagy lanolin.

M. Ipolyka, Ada. A jó toilleto szappantól szappantól megkivánjuk, hogy lehelőleg kevés szabad hig legyen benne, a bőrt puhítsa, jól tisztítsa, ne igazassa, könnyen habozzók, és hosszabb állás után se avasodók meg.

V. Margit, Mol. Nem kell feltétlenül kölni vizet használnia, vehet közönséges alkoholt is, de vigyáznia kell nehogy töményen használja, mert így feloldán az egész fagyuváladékot és teljességgel elvenné a bőrnek a lényét. Ami nem volna kívánatos.

K. L... snő, Vrscak. Miatn az arcóréren semmiféle rendelleneséget nem észlel, kellő ápolás mellett nem kell attól tartania, hogy eddigi szép, rózsás színét elveszti. Lefekvés előtt meleg, vagy gyengén forró vizet mossa meg az arcát, ami által elérheti azt, hogy a pirusok nem tömődnek be. Az esti mosdás az arcápolás szempontjából fontos, a bőr tiszta és izgató anyagoktól mentes lesz, és a vérkeringés fokozódik. Az esti gyengén forró vizes mosdás, mintegy a reggeli tisztító mosdást pótolja, úgy hogy reggel már a vizet élénkítő céllal használhatja. Közömbös, vagy túlzisított szappant használjon, de miután még ezek is némileg elvonják és feloldják az arcóré puhóságához szükséges zsírt pótlásául valami ártalmatlan krémet, vagy pasztát használjon.

V. A —a, Pancsevo. Miatn az ön által jelzett kozmetikai hiba csak nagyfokú dekolitáz esetén lesz észrevehető, megkísérélheti sminkeléssel leplezni. Ha az elszinesedés a bőr rendes színétől nem túlságos mértékben eltűt, úgy az teljes megelégedésére sikerülni is fog. Ajánlhatom a következő sminkpasztát: Rp. Jajli ven, alcohol. 9.0; Zinci oxydati. sublt. 1.0; Spermat. cedi 10.0; ol. amygdal. dulce. 20.0; m. f. pasta D. S. fehér smink.

H. B—a, Noviczed. Az arcán levő heg felpuhítására megkísérélheti a maszázt; különös eredménnyel ugyan nem bízathatom, de mindenesetre hónapokig kell végezni, hogy setleg mégis javulás mutatkozzék.

Tanácsalan, Csanovec. Ha azt akarja, hogy a haja élete fogyaték mindig szép maradjon, tehát dus, sima, puha, rugalmas és hullámos legyen és sem színében, sem fényében, sem pedig növekedésében semmiféle káros elváltozást ne mutasson, úgy a hajápolás minden szabályát pontosan követnie kell. Hogy ez sok fáradsággal, kisebb-nagyobb kellemetlenséggel jár, az csak természetes dolog, áme ettől visszaradni nem szabad.

Az apró, alig látható pehelyszálakat nem kell eltávolítania, hanem csupán azokat, amelyek akár szintik, akár nagyságuknál fogva feltűnők, és első tekintetre rögtön észrevehetők. Ha az elektrolitást gyakorlati orvos végzi, úgy nem szabad nyomának visszaradni, de néhány óráig meglátszik, hogy az arcon valami beavatkozás történt. Hogy egyetlen ülésben el lehet-e valamennyi fölösleges szálát eltávolítani azt látatlanban eldönteni nem lehet; — átlag egy ülésben 30—40 szálnál többet elpusztítani nem ajánlatos.

H. I. Heddy, Bácska Palánka. A rendszerő jóval érzékenyebb bőre van, mint a szőkékneél általában. Hártított szert látatlanban nem ajánlhatunk. Helyi kezeléssel kész, ichthogol, vagy resorcin kenőcsre volna szükség, amelynek a hatása azonban teljesen egyéni. Hogy melyik volna a célravezetőbb, azt csak közvetlen vizsgálat állapíthatná meg. Mindenesetre tartózkodnia kell a túl meleg, fűszeres ételektől, szeszes italektől, tea, kávé élvezéséttől, gondoskodnia kell, hogy az emésztése rendszerben legyen és lehetőleg kerülje a hirtelen átmenéteket melegről hidegre és megfordítva.

H. L.-né, Szombor. Kísérélje meg esténként a hátát spiritus saponató kalinussal, amelyet gyógyszerészhöz kaphat, — bedörzsölni; — a pattanások a legnagyobb valószínűséggel el fognak tűnni.

Dr. Vécei Jenő.

### SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Illés Béla. 1. Zola rom. katolikus volt, Ady református, Jókai református. 2. Hogy Szabó Dezső antiszemita-e, ezt nem tudjuk, kérdezze meg tőle. Bizonyosan velt életének ilyen korszaka is, azonban sokkal okosabb ember semhog, antiszemita lehessen mert az antiszemitizmus, mint Bebel mondta, a buták szocializmusa. 3. A Robinson-féle történetnek a magja igaz, t. i. megtörténhetett az, hogy valaki néhány hónapra egy puszta szigetre vetődött. Defoe maga is kalandos életet élt s sok viszontagságon ment át. Ahban a korban, amikor élt az utazási láz általános volt s ez teremtette meg a kalandos regényt. Defoe kiváló művezete abban áll, hogy a puszta szigetre vetődő, csak a maga ügyességére támaszkodó ember életét úgy írja meg, hogy a valóság illuzióját kelti. Ez a Robinson nagy népszerűségének a titka s ez magyarázza, hogy bár már idestova kétszáz év telt el Defoe születése óta — a Robinson nem avult el, s még ma is elvessék a világ majdnem minden nyelvén. Ez volt az első európai regény, amelyet arabra fordítottak és Defoe fantáziája ebből csinálta a Robinson történetét. 4. Az inkvizíció hivatalos rendeltetése az eretnekek üldözése volt. Az inkvizíciós törvényszékek hatalmát természetesen azután máásra is felhasználták. Minthogy az egyházi és világi bíróság jogköre nem volt elválasztva és kórvonalazva, ennél fogva az inkvizíció sok olyan ügyben ítélezett, amely nem szorosan egyházi vonatkozású. 5. A hit kinek-kinek a belső meggyőződése és belső dolga. Hogy a csodákól megnyit és mit hisz el, ez mindenkiné a legsajátabb ügye. 6. A kvóta szerint — és ez az egyetlen komoly kérdés — Jugoszláviából 1929/30-ban 611 ember vándorolhat ki az Egyesült Államokba, amely szám már teljesen be van töltve.

Állandó olvasó, Kikinda. Az állampolgári törvény értelmében az eskvő alkalmával a jogosláv állampolgár kijelentheti, hogy fentartja állampolgárságát. Menjenek el az illetékes kvarthoz Beogradban, amely erről jegyzőkönyvet vesz fel s akkor tovább is utazhat jogosláv utóveléll. Ellenkező esetben rcmán utóvelél kell. Minthogy Oszterbia területén más a házassági jog, mint a Vojvodinában, Beogradban tudják meg, hogy milyen iratokra van szükség. 2. Forduljon bármely temesvári szállítócéhez, az elintézi ezt a

Malomtulajdonosok figyelmébe! SZALLITUNK »Gebrüder Bühler A. G. Uzwil« svájci gyármányu minden modern malomgépet. VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését. KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb. Eppler és Mihók malomszerelők Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 249

Nem  
a reklám  
de  
a RÁDIÓ beszél

Hallgassa meg a  
CENTRAL RÁDIÓT  
Subotica, Kaszinó épület

9 41



MULTOR ROTARY A legolcsóbb és legmodernebb sokszorosító készülék, mely a legjobb eredménnyel dolgozik és megfelel a legdrágább készülékeknek  
„MULTOR Co“ Beograd, Obiljev venac 25



A műtrágya alkalmazásáról közelebbi felvilágosítással szolgál:

Agrikulturno-Kemički Ured  
za kalijevo gnojenje

BEograd, Poenkarcova 27. ZAGREB, aé opa ul. 2

GALGÓCZY

magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3.  
Előkészít polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire.

6073

SZANATORIUM FARKIĆ

BEograd, Knez Mihajlov venac 23.  
TELEFON 5-89.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, ideggyulladás, bémulások, ismétlődő.  
SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátterinfertőzés, lábbajok, csípőfertőzés és egyéb ízületi hibák gyógyítására.  
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.  
Elektroterápia.

Klinikai laboratórium (Dr. Lemošić vezetése alatt)  
Teljes röntgenintézet. Belsőfürdők (Enterocleaner)  
MÉRSEKELT ÁRAK  
Vezető orvosok Dr. H. Klein és Dr. Fajon

WEITZENFELD  
i DRUG SUBOTICA  
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsinog, ponyva, gazdasági kötélárak, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása villany és kvarcfénykezelés, paraffintherápia

Szeplők legújabb módszer szerint teljesen fájdalommentesen eltüntetése villannyal, hámlassztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.  
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Eladó

a suboticiai határban, a sáskalaposi dűlőben fekvő, volt Sudarević-féle

35 lánc beültetett I. rendű szőlő

egészben vagy parcellákban

Bővebb felvilágosítást az

Opšta Privredna Banka d. d. igazgatósága nyújt

A legjobb asztali és templomi

GYERTYA

legolcsóbban kapható

Resch Józsefnél Sombor

Kérjen árajánlatot

1929 november  
péntek  
Megnnyilik Suboticián  
Vojvoda Putnik trg 18—Senoe ul. 21  
a vasut közelében az első szubotici  
Kényelmes, szépen berendezett szobák, központi fűtés, vízvezeték, fürdőszoba, telefon, rádió  
Jutányos árak  
Alföldi lakók m. r. most árkedezeménnyel rezerválhatnak szobát

Aki állami értékpapírok eladásával foglalkozik, saját érdekében jelentkezék „Marljiv“ jelige alatt a Publicitas A. D. Beograd, Kralja Milana 58/IV. címen.

NŐI  
szőrmebundák  
egy világcég lerakata  
Reklámárak! Reklámárak!  
Eisler Izsó  
ruha ruházában, Szubotica  
A BALKÁNOK TITELMOSA SOJAN

Olcsó, elsőrendű kivitelű  
STYLBUTOROK  
kivételes árak, fizetési kedvezmények az 50 éve fennálló  
Hofman Mihály özvegye  
lak szerrendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.  
2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár és 16 falkar alkalmi áron eladó

Kötődék figyelmébe! Rendkívül nagy tétel  
gyapjufonál rendkívül olcsón, kis tételekben is eladó  
Ar már 25 dinártól kezdve kg.-ként  
Kérjen mintát és árajánlatot  
Farchy, Beograd. Postfach 108

Vasiljević uriszabósága  
Subotica, Aleksandrova ul. 13.  
Megérkeztek a legújabb őszi angol szövetségű szőrmék. A lelegeánsabb öltönyök, felöltők, télikabátok, mértékutáni készítése. Tekintse meg óriási raktáromat vételkényszer nélkül!

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BECSKEREKEN LUKINICH-BÁZ

Terápia

Rheuma, köszvény, ischias, neuralgiák.  
Női bajok, magas vérnyomás stb.  
Bámulatos eredmények elhanyagolt idült bajoknál is.  
A tudomány mai állása szerint a legbiztosabb hatású hőkezelés.

Kozmetika

Egész testi vagy helyi soványítás biztos eredménnyel és abszolút ártalmatlanul.  
Korai ráncok, szeplők, foltok, anyajegyek, valamint szőrszálak végleges eltávolítása villannyal. — Saját készítményű, kímélően bevált szépítőszerek.

ORVOSI FELÜGYELET!

133

Butorok  
a legnagyobb választékban és legolcsóbban  
ERDÉLYI A.  
gyermekkoszik  
lakásberendezési vállalatnál szerzhető be.  
Béni Sudarevićeva ul. 4.

Almát, körtét, szőlőt  
valamint minden más gyümölcsöt  
évesünk bizományos eladásra  
bankgarancia mellett  
MEJUHAS & BARUH  
Wien I., Fleischmarkt 22

OLCSÓBBAN VESZ  
nagyobb választékban, ha szőrmeszükségletét még az őszi szezon előtt szerzi be! — Nagy raktár! Kedvező feltételek!  
Zsulyevics szücs, Subotica  
Sokolska ulica 15

10390

## Tapasztalt kereskedő

aki 20 évvel ezelőtt kereskedelmi érettségit tett, széleskörű ismeretekkel a kereskedelem és ipar terén, abszolút perfekt a szerb-horvát, német és magyar nyelvben, állást keres mint

**kereskedelmi igazgató, irodafőnök, képviselő vagy utazó.**

Ovadékképes. Próbaidőre is elmegy. Szíves megkereséseket „Erste Kraft 40“ jeligére a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11 címre kér

11671

## A tudomány

### Antiszeptikus fog-

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szíjat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő élesztőktől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fényességét.

Kitűnő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bár mely ragályos betegségeknek, az angina, reuma, szivizozmal megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-



## uj sikere! száj- és garatviz!

ci lü nak a szájüre,be és ez zel a szervezetbe való beha tolasa ellen.

Garatmegbetegedések nél kitűnő hatásu öblö szér.

Kü önösen nélkülöz hetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedé seinél és az olyan be tegségek tartama alatt, amelveknél a beteg bizsmu los gyó gyszert használ.

Kapható minden gyó gyszertárban és drogériában

Ara üvegenkint 24 dinár.

57



ahol mindennemű kötött-szövött cikket  
**férfiak, nők, gyermekek részére**  
a legjobb minőségben, legolcsóbb áron  
**óriási választékban lehet kapni**  
**Beck Jenő kötött-szövöttáru gyára, Subotica**

Üzlet: Gyümölespiac  
Gyár: Pašićeva (fürdő) ulica

## Keresünk

szorgalmas és ügyes, de elsősorban feltétlen tisztességes képviselőket, jó megjelenéssel, az egész ország részére

## Nyújtunk

állandó nagy keresetet, havi 6000—15000 dinárig, amerikai prémia-rendszer alapján, azonkívül külön szorgalmi pótlékok

## Mi a legnagyobb művészi fényképnagyítóintézet vagyunk!

A képviselet átvételéhez 450 dinár tőke szükséges

Részletes ajánlatok **International Zagreb, Prilaz 13** címre küldendők

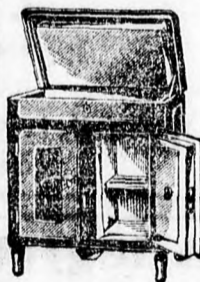
11670

**RÉGI SÍSTEM**

**BENCZE-féle PATENT**  
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK  
a legjobbak

Miniat és ajánlatot díjtalanul küldünk  
**BENCZE ANTAL és FIA**  
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU ÉS  
SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR  
**VEL. BEČKEREK**

**PATENT. BENCZE**



Szabadalmazott

## Jégszekrényeink árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol,  
kérjen árjegyzéket és ajánlatot

**BRAĆA GOLDNER** Jégszekrény-, fabu-  
tor- és rézáru gyártól  
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

## A RÁDIÓ-technika legujabb remekművei

**Dr. GEORG SEIBT-BERLIN**

3 és 4 csöves villanyháló-  
zati kapcsolású készülékek és  
világhírű hangszórói

**megérkeztek Jugoszláviába!**

Közp. eladási hely:

Tehn. Biro Ing. Ing. Solarović, Novisad, Futoški put 68

## FIGYELEM!

Ujjonnan feltárt gyógyerejű  
toplicai ásványvíz

**„MILAN TOPLICA“**

természetes al. alkikus savanyuforrás  
**VICS - Prokuplje mellett**

A C. 44735/1929 számú rendelet alapján gyó g-  
erejű viznek elismerve. Ize rendkívül kellemes

MESÉS EREDMÉNNYEL GYÓGYIT: hurutos megbetegedéseket, hólyag- és epebajokat, hólyag- és epekövet, szkrofulotikus alapon fellépő hóbajokat, de főleg idült légesőhurutos, gyomorhóbajokat, gyomorégést, eszút, cukorhajt, tüdőtuberkulózisnál kiváló étvágygerjesztő hatásu, a tüdő, tüdőcsucs és a hashártya megbetegedéseit, női bajokat (anyaméh és petefészkek gyulladást) és azonkívül széklétszabályozó hatása a csodával határos.

Kapható minden gyarmatárkereskedésben, szállodában vendéglőben, hávéházban, büfében, stb.

**„TILOKS“ K. D.**

toplicai ásványvízkitermelésre alakult vállalat  
Telefon 29.53 **BEOGRAD** Frankopanova br. 29



Mindenütt csak a valódi mentholos **OROSZLÁN SÓSBORSZESZT**

követelje!

A valódi mentholos „Oroszlán” sósorszeszt a csúzt, köszvényt, reumát, szagatást, főtáját megszünteti, idegeit felfrissíti

Minden házban nélkülözhetetlen

**RADIO**  
**A**  
**D**  
**I**  
**O**

üzletem új osztálya

Heumann Mavro Subotica, Tel. 385

1000 dinárt fizetek



Önnek, ha tyukszemel,

börkeményedése, bütykel a RIA-BALSAM tyuks emiróval három nap alatt minden fájdalom nélkül, biztosan, kés nélkül el nem mulnak. Orvosi ajánlás. Dr. B. Cyrakus Wien írja: „A RIA-val megv gyök elégedve, küldjön ulabb 24 tégelyt, mert betegemnél is akarom alkalmazni.” Ara jó táló levéllel együtt 9 din., 3 tégely 18 din., 6 tégely 32 dinár. Dr. Nic. Kemény Košice (Kassa). Postafiók 12/R 11. Csehszlovákia



Ne gondolkozzék

ha ruháemüre van szükség, hanem kérje még ma a Stermecki nagykereskedéstől a legújabb és legmodernebb mintákat, ahol rendkívül nagy választékban talál férfiruha-szöveteket, sejtötot s karnokokat, gyönyörű és modern női köpenyanyagokat, selymeket, bársonyokat, barcendokat és mindennemű más kézműárt ruhákra, kabátokra és felöltőkre. 500 dináron felül rendeléseket bérmentve szállítunk. Több ezer ábrás nagy képesárjegyzék ingyen.

Veletsrgovina R. Stermecki, Celje Slov. broj 27 843



Ha azt akarja,

hogy hizója, tehene, ökre, lova baromfia malac-állománya egészséges legyen, könnyen hozzájusson a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, tegyen egy hónapig próbát és használja az állatorvosi tudomány legújabb vívmányai szerint összeállított

„MAGDOLNA” hidralizált állati táplisztet.

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása és plomhálása állandó állatorvosi felügyelet mellett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi anyagokat és savakat, amelyekre az állatok szükség van s amelyek a természetes takarmányból hiányoznak.

Elegendő, ha nagy állatnál naponta egy kanál MAGDOLNA hidralizált állati táplisztet kever a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pedig fél kanállal és egy hónapi használat után az eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak, jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati táplisztet olyan olcsó, hogy minden jószágartónak alkalma van beszerezni és állandóan készletben tartani. Minden csomaghoz az adagolásra nézve használati utasítás és minden zsákban az adagoláshoz szükséges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:

„MAGDOLNA” hidralizált állati táplisztipar Subotica, Mariborska ulica 7.

10228



Olcsó árak Olcsó árak  
Divatos Izléses  
Tartós Elegáns

**Pressburger**  
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSEGEI

Alláadó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Betegek olvassátok!



Tanulsági könyvem most jelent meg! A könyv sokévi tapasztalatok alapján tartalmazza az idegbetegségek okait, kezelését és azok gyógyítását is. Mindenkinek ingyen küldöm ezt az egészségi evangéliumot, ha az a t megadott címre ír a könyvét. Sok ezer köszönőlevél igazolja ennek a szakadalan és lelkiismeretes munkának eredményét a szenvedő emberiség javára. Aki az idegbetegnek nagy seregéhez tartozik, aki szórakozottságban, tériszonyban, ideges főtájsában, gyomorhántalmakban szenved vagy aki érzi, hogy emlékezőtehetsége rosszabbodik, fájdalmakat érez végtagjaiban vagy általános testi gyengeséget vagy idegességét más megnyilatkozásait érzi, annak meg kell hozatnia a vigasztnyújtó könyvemet!

Ha ezt a könyvet figyelemmel elolvassa, azt a megnyugtató érzést leli, hogy van egy egyszerű út az egészség és az életörömről elnyerésére! Ne késlekedjék, hanem írjon még ma!

Ernst Pasternack, Berlin S.O.  
Michaelkirchplatz 13 — Abt. 328 11310

Dr. HECHT SZANATÓRIUMOK  
SEMMEERING Pálca-Sanatorium Dr. Hecht 1000 m.  
Semmering-Sanatorium Dr. Hecht (sz.  
1817 Vécsey) 800 m. — Pension Dr. Hecht 1000 m.

WAMOSCHER GYULA  
KUPUSINA (BAGSKA)  
TELEFONSZÁM 4

Ajánl vagon és kisebb tételekben:  
**vöröshagymát, fokhagymát, káposztát, cejlert, burgonyát és minden más konyhakerti cikket**  
Kérjen árajánlatot!

Elsőrangú hangszerek direkt a gyárból, illetve gyári raktárról szállítva. Nagy képes

árjegyzék

ingyen! Kérje Jugoszlávia legnagyobb hangszergyártól

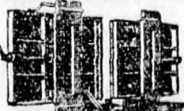
**Meinel és Herold**

hegedű-, gramofon-, harmonikagyár főlkja, MARIBOR 150-B.



Hegedűk	95 dinártól
Tamburák	98
Mandolinok	136
Kürtök	505
Gramofonok	345
Kéziharmonikák	85
feljebb	

10713



3 évi hitel!

Mindennemű egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépített motorral vagy anélkül

Legelsőrendű kivitelben!

Golyós csapágyazással!

Szállítja

Welker Werke, J. Wachstein  
Wien, X/4., Laxenburgerstrasse 12

Díjtalan képviselőlátogatás

**Mübutor**

Legjobb és leg-  
izlésebb csak

**Szabadosnál**

Subotica,  
Daničičev put 1



**Billiárd**

mandinergumi, zöldposz-  
tő, dátkő, golyó, sakk, do-  
minó, Lignum-Sanktum  
tekegolyók, babák és  
minden más esztér-  
gályos áru legolcsóbban  
beszerezhető

**Ehrlich J.**

esztérgályosnál, SOMBOR  
Pariška ulica 1 44



**PIAKCIPO**  
Nem bukik meg a tatának a Pistája  
jó eljött a  
**NYORSTALPALÓ**  
csinálta  
Postanska ulica 4.  
**LUSPAI**  
Tanács és munkások  
felvételnek 246

**TŰZIFA**

azonnali szállítá-  
ra  
vagonvételben kapható  
**Ács Andor**  
Subotica, Badaličeva 12  
11439

**S. MÜLLER  
I SINOV**  
első horvát  
billiárdasztalkészítők  
Zagreb 279

Ha gallérját, fényesen,  
teheren és elegánsan  
akarja viselni, akkor  
küldje 445  
**PIUKOVIC**  
gőzmosodába  
Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

**TEJSZEPARATOROK**

**„DIABOLO“ GYORSPÁROLÓK**

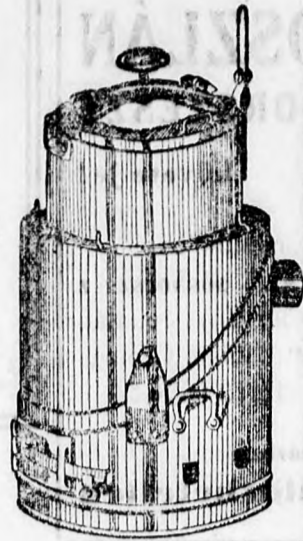
burgonya és egyéb jószágeleség

Legélesebb  
lefőlözés



**LEGKEDVEZŐBB  
FIZETÉSI FELTÉTELEK!**

Legfontosabb gazdasági  
eszköz minden haladó  
falusi házbán



gőzölésére, ruhamosás és pálinkaégetés céljaira  
szolgáló betétekkel elsőrendű kidolgozásban.

**LJUDEVIT KLEIN**

a DIABOLO-SEPARATOR A. B. STOCKHOLM (SVÉDORSZÁG) vezérképviselője  
Račkoga ulica 5a **ZAGREB** Telefon 63-05.

**mon  
parfum..**

**BOURJOIS  
PARIS**

PH. BELAVARY Račkoga ulica 7a ZAGREB

**BUTOROK**, háló, ebédlők, uri szobák,  
szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberen-  
dezőek  
**Éder Kálmán**  
butor áruház  
Subotica, VI sonova ul. 40

**FLIT**

**HARCBA A ROVAROK ELLEN!**

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

**Egészséges  
GYOMOR**  
és a rendszeres székelés az  
egészség legfontosabb felté-  
tele, mert ha erre figyelünk,  
elejét vesszük sok olyan be-  
tegségnek, amelyeket az ál-  
landó vagy időnkint fellépő  
szorulás okoz, mint a főfá-  
lás, verszegénység, gyomor-  
tekély, bél- és májbajok,  
sárgaság, epebajok, a vize-  
leti szervek mindennemű  
megbetegedése, vérérdényel-  
meszesedés, vértisztítatlan-  
ság, étvágytalanság, stb.  
Mindezeket a legsikereseb-  
ben gyógyítja a

**PURGATIN TEA**  
mely friss gyógyfüvekből ké-  
szül, készíti és utánvétele szál-  
tja (egy doboz 30 dinár, két  
doboz 55 dinár)

**Sv. TRAJKOVIĆ**  
gyógyászatiára BEOGRAD  
a Nemzet színház mellett  
Küldjön nekem még 2 csomag PUR-  
GATIN-teát postán utánvéttel cí-  
memre. A korábban küldött teából  
másoknak is adtam, ezeken is segített.  
Teljes tisztelettel  
OBRADIN KNEŽEVIĆ  
dohánygyári munkás, Balina Bašta

**Iskola-  
és akta-  
táskák**  
velmint ridikülők nagy  
választékban kaphatók  
**Andrássynál**  
Subotica, Csirkepiac

**Építési  
szakemberek**  
akinek az alkalmasságuk  
pénzük és tehetségük  
szavatolhatóak  
**AQUASIT**  
szigetelő és  
szilárdító  
anyagok  
Próbarendelés mindenkit meg-  
győz arról, hogy a  
legülkértelesebb és legbiztosabb  
**szigetelő**  
az **AQUASIT**  
Vajdasági vezérképviselő:  
Bácskai Centárnyugár, Subotica

**Sütemény 2 din.**  
**Haboskavé**  
süteménnyel 5 din.  
**Teasütemény**  
kg-ja 60 din.  
Alkalmi és lakodalmas  
**Torták**  
olcsón kaphatók 5408  
**„MIGNON“**  
Institorisz Sándor  
ülönnan megnyitott cukrászdájában  
SUBOTICA, Strossmajerova ul 22  
Hajpac, Faragó mészáros mellett

**Kemény D. Dezső**  
ecetgyára  
értesíti  
vevőit, hogy az ecetgyár  
és iroda az uccanyitás kö-  
vetkeztében is a régi he-  
lyén marad: Városi hépa-  
lótával szemben, I. Vojno-  
vičeva 5. Bejárat az új uc-  
cán. Ez alkalommal figye-  
lmezetti a t. háziasszonyo-  
kat, hogy ha súlyt helyez-  
nek arra, hogy a télire el-  
tett uorka, paprika és  
zöld özelekek mindig szé-  
pek és jók maradjanak,  
csak Kemény-féle ecsetet  
használjanak. 2168

# AZ OTTHON



## Egy bécsi orvos könyve a „gyermek szabadságharcáról“

Legalább annyit tanulhatunk gyermekeinktől, mint ők mitőlünk — mondja dr. Wittels

Az utóbbi idők legtöbbet vitatott kérdése szerte Európában a nevelés reformja. Mindenütt érzik, hogy a háború és forradalmak, társadalmi és gazdasági válságok közepette felszűnt ifjúság irányítása az előbb ismeretlen problémáknak egész sorát veti fel, másrészt azonban az is kétségtelen, hogy hosszú esztendő komoly kutatása szükséges még addig, míg a modern nevelés meg fogja találni a kivezető utat a mai kaotikus tapogatózásból.

Abba a már egész könyvtárra fejlődött irodalomba, amely a kérdés körül kialakult, érdekes hang szól most bele. Fritz Wittels bécsi orvos *Die Befreiung des Kindes* c. könyvében tiszteletreméltó bátorsággal száll sikra egy új nevelési felfogás érdekében, amelynek első és legfontosabb elve

a szabadság, mindenféle korlátozásnak lehető kiküszöbölése.

Wittels abból indul ki, hogy mai nevelésünk féltelmetesen hasonlít ahhoz az ügyességhez, amellyel tigriseket és oroszlánokat szelidítünk meg, vagy amellyel tengeri malacokat hipnotizálunk. Miért ne sikerülne ez a gyermeknél is? *Éppen az a baj, hogy nagyon is sikerül.*

A mi nevelésünk tele van ellentmondásokkal. Folyton azt hangoztatjuk, hogy gyermekek előtt sohasem szabad hazudni, mert különben ők is megtanulják a hazugságot. Igen ám, de nagyon nehéz mindig az igazat mondani. Gyermekeinket nemcsak gólyamesékkel áltatjuk, hanem folyton-folyvást olyan történeteket mondunk el nekik, amelyekben beszélő állatok, tündérek, óriások és varázslók szerepelnek. Ezt nem tekintjük a valósággal való szembehelyezkedésnek, amikor azonban ezeknek a meséknek a hatása alatt a gyermek is fantáziája nyomán kezd különféle kieszelnit, nagyon is könnyen reá sütjük a hazugság bélyegét.

Minden tanítás és modernbb felfogás ellenére sürin használt fegyverező eszköz még mindig a verés. El fog jönni az idő, amikor majd hihetetlennek tartják, hogy egy korban a felnőttek oly kevés megértést tanúsítottak a reájuk bízott fejlődő lélek iránt, hogy a gyermekeket verni megértették. *Igazán nem lényeges, hogy a verés faj-e, avagy nem.* Egy gyenge legyintés is éppen ott éri a gyermeket, ahol a legérzékenyebb. Gondolkodni kezd: Lám, mégis csak az ellenségem, amint azt már amúgy is sejtettem.

Más ellentmondás. Nagyon nehéz emberiesen nevelünk akkor, amikor egész erkölcsi fel fogásunknak sajnálatos hézagai vannak. Amíg állatok megölnék és húsvat megesszük, amíg a háborúban emberdruháinkat halomra gyilkoljuk, addig igen nehéz lesz bármit is meggyőztünk arról, hogy a »ne ölj!« parancsát be kell tartani. Joggal nevelik ki a pacifistákat mindaddig, amíg mészárosok vannak.

Ezen kissé utópisztikus kijelentés után Wittels más témára tér át. Gyermekeink iránt mutatott szeretetünknek — mondja — egyenesnek kell lennie, mint a mindennapi langyos fürdőnek. Nagyon helytelen dolog az, amelyet sok ideges anyánál tapasztalhatunk: *neha szinte elaraszítjuk gyermekeiket minden elképzelhető gyengédséggel, majd pedig napokon keresztül feléjük sem nézünk.* Az ilyen szeretetet nem viszonzza a gyermek. A túlságos gyengédség éppen oly ellenszenves előtte, mint az egyenlőtlen, nem következetes bánásmód. A gyermek nem játékszer, a melyet egyszer elővesznek, másszor pedig a sarokba hajtának.

Csodálatos büntetéseket talál ki némely nevelő. Wittels elmondja, hogy egy alkalommal séta közben az erdő szélén két kis kilencéves fiút talált, amint kétségbeesett buzgósággal körmöltek egy hatalmas fűzetbe. *Kérdésre elmondták, hogy büntetésből ezernegyszázszor egymásután le kell írniok ezt a mondatot: Tanítás alatt nem szabad beszélni.* El fog jönni az idő, amikor az ilyesfajta »nevelőket« a közvélemény felháborodása kergeti el majd helyükről.

A szülők legnagyobb hibája az, hogy gyermeküket önmaguk második kiadásának tekintik. Ebből a té-

vedésből származik azután a nevelés minden elhibázottsága. Ha legalább visszaemlékeznének saját gyermekkorukra és aszerint cselekednének, akkor sok bajnak elejét vehetnék. De erről szó sem lehet. A legtöbb ember azt hiszi, hogy úgy közeledhet a gyermekhez, ha butábbnak igyekszik látszani, mint ők maguk. *Pedig a gyermek csak azt kedveli meg, aki őt is komolyan veszi.*

A nagy francia forradalom felfedezte a harmadik rendet, a polgárságot. Azóta a negyedik rend, a proletáriátus is lassan szerephez jut az állami életben. Mögötte áll már az ötödik rend, a jogtalan, szervezetlen tömeg: fegyencek, prostituáltak és a többi ugynevezett társadalomellenes elem. Talán idővel előkerül majd egy hatodik és hetedik rend is. Az utolsó azonban, amely valamennyi mögött óriási messzeségben marad: *a gyermek.* Csak ő neki nem engedik meg, hogy a saját módja szerint éljen. Nem véletlen, hogy jómódú családok gyermekei is legszívesebben a konyhában ülnek és a cselédekkel társalognak, sőt gyakran a háziállatokkal kötnek barátságot: *érik, hogy azok közé tartoznak, akiket bánatnak és megaláznak.*

Az egyke-problémának is súlyos nevelési vonatkozásai vannak. *Az egyetlen gyermeket igen nehéz nevelni.* Ahelyett, hogy hozzá hasonló társaságában élne, folyton felnőtteket lát maga körül. Ugyanilyen bajok mutatkoznak a legidősebb gyermekkel kapcsolatban. *Eléinte túlhalmozzák szeretettel, később, amikor a testvérek megszületnek, detronizálják.* A szülők meg-

kívánják tőle, hogy a kisebbeknek mindenképpen szolgájon. Mintegy középuton áll a felnőttek és a gyermekszoba közt. Ha gyerekesen viselkedik, reá szólnak: *Legyen eszed, te vagy a legöregebb.* Ha ellenben a felnőttekhez akar simulni, intik azzal, hogy még gyere-

Sok családban az egyik gyermeket kedvenként kezelik. Az ilyesből származik később a legtöbb elhibázott jellem. Minthogy érzi a felülről jövő kivételes bánásmódot, mintegy kiválasztott egyéniségnek gondolja magát; a többi gyerek pedig ezalatt fogcsikorgatva élvezheti az igazságtalanság diadalát. Elvesztik hitüket a szeretetben, az igazságosságban, elketvetlenednek és ez az érzés végigkíséri őket egész életükön.

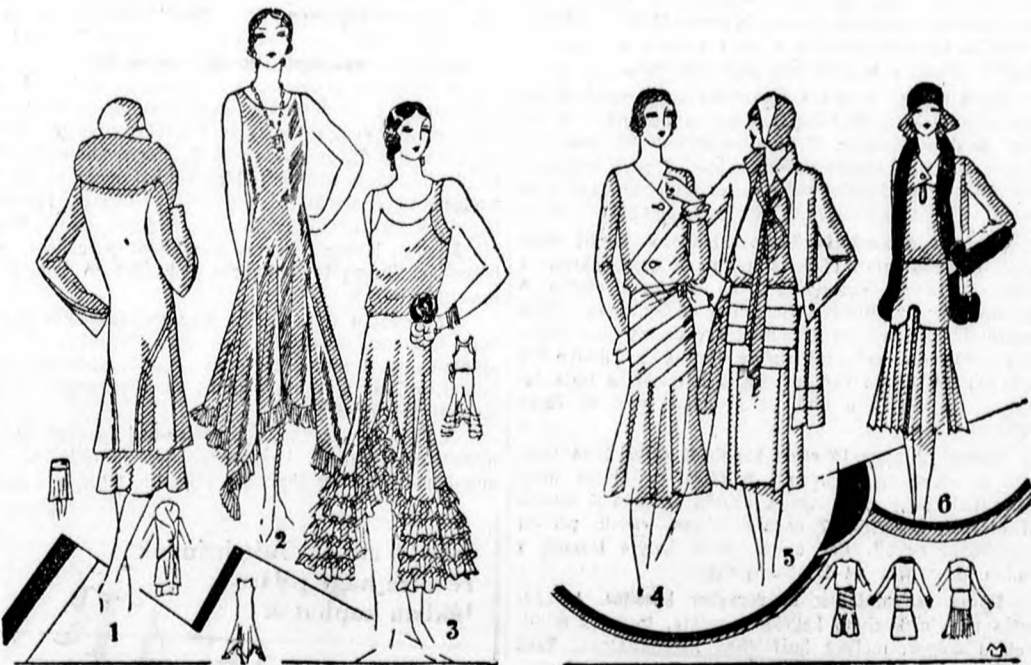
A régi és az új iskola között szükség szerű az eltérés. Régen keveset törődtek azzal, hogy a gyermekből embert neveljenek. Sokkal fontosabb volt a kérdés: *Miképpen lehet elvégezni az előírt tananyagot? Hogy mennyi felesleges energiát pocsékolnak így el, arra legjobb példa a gimnázium, amelyben nyolc esztendőn át heti hat órában verték a diákok fejébe a latin nyelv szabályait, négy éven keresztül a görögöt.* Az eredmény pedig az volt, hogy egyrészt nem sajátították el még közepes mértékben sem ezeket a nyelveket, másrészt pedig alig akadt száz tanuló között egyetlen egy aki életének későbbi folyamán valaha is olvasott volna latin vagy görög írókat.

Ma már sok tekintetben javulás mutatkozik. A tanítás alkalmazkodni próbál az élethez és az önállóságra való nevelésre is több példa található. *Kiderült, hogy ahol a gyermeknek bizonyos szabadságot engedélyeznek, sokkal jobbak, felvidgósodottabbak, mint mi magunk.* Egymás között nem ismernek kaszt-szelmet és önmaguktól sohasem jönnek rá, hogy a vallások közt különbséget tegyenek. *Tanulhatnánk tőlük — fejezi be érdekes fejtegetéseit dr. Wittels.*

(h. l.)

## A RUHA

Harang, plissé, fodor ...



1. Zöld hársny complot. A hosszú kabát és a szoknya harangszabásúak. Nagy opossom gallér.
2. Felül passend, alul glocknisan szabott estélyi ruha. Az alsó plissézott szallag igen divatos és kedvelt dísz.
3. Elegáns estélyi ruha — két oldalt hosszabbítva — érdekes húzott volándszítéssel.
4. Uccai ruha, igen divatos szabásban. A lesteppelt ré-

5. Elegáns complot. A szoknya elől-hátul szelvényben, oldalt hosszában van lerakva. A ruha sálgallérja elől csokorra van megkötve. Hosszu bő gallér egyenesen felálló gallérral. A kabát bélése ugyanaz az anyag, mint a ruha sálgallérja.
6. Összeállított ruha. Hosszu szűk blúz, alul plisséz szoknya. Bő kabátka dus szörmedisszel.

# A KONYHA

## Mit főzzünk ezen a héten?

**Hétfő:** Káposztaleves kolbással, disznóhussal és csipetkével, szilvásgombóc.

**Kedő:** Husleves kockásztával, főtt marhahus rizs és burgonya kóritással, hagymamártás, diós palacsinta.

**Szerda:** Árpakása leves, dinsztelt marhazsolt szárazbab főzelékkel, compot.

**Csütörtök:** Paradicsomleves, borjuszélet zöldbab főzelékkel, csokoládés felfújt.

**Péntek:** Tarhonyaleves, rakott krumpli, almás és káposztás rétes.

**Szombat:** Keménymagos leves, székelygulyás, lekváros roulade.

**Vasárnap:** Karfiolleves, töltött csirke zsirban sült burgonyával és salátával, farsangi fánk.

\*

## Receptek:

**Sült boróka levese.** Hét, nyolc deka liszt, egy tojás és két kanál tejből palacsinta tésztát készítünk, kis-sé megszózzuk s ha jól elvártuk, forró zsirba a habzókanál vagy tésztazsűrőkanál luksain keresztül a tésztából belecsepegtetünk, ügyelve arra, hogy mindig szép kerek csepecskék essenek, amit azáltal érhetünk el, ha a kanalat el-elkapkodjuk a zsir felől s nem túl sokat csepegtetünk egyszerre a zsirba. Ha szép világos sárgára sültek, kanállal kiszedegetjük, a zsirt természetesen le-csepegtetjük s így folytatjuk, amíg a tésztát mind megsült s azután külön tányéron a leveshez adjuk.

**Pikáns mártás főtt hushoz, halhoz.** Négy tojássárgáját, 1 merítő kanál halét s egy deci borecetét tizen sűrű kavarunk, de nem szabad felforralni. Levéne a tűz-helyről hideg vízbe tesszük s tovább kavarjuk míg kihűl. 3—4 kanál mustárt, 1 pohárka rumot, kis törött cukrot, sőt és 3 deci tejfőt keverünk hozzá s hideg helyre tesz-  
szük.

**Rizs croquet kóritás.** A tisztára mosott két deci rizst forró tebe főzzük be, melyet előzőleg kicsit meg is sóztunk s gyakori kavarással puhára főzzük s az-tán kihűlni hagyjuk. Reszelünk kis tányér parmezán saj-tot s ezt a kihűlt rizshez keverjük. Megjegyzés, a tej-nek is egészen be kell lógni, úgy hogy a kihűlt rizs ösz-szeáll sűrű tömeg legyen. Deszkára teszünk finom szemlé morzst és kanállal kis tojás nagyságu darabkákat veszünk a rizsből, a morzsában hosszukásra formál-juk és főlvert tojásba mártva, forró zsirba világos barnára megsütjük.

**Kirántott kel mártással.** Tomított szép kelkáposztát négy részre vágunk, leforrázunk, a vizet fél óra múlva leöntjük, újból feltesszük feni s gyengén megsóva nem egész puhára főzzük. A torzsát részét, amennyire lehet még nyersen kivágjuk, vigyázva, hogy a kel széljén ne essék. Leszűrjük a vizet, és félre tesszük s a kelt jól le hagyjuk csepegni. 4 deka vajot olvasztunk, 1 kanál lisztet teszünk hozzá és ha habzik a keltől leszűrt vízzel leöntjük s sima mártással főzzük, melyet aztán tej-féllal javítunk s meleg helyre tesszük. Az időközben le-csepegtett kel-darabokat lisztbe, főlvert tojásba és zsemle-morzsa meghempergetjük s forró zsirban szép aranysárgára sütjük a mártással szervírozzuk.

**Alma oréme.** 12 darab savanykás almát sütőben pu-hára sütünk, héjából kikaparva szitán áttörjük. Tálba téve 25 deka porcukorral jó félóraig habosra keverjük. Azután 6 tojás keményre sürt habját, 1 nagy evőkanál rumot és málna lekvárt vagy geléet teszünk hozzá ízlés szerint. Üvegtálban jégre, vagy hidegre tesszük.

**Féher mandula torta.** 14 deka hámozott darált man-dulát, 14 deka vajot, 14 deka lisztet, 14 deka cukrot, 1 tojás sárgájával összegyurunk, és 4 részre osztva 5 egyforma lapot sütünk. Ha mind elkészült és kihűlt megtöljük a következő krémmel: egy csésze erős fekete kávé, 10 deka cukorral sűrűre főzzük s kihülve fél liter kemény habba vert tejszínhez keverjük, a torta la-pokat megtöljük s fölül is bevonjuk vele az egész tortát.

**Nougat.** 2 nagy töltetlen karlsbadi ostya közé tesz-szük a következő keveréket: 3 tábla csokoládét meg-melegítünk, hogy puha legyen, azután 12 deka jó teavaj-jal habosra keverjük, 7 deka darabosra vágott pörkölt magyóval együtt. Pár óra hűvös helyre tesszük s azután tetszés szerint darabokra vágjuk.

**Rózsá ecetsalátához és rózsabor készítés.** A ház-tartás nem mellőzhető kelléke a saláta, torna s mind-azok a dolgok, melyek hűsféléhez használtatnak. Ezek rendszerint ecettel vannak elkészítve. Sokszor előfordul, hogy a saláta nem izlik, az ecetes torna nem jó. Őka ennek sokszor az, hogy az ecet nem eléggé finom s ezért sokan a tisztá olajat használják, amibe aztár, hamar beleunnak, elhagyják a rendkívül fontos salátafélék hasz-nálását, mert azt hiszik, hogy a saláta rossz. Nem gon-dolnak arra, hogy egy fazék főzelékbe 1—2 kanál ecet-öt öntenek, a nagy tömegben nem lehet az ecet minőségét, használhatóságát jól megállapítani. Azok, akik ez okból szokták el a salátafélék élvezetétől, könnyen, ol-

osón segíthetnek a bajon úgy, hogy gyümölcsacétet használnak. A legjobb, legízletesebb ezek között a vad-rózsabogyó ecet. Házilag állítjuk elő a következőképen: Ősszel, amikor a bogyó megérett, a kívánt mennyiséget leszedjük, megmossuk, szellős helyen szétterítjük s pár napig állni hagyjuk. Ha a bogyó jól megszáradt, vala-milyen kemény tárggyal annyira megnyomjuk, hogy a bogyók meghasadjanak, de szót ne töredezzenek. Ha így minden bogyó fel van hasadva, üvegekbe rakjuk. (A ta-pasztalat azt bizonyítja, hogy a széles nyílású befőttes üvegekbe tenni előnyösebb) hozzáadunk cukrot, vizet, egy kockacukor nagyságu kenyeret s az üveg száját 1—2-szeres vászondarabbal bekötjük. Az üveget nem túl me-

leg helyre tesszük s ott nem bolygatjuk addig, míg meg-érik. Az érés jele: a finom szag, finom íz s hogy a bo-gyó leszáll s nyugodtan a fenéken fekszik. Ha a színét barnára változtatja, úgy az savanyításra már alkalmas. Lehet ezzel az eljárással jó bort is csinálni. Az eljá-rás annyiban különbözik, hogy kenyeret nem teszünk hozzá s ha kiforrt, megiszult, üvegekbe lefejtjük, bedu-gaszoljuk, pincében lefektetve elhelyezzük s ott két-ujjni vastagon földdel betakarjuk. Ha így 1—2 évig áll, aszabor gyanánt is adhatjuk. A bor készítése után vissza-maradt bogyóra kellő vizet, cukrot, kenyérdarabot adva s mindezt az előbbi szerint kezelve, abból még ecetet is kapunk.

## A praktikus háziasszony

### Mi az a plumpudding s hogy készül?

Bizonyára nagyon sokan vagyunk, akik angol ré-genyeket vagy elbeszéléseket olvasva, megilletődva vettük tudomásul, hogy az angol család karácsony es-téjén hogyan költi el nemzeti eledeleinek egyikét: a plumpuddingot. Viszont elég kevesen lehetünk, akiknek módjában volt ez utóbbit hamisítatlan minőségében, megízlelni. E sorok írója, még a közelmultig is abban a tévhiedelemben volt, hogy ezen nemzeti étel gurmece s főalkatrésze a szilva. (Plum angolul szilvát, de ma-zsolaszőlőt is jelent.)

Ha netalán valaki megítélné, hogy karácsonyi tésztá elkészítéséhez való előírást már most közlünk, megnyugtathatjuk, hogy Angliában mindig karácsonykor készítik el a jövő karácsonyra szánt puddingot

Saját háziasszonyaink a karácsonyra szánt pud-dingot az angol rendszerint tavasszal készíti el, amik-or a tojás is már ocsóbb, mint az ünnepek alkalmá-  
val. A háromnegyedéves pudding eléggé pihent már. A plumpudding készítésének alábbi leírása az angol királyi udvar konyhájából került ki.

Az udvari konyha az egyes alkotórészek mennyi-ségét fontban és latban tünteti fel. A régi osztrák font keréken 500 deka gramm. Ebben 32 lat lévően, egy lat egyenlő 17.50 deka grammal. A modern előírásokban szereplő font fél kg.-al, 500 grammal egyenlő. A ke-reskedelmi angol font — az angol súlyegység — vala-mivel kevesebb mint a félikő, körülbelül 450 gramm egyenlő 453.60 grammal. Ennek tizenhatod része, amely 23.35 grammal egyenlő.

Ezekután most már igazán hozzáfoghatunk a pud-ding készítéséhez. Miért ne kösöthetnénk meg mi is karácsonykor az angol nemzeti ételt.

A pudding elkészítéséhez használunk: 1 font ma-lagaszőlőt, 1 és negyed font aprószőlőt, háromnegyed font magnókulit mazsolaszőlőt — Sultinát — 1 és fél font törött cukrot, 1 és finomra reszelt száraz fe-hér kenyeret, 12 darab tojást, 1 és fél font finomra felvagdalt marhavelőt, 4 lat apróra felvágott citromot, 4 lat cukrozott narancshéjat, egy darab nagy citrom ínomra (nagyon apróra) felvagdalt héját, 1 lat meg-reszelt szerecsendiót, 1 lat őrölt fahéjat, fél egy lat törött keserűmandulát s egy nagy csésze igen jó minőségű cognac-ot.

Kétfelő vágjuk a malaga szőlőt és kiszedjük a mag-ját. Megtisztítjuk s megmossuk az aprószőlőt és meg-száritjuk. Majd aztán jól összekeverjük az összes al-kotórészeket, végezetül hozzáadjuk a habosra fel-kevert tojást és a cognac-ot. Az egészet vajjal jól ki-kenet formába tesszük és tetejére reszelt zsemlyét hún-tunk, majd gyengén megsóozott vízben, gyenge tűzön majdnem hét óra hosszáig főzzük. Forró állapotban tá-laljuk fel, apró mandula darabkákkal megtűzdelve, a puddingot, az alábbi hideg mártással leöntve. Habosra keverünk fel egynegyed font vajat s folytonos keve-rés közben, lassankint egyegyed font porcukrot, egy ivópohár Sherry-t és likőrös pohárnyi jó cognac-ot keverünk hozzá.

Az angol a puddingjába még szerecsendiót és fa-héjat is kever, de ezt bizvást elhagyhatjuk, ellenben ajánlatos fenti alkotórészekhez egy csészényi tejet önteni, ezáltal a tésztá higabbá és könnyebben meg-munkálhatóvá válik.

A puddingot reggel kell elkészíteni és nagy tálban pihentetni délutánig, hogy a cognac jól átjárja. Az angol pudding-formába nem szívesen teszi a készülő

puddingot, mert a hosszabb ideig való eltartás szem-pontjából utóbbiak nem alkalmasak, azonban külön-böz nagyságu erős vászondarabokat használnak, amelye-ket sok megolvasztott vajjal és zsemlyemorzssával be-dörzsöl. Erre rakja azután az elosztott masszát, mire jól összekötözi a vasznat, hogy víz abba ne juthasson. Miután a vászonzruha tartalmát kézzel jól megformál-tuk, rögtön forróvízbe tesszük, a puddingokat s nagy-ság szerint 4—6 óra hosszáig főzi.

A kész puddingokat az éleskamrában rudra fel-akasztva tartják el a felhasználás idejéig. Közvetlenül az elkészítés előtt, forróvízzel megtöltött fazékban 2—4 óra hosszáig ismét főzik s a vízből kiemelve és a vászontakaróból kihámozva azon mód forrón, rum-nal leöntve (azt meggyújtják) feltálalják a fentebb leirt hideg mártással.

Eme mártás elkészítése megkönnyíthető azáltal, hogy a hozzávaló alkotórészeket egymással nem túl-hidegen keverjük össze. Esetleg kissé előmelegítjük.

A pudding maradéka nagyon sokáig eltartható, felszeletelve nagyon jó ízű, hidegen vagy melegen, valaminő gyümölcslével felszolgálva is.

\*

**Üvegpalackok tisztítása.** Javában benne vagyunk a kerti termények és gyümölcsök télire való eltevésében. Ehhez sok ügy kell, melyek ha nem is újak, de feltét-len tiszták kell hogy legyenek. Sokszor megéssük, hogy olajos vagy más zsiros anyagot tartalmazott üvegeink is vannak, amelyeket ha tisztára tudnánk mosni, alkalma-san felhasználhatók lennének. Az ilyen zsiros üvegeket forró hamulaggal moshatjuk tisztára. A boros, sörös és ocsós üvegeket pedig kőszén vagy kőszén hamuval tisztíthatjuk meg. Ma mindez távolítja el a piszokot az üveg-ből hígított sósavat vagy ennek híján erős ecetet — amelybe konyhasót teszünk — használunk üveg mo-sásra.

**Hogy a kemény víz megpuhuljon** minden liter víz-hez egy kávéskanálnyi borsót teszünk. Mészartalmu víznél úgy járunk el, hogy összetört tojásbéjat teszünk kis fehér mollzacsókban az edény aljára, amelyben a ruhát kifűzzük.

**A szárításra kiakasztott ruha sokszor megfagy.** Hogy ezt elkerüljük, tegyünk az utolsó öblítő vízbe konyhasót. 4—5 liter vízre egy marék só számítunk.

**Megpörkölt fehérneműre** hagymalevet csöpögtessünk. Ha a szálak még nem égtek el, a foltok ettől eltűnnek. Ecet és só is használ. A folt alá fehér rongyot tegyünk s ha a folt eltűnt, mossuk ki a ruhát.

**Ha a vasaló ragad** egészen finom dörzsölő papírral simítjuk többször végig a vasalót, vagy pedig teljesen tiszta stearinral csiszoljuk végig.

**Hogyan lesz a fehérmű jó illatú?** Keverjünk ösz-sze törött ibolyagyökéret, szárított rózsaszirmokat és muskátli leveleket, tegyük kis zacskóba és helyezzük el a fehérműt lözött. Ugyanúgy illatosíthatjuk a fehérműt bármilyen illatszerezrel átitatott s zacskóba tett vattadarabkával.

**Betegek fehérműje.** A ragadós betegségben szen-vedők szennyesét mosás előtt fertőtleníteni kell. Ehhez először, ha olyan vízben öblítjük át, amelybe 3—4 rész hidrogén-peroxidot tesszünk.

**Keményített főrínget vagy gallért** sokszor lehetet-len begombolni, mert a gomblikak olyan kemények, hogy a gombot anélkül, hogy az inget összegyűrjük, vagy bepiszkítsunk, nem lehet rajtuk keresztül nyomni. Ilyenkor nedvesítsük meg a gomblikakat belülről tiszta víz-zel. A gomblikak két-három perc alatt megpuhulnak, a gombot könnyűszerrel betehetjük s a fehérmű emellett tiszta marad és nem gyűrődik.

**Megpörkült fehérmű.** Ha a ruha sokáig áll, meg-sárgul. Az ilyen vászonneműt 3—4 napra tiszta vízben hagyjuk állni s utána tiszta vízben kimossuk. Ha egy két napig meleg boraxos vízben áztatjuk, akkor is kifehére-dik. Egyébként elkerülhetjük a megsárgulást, ha az öb-lítő vízbe kevés só-t teszünk.

**A ruhát gyepen** úgy fehérítjük, hogy öblítés után rövidre nyírt gyepre tesszük, konyhasót szórunk rá és tiszta vízzel öntözük. Ha a fehérmű megszáradt, me-gint vízzel öntünk és só-t szórunk rá. Ezt többször ismétél-jük, de időközben a ruhát egyszer-kétszer meg is for-dítjuk.

Iskolai ruhák fiuk, leányok részére nagy választékban kaphatók

# FACSTAR

üzletében, Kralja  
Aleksandra ulica 13.  
Korzó cukrászda mellett

Ugyanott pliszé, ajour és hímzőmunkákat vállalok

1 002

# Hölgyeim! Arcbőrük ápolására ajánljuk puderjeinket és krémjeinket

„Idyl”

a modern illatszerkémia minden előnyével

„Etoile Noire”

Enyhe illatu, de a hatása fenomenális

„Nythis”

Őn is el lesz ragadtatva ettől a keleti illattól

Mindenütt kapható! Legyenek bizalommal hölgyeim több mint 100 éve fennálló cégünkhöz.

Gellé Fréres

Paris, 6, Avenue de l'Opera

## ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

### Tornaóra

#### 4. gyakorlat férfiak részére



Alapállás: Karok könnyedén oldalt tartva — egyik láb hátul csak lábujjhegygel érintve a földet — a testsúlyt az első láb viszi.

Gyakorlat: A hátra tett lábbal folytonosan előre-fel, hátra-fel mozdulatokat végzünk (lásd kép). A felsőtestet nem hajlítjuk előre-hátra, hanem az egyenes tartásban marad.

A gyakorlat célja: A csípőizületek könnyedsége, az egyensúly gyakorlása.

#### 4. gyakorlat nők részére



Alapállás: Lábak szétjel, egyik kar ferdén felfelé előre, másik kar ferdén-lefelé-hátra.

Gyakorlat: A felső kart lefelé-hátra — felfelé-előre, az alsó kart felfelé-előre-lefelé-hátra forgatjuk. Azután ugyanugy fordított irányban. (Karok könnyedén a vállban, a test egyenesen függőleges marad.)

A gyakorlat célja: A felsőkar izomzat megerősítése, vállizület és vállöv erősítése, a mellkas légzése.

### Lábfájás

Nem nagyon poetikus ez a téma, de annál fontosabb férfinel, nőnél egyaránt. Hiszen a legjobb megjelenés is hatástalan, ha bicegve, vagy fájós lábaink miatt kaecászva lépünk a társaság elé. Hogyan lehet valaki kellemes, szellemes és jókedvű — amit a mai társaséletben annyira megkívánnak mindenkitől — ha egész gondolatvilágát az egyetlen fixa idea tölti

ki, hol, hogyan, mikor szabadulhat meg a cipőtől, amely szorít. Hát még táncolni fájós lábbal? Err, ez a purgatorium a földön. Bevásárolni, sétálni, dolgozni se igen lehet fájós lábbal. Látjuk tehát, hogy az élet majdnem valamennyi funkciójában, életbe vágóan fontos lábaink jó kondíciója.

Ha a lábak megdagadnak, ami sok szokatlan járásnál, nagyobb strapánál majdnem mindig bekövetkezik, igen könnyen segíthetünk magunkon a következő eljárással. Vegyünk egy akármilyen darab szövetez (zsebkendő) vagy choz hasonló) de a legjobb egy olyan hosszú csik köpönyeghez, amely kétszer körül éri a lábfejet — mártsuk hideg vízbe, könnyedén facsarjuk ki és duplán a lábujjak közé csavarva huzzunk fölé harisnyát. A harisnya száját vissza huzzuk a lábfej felé, hogy a nedvesség ne szívárognon át. Ez minden!

Az eredmény, hogy már néhány pillanat múlva megszűnik a fájó érzés, mert a hideg borogatás megszünteti a nyomás által okozott gyulladást. Éjszakan

át a lábak kissé összehúzódhatnak — gondoljunk a mosónők összehúzódott kezeire — úgy, hogy másnap még az előző napi cipőt is minden fájdalom nélkül felvehetjük. Ha a fájdalmak a talpakra és sarkakra is kiterjedtek, úgy természetesen azt is ugyan úgy borogatjuk, mint a lábujjakat. Igen sokszor már egyszerű borogatásra a tyukszemek is úgy felpuhulnak, hogy könnyű szerral eltávolíthatók, de minden esetben alább közlünk kitűnő receptet, amelyik folyadékkal 10 napon keresztül kell másodnaponként a tyukszemet csesztetni, mire ez teljesen könnyen, szinte magától szemmel együtt leválik. A folyadék összetétele a következő:

30 gr. collodiumban feloldunk 7½ gr. közönséges sálicilsavat, s hozzá adunk 7½ gr. tejsavat. Nagyon jól eldugaszolt, erősen elzárt üveghen tartjuk, használat előtt felrázzuk, de nagyon ügyelünk arra, hogy csesztelés közben *csakis a tyukszem* érje a folyadék, mert a szer maróhatású, amely a bőrt felmária. Ha így ápoljuk a lábat, s közben gyakran veszünk lábfürdőket, talpkuderral beszorjuk a lábat, könnyebben tűnik a strapát, még ha estétől reggelig tartó szakadatlan — táncról is lenne szó!

## MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megjelölését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A boricokra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: *Maradjunk otthon.* Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 5 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Képrejtvény: A szép szó az ellenséget is kibékíti.

Hírhíros öltözet: A báró visszaemlékszik jogász korára s jogász barátaira s úgy tesz mint annak idején: ök csináltak, amikor lyukas volt a cipőjük Tintát vesz elő, feketére festi az áruló fehéreműt s így senki sem veszi észre, hogy a kaján molyok lyukat rágta a frakkbá.

Bűbűbű: Lenni, vagy nem lenni, ez itt a kérdés.

Szélmalom: 1. Nem fúj a szél, mert a füst egyenesen száll föl.  
2. A molnárék otthon vannak, sőt tán vendégeket is várnak, mert nagyban füstöl a kémény.

3. Nem fúj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom, — mondja a nótaszó. Ez a szélmalom se dolgozik, ha nem fúj a szél.

Keresztosor rejtvény:

Vízszintes sorok: 1. Felső, 5. Biceg, 10. Lehel, 16. Alap, 18. Nadir, 19. Loge, 20. Latifundium, 22. Keifé, 23. Adonis, 24. Aus, 25. Nemere, 26. Rév, 28. Felér, 30. Tértíjegy, 32. Rab, 33. Lak, 35. Rák, 36. Ybl, 38. Arak, 40. Olt, 42. Adda, 44. Tarasconi Tartarin, 45. Ybbs, 46. Duc, 47. Láva, 48. MÁV, 50. Kán, 52. Sál, 53. MNP, 55. Lancaster, 58. Kapós, 60. Lud, 63. Nyulik, 65. Leó, 67. Albino, 69. Dalár, 70. Justinianus, 71. Ilus, 72. Vonat, 73. Tesz, 74. Testi, 75. Daróc, 76. Borit.

Függőleges sorok: 1. Falat, 2. Elad, 3. Lator, 4. Spinét, 6. Inda, 7. Caius Julius Caesar, 8. Edus, 9. Gim, 12. Elemér, 13. Hofer András, 14. Ehér, 15. Lelet, 17. Dús, 21. Fivér, 22. Kel, 25. Ney Bernát, 27. MTK, 27. F. Gy., 29. Darab, 31. Rágcsálók, 33. Latyi, 34. Karbunkulus, 37. Canal, 39. Kas, 40. Ond, 41. TTC, 42. Aal, 43. Diván, 49. Vas, 50. KSV, 51. Nelli, 54. Palást, 56. Rubato, 57. Indit, 59. Pir, 61. Diner, 62. Koszt, 64. Yalc, 65. Luna, 66. Ottó, 67. And, 68. Nusi, 70. Iód.

Összerakó rejtvény: Piroška és a farkas.

Ellenséges szomszédok: Ha egyszerre indulnak el, valamennyien jobbra, s teljes félkört ír le, bejut a saját kertjébe.

Helyes megfejtéseket küldtek be: Szilcsesi Livia Beograd 9 egység, — Zsilinszky Ilonka S. Kanizsa 1 egység, Kuszli Gyuláné Novisza 6 egység, Piperska Julka Beograd 11 egység, Moravetz Gézané Subotica 3 egység, ifj. Kaszás János N. Becsej 4 egység, Weisskopf Ferenc 6 egység, Kopilovics István Moravica 3 egység, Bellán Mátvás Crvenka 11 egység, Rasveiler Rudolf Novisza 2 egység, Hajnal István Subotica 3 egység, Csomasz Dezső Subotica, 6 egység, Moldvay Sándor V. Kikinda, Schönfeld Jenő Ada 1=1

egység, Havas Irén V. Beeskerek 5 egység, Tikárt Antal V. Beeskerek 3 egység, Varga Panni és Berec Manci Sztraz Kanizsa 1 egység, Ujvári Margit Szubotica 2 egység, Győri Dezső Novisza 3 egység, Székely Jován Feketiés 1 egység, Pusztay Dezső 1 egység, Erzesz András Szubotica 6 egység, Róka Ferenc Bezdán 3 egység, Saaghy Babus Beli Monastir 3 egység, Spitzer György Szubotica 5 egység, Valihora Károly Ada 4 egység, Kartalaj Mária Apatin 5 egység, Machalek Árpád V. Beeskerek 10 egység, Vigh Jolánka Mali Idjos 4 egység, Joó Juliska Senta 4 egység, Hajdu Ilka Novisza 6 egység, Theisz Etel Novivrbasz 7 egység, Daku Károly Bajmok 3 egység, Schlinger Klári Zagreb 4 egység, Ujvári Ferenc Tamerin 3 egység, Alnevíl megfejtő Jása Tomics 11 egység, Filipov Juliska B. Topola 1 egység, Krafft József Szubotica 1 egység, Steinitz Gábor Szubotica 2 egység, Hirschler Ferenc Novisza 10 egység, Róza József Melenci 3 egység, Vas Tibor Novakanizsa 2 egység, Brückner Györgyné 5 egység, Weinberger Friduska 1 egység, Szentiványi Gyula 2 egység, Schwirtlich Béla V. Beeskerek 9 egység, Klemanacz Ferenc Szubotica 11 egység, Probst Ernőné Secanj 6 egység, dr. Beer Jenőné Topola 8 egység, Klinger Lajos Novisza 6 egység.

Könyvjutalmat nyertek: Bellán Mátvás Crvenka és Csomasz Dezső Szubotica. Mindketten egy-egy kétkötetes regényt — vászonkötésben.

### E heti rejtvényeink

1.



2.





# Bélyeggyűjtés

Rovatrend: Nemesföldi Izid

Az új horvát milleniumi bélyegek a bécsi állományomban már elkészültek és valószínűleg már e hó első felében kerülnek forgalomba. Az új bélyegek történelmi jelentősége a következő: Több mint ezer évvel ezelőtt 925. évben Tomisláv horvát király megkapta a pápától a királyi jelvényeket és Duranjsko peljeben (a mai Duvno a Hercegovinában) királlyá koronázták. Uralkodása a óhrvát történelem fénypontja. Az ezeréves Horvátország jubileuma alkalmából az SHS királyság mileniumi bélyegeket ad ki. A három értéksorozatból álló bélyegek rajzát Marko Peró zagrebi tanár, a clichéket Wagner beogradi graveur Beogradban készítette.

A bélyegek felülnyomatosak. Az ötven parás bélyeg (0.50 + 0.50) zöldszínű s a duvnói Bazilika képe van rajta. 1 D + 0.50 D vöröszínű Tomisláv király képével, 3 + 1 D., kékszínű Tomisláv király és Alékszandar király Ófelsége kettős arcképével az új bélyegek az egész SHS államban hat hónapon át lesznek érvényben. A bélyegek iránt már most mutatkozik nagy érdeklődés, különösen az Amerikában élő horvátok részéről.

Az új Michel katalógus szerint 1930-ban a jugoszláv bélyegek feltűnő áresést mutatnak, különösen a bosnyák felülnyomatosak ára esett 20—50%-ig, miután igen sok u. n. »Restbestand« került elő. A használatlan (ungebraucht) SHS bélyegek ára emelkedett, különösen az 1921—1923 kiadású portóknál, míg ugyanazoknak ára használatlan 12.50 M.-ról 3 M.-ra esett, szintugyan az 1926-os kiadású árvízbélyeg és 1928-as kiadású árvízbélyegek között mutatkozik óriási eltérés. A Michel árak inkább csak cserére vonatkoznak, míg a tényleges árakat mindig a piac szükséglete irányítja.

Uj Vatikán posta (Provisorium) bélyegei megjelentek 5—75 Cent. (Pápai Tiara és kettősülés) 80 centtől 10 líráig, (XI. Pius pápa) és sürgős 2 és 2.50 l.

10 centimes  
li

**Torokgyulladás  
Pénztelenség**  
  
**Achilles**

## Keresztsoros rejtvény

Copyright by Bokor Lajos - Bácsmegeyi Napló

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
16															
17			18				19				20				
21			22				23				24		25		
		26				27				28		29			
30		31				32				33		34		35	36
37				38				39		40		41			
42													43		
44												45		46	
47		48		49		50				51			52		
53			54		55					56			57		
58				59		60					61				
		62		63						64					
65		66a		66		67				68			69		70
71			72		73					74			75		
76								77							
78					79										

Vízszintes sorok:

1. Népszimű, Gárdonyi írta
5. Híresz olasz hercegi család
12. Száműzött és eltűnt volt Habsburg főherceg polgári neve
16. Példabeszéd
17. Ruhafelhérishez használják
18. A font 1/32-e
19. Magyarul: fiu
20. A legtöbb állat testét fedi
21. Olasz női név
22. Kereszttel emelt zenei hang
23. Valaminek az alja
25. Aktákon előforduló rövidítés
26. Miksa — más nyelven
28. Hónap német neve
30. Férfinév
32. Amerikában divatos labdajáték

34. Mozgást kifejező ige
37. Híres tót író, a szlovák irodalmi ujjászületés lelkes harcosa (1815—1855)
38. Kereszttel emelt zenei hang
39. Német kötőszó
41. Családfő
42. Frank majordomus, a Karoling-családból
43. Az áramerősség mértékének rövidítése
44. Minden élő teszi
46. ...-ipso
47. Valamely testülethez tartozó
49. Az egykori magyar koalíciós kormány tagja volt
53. Ragasztó
55. Kérdőnévmás — tárgyraggal
56. Főnököt jelent — fonetikusan
57. Eledelel
58. Ennek a szónak a száma — római számjegyekkel
60. Tengeri rabló

61. Odysseus országa (az amugy sem hangzó egyik betűje nélkül)
62. Hevesmegyei nagyközség
64. Oroszországi folyó
65. Latin személyes névmás
- 66/a. Híres külföldi sakkmeister
68. Ige
69. A 38. függőleges — rövidebben
71. Óramárka
73. Legjobb — szalámiból
74. Vonatkozó névmás
75. A lét fentartásához elengedhetetlen
76. Lehet, hogy így vélekednek a — fodrászok is
78. Török sulymérték
79. Olasz város
80. A 75. vízszintessel rokonértelmű szó. Igealakban

Függőleges sorok:

1. Bányaközség
2. Egy, a tizenhatodik században íródott ismert költemény kezdősora
3. Fuvós hangszer
4. A 9. függőleges ötödik, hatodik és nyolcadik betűje
5. Férfinév
6. A skála egyik hangja, két bével mélyítve
7. Szín
8. Két azonos betű
9. Nemeslelkű ember tulajdonsága
10. A bibliából ismert hegyecsucs
11. Birtokos névmás
12. Három egymásután következő betűje a 49. vízszintes sornak
13. Női becéző név
14. Székely Bertalan egyik híres vászna
15. Magyarul: kemény
22. Gyerekeség
24. Sűrűn látni, szövetkezetek címerére festve
26. Női név
27. A telefon hirmondó feltalálója
29. Női név
30. Újra teszi
31. Csak — németül
32. Sir — népies szóval
33. Jelző — alulról felfelé olvasva
35. Baranyai falu
36. Testrészt
38. Hegység
40. Csiszoltság, uri viselkedés
45. Írószerszám
48. Lónak szól
50. Az orgonán sok van
51. Számnév
52. Női név
54. Élet — franciául
59. Ir — parancsolómódban
61. Lásd a 25. vízszintest
63. Rákóczi katonája
64. Olaj
65. Visszhang — idegen nyelven
66. Város Turkesztán és Szibéria határán
67. Önagysága legsúlyosabb gondja
68. Házi állat
69. Ócska (nem egészen így mondják)
70. Csend legyen!
72. A 6. függőleges sor — utolsó betűje nélkül
74. Menyasszony
75. Férfinév
77. A 83. vízszintes sor két egymásmelletti betűje

# KÖNYV · FILM · RÁDIÓ



## Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

V.

Liszt Ferenc és Hugó Károly.

Amikor a budapesti sikerek elkábitották a költőt, nagyratörő álmjai ismét Páris felé hajtották. A plágium vádjá egyáltalában nem vette el kedvét az irodalomtól. Egyelőre azonban sütkérezhetett a »Honderű«, »Der Ungar« és »Der Spiegel« köré sorakozó szalonírók bámulatában. A Bajza József által meghonosított irodalmi irány akkor még teljes virágjában volt és uttőző munkája minden kinövése mellett dicséretes eredményt mutatott fel. Talán az egyetlen ebből az iskolából kikerült költő Vörösmarty, aki örök emléket tudott magának állítani a magyar irodalomban, de ő nem is esett íróársainak a tulzásaiba. A mesterkelt nyelv, a romantika, a szentimentalitás, lassanként elhervadtak és a sokkal termékenyebb népies érettebb gyümölcsöket hozott. Ekkor tűnt fel Jókai, Petőfi és Arany János, akiknek a nagysága mellett teljesen eltörpültek Hugó Károly íróársai.

De akik ezt a lapot olvassák, akik mint kor- és iskolatársaim még velem együtt emlékeznek a sok közül egyre, talán szívesen veszik ha visszaszállok velük ennek a kornak egyik késői utódjához, akit mindnyájan szeretünk: Jámbor Pálhoz, Hiadorhoz, önképzőkörünk diszelnökéhez, akinek az emléket a szubotical városi színház épügy felirissitette évenként egyszer a »Törvénytelen vér« című drámájával, mint a budapesti nemzeti színház Hugó Károlyt a **Báró és Bankárral**. Hugó Károly a legelőkelőbb urak ajánló levelével térhetett vissza Párisba, ahol azután olyan pártfogókat szerezhetett magának mint Rotschild báróné és a híres kritikus Jules Janin. Ez utóbbihoz nem kisebb nevű ember ajánlotta a költőt, mint Liszt Ferenc. Ennek az ajánló levélnek az eredetije sajnos nincsen hirtokomban, de ismerem a hatását.

Azonban annak ellenére, hogy a színháznál befolyásos ember mindent elkövetett Hugó drámáinak színrehozatala érdekében, ez nem sikerült neki és ahelyett hogy a drámaírónak hajtott volna hasznót, csak neki magának okozott kellemetlenséget. Azonban ez nem veszi el a képzelődő író munkakedvét. Nagyratörő álmjai új dráma megírására készítik és megszületik az »Iliade finie«, amelyet »Le cosmos finie« című értekezésével együtt »La merveille« — a »Csoda« ösztöregtelő cím alatt ad ki Párisban. Hogy milyen vérmes reményeket fűzött a mű sikeréhez, bizonyítja előszavának ez az egy mondata: *Je prévois que tout y sera merveilleux, le style, le sujet et l'homme.*

A maga memében csodálatos ember igyekszik elképzelni nagyító tulajdonságait a mások véleményével bizonyítani, belefonna a magadicsérről kritikába a »Tirésias« a »Mémoires diplomatiques« apoteozisát az általa feltalált pantomimikus módon előadott Iliade finie-ről. Ezekből a kritikákból látom, hogy a pantomimikus költő akkor még mindig komolyan vették. Azonban ez a muló dicsőség sem tart soká. Ekkor szakad rá az Orsini-féle összeesküvésben való részvétel gyanúja. Pártfogói ekkor belátják, hogy a lángész átlépte az örültség határát és elfordulnak tőle.

Ebben a szellemi nyomorban mindent elkövet, hogy ismét felszínre vergődhesse. Részben kérően, részben gögősen követelve fordul régi barátaihoz segítségért, szídvá a »sajtóficókat« akiknek a szerencsétlenségét tulajdonítja, átkozva a főurakat, akiket kötelességmulasztással vádol mert nem akarnak rajta segíteni. Kirohanásaival leginkább csak gunyt arat, de néhol sajnálkozást is.

Visszatérve Németországba, ismét Liszt Ferenchez fordul pártfogásért. Elpanaszolja neki párisi szerencsétlenségét, a tragikus tévedést amely őt az összeesküvők gyanújába keveri, de valószínűleg elhallgatja Párisban folytatott forradalmi agítációját, amiből a rendőrség a gyanúkokat merítette. A nagy zeneszerző most már átlát a szomorú felhőkön, ahova védenő a téboly juttatta és nem hajlandó őt tovább is pártfogolni. És ahelyett hogy magára zudítaná újabb ajánlások által barátai gunyját, inkább ő halmozza el a költőt a saját gunyjával, mint az az alábbi levelekből kitűnik.

Hugó Károly megakarja neki hálálni a protekciót és azért a legnagyobb kitüntetésben részesíti. Kinevezi őt a civilizáció lovagjává és ennek a lovagrendnek a

rendjelét adományozza neki, amit Liszt a következő francia nyelven írt pár sorral köszön meg neki:

Méltóságos uram.

«Ilieri leltálta a »Homer Lovagja« rendjét, az »Iliade finie« költője, a háromszoros Phönix »poétaszínész — énekes« Hugó Károly a civilizáció lovagja, stb. stb. megalapította a »Civilizáció lovagjainak« a rendjét. Miután ön a különös megtiszteltetésben része-



sített és nekem ezt a rendjelt adományozta, kérem fogadja érte lekövetendő halámat. Az ön odaadó bámulója és büszke lovagja

Bpest, 1876. Nov. 9.

Liszt Ferenc.

U. I. Mellékelve küldöm a tulszerény összeget a két legyért, melyet nekem a »csodahang« kantomimi-

kal akadémiajához küldeni szíves volt. Legyen szíves az ön hasonlíthatlan csodalaplát a Fuchtel számomra tovább is megküldeni. Ez minden dicséretet felülmúl, Hugó Károlynak a civilizáció magasztos profétájának.

Ugyanilyen hangnemben íródott a két évvel előbb kelt szintén köszönő levél, amelyből a költő nem tudta kiolvasni a gunyt és a világhírű zenész sorait mint szent ereklyét őrizte meg.

Tisztelt barátom.

A mai »hugológiai meghívása és a »Fuchtel«-ban a »Civilizáció profétájának« a hirdetése következtében avval a kéréssel alkalmatlankodom, küldje meg nekem régi barátomnak, Károly Hugónak és csodaköltőnek összes műveit.

Alázatos bocsánatkéréssel a mellékelt 20 forint csekélyisége miatt maradok a nagybecsült profétának bámuló és kész híve

Liszt F.

Pest 74 Március 26.

Nemrégiben alkalmam volt beszélgetni egy veterán íróársammal, aki a hetvenes években részt vett Pesten a fővárosi vígadóban Hugó Károly egyik kantomimikai előadásán. Mint mondja, a hallgatóság száma nem haladta meg a harmincat, leginkább újságírókból állott és az agg költő rekedt hangon és amit annyira szeretett hangoztatni, sugó nélkül, bámulatos memóriával adta elő az akkor programra kitűzött drámát. Ezekről az előadásokról különböző hangnemben írt az akkori kritika, aszerint, amint a »Fuchtelben« dühöngő poeta magára uszította vagy szánakozásra indította a tudósítókat. Talán a kegyelet ösztökelte a »Magyarország és Nagyvilág« akkori szerkesztőjét a dicsőítő kritikára és a megvadult tenorista klasszikus kosztümben való megjelenésének az illusztrálására. Hugó Károlynak ez a képe különben akkor közkezen forgott.

A költő aki a »Fuchtel«-ban »önreklám« alatt ismételte Berlinben megjelent, magát dicsőítő cikkeit, ezeket a kritikákat nagyon ügyesen tudta felhasználni hangulatkeltésre és amint fogalmazványaiából látom, több lapnak megküldte propaganda célokra. Nem csoda, ha meg tudta velük téveszteni az előkelő állású olasz férfiakat, akik aztán pártfogásukba vették és az impresszáriókat, akik ajánlatait komolyan vették és komolyan tárgyaltak vele. Ez az időszak a testileg és felkileg elagott költő életének legszomorubb fejezete.

Folytatása jövő vasárnap.

## Engem mindig kinevetnek

Irta: Buster Keaton

Biztosan Ön sem szereti, ha kinevetik. Én sem. »Aki téged kövel dob, dob vissza kenyérrrel« — ez egy régi bibliai mondás és mert mindig ahhoz tartom magam, sohasem nevetek. Igen egyszerű megoldás.

Engem azonban schesem dobáltak kenyérrrel, mindig csak nevettek rajtam. Már öt éves koromban, amikor lelkesen segitettem szülőimnek a színpadon, nevettek rajtam a közönség. Azonban akkoriban legalább csokoládéval és banánnal halmoztak el és így még el tudtam viselni a kinevetést.

Később aztán ez is megváltozott. A mérnöki pályára készültem, de alig találtam ki a perpetuum mobilet már nevettek is. Pedig ugyehár, a legibb családból származó perpetuum mobile-val is megörlénthetik, hogy ép a bemutató napján nem működik. Mikor 1917-ben filmszínész akartam lenni, szintén kinevettek, de később akadtak emberek, akik azt állították, hogy a közönség is csak nevetni fog rajtam. Ezért aztán szerződöttem. Ma ugyancsak azért nevetnek rajtam, mert jól esik nekik más ember bajain nevetni. Bajaim pedig vannak!

Amikor Natalie Talmadge-t megkértem legyen a feleségem, szintén csak nevettek. Később azt állította, hogy azért nevettek, mert örült. Nem nagyon akartam elbinni neki, de ma ugy találok, talán mégis igaz volt, hiszen különben nem ment volna hozzám és nem volna ma négy fiatal Keaton a világon.

Azonban egy jó oldala mégis van a dolognak: Rosszmaíu barátaim akármilyen rosszmaíuak és akármennyire nem tudják megérteni, hogy Natalie a feleségem lett, azt mégsem állíthatják, hogy nem vagyok mulatságos ember, hogy nem lehet rajtam nevetni. Egy kómikusnak pedig, ha ugy vesszük a dolgot, semmi sem lehetne kellemetlenebb, mint egy ilyen megálapítás.

## FEJ ÉS IRÁS

13 és fél kilót nyomnak a Kosztolányi Dezsőt ért támadások,  
amelyeket Ady-revizíós cikke miatt zudítottak a nyakába

Tábor uccaj villájában lakik, elvonulva a világ zajától. Csak nagy ritkán mozdul ki várából, a kényelmes dolgozószobából, amelynek falait fel a menyeeztig borítják a könyvek. Francia, angol, orosz, olasz, spanyol, német fölírások barrikádozzák el a mindennapos élet lármájától, uri kényelem és a művészetek áhítatos csendje veszi körül.

A munka nála nem szeszélyes hangulat, röpké pillanat, amit ha kedve kerekedik, lerögzít versben, vagy prózában. Tudatosan, programszerűen dolgozik. Reggel korán kel, ő a legfrissebb a háznál. Mikor regényeit írja, napi hat órát tölt egyhuzamban az íróasztala mellett, gyorsan és könnyen rója a sorokat a papírra. Mirg megérkezik a gépirókissasszony, már több ívvel végzett. Ezek az ugynevezett első fogalmazványok csak kevés korrekcióra szorulnak, néhány lényegtelen változástól eltekintve, szorul-szóra diktálja le. A simitásokat is egyedül végzi.

Cikkeit fejből diktálja, úgy az ihlet pillanatában. Fehér köpenyben sétál fel alá a dolgozószobában, akár az orvosok, vagy a gyógyszerészek a laboratóriumukban.

— Igen — mondja, amikor megemlítem neki a hasonlóságot — csakugyan van benne valami. Gyerekkoromban sokat időztem a lüis vidéki patikában. És ugyanis gyógyszerész családból származom, megszerettem ezt az életet. A fehér laboratóriumi köpenyhez tán azért ragaszkodom.

Az íróasztalán hosszú sorban színes üvegek állnak. Mindenféle átható illatokat rejtenek magukban, erős, orrfacsaró, izgató, kellemes és bódító szagokat. — Az illatok szeretetét is a patikus ösöktől örököltém — meséli — különböző hatásokat váltanak ki belőlem. Munka közben szinte önkénytelenül is lehajolok egyik másik üvegcéhez és az orromhoz emelem. Frissit, alkotásra ösztönöz, valósággal megacélozza az erőmet.

Elkerülhetetlen itt az analógia Schillerrel, aki rothadt almát szagolt versírás közben. Kétségtelenül minden művésznek szüksége van külső inspirációra, nem csak a szövein, a lelkén, de — például Schiller és Kosztolányi esetében — a szaglóérzékein keresztül is. Akár a szép táj, az ucca, zápföld, muzsika, épüzet az illat is kiválthat belőlünk hangulatokat.

Hogy születik egy Kosztolányi regény?

Előbb megharagútkozik a témával. Összeszoknak. Néha napokig nem látják, nem hallják egymást, aztán váratlanul ismét felbukkannak és folytatódik a liaison. Mert a téma élő és lélegző valami. A regényalakok sokkal közelebbállók személyek az író számára, akár a környezetben kívül létező emberek, akikkel szintén ismerősi viszonyban van.

— Kidolgozott programmal ül le az íróasztalához?

— Természetesen. Amikor munkához látok, már kerek egész bennem a regény. Persze azért állandóan változnak az egyes jelenetek. Hisz írás közben születik meg az a bizonyos mag, amely lelket és lüktető szívet ojt a regénytémába.

— És mikor készül el?

— Három hónap alatt rendszerint befejezem. De ilyen iram mellett félnapomat igénybeveszi az írás.

Kosztolányiról el kell még árulni — ez is hozzá tartozik a műhelytitkokhoz — hogy lelkes turista. Elhal a kirándulásokért és nyáron a természet műhelyében, künn a zöldben dolgozott.

— Bámulom a hegyeket. Mái se tudtam megszokni őket annyira, hogy közömbösen haladjak el mellettük, mint például a villamos, a hidak vagy a szobrok előtt.

Emek a nagy csudálatnak a magyarázata egyszerű: Kosztolányi az Alföld szűtője, csak végtelen sikágot látott mindig maga előtt és a homokbuckák jelentették számára a »hegyet.« Verseiben is sokszor kiütözik ez a panteista elragadtatás és alázatos hódolat a hegy iránt.

Aktuálisabb témákra csapunk át. Elkerülhetetlen, hogy szóba ne kerüljön az Ady-revizíós ügy. Az »Irástudatlenok ártulása« című cikk, amely elindította ezt a véget nem érő lavinát. Szenvedélyes hangú kirohantások tömege zudult Kosztolányira, aki azonban mai napig sem reflektált a támadásokra.

— Most, hogy már elesített a harci zaj és úgy látszik lezárul a vita sorozat, egyszerű adom meg a választ mindenkinek — mondotta a mester — hisz néha olyan mosolygón való figurák szóltak hozzá a kérdéshez, akiknek jelentéktelenségénél csak a tehetségtelenségük nagyobb.

— Mennyire rug a vitázó cikkek száma?

— Több mint száz nagy cikk, folyóiratokban, napilapokban, revükben.

A sarokra mutat, ahol egy tömegben felhalmozva hevernek a lapok.

— Mennyit tehet ki súlyban? — kérdem.

Vállat von.

— Mérjük meg — indítványozom.

Kosztolányi belemegy a tréfába, fejnyalóboljuk

az újságtoimeget és kicipeljük a konyhai mérlegre. Több adagra osztjuk.

— Tizenhárom kiló és harmincöt deka!

— Pedig nincs itt valamennyi — nevet a mester — mert a napisajtó reflexióinak csak kis hányada került a kezem közé.

Igy is csinos summa. Tizenhárom és fél kiló! Bár melyik sajtós vagy hentesmester takaros összeget adna érte... Ez volt az utolsó évtized legszenvedélyesebb, leghangosabb vitája.

A költő belemarkol a sárguló, epeszintű avarba: — Mennyi izzó harag, elismerés, okoskodás, értelem és ostobaság egyrakáson!

Azán visszahullajtja és az újságlapok zizegve hullnak, szállingóznak alá, akár ősszel a falevelek...

— Min dolgozik most a mester?

— Új regényemet fejezem be a legközelebbi hetekben.

Az asztal sarkában külföldi csomag. Az olasz kiadó küldte el a »Véres költő« legújabb kiadását. Angolul, németül már szintén megjelent és feltűnő nagy sikert aratott.

Hogy sokat keresett-e rajta? Nem minden írónia nélkülü mesélt:

— Egy vagyont! Többszörös milliárdos vagyok

ma is márkában. Sajnos, deklációs márkában... Mikor megkaptam a honoráriumot, feleségem tanácsára eltettem a pénzt, mondván, majd csak visszanyeri ha nem is teljes, de megközelítő értékét. A márka pedig napról-napra zuhant, míg végül egy cigarettát se adtak az egész honoráriumért...

Kihuzza a szekrény fiókját és belemarkol a színes bankjegyekbe:

— Tessék, parancsoljon néhány milliárdot!

És kiszórja a horribilis vagyont az asztalra. Akár a mesék jótékony neműje.

— Hogy csinálta híres riportjait, amelyek most jelentek meg kötethe gyűjtve, az »Alakokat?»

— Részint megtörtént diskurzusok, másrészt pedig egy élet során felgyülemlett megfigyelések és tapasztalataim hozzávetésével írtam őket. Anyai emberrel találkozunk akiket, mivel közvetlen dolgunk nincs velük, észre se veszünk, de azért megjegyezzük őket, a gesztusaikat, beszédjüket, tagléjtésüket sőt egyszerű kristálytisza mondataik is visszacsengnek a fülünkben. Így születtek az én interjú-alakjain is. Hiszen, ha tesztem fel csak egy aprópó megrohantam volna egy kertészt, vagy egy sirásót, hogy mondjanak valamit »érdekeset«, aligha hinném, hogy sikerült volna. Nem is bírom azokban az interjúkban, amelyek ugy köszülnek, hogy a riporter nekiszégezi töltőtollát az áldozat mellének és »szenzációt, vagy életet!« felkiáltással sturmol.

Kosztolányi, az immár klasszikus magyar költő és regényíró, egyike a legjobb újságírónak is, a szó legnemesebb értelmében. Újságíró: egy költő szemével és egy író színes, gazdag fantáziájával megállda.

Tamás István

## A nagy káder

(Egy pleni feljegyzései a forradalmi Oroszországból)

A budapesti Pantheon kiadásában jelenik meg Munk Arthur regénye

Dormándi László és Szinnai Tivadar, a Pantheon lektorai a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak a szubotocai író könyvéről, amelynek nagy sikert jósolnak

(Budapesti munkatársunktól.)

Még amikor folytatásokban hozta a *Bácsme gyei Napló* Munk Artur naplójegyzetét, az »Oroszországot«, napról-napra nagy érdeklődéssel olvastam hajdan házirovosomnak kitűnő írását. Most, hogy a piacot valósággal elárasztották különböző háborús és hadifegyverregényekkel, bizony nehéz dolga lesz a szubotocai orvosnak: megbirkózni az áradattal, amelynek elsőrangú, világsikeres termékei vannak. Nem is szólva *Remarque*, *Markovics Rodion*, *Rejn*, *Stefan Zweig* klasszikus kitételeiről, egész sereg más érdekes, ha nem is maradandó, de a pillanatnyi érdeklődésre méltán számot tartható munka látott napvilágot és a közönség, amely kezd belefáradni a világháború borzalmainak reperiába, már lényegesen csökkent kíváncsisággal fogadja őket.

Annál nagyobb tehát az örömrünk, hogy *Munk* Artur könyve, amelynek végleges címe ez lett: »A nagy káder« rövidesen megjelenik, mégpedig előkelő pesti kiadónál, a Pantheonnál. Az újságfolytatásokat még annak idején több pesti újságíró is olvasta és köztük jó magam is — az érdekes regényre felhívtuk a Pantheon lektorainak a figyelmét.

Elképzelhetjük *Munk* doktor meglepetését, amikor egy napon levelet kapott a Pantheonról, amely tisztelettel felkérte, hogy a regényt teljes egészében sürgősen küldje be hozzájuk. Két nap alatt olvasták el és mire *Munk* Artur feljött megérdeklődni, hogy mi újság, azt a választ kapta *Ranschburg* vezérigazgatótól:

— A regény kitűnő. Megvesszük.

A Bácsme gyei Napló budapesti munkatársa beszélgetést folytatott *Szinnai* Tivadarral és *Dormándi* Lászlóval, a Pantheon igazgató-lektoraiával, akik a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak *Munk* Arthur könyvéről:

— Valósággal frappirozott bennünket ez a regény — mondotta *Dormándi* László. — Bevallom: eleinte nem sok kedvvel nyultam hozzá, ámbar dícsérték, de úgy éreztem, hogy ezután a háborús emlékiratözüvöz után már aligha adhatjuk ki. Ahhoz egészen elsőrangúnak kéne lenni. Márpedig ki bízik egy vidéki orvos könyvében? Hisz annyi ilyen munka fut be hezzánk naponta, az ismeretlen vidéki írók tucattjával ontják a gyenge és használhatatlan regényeket. Nos, elolvastam, egyszuszra és nyomban közöltem is *Szinnai* doktorral a véleményemet: »ki kell hozni, mégpedig sürgősen!« Erősen bírom a sikerében: nemcsak Magyarországon, de külföldön is feltűnést log kelteni. Gáspár *Endre* Bécsben már csaknem elkészült a regény német fordításával. Már csak azért se szabad egy kalap alá venni más háborús írásokkal, mert nem is háborús regény! Nem a háborúval, nem a lágerelelletel, hanem a forradalmi Oroszországgal foglalkozik, ez pedig olyan izgalmas és kimeríthetetlen téma, amely még esztendőök múlva is érdekelni fogja az olvasókat. A há-

boru csak keret itten. *Munk* doktor kitűnő szemü ember, nemcsak a test, de a lélek orvosa is, bele lát az alakjaiba és a lényegzet hozza ki belőlük. *Némelyik* figurája teletstetellen.

*Szinnai* Tivadar, a Pantheon másik lektora hasonló véleményen volt:

— Nekem is tetszett a regény, csak persze aggodalmaskodtam: nem késünk-e el vele? De azt hiszem, hogy ez a könyv megbirkózik a hanyatló érdeklődéssel, sőt ismét felcsigázza majd. Ezeket a dolgokat még sehelse olvastam. *Munk* doktor a fehérek és a vörösek táborában egyaránt teljesített orvosi szolgálatot, a meggyilkolt cári család közvetlen közelében élt és egész új adatokkal szolgál a cári család utolsó napjait és a kivégzést illetően. Nem vadregényes, nem cikorány; egyszerű eszközökkel dolgozik, de talán éppen ezért érdekesebb és megrázóbb a hasonló tárgyú regényeknél.

A könyvet azonnal munkába vették és már ki is van nyomva. Rövidesen forgalomba hozzák. A stílusos címlapot *Berényi* Róbert, a tehetséges festőművész rajzolta.

(más.)

## A filmsztárok hangja

Milyen hangja van tulajdonképpen *John Gilbert*nek? Hogyan beszél *Lon Chaney*? vagy *Buster Keaton*? Igen sok filmrajongó gondolkodott már ezen, sokan tették már fel ezt a kérdést, hiszen mindenki tudja, hogy a beszélőfilm sikere óta mennyire megváltoztak a viszonyok Hollywoodban és milyen fontos a kellemes jól érthető hang.

Egy kaliforniai egyetemi tanár *Wk. Macdonald*, sokat foglalkozik a tudományos filmmel és úgy mondhatnók, a filmmel mint tudománnyal. Ő volt az első, aki tanulmányozni kezdte a hang technikáját a filmmel való kapcsolatban és meg is vizsgálta több neves filmsztár hangját. Lemezeket is készített róluk és nemrég így nyilatkozott a leghíresebb filmesillagok hangképességeiről:

— *John Gilbert* hangja magas bariton. *Norma Shearer* igen kellemes szoprán, mely a leadógépen valamivel mélyebben hangzik, mint az életben. Ugyanígy *Gilbert* hangja is valamivel mélyebb a beszélőfilmen mint a valóságban. *Lon Chaney* és *Buster Keaton* egész mély bassz-bariton hangon beszélnek, köztük *Chaney* hangja az erősebb. *William Haines* hangja is a mély csoporthoz tartozik, nagyon hasonlít a híres négerénekeseke lág és mégis mély hangjára. *John Crawford* magas alt-hangu, míg *Marion Davies* szoprán és arról nevezetes, hogy — nagyon jól tud dadogni. Vigjátékban mindenesetre elég fontos dolgot. Végül *Gréta Garbo!* Az ő hangja mélyebb, különbözően tisztá és messzehordó alt, amely kibírja a versenyt a leghíresebb színpadi színésznők hangjával.

fejtől s szabadon eresztette, hogy menjen Isten hírelvel. Aközben hazajön a feleség, hogy mi történt. — Jaj! mit tette, te boldogtalan? Hiszen azt még az apam záratta volt el, mert egyszer el akart rabolni engem. Most már strázsálhatsz éjjel-nappal, mert az a szörnylegény visszajött s addig meg nem nyugszik, amíg engem el nem rabolhat.

No, az asszonyinak igazán is volt. Hiába strázsálta az ura. Hiába strázsálták a katonák. Egyszer egy fergeteges éjjen eljött a szörnylegény, felkapta az asszonyt s úgy eltűnt vele, mintha a föld nyelte volna el.

Hej, Istenem! Irt nagy szomorúság, bubánat. Nem találta helyét a legény. Nem tudta, mit kezdjen, merre induljon, hogy a feleségét megtalálja. Bemert abba a szobába, melyekben az aranyszőrni paripa volt s keserves sírással a nyakába borult. Kérte a paripa: — Hát téged mi lott, édes gazdám? Miért sírsz olyan keservesen? — Hogyne sírnék, édes lovam, mikor a feleségemet elvitte a tizenkétfejű szörnylegény. — Egyet se sírj, édes gazdám. Új a hátamra. Tegyük próbát, hátha vissza tudjuk hozni. Fejű a legény a paripára s az neki vágta a vállának. Repülve-repülve hegyeken által s egyszerre csak megáll egy kut mellett. Hát, Uram, Teremtőm, ki volt ott? A legénynek a felesége. Ruhát mosott a kútnál s keservesen sírdogált. De lett öröm, Istennem, nagy öröm! Mondta a legény: — Új ide, feleség, a nyeregbe. Ne sírj, ne keseregy többet. — En felülhetek, — mondotta az asszony, — de sokáig nyugsem mehetünk, mert nagy utolat a szörnylegény s akkor vége az életednek. Jobb, ha itt hagysz engem. Hanem a legény nem gondolt ezzel a beszéddel. Felkapta a feleségét a nyeregbe s elvágta, mint a madár, olyan sebosen. Hiszen vágta, mert a szörnylegény észrevette, palota kapujánál utolérte. Azt mondta a legénynek: — No, te legény, egyszerűen megszabadítottad az életemet, én is megköszönném egyszer az életednek, de többet ne győj a feleséged után, hogy szörnylegény halálával halasz meg. — Azzal megfogta az asszonyt s elvágta a De még csak most eredetlünk igazán a szörnylegény! — Hát most mit csináljak? — kérdezte az aranyszőrni paripától.

— Ez volna talán az a tursóbeli, ami a multkor eltűnt a kútból. Mikor anyuka föltette a szekény tetejére, bizonyosan lecsuszott a fal mellé és azóta kiverte a penész, — állapítja meg a fényt Felike, akinek bezzeg felszállt a tekintélye a Palóc-uccában.

Hanem az oroszlaniszvi szobon — aki hermelhnek nézte és agyonlőtte a penészes tursóbeli — még most is mulatnak.

De a királykisasszony sem gondolt többet a prédikációval. Kiszaladt a templomból, odaszólt a kocsinak: — Hadd menjenek, mint a fergeteg, ha a kutyáké lesz is mind a tizenkét! Hiszen ment is az a tizenkét jó, mint a fergeteg. Ki is dől a palota kapuja előtt mind a tizenkét, de még csak a nyomába sem értek az aranyszőrni paripának, mert az egyet ugrott, kettőt szökött s mire a királykisasszony hazéért, már megritte az abrakot. Bonyt a királykisasszony a szobába nagy szelével-jobbal, rátámad a legényre: — No, te legény, kétszer bolondá tettel, de többet nem téssz bolondá. Úgy-e, te voltál a templomban? A legény nem szólt semmit, csak egy kicsit elmosolygott. — Nem mersz szólni, ugy-e? Látom, hogy te voltál. Akkor aztán megszólalt a legény: — Minek tagadnám, felséges királykisasszony. En voltam. Akarki vagy, akarmi vagy, nem bánom: az én uram léssz te. Ott helybe papot hívtalak, nagy lakodalmat csaptak s életem egyhással, mint két kerítce madár. Telik, mulik az idő. Egyszer a legény, mikor a felesége nem volt hóm, járt-kelt a szobában s hogy, hogy nem, a palota lezselelő szegélyében, betévedt egy kicsi kamrába. Hát, Uram, Teremtőm, mi volt ott? Egy tizenkétfejű szörnylegény költe a falon. Mind a tizenkét feje láncokkal fel volt szegvedék itt keserves rabságban. A legénynek jó szíve volt, lincot, békkét leveit a szörnylegénynek.

A BETEG KIRÁLY

Mariska, Dieners Karcsi, Halász Flórika, Ujvári Bandi, Vincz József, Pollák Józsi, Horváth Erzs, Fischer Nelly és Évi, Balahó Feri, Szorád Mancsi, Szabó Margitka, Pakay Ilonka, Mihó Zsóffika. — A jutalom könyvet Polacsek Lacika nyerte el, aki közölje címét.

ÜZENETEK:

**Pakay Ilonka:** Nincs mit megbocsájtak kislányom, én nem haragszom rád. Légy türelmes, amint lesz időm bővebben fogok válaszolni. A beküldött fejtörőket alkalomadtán felhasználom. — **Szorád M.** Legközelebb ha irsz, a teljes neved ird alá, nehogy összetévesztelek a kis névrokonoddal. Csak írd minél többet, azért nem fogok megharagudni, sőt örülök, hogy ismét visszatértél a Habostorta táborába. Fejtörőket nehezebbeket küldj. — **Szabó Margitka:** Leveledben jelzett lapot nem kaptam meg. Zoifikát is örömmel fogadjuk a Habostorta táborába. A küldött fejtörők jók, küldhettek még. — **Domonkos Katóka:** Kérdésedre nem tudok válaszolni pontosan. Egyszer több, egyszer kevesebb. Te magad is megnézheted a névsort. — **Horváth Erzs:** Még eddig minden leveledre pontosan válaszoltam és ezért nem értem türelmetlen leveleid. Szegény Erich, nagyon sajnálom, ha irsz néki, ird meg, hogy a Balázs bácsi üdvözl és irjon ő is egy pár sort. — **Halász Flórika:** Lám nem vigyáztál magadra, bizonyosan hideg vizet ittál és attól dagadt úgy be a torkod. Máskor ügyelj és fogadj a nagymamának szót. Gyuszika miért nem ír? — **Brückner Laci és Gyuszti:** Küldjete még fejtörőket. Próbálkozzatok nehezebbeket faragni. — **Tóth Gizike:** Nekem is örömet szerzett a te örököd. Csak ezután is szorgalmasan írogass. — **Köszeghy Irénke:** Küldhetsz, a jókat felhasználom. — **Péter Etelka:** Utána fogok nézni, miért nem küldték el. Jobb fejtörőket küldj.

Fejtörő

**Pakay Ilonka**

vös	vös
	vös
vös	vös

**Muki Zsóffika**

Baj	Baj	Baj	vaj	vaj
Baj	Baj	Baj	vaj	vaj
Baj	Baj	Baj	vaj	vaj
Bal	Baj	Baj		

**Horváth Erzsitől**

D	o	o	Bajkál	R
	o	o		
	o			
	o			

**Horváth Erzsitől**

T	a	a	a	a	é	é
	a	a	a	a	é	é
	a	a	a	a	é	é
	a				é	é
	a				é	é
	a				é	é

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasár napi ingyen melléklete  
Subotica, 1929. október 6. 14

HABOSTORTA  
A JÓ-GYERMEKEKNEK



Az őszi nap még meleget ad  
Örül ennek kicsi és nagy

— Mondjad hát ha tudod, — biztatják.  
 — En már tudom, hogy a fehérszörri rém micsoda, —  
 klajta nevére a nagyobik.  
 — En már tudom, hogy a fehérszörri rém micsoda, —  
 két kis Keresés is.  
 A csudára becsodált szomszédok között ott lézengett a  
 fehér bundácskaja, — mondta fölényesen Kecskes majsztrám.  
 — Bizonyosan hermelin, mert a hermelinek van ilyen  
 se feje, se farka. De még lábai sincsenek.  
 Csak azt nem tudták kisléni, hogy miféle állat lehet, mert  
 Valóban ott fekként a fehérszörri rém...  
 azian elolták a szekényt a fal mellől.  
 halálos volt. Melegen üdvözölték az oroszániszivü bajnokot,  
 biztosra vette, hogy Kecskes mester talált, vagyis a lövés  
 Mitán a boljhos izé a lövéstre sem ugrott elő, mindenké  
 veszi a gyilkos szerszámot, beduránt vele a szekény alá.  
 lett, akinek egy rozsdás pisztolya volt. A hős szabó kezébe  
 Egy Kecskes nevű sovány szabó lakott Kerekesek mel-  
 segriségül hívja a szomszédokat.  
 a szekény alatt, — állapítja meg és kilép a folyosóra, hogy  
 — Szent Isten, csakugyan valami szörnyű állat bujkál  
 Bezzeg megröpként ő is, pedig bátor asszony volt.  
 rekes néni és legurkólvá, benézett a kyanus ürbe.  
 — Majd én is megnézem, — csendestelente tiacskált Ke-  
 a konyhaszékény alatt valami szörös állat rejtőzik.  
 A hűk bátorágra kaptak és lihegve adták tudatára, hogy  
 de is toppant a konyhába.  
 ahol remegő szível várta anyuka érkezését, aki nem sokára  
 Szegyen a meghátrálás, de némelykor elkerülhetlen,  
 tisztánt be is ugrik a szobába.  
 — Tán patkány van ott, — felel a rajzúlvész, azian  
 kámult az öcsikére.  
 boljhos izéhez értek az újfam, — kiltotta és tanástagalant  
 — Jaj, mi lehet itt a szekény alatt? Valami szörös  
 de tisztánt vissza is kapta.  
 Amennyire csak lehetett, bedugta karját a sötét ürbe,  
 és lehassalt, hogy megjelje a kolyót.  
 — Majd én benyulok a szekény alá, — mondta Petike  
 rény alá kámult.  
 Hogyan történt, hogyan nem: az egyik golyó a szek-  
 fészottak a konyha cementburkolatán.  
 Mikor a gyerekek végeztek a reggelivel, golyócskával  
 műhelybe, ahol munkát szokott kapni.  
 kokasstejjel sít buzakenyérből, aztán elballagott a varró-

## Morgó Mackó ujabb kalandjai

A nemzeti urnak  
a Habostorta olvasóihoz  
sajátmancsulag  
irt levelei

Másolta  
KORÓPAL



### HATODIK LEVÉL,

amelyből megtudjuk, hogy Morgó Mackó nemzeti ur rádió-  
hangversenyt akart rendezni, de muzsikálás közben a banda  
összeverekedett és nagy botrány keletkezett és hogy Mun-  
curkó megint kapott apai potont.

Kedves gyerekek! Tyü, de fáj a torkom! Ugy érzem  
magamat, mintha gombóc akadt volna meg a gégémben és  
most nem tudom lenyelni. Hát igaz, hogy megakadt valami a  
torkomban, de az nem gombóc. A káromkodás akadt meg a  
torkomban. Bizony. Mert éppen káromkodni akartam, de az-  
tán eszembejött, hogy mégsem illik nekem a gyerekek előtt  
olyan sokat káromkodni és amikor már a nyelvemen volt a  
káromkodás, hát visszatartottam. Aztán leszaladt az a tor-  
komba és most ott szorong, mint valami nagy szilvásgombóc.  
Érzem, hogy megfulladok, ha nem tudom kiböknöni. Pedig tu-  
dom, gyerekek, ti nem akarjátok az én szomorú halálomat,  
mert akkor nem lesz, aktivel ilyen vidám históriák megtörtén-  
nek. Azért ne vegyétek rossz néven, ha inkább csak mégis ki-  
mondom azt a káromkodást.

Mordizomadt!

Igy ni. Ahogy kimondtam, hát egyszeriben jobban is ér-  
zem magamat mindjárt.

Megkönnyebbült a lelkem és már nem vagyok olyan mér-

de azoknak ugyan a fejéből, dekört vet a lábukra,  
 Kimegy a legény a nagylovára, ott a kan-  
 orzód, kértetsz akartam.  
 zedre adom mind a nagylovát, de ha náluk neküljössz ha-  
 — Jól van, fiam, — mondja a boszorkány, — én ke-  
 jobban jár.  
 Bemegy a várba, köszönti a boszorkányt s mondja, hogy mi  
 degl s meg sem áll, amíg arra a fekete várra nem talál.  
 Megköszi a legény a jó tanácsot, elindul, megy, men-  
 azzal elhozhatod a feleségedet.  
 megörzötted, egyebé bért ne kért annál a sovány csikónál:  
 tudta megörzteni, de te csak vállald el az örzését s ha jól  
 aranyiszvü, a nagylovát vadedes. Ez olyan sovány, hogy  
 lakik. Annak a vén boszorkánynak van nagy lova. Három  
 berfel van kiszegzeve. Abban a várban egy vén boszorkány  
 keke várt. Arról ismered meg, hogy a nagylovát egy em-  
 többet ne is próbálj. Van innen hetvenhet mérföldre egy fe-  
 akarat visszazsereni a szörnyetegetől. Hanem a te lovaddal  
 — No, te legény, tudom én, mi a hajdó. A feleségedet  
 Azt mondta most az öreg holló:  
 szerte szob s erősebb volt, mint annakelőtte.  
 toták s hát, Uram, Istenem, egyszerűen talpra állott s hét-  
 dentéle csudatíveket, azokkal a legény testét összeraszt-  
 Arra mind a tizenkét holló szerte repült. Hoztak min-  
 szerakjuk a testét s felátmasztjuk szegényt.  
 tedik testvéreket elpusztították? Jobb lesz inkább, ha öz-  
 — Ne bánjatok! Jól esett-e nektek, mikor a tizenket-  
 tedik, az öreg holló azt mondta:  
 tizenegy fel akarta falmi a legénynek a testét, de a tizenket-  
 Éppen akkor repült oda tizenkét holló. A tizenkettől  
 s az asszonnyal visszavágtatott.  
 a palota kertészen, megragadta, tizenkét darabka szagattá  
 két szájból s mikor a legény éppen keresztül akart ugrani  
 Felkap a lovára nagy mérgesen, fújja a lángot mind a tizen-  
 szeszeli a szörnyeteget, hogy megint eltűnt az asszony.  
 kébe s repült vele árkon, bokron át.  
 de a legény most egy szót se szól, csak felkapta a nyer-  
 hoz. Az asszony ott volt akkor is, mosort, sirt keservezen.  
 Egy órát, kettőt pihiének, visszavágtatnak ahhoz a kut-  
 még egyszer szerencsét próbálnak.  
 — Ne busulj, edes kazdám. Csak egy kicsit pihiének s

Éppen abban a pillanatban lépett be a király. Szörnyü  
haragra gerjedt, amikor látta, hogy az ő leánya, az a világ-  
hires szép királykisasszony csókolja ezt az undok csunya  
legényt.

— Ki a házamból, — ordított a király — ha kedves az  
életed! — s világgá kergette a leányát, világgá az inast.

Kimentek a városból nagy busan, de mit mondok, csak  
a királykisasszony busult, nagy volt a legénynek az öröme.  
Világért meg nem mondta volna, hogy ki s mi ő, úgy mentek-  
mendégéltek keresztül az országon, mignem eljutottak az  
inassá lett királyfi városába.

Város végén volt egy fogadó, bementek oda s ott azt  
mondta az inassá lett királyfi:

— Most én megmosdom s te addig takarítsd meg a csiz-  
máimat, hogy mellesek be a városba. Aztán majd visszajö-  
vök, te csak várj reám.

Szót se szólt a királykisasszony, vette a csizmát s szé-  
pen megtakarította. Azzal a királyfi bement a városba, fel az  
apja palotájába, ott magára vette aranyos, gyémántos gunyá-  
ját, befogatott hat paripát bársonyhintóba s úgy hajtattott a  
vendégfogadóba a királykisasszonyért.

Bemegy a királykisasszonyhoz s ez csak nézi, nézi, nem  
akar hinni a szemének.

— Emlékszel-e, — mondotta a királyfi — amikor azt  
mondad, hogy még a cipődet sem engednéd velem kitarit-  
tatni? No látod-e, én nem voltam olyan kevély, megenged-  
tem, hogy te kitarítsd az én csizmáimat.

Nagyot nevetett a királykisasszony, nyakába borult a ki-  
rályfinak s mondta lelkes szóval:

— Már akármit mondtam, te az enyém, én a tied, ásó-  
kapa s a nagyharang válasszon el minket.

Mindjárt a hintóba ültek, behajtottak a király udvarába  
s még aznap lett nagy heje-huja, dinom-dánom, lakodalom.  
Ma is élnek, ha meg nem haltak.

## Balázs bácsi postája

Legutóbbi fejtörök helyes megfejtése: *Növényzet, Sok a lóka, Nagy eset.*

Helyesen fejtették meg: Ferdynándy Ilonka, Szorád Erzsé és Feri, Balahó Feri, Stolz Elly, Pálfy Jolán, Gyurák Mancsi és Józsi, Polacsek Imriksé és Lacika, Péter Etelka, Obedár Emmike, Szalkitty Mica, Kőszeghy Irénke, Tóth Gizike, Brückner Laci és Gyuszi, Vitsch

mint ha rajtuk se lett volna s egy szempillantásra vharag-  
tak nagyon nagy féle. Azt sem tudta szegény legény, me-  
lyik után szaladjon. De hiába is futott volna, mert a lovak  
elűntek, mint a föld nyelte volna el.  
Amint járni nagy busan, szembe jön vele egy fekete le-  
gény s kérdi tőle:  
— Hát te mit keresz, testvér?  
Mondja a legény, hogy mit.  
— Nálad van mind a négynek a kantarja?  
— Irt van mind a négy.  
— Add csak ide, mindjárt elkeríttem én a te lovakat.  
Odaadja a kantart, mind a négyet a legényecske fél-  
fordul a réten, egy kicsit eltűnik a szemé elől s egyszer csak  
jön vissza a négy loval.  
Nagy örömmel hazavezette a legény a lovakat, de bez-  
zeg nem őrült a bosszorkány. Azt mondta a legénynek:  
— No, jól van, megörzöd a lovakat, pedig szerettem  
volna, ha karóba kerül a fejed. Hát most csak mondd, mit  
adlak?  
— Nem kell nekem semmi egyéb, öreganyám, csak az a  
sovány csikó.  
— Mit beszélsz, te boldogtalant? Kéti inkább aranyat, a  
menyit elbírsz. Hiszen ezt a csikót neked kell vinned, nem  
hogyan viken tégedet.  
— Nem bánom én, öreganyám, ha a hátamon viszem is.  
Nekem csak ez a csikó kell.  
Mit volt, mit tenni a bosszorkánynak, odaadta a sovány  
csikót. De azt igazán alig tudta kihuzni a fekete várból, olyan  
gyenge volt. Mikor onnan nagy nehezen kitérték, még az a  
főző legény is hozzájuk szegődött. Legyűtt huzták a kötékek-  
nél fogva.  
Mennek, lépgetnek nagy lassan, egyszer csak egy po-  
csolyához érnek s abba beletornál a csikó. Megmérgelődik a  
legény, mondja nagy haraggal:  
— No, ezért idejöhettem! — Ott hagyta a pocsolóában.  
De még egy hatásvírtra sem mehettek, nagyot nyert a  
csikó.  
— Gyertek vissza! Csak meg akartalak próbálni. Ujje-  
tek rá mind a ketten. Elvisszék a világ végére is.  
Visszamennek a legények, kiszökik a csikó a pocsolóá-  
ból, ráülnek, azzal a csikó feláll a két hátúzó lábára s neki-  
rugaszkodik a magas levegőnek. Repül, mint a gondolat.  
Zugott, bugott a levegő ujjára s egyszer csak hopp! letop-  
pant a kunál. Ott volt az asszony most is a kút mellett, sírva

— En almasztést kérek, anyám, — válaszolja Peti.  
— En meg turosbélest, anyuci, — tűnődik a kis m-  
vész.  
— Jól van, gyerekek, mindkettőtök kívánságát teljesítem  
fogom, — mondja mosolyogva a mama és piaci kosarat kar-  
jára akasztva elmegy a vásártarotba.  
A két fiu este azzal a reményel hajította furtos fejcské-  
jét alá, hogy másnap fejedelmi falatokban vásznak majd  
fogják.  
Vátnap reggelén szokás szerint templomba, innét pe-  
dig Luca néni megáldogatására mentek.  
Kerekesné asszonyt meg látta nyugalmasan süthetőt, főzhe-  
tet. Olyan finom almasztést meg turosbélest készített, hogy  
még a hetméterezakállu Tápó király éhnyála is kicsordult  
volna az illatos falatokért, amelyeket porcukorral bőszesen  
meghintve, egy hosszúkas falon a konyhaszekrény legfelső  
polcra helyezte.  
Petike és Jankó délre hazatértek. Idegesen rángató-  
zott a székükön, mert csikandozó elpárák hemzszettek  
a konyhában.  
A mama eközben patyolatot abrosszal, virágos tányérok-  
kal megterítte a szobában az asztalt, az éhes csemeték  
pedig áhítattal emondván az áldást, csükkre kapták a ka-  
pálást.  
Javában eszegették a levest, mikor a mama kedveltenül,  
kissé bosszusan toppan a szobába.  
— Gyerekek, nem nyultok a konyhaszekrény felső  
polcán volt falhoz, amiben a felarabolított és a bélesek  
vannak? — kérdezi.  
— Nem bizony, mi nem is láttuk azt a falat, — felelik  
büntelenséggük büszke tudatában a gyerekek.  
— Hát akkor hova lett a harmadik, a legerősebb bélest? Mert  
három turosbélest süthetem, — tűnődött Kerekesné asszony-  
ság és mivel a bélesnek nincsen sem szárnya, sem lába,  
nem tudott a rejtelmes elűnés nyomára akadni.  
A két fiu bizony elszonylodott a pótolhatatlan vess-  
teség hírére; de azért nem maradtak éhesen.  
Három hét múltán a titokzatosan elűnt bélest már el-  
is felejtették Kerekesék, mikor a napokban egy furcsa ese-  
mény ismét felszínre vetette a talányoszerű esetet és vild-  
gosszort derített a homályra.  
Egyik reggel Kerekesné mama felejtötte kákövel a  
székcsészéit, egy-egy szeletet kanyarított számkúra a

A királykisasszony egy kicsit tévovázott, de aztán Isten  
neki, megcsókolta az inast. Azzal fölcsodolta a kötényébe az  
aranytyukokat, a tizenkét csirkét, szaladott nagy örömmel a  
szobájába.

Másnap az inas elővette az aranyguzsalyt. Meglátta ezt  
is a szobalány, szalad a királykisasszonyhoz s jelenti:

— Felsőleges királykisasszony, szép az aranytyuk, szé-  
pek a csirkéi, de még szebb dolgot láttam az inas szobájában.

Futottak az inas szobájába s amint beléptek, a szemé is  
káprázott a királykisasszonynak a szertelen ragyogástól.

— Jaj de szép guzsaly, jaj de szép kender! De szeretnék  
ruhát fenni ebből! — mondotta a királykisasszony. — Kivánj  
akármit, megfizetem érte.

Mondotta az inas:

— Nem kívánok én sokat, szép királykisasszony, adj két  
csókot s legyen a tied az aranyguzsaly.

Egy kicsit gondolkozott a királykisasszony, de bizony  
megcsókolta az inast s szaladott vissza a szobájába.

Hanem volt, ami volt eddig, most jött csak az igazi. Har-  
madnap elővette az aranytükröt, felakasztotta a falra s csak  
várta, hogy jöjjön a szobalány, bizonyosan tudta, hogy meg-  
áll előtte. Hát csakugyan jön a szobalány, meglátja a tükröt,  
odaszalad, belenéz s abbana a pillanatban elkezd a tükör mu-  
zsikálni. Azt hitte, hogy az angyalok muzsikálnak.

Szaladott a királykisasszonyhoz.

— Jöjjön, jöjjön, felsőleges királykisasszony, látott-e már  
muzsikáló tükröt?

Mennek az inas szobájába, hanem mikor beléptek, akkor  
a tükör nem muzsikált.

— Hiszen ez nem muzsikál, — mondotta a királykis-  
asszony.

Szólt az inas:

— Csak állj elébe, szép királykisasszony, nézd meg  
magad benne!

Odament a királykisasszony, belenézett a tükörbe, egy-  
szerre megzendült a muzsikája s szólt olyan szépen, olyan  
keservesen, hogy a királykisasszonynak majd megszakadt  
belé a szíve.

— Add nekem ezt a tükröt, — könyörgött a királykis-  
asszony.

Mondta az inas:

— Neked adom, hogyné adnám, de három csók jár érte.  
De most nem is gondolkozott a királykisasszony, meg-  
ölelte és megcsókolta háromszor azt a csunya legényt.



s még ma is élnek mind a négyen, ha meg nem haltak.  
Az, amelyiknek nem volt felesége, elvette a királykisasszonyt.  
Teneles után a két legény kettőre osztotta az országot.  
A királyt.

Az a királyt.  
Tára felmászott a fa tetejére, ledobta a cseresznyét, aztán  
Azzal kifordult az ájtón a fióka legény, egy szemplian-  
ka, a másik fél pedig maradjon neked.

Azért egyet se busulj, testvér. Majd ledobom én azt a  
cseresznyét, hadd legyen az enyém a lánya s fele királysá-  
mondja a másik legény:

nem kell sem a lánya, sem a királysága.  
désből, rá m hágyja lányát s fele királyságát. De nekem most  
hogya azzal a cseresznyével megváltom sok nagy szenve-  
dig nem tud meghalni a királyunk. Pedig azt ígérte nekem,  
cseresznyefának a tetejéről egy cseresznyét ledobjak, mert ad-

— Hát ne is kérdezd. Azzal jöttem ide, hogy ennek a  
— Hát téged mi lelt? — kérdi az asszony.  
rodik a legény.

Hazamennék, örvendeznek, de egyszerre csak elszomo-  
vágattak haza a palotába.  
Azzal a fióka legényt a vadsóros testvérenek a hátára, ugy

dult a hátáról s izzé-porta törtött minden porcikája. Akkor  
Abban a pillanatban felugrott a jó. A szörnyeteg lefor-  
—Dobd le!

szanyterített a testvérenek:  
hajtásnyira közelédtek volna a vadsóroshoz, a vadsóros visz-  
indulnak, vágattak, mint a sebes szélvész, de mikor egy

husodat!  
nyereg. Indul s repülj utánuk, hogy a kutyák egyék meg a  
— Nem bánom én, akármin vitték el, rikkantott a ször-

ték el az asszonyt, azon a világhíres vadsóroshoz.  
— Jobb, ha el sem indulunk, mert az én testvéremem vit-

asszony. Fut a lovához, felül rá, de a jó azt mondja:  
jó haza a szörnyeteg s látsz, hogy volt asszony, nincs  
nekiágytatott a csikó, de nem a földön, hanem a levegőben.

mosta a ruhát. Egyszerbe felkapták, közre lítették s azzal  
— Minnek köszönhetitek a szerencsét, nemzetes uram?

sön számukra vasárnap délre.

utánján azt kérdezi Kerekcsné mama a fiuktól, hogy mit sít-  
Még a múlt hónapban történt, hogy egy szombat dél-  
kat és a kettőt bécikát.

A házmester ugyan nem méltánvölja elég szakértelmemel  
fokozott tértvágással pingálta a kutyákat, macskákat, nyula-  
lohasztják le a kis művész lelkében gyulladó rajongást és  
a falra mázolt figurákat, de titkokozásai éppenséggel nem

A házmester ugyan nem méltánvölja elég szakértelmemel  
asszonyt, hogy a Janikóból világhírű festő lesz.

rajzolgat a lépcsőház falára, hogy a lakók azzal biztatják az  
bajszu embereket, számaritult lovakat és hatábu kutyusokat.  
övödi polgár ugyan, de vasatözeimmel máris olyan harcsa-  
jelen tanulója. Ennek öcsikéje az ötéves Janikó, aki még csak

A nagyobbikat Petikének hívják, aki a harmadik elemnek  
Ózvegy Kerekcsné asszonyának két fiacskája van.

## Hermelinvadászat a Palóc-utcaban

itt fog játszani, de a zenét Beogradban fogják hallgatni.

— De bizony hallgathatják és pedig úgy, hogy a zenekar  
nem jön Beogradba és így bizony nem hallgathatják azt ott.  
En még csak elmennék, de mi lesz a bandával? Az bizony

— Hogy én Beogradba menjek, mondja a nemzetes ur?  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

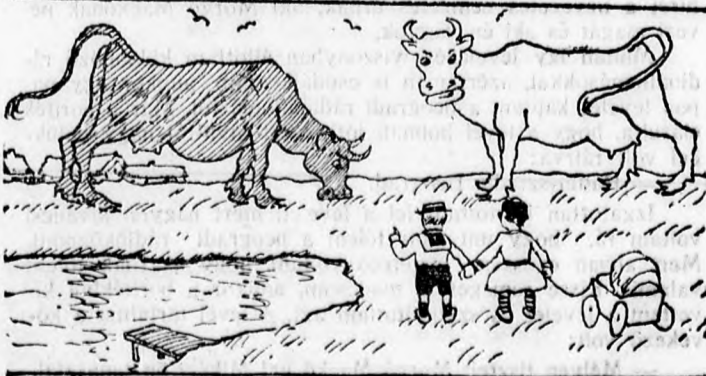
zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.

zsidát Beogradban fogják hallgatni.  
zsidát Beogradban fogják hallgatni.



Jancsi a tehenekről magyaráz: . . . és a fehér adja a tejet és a barna a csokoládét.

## A csunya királyfi és a szép királykisasszony

Hol volt, hol nem volt, hetedhétországban is tul, volt egy-  
szer egy király s annak egy olyan szép lánya, mint égen a  
ragyogó csillag. A szomszéd ország királyának meg volt egy  
fia s ez olyan csunya volt szegény, mint a sötét éjszaka.  
Meghallotta a hirét a királyfi annak a világhíres szép király-  
kisasszonynak fogta magát, elment leánynézőbe.

Felmegy a király palotájába, mondja a királynak szive  
szándékát. Mindjárt hivatja a király a leányát, jött is a ki-  
rálykisasszony, de amikor meglátta a csunya királyfit, azt  
mondotta:

— Ilyen legénnyel még a cipőmet sem takarítottam ki.  
Busult nagyon a szegény királyfi, kiment a palotából  
nagy szegénykezve, de mehetett, nem tudta kiverni a fejéből  
a szép királykisasszonyt.

Azt mondta magában:  
— Egy életem, egy halálom, enyém lesz ez a lány.

Gondolt erre, gondolt arra, mit gondolt, mit nem, szín-  
aranyból veretett egy tyukot tizenkét csirkével, aztán egy  
aranyguzsalyt aranykenderrel s egy aranytükröt, olyant,  
hogy csak bele kellett nézni s a tükör olyan szépen muzsikált,  
hogy az angyalok sem szebben odafent a fényes mennyor-  
szágban. Akkor aztán felöltözött álruhába, visszament a ki-  
rályhoz s beszegődött hozzá inasnak. Az aranytyukot s a  
csirkéket, az aranyguzsalyt s arany tükröt berugta az ágy  
alá.

De másnap elővette az aranytyukot s az aranycsirkéket,  
kitette a szoba közepére. Ott meglátta a királykisasszony  
szobalánya.

Szalad a szobaleány a királykisasszonyhoz s mondja  
nagy lelkesedve:

— Felsőcs királykisasszony, jöjjön velem, olyan csuda-  
zép dolgot mutatok, amelyet még nem látott.

Kimennek az inas szobájába, látja a királykisasszony az  
aranytyukokat s a tizenkét csirkét.

Összecsapja a kezét:  
— Jaj de szépek, jaj de szépek! Add nekem ezeket! —  
mondta az inasnak. — Amennyit kívánsz, annyit fizettetek  
írte az édesapámmal.

Mondotta az inas:

— Pénzért nem adom, szép Királykisasszony, adjon egy  
szókot s legyen a magáé.

## Lehet-e beszélőfilmgyártás Jugoszláviában?

A két fenevad felállott már a páros viadalhoz. Hogy a közönség biztató üvöltése mellett összecsapjanak. Az egész valahogy erősen emlékeztet a vándor-bírközök harci cécójára, akik faluról-falura, városról-városra járnak, hogy újra és újra megharcolják a maguk igazát.

Az első nagy henger, amely elsöpörte a néma piacot, a Singing-focci bevényt. Sikere nem is lehetett kétséges. A legjobb üzletnek bizonyult. Megérte a beléje fektetett pénzt és tengeri áradtságot. A némák a fogukat szívják. A közönség — minden ellenkező hírszelével szemben — behódolt a talkienek. Azok a nagyvárosi mozik, amelyek nem szerelnék át gyorsan elvesztek.

Persze a vélemények igen eltérők. Ami nem csoda. Hisz még Amerikában se bíznak teljesen a hangzó-film végleges sikerében. *Chaplin* például néma maradt, új filmjei, amelyek pedig óriási befektetéssel készültek, a régi szisztéma alapulnak. Nem szólal meg. Azt vallja, hogy az egész csak hőbort szeszély, amit rövidesen megfognak urni. *Bernard Shaw* „mulatságosnak” találja a beszélő filmet. Hogy konkurenciát jelentene a színházaknak? Szó se lehet róla. Amint hogy a ligeti bohóc sem versenyezhet a drámai színésszel. Tömegcikk, üzlet, akár a borotvaszappan. *Wells* viszont el van ragadtatva a beszélő filmtől. Illetve: attól, ami előreláthatólag még jönni fog.

A kis nyelvetterületű népek csak állnak ebben a hál-beli kakofóniában és várják a sült galambot, amely a németek és az amerikaiak szájába repül. Nem gyárt-hattak néma filmet és nem fognak hangosat sem csinálni, amely még több befektetést, tudást igényel. Amerikában huszszor filmszínház közül háromezret szereltek már át beszélőre. Németország már felvette az adadobott keztyűt. Elkeseredett küzdelem folyik, hisz a kontinensen nincs is más komoly konkurenciájuk az amerikaiaknak. Sokat várnak a németek *Curt Stille* rögzített hangfilmjétől, amely a hangregiséket elektromágneses uton fotografálja az acélszalagra. Főnyel: sosem kopik és sosem szakad el. Jugoszláviában legfeljebb szinkronizált filmek gyártásáról lehet szó. A kísérőzenét a filmre fotografálják és így meg-takarítják a zenekart. Aztán: felveszik még a különböző zörejeket, autóbogaszt, ajtóbecsapódást, pisztolydördülést, de százperentes beszélő filmet még sokáig nem fognak csinálni. Főként: mert nem fizetődik ki.

Nem baj, legalább olcsó angol nyelvleckéket vehetünk majd a mozikban.

## FILM-HIREK

### A hangos mozi szuronyrohammal hódítja meg a világot

Londonban hét színház közül hat nem tudja bevenni az előadásokra fordított üzembelátást. A siker egyre ritkább.

Basil Dean, az igazgató így nyilatkozik:

— A színház haldoklik, efelől nem lehet kétség. A hangos film a mulatságok terén forradalmat jelent. Természetesen az operettek, a látványos szemlék ezután is boldogulhatnak, hogyha eskölkentik a belépőjegy árát és a moziba nem járókát oda edesgetik, de a dráma, a vigléték, a bohózat minálkább ritkaság lesz. Az egyetlen reménysugár, amelyet a színház javára még észre lehet venni az, hogy tíz éven belül a hangos filmek egy nemzedéket nevelnek, mely szereti a párbeszédet is, melyet *hus-vér emberek lolytatnak egymással*. Ebben az esetben a színház megújítható, de a jelenlegi kilitások rendkívül sötétek. A londoni Plaza-mozi, mely az angol főváros egyik legnagyobb mozija, kijelenti, hogy a hangos filmek hetente 1000 font sterlinggel növelték bevételeit. (Nem óriási jövedelemtöbblet, de jelentős.) A Plaza akkor is meg-telt, mikor néma filmeket adta benne. Az Empire 1900 font sterlinget vett le szombat estén és 2000 font sterlinget két napon, mikor félig beszélő, félig néma filmet adott. A jelenség általános. A hangos film *szuronyrohammal, huszártamadással hódítja meg a közönséget*. A néma mozi fellegvárára máris kitűzte a fehér zászlót Rex Ingram, az Apokalipsz négy lovsánák híres rendezője. Most Londonban ünnepélyesen kijelenti, hogy a hangos film mellé csatlakozik.

Ezt mondja:

— Azt hiszem, hogy a néma film mindent meg-adott, amit eddig bírt. Mindaddig, míg az emberi hang nem hallatszott rajta, a rendezők azon mesterkedtek, hogy minél nagyobb tömegeket szerepeltessenek, ami végtére semmit sem jelent. Ezek kétségbeesetten fordultak most a hangos film felé s ennek a technikája olyan rohamosan fejlődik, hogy döntő győzelmet várhatunk. A szép, de buta, hősök és hősnők, akiknek minden mozdulatot meg kellett magyarázni, eltűnnek a színtérről. A moziba olyan színészek kellene, akik *legalább két percig tudnak gondolkozni*. Azon a véle-

ményen vagyok, hogy a hangos film sokkal különb lesz, mint a mostani színház és ezt csakhamar el fogja felelni mindenki.

Hogy a némafilm meghalt, azt mindnyájan elismerik. A *Daily Chronicle* mozi munkatársa megállapítja, hogy ez már 1926-ban halódott...

**Fred Niblo új filmje.** A Pen-Hur óta Fred Niblo minden filmjét érdeklődés előzi meg. A kiváló rendező az új szezonban csupa híres szindarabot, vagy regényt vízi filmre és szerzői között ott szerepel Tolstoj és Molnár Ferenc is. Legújabb darabja a „Szerelem: álma” Scribe ismert szindarabja az Adriane Le Couvrre után készült, főszerepeit pedig Joan Crawford és Nils Asther alakították.

**32 író, 32 rendező, 56 színész.** Valóban impozáns milyen méretekben gyártják az amerikaiak mostanában a filmeket. Nemsokára annyira leszünk, hogy úgy mint az autógyártásban a filmgárdaiban is bizonyos időközönként belül, mondjuk minden héten egy-egy film készül majd el. A Metro-Goldwin-Mayer most tett

közzé egy kimutatást, melyből kitűnik, hogy ennél a gyárnál 9 producens vezetése alatt 32 rendező dolgozik. Állandóan szerződötve van még 52 scenárium és párbeszéd-író, 4 felirat író és 22 komponista és sláger szövegíró. A starok száma ugyancsak 9, rajtuk kívül pedig még 49 színész és színésznő szerepel a Metro heti fizetési listáján.

**Bátrabbak lettek a hollywoodi filmrendezők.** Nem kell megijedni, nem arról lesz szó, hogyan viselkednek a filmrendezők a kis statisztalányokkal szemben. Nagyon is komoly dologról van szó. Eddig az amerikai filmekben nem igen volt szó a mai világ erkölcséről, vagy ha szó volt róla, úgy mindig nagyon fátyolosan mutatták be. Két évvel ezelőtt még elvált asszony sem szerepelhetett amerikai filmben. Azóta azonban már „fejöldünk” és most még egy lépéssel tovább mentek a hollywoodi rendezők. Harry Beaumont új filmje a „Legénylányok” mintaképe ennek az új bátorságnak. Ebben a filmben a mai amerikai lányok életét mutatják be, úgy ahogy van. Minden családoka kiszínezés nélkül.

## A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, október 6.

**BEOGRAD 9:** Templomi zene, 12.25: Rádiózenekar hangversenye, 13.30: Ujsághírek, 17.05: Szerb cigányzene, 20: A „Kosovo” irodalmi társaság estélye, 22.10: Monológ-est, 22.20: Ujsághírek, pontos idő, 22.35: Gramofon-koncert, Carmen opera teljes előadása.

**LJUBLJANA 9.30:** Templomi zene, 11: A rádió zenekar hangversenye, 15.30: Gramofon, 16.30: Citerakoncert, 17.30: A rádió zenekar hangversenye, 20: Átvitel Zagreből, 22: Pontos idő, hírek, 22.15: A rádió zenekar hangversenye.

**ZAGREB 11.30:** Délelőtti hangverseny, 20: Operaelőadás közvetítése a zagrebi Nemzeti Színházból. WIEN 10.20: Louis Dite orgonahangversenye, 1. Bach: Előjáték és fuga, 2. Reichenberg: Változatok, 11: A bécsi szimfonikus zenekarának hangversenye Vodenhoif vezényletével.

**BERLIN 7:** Torna, 8.55: A potsdami harangjáték közvetítése, 9: Főváhi ének, 12.30: Déli zene, 14.15: Gramofonzene, 14.50: A Bois de Boulogne-i löverseny-pálya egy futamának beérkezése, képrádió, 15: Három egyfelvonásos, 15.45: Marek Weber hangversenye, 16.30: Az Arc de Triomphe-díj futamának belvárosi közvetítése Párisból, 17: Sheriff: „A másik oldal” c. háromfelvonásos színművének közvetítése, 20: Népszerű hangverseny, 20.45: Közvetítés Leipzigból, 21.30: A weimari Reitz-négyes előadása; Brahms: A-moll vonósnégyes.

**BRESLAU 9:** Gramofon, 11: Evangélikus istentisztelet karékkal, 12: Déli zene, 14.30 és 15.35: Mikro a gleiwitzi repülőtéren, helyszíni közvetítés, 14.45: A képményespró „A munkás meséje” c. sorozatban, 16.10: Katonazene-hangverseny, 17: Sheriff: „A másik oldal” c. 3 felvonásos színműve, 19.25: Keletporoszországi miniatűrök, 20.15: Dales, 21.15: Házi zenekar, 22.35: Jazz-zene.

**KATTOWICE 12.10:** Közvetítés Varsóból, 16: Házi hangverseny, 17.20: Moszkowskij: Feketében és fehérben, Félóra sakk, 17.40: Közvetítés Varsóból, 20: Közvetítés Vilnából, 20.30: Népszerű lengyel zenék, 23: Táncczene.

**KÖNIGSBERG 9:** Evangélikus istentisztelet, 12.20: Az elbingsi mandolin- és gitárlegyet hangversenye, 1. Schlau: Ünnepi induló; 2. Wölki: D-dur — nyitány; 3. Gounod: Faust — ábránd; 4. Köhler: Mandoletta — közzene; 5. Schau: Bécsi gyermekek — keringő; 6. Schau: A Volgánál; 7. Ritter: Falusi hársak alatt — német néptáncok; 8. Stengel: Dalias amazonok — induló, 13.45: Déli zene, 16: Gramofon, 16.20: Közvetítés a párisi Bois de Boulogne löversenyteréről; Az Arc de Triomphe-díj futama, 17: Házi hangverseny Gretry, Mozart, Mendelssohn és Haydn műveiből, 19.10: Utazás a naprendszerben, költők és zeneszerzők erről szóló művei, 20.05: Népszerű hangverseny Weber, Puccini, Verdi, Raff, Liszt (II. Magyar rapszódia), Lortzing, Meyerbeer, Strauss János és Sebelius műveiből, 22.30: Táncczene.

**MILANO 10.40:** Egyházi zene, 12.30: Házi zene, 17.18: Kvartett közvetítése Torinóból, 20.30: Donizetti: „A kegyencső” című operájának előadása, 22.55: Hírek, házi hangverseny 0.15-ig.

**STUTTART 7:** Közvetítés Hamburgból, 7.55: Közvetítés Kielből, 11: Evangélikus istentisztelet, 12: Hangversenyközvetítés Mannheimből, 15: Népzene, 16.30: Az Arc de Triomphe-díj futamának közvetítése a párisi Bois de Boulogne löversenyteréről, 17: Déli zene, 20: Közvetítés Frankfurtból, 22: Közvetítés Kasselből, 23.05: Táncczene.

**BUDAPEST 9:** Ujsághírek, kozmetika, 10: Egyházi zene és szentbeszéd, 11.30: Evangélikus istentisztelet, 12.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye, 16: Rádió Szabad Egyetem, Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 17.15: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a Vigadó nagytermében, 19: Emlékbeszéd Október 6-án, Mondja: Gyula diák, 19.30: A m. kir. Operaház előadása „Bánk bán”, Dalmi 3 felvonásban, 22.30: Pontos időjelzés és időjárásjelentés, Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangvers.

HÉTFŐ, október 7.

**BEOGRAD 11.45, 12.05:** Vizállásjelentés, 12.52: Napi program, 12: Pontos idő, 13.02: Gramofon, 12.30: Bőrhírek, 12.40: Főváhi hírek, 13.30: Ujsághírek, 17.05: Dívatebemutató, 17.10: Főváhi hírek és a szerelőről, 17.50: Gramofon, 20: A nő és a pacifizmus, 20.30: Iro-

dalmi felolvasás (Desimir Blagojević), 21: Katolikus templomi zene, 22.30: Pontos idő, hírek, 22.45: Népdal-est.

**LJUBLJANA 12.30:** Gramofon, 13: Pontos idő, börze és napi hírek, gramofon, 13.30: Napi program, 17: A rádió zenekar hangversenye, 19.30: Szerb-horvát nyelvóra, 20: Romantikus-est, A rádió zenekar hangversenye, 22: Pontos idő, hírek.

**ZAGREB 12.30:** Gramofonzene, 17.30: Zene az Európa Palace mozból, 20.30: Színházi előadás, 21.30: WIEN 11: A Cerdan-négyes délelőtti zenekara, 15: Képrádióelőadás, 15.15: Muzsikáló gyermekszoba, 16: A Silving-négyes délutáni hangversenye, 17.25: Ifjú-sági előadás: Lefadio Hearn világa, 18: Előadás: A kiháló bölény, 18.30: A Schmutzer-emlékkiadás ismertetése, 19: Nora A. saját műveiből olvas, 19.30: Seta a pénzverőben, előadás, 20: a) Röhr Hugó Comedante című egyfelvonásos operájának bemutatásának előadása, b) A pokol pénze, Bittner énekes játéka, Színházi előadás után képrádióelőadás.

**BERLIN 7:** Torna, 14: Gramofonzene, 16.30: Házi hangverseny, 18: Szórakoztató zene, 19.10: Schubert-dalok, 19.30: A légi sport és a közönség, 20.10: Szimfonikus hangverseny közvetítése az Ének-akademiáról.

**BRESLAU 16:** Csillagászati előadás, 16.30: Erahms-dalok gramofonon, 17.30: Gyermekzene, 19.05: Ezorakoztató műzika, 20.50: Fiatalemberék és lányok viselkedése otthon, 20.30: A gleiwitzi kóga ismertetése, 21.15: A XVIII. század költészete és zenéje, 22.50: Tánccoktatás, 23: Rádiószaküznetek.

**KATTOWICE 12.05:** Gramofon, 16.45: Gramofon, 17.45: A rendőrzezenekar népszerű hangversenye, 19.05: Harmonikazene, 20.30: Operettközvetítés.

**KÖNIGSBERG 6:** Torna, 11.30: Gramofonzene, 13.15: Déli zene, 16: Másfélórás könnyű hangverseny, 20: Fuvások kamarazenéje zongorka kísérettel, 1. Beet-hoven: F-dur ötös, 2. Herrmann: Kis szvit öt tételeben, 21.10: Szerenád-est, 1. Mozart: Kis éjjeli zene, 2. Volkmann: D-moll szerenád, 3. Csajkovszkij: Szerenád vonósnégyesre, 22.30: Másfélórás táncczene.

**MILANO 11.15:** Gramofon, 12.30: Házi zene, 16.30: Gyerekkuckó, 17: Házi zene, 20.30: Operettközvetítés.

**STUTTART 10 és 12:** Gramofon, 13: Balettzene gramofonon, 16: Zene, 20: Operettet, (Zenekari közvetítés Frankfurtból), 21.30: Irodalmi előadás, 22.45: Vidáni gramofonmúzika.

**BUDAPEST 9.15:** Gramofonhangverseny, 9.30: Hírek, 9.45: A hangverseny folytatása, 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat, 12: Déli hangszó, időjárásjelentés, 12.05: A Mandits szalonzenekar hangversenye, 12.25: Hírek, 12.35: A hangverseny folytatása, 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, 14.30: Hírek, élelmiszerárak, 15.45: Fulton-rendszerű képátvitel, 16.20: Asszonyos tanácsadójá, 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek, 17.45: Magyar nóták és csárdások, 19: Német nyelvoktatás, 19.35: Dr. Komjáthy Aladár novellái, 20.10: Mozart-hangverseny, Utána: kb. 21.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

KEDD, október 8.

**BEOGRAD 11.45, 12.05:** Vizállásjelentés, 11.52: Napi program, 12: Pontos idő, 12.20: Gramofon, 12.30: Bőrhírek, 12.40: Gramofon, 13.30: Ujsághírek, 18: Kávéházi zene, 20: Francia nyelvóra, 20.30: Kamarazene-est, 21.50: Pontos idő, napi hírek, 22.05: Tamburazene.

**LJUBLJANA 12.30:** Gramofon, 13: Pontos idő, börze és napi hírek, gramofon, 13.30: Napi program, 17: A rádió zenekar hangversenye, 19: Szlovén irodalmi előadás, 20.30: Felolvasás Vojnovics műveiből, 22: Pontos idő, hírek.

**ZAGREB 12.30:** Gramofonzene, 17.30: Hangverseny „Elfelejtett slágerekből”, 20: Vojnovics Iván: „Napraforgó” című egyfelvonásosa a ljubljana színházból, Utána: házizene.

**WIEN 11:** A Silving-négyes zenéje, 15: Képrádióelőadás, 15.15: Barkácsoló-óra gyermekeknek, 16: A Domansky-zenekar hangversenye, 18: Kezdeményezeti előadás, 18.30: Tavasz munkák a legelőgazdaságban, 19.30: Hangversenyközvetítés a zeneegyesület terméből, Csatlakozón, 1. A Gandriot jazzzenekar esti hangversenye, 2. Képrádióelőadás.

**BERLIN 7:** Torna, 13.50: Képrádió, 14: Színy zene (Gramofon), 15.20: Ifj. előadás: Achillestől Char-

Be Ch. linig. 15.45: Asszonyi gondok. 16.30: Szó-  
koztató zene. 18.15: A táncdívat változásai zenei pél-  
dák bemutatva. 19: Könyvismertetés. 19.30: Új he-  
gedűzene. 1. Weprík: Szvit, hegedűre és zongorára.  
2. Casella: Menuett a Scarlattinából. 20: Duma: »A  
három testőr« című színművének közvetítése a ber-  
lini Grosses Schauspielhausból. Deutschlandsender. 20:  
»A Párisba vetődött mikrofon«, történelmi helyeken  
tett látogatások közvetítése Párisból. 21.30: Zongora-  
hangverseny.

BRESLAU 16.30: Keringők gramofonon. 17.30:  
Gyermekóra. 18.05: Felső-Szilézia szellemi jövője.  
18.55: Házi hangverseny. Méhül, Mozart, Volkmann,  
Haydn, Schubert műveiből. 20: »Párisba tévedt mikro-  
fon«, helyszíni közvetítés. 21.15: Schulhoff Ervin zongora-  
hangverseny.

KATOWICE 12.05 és 16.20: Gramofon. 17.45: Köz-  
vetítés Varsóból. 19.50: Operaközvetítés Poznanból.  
KÖNIGSBERG 6: Torna. 11.30: Gramofon. 13.15:  
Déli zene. A műsorban Kálmán Imre »Tattárjárás« egy-  
velege. 16.30: Házi zenekar. 20: »A Párisba vetődött  
mikrofon«. Történelmi jelentőségű helyek meglátoga-  
tásának közvetítése. 21.20: Sender Elli berlini hangver-  
senyeskedő és Draber Rahel hárfaművész nő estje.  
22.20: A házi zenekar másfélszáz hangversenye. Ber-  
lioz, Grieg, Cherubini, Mendelssohn, Smetana, Csai-  
kovszki, Wagner—Svendson és Rubinstein műveiből.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.30: Gyerekkuckó.  
17: Kvintettközvetítés. Torinóból. 20.31: Rádióötös  
hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hang-  
versenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása.  
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harang-  
szó. Időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hí-  
rek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos idő-  
jelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élel-  
mízesárak. 16: Józsa Rezső meséi a gyermekeknek.  
16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.  
17:10: Szórakoztató zene. 18.30: Mit üzen a rádió.  
19.15: Radics Béla és cigányzenekarának hang-  
versenye. 20: Előadás a Studióból. »A 25 éves buda-  
pesti kabaré«. Az előadás szünetjében kb. 20.45: Üg-  
erőverseny eredmények. Előadás után kb. 21.50: Pontos  
időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 22: Gramofonhang-  
verseny. 22.45: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekar-  
ának hangversenye.

**SZERDA, október 9.**

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 12.52:  
Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30:  
Börzehírek. 12.40: Rádiókvarrett. 13.30: Újsághírek.  
17.05: Meseóra. 17.30: Az intellektuellek helyzete a mai  
korban. 20: Régi és új világ. 20.30: Rádiókvarrett.  
21.30: Színelőadás (Gušče kovačko). 22: Pontos idő,  
hírek. 22.15: Gramofonkoncert.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő,  
börze és napi hírek, gramofon. 13.30: Napi program.  
17: A rádió zenekar hangversenye. 19.30: Francia  
nyelvóra. 20: Zagrebi átvitel. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofonzene. 17.30: Hang-  
verseny olaszok műveiből. 20: A prágai szimfónikus ze-  
nekár hangversenyének közvetítése. 22: Táncczene.

WIEN 11: A Silving-négyes hangversenye. 15:  
Képrádióeladás. 15.15: Zenés ifjúsági előadás: Jölli  
Oszkár Messzetint napok szépségei címen dalokat  
énekel. 16: Délutáni hangverseny. 17.45: Felolvasás:  
A hundsheimi hegvek. 18.15: Képművészeti előadás.  
19: A nagyváros egykor és most, előadás. 19.30: Termé-  
szettani és élettani előadás a hangról és hallásról  
címmel, kísérletekkel. 20: A Pro Arte-négyes hang-  
versenyének közvetítése. Csatlakozón: A Pauscher-ze-  
nekár hangversenye.

BERLIN 7: Torna. 14.55: Latin zene. (Gramofon).  
15.20: Ifjúsági színpad: Kaiser Reggeltől éjfélig című  
darabja. 16.20: Szórakoztató zene. 18.05: Dalok. 18.40:  
Ist. vallásos előadás. 19: Vidám dalok és kettősök.  
19.30: Zongorahangverseny. 20.30: »Krug Aktien 117«,  
hangjáték. Utána hírek és tánczene. 0.30-ig Deutsch-  
landsender. 20.30: Régi és új karének. 21.30: Géczy  
Barnabás zenekarának szórakoztató zenéje.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 17.30: Gyer-  
mekóra. 18.40: Hogyan terem a zenei mű. 19.05: Gramo-  
fón. 20.30: Dr. Kasner Erich vendégeket fogad.  
22.35: Rádiófogi üzenetek.

KATOWICE 12.05 és 16.45: Gramofonzene. 17.45:  
Közvetítés Varsóból. 23: Mit üzen a rádió? (Francia  
nyelven).

KÖNIGSBERG 6: Torna. 1.30: Gramofon. 15.30:  
»Egy garas vándorlás«. Wollmann Ottó hangjátéka  
gyermeknek számára. 16.15: Szórakoztató zene. 19.30:  
A helyes német beszéd. 20: Olasz dalok. 20.30: Köz-  
vetítés Berlinből. 22.30: Másfélszáz táncczene.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30:  
Gyermekkuckó. 17: Kvintettközvetítés. Torinóból.  
20.30: Könnyű zene. 21: Vígjáték. 22.10: Vegyes zene.

STUTT GART 10: Gramofon. 12: Sétatéri hang-  
verseny. 13: Gramofon. 16.15: Házi hangverseny. 20:  
Hangjáték közvetítése Frankfurtból. 21.30: Rádiózene-  
kar.

BUDAPEST 9.15: A Tisztá Kaszinó zenekarának  
hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny fol-  
ytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli  
harangszó. időjárásjelentés. 12.05: Rigó Jancsi és ci-  
gányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A  
hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás-  
és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak.  
16.10: Tót—magyar nyelvoktatás. 16.45: Pontos idő-  
jelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.40: A  
Mándits-szalónszekerek hangversenye. 19.20: Rádió  
amatőrpósta. 19.55: Lóversenyeredmények. 20: A Sto-  
fániai—Hubay—Kerpely-trió hangversenye. 21.15: A  
budapesti m. kir. Állami Gépnyár »Acéhang« dalegysé-  
let hangversenye. Utána körülbelül 22.15: Pontos  
időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes-za-  
kár zenekar, az Ostende-jazz hangversenye.

**CSÜTÖRTÖK, október 10.**

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52:  
Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30:  
Börzehírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Újsághírek. 17.05:

Higieniai előadás. 17.30: Klarinet koncert. 20: Francia  
nyelvóra. 20.30: Rádiókvarrett. 21.30: Pontos idő, hí-  
rek. 21.45: Táncczene a Palace hotelből.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő,  
börze és napi hírek, gramofon. 17: A rádió zenekar  
hangversenye. 18: Angol nyelvóra. 20: Opera előadás  
közvetítése. 22: Pontos idő, hírek. 22.15: rádió zenekar  
hangversenye.

ZAGREB 12.30: Gramofonzene. 17.30: Részletek a  
»Manon«-ból. 19.30: Operaelőadás közvetítése a ljubl-  
janai Nemzeti Színházból.

WIEN 11: Délutáni zene. 15: Képrádióeladás.  
15.15: Állatmesék a gyermekeknek. 16: Délutáni hang-  
verseny (Silving-négyes). 17.30: Utazási és idegen-  
forgalmi előadás. 17.50: Karintia dalban és szóban, a  
dalokat a Német Népdalgyűjlesztő adja elő. 20: »A  
Pratermózbán« című három részű álló revü előadás.  
21: »Praterélet Bécsben«, deris szmók a mult és  
a jelen legnépszerűbb bécsi zenéjéből. Csatlakozón:  
Képrádióeladás.

BERLIN 7: Torna. 14: Gramofon- és filmelőadás.  
15.20: Ifjúsági hangverseny. 15.45: Előadás a talmí-  
velődésről. 16.30: Zenés személyek az izr. újév és  
az Engesztelődés napja alkalmából. 17.30: Rövid törté-  
netek, felolvasás. 18.50: Képrádió. 20: Charpentier:  
»Lujza« című zenés regénye öt részben. Utána hírek.



Utikészülékét lássa el  
**TUNGSRAM**  
barium-  
esüvegke,  
mert ezek már kis fe-  
szültségnél nagy ered-  
ményeket mutatnak fel

22.30: Rádiótánccsótatás. Csatlakozón: tánczene. 0.30-  
ig Deutschlandsender. 20: Katonazene hangversenye.

BRESLAU 9.30: Mikrofonnal Tost váromjain. 16:  
Időszerű gazdasági kérdések. 16.30: Kedvelt nyitá-  
nyok. 19.05: Gramofontáncczene. 20.30: A sziléziai fil-  
harmónikusok hangversenye. 22.30: Tánccsótatás. 23:  
Táncczene.

KATOWICE 16.45: Gramofon. 17.15: Előadás: Az  
ezeréves Szilézia. 17.05: Közvetítés Varsóból. 20.05:  
Közvetítés Krakóból. 23: Táncczene.

KÖNIGSBERG 6: Torna. 11.30: Gramofon. 13.15:  
Déli zene. 16: Másfélszáz házi hangverseny. 20: Boehm  
Éva, berlini hegedűművész és Drwnski Walter ber-  
lini orgonaművész hangversenye. 1. Hendl: B-dur or-  
gonahangverseny (9. sz), 2. Laclair: C-moll szonáta,  
3. Walther: Jézusomat nem hagyom Choral változ-  
atokkal, 4. Bach: E-dur szonáta, 5. Kellner: Jól van,  
amit Isten cselekszik. Choral-előjáték. 21: Szórakoz-  
tató zene.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.30: Hírek, utána  
déli zene. 16.30: Gyerekkuckó. 17: Hangverseny. 20.30:  
Mascagni: »A kis Marat« című operája. Utána hírek,  
szórakoztató zene.

STUTT GART 10, 12, 13: Gramofon. 16.15: Házi  
hangverseny. 20: Althouse Pál, a newyorki Metropol-  
tán-Opera első tenorjának dalestje. 21.30: Házi hang-  
verseny. 22.15: Közvetítés Frankfurtból. 23.30: Köz-  
vetítés Frankfurtból.

BUDAPEST 9.15: A Krausz (zongora), Molnár  
(hegedű), Vincze (gordonka) trió hangversenye. 9.30:  
Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzet-  
közi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. időjárás-  
jelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek.  
12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés,  
időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszer-  
árak. 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos idő-

**Tudja már** hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re  
előli el, vagy előfizetését megújítja,  
**in-yen kap** egy SD 4 audion-ámpát, vagy egy  
XD 4 végerősítő ámpát. Az előfizetés díja egész évre  
250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

**Ismeri már** Európa legjobb havi folyóiratait? Ha  
nem, kérjen még ma próbapéldányt a Funkmagazin-ból

**WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Postalozzige 6**

jelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 17.40: Magyar Imre  
és cigányzenekarának hangversenye. 18.50: Gyors-  
írási tanfolyam. 19.25: Angol nyelvoktatás. 20: Zongora-  
hegedű szonáták. 21: Másfélóra könnyű zene.  
Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárás- és hírek.  
Majd: Sovánka Nándor cigányzenekarának  
hangversenye.

**PÉNTEK, október 11.**

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52:  
Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30:  
Börzehírek. 12.40: Gramofon. 13.30: Újsághírek. 17.05:  
Zongorakoncert. 17.30: Háztartási előadás. 18: Káv-  
házi zene. 20: Opera átvitel a Nemzeti Színházból.  
21.30: Pontos idő, hírek.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő,  
börze és napi hírek, gramofon. 13.30: Napi program.  
17: A rádió zenekar hangversenye. 19.30: Olasz nyelv-  
óra. 20: Esti koncert. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofonzene. 17.30: Nemzet-  
közi egyveleg a házi zenekar előadásában. 20.35: Operett-  
est a zagrebi Nemzeti Színház tagjainak közreműkö-  
désével. 22: Szláv zene a rádiózenekar előadásában.

WIEN 11: A Silving-négyes zenéje. 15.15: Rádió-  
képleadás. 16: Ószi dalok gramofonon. 16.45: Hang-  
verseny. 18: A hangról és hallásról szóló előadás

folytatása. 18.30: Ápolás a szellemi egyensúly zava-  
rainál, egészségügyi előadás. 19: Könyvszakértés Au-  
sztriában. 20: Charli-Cahier asszony dalestjének köz-  
vetítése. Csatlakozón: A Moravetz-zenekar esti muzsi-  
kálása, majd képrádióeladás.

BERLIN 7: Torna. 14: A karének fejlődésének  
bemutatása gramofonon. 15.20: Ifjúsági sport: Olim-  
piai győztesek Athénben. 15.45: Svájc a költészetben.  
17: Hangverseny. 18.30: Szórakoztató zene. 20.40: Fu-  
vós kamarazene. 22.30: Szórakoztató zene. Deutsch-  
landsender. 20: Charpentier: »Lujza« című zenés re-  
génye.

BRESLAU 16: Nők órája. 16.30: Szórakoztatóze-  
ne. 17.30: Gyermekjáték. 18.15: Felsősziléziai zene-  
élet. 18.40: A házi levélszekrény kérdései. 19.05: Es-  
mann Gusztáv »Apa és fiu« című 3 felvonásos vígjá-  
téka. 21.15: Baumann Ferenc dalestjének közvetítése a  
breslauer nagy Hangversenyházból.

KATOWICE 12.05: Gramofon. 16.20: Gramofon.  
17.45: Táncczene. 19.30: Ariák és dalok. 20.15: Köz-  
vetítés Varsóból. 23: Mit üzen a rádió? (Francia nyel-  
ven.)

KÖNIGSBERG 6: Torna. 11.30: Gramofon. 13.15:  
Déli zene. 16.40: Szórakoztató hangverseny. 18.45:  
Szerzemények fuvollára és zongorára. 1. Kulhá: Es-  
dur szonáta, 2. a) Gabriel—Marie: Cuiquantaine, b)  
Rameau: Rigodon, c) Saint Sacas: Románc, d) Durand:  
Keringők, 3. Ciardi: Cress farsang. 20.21: Björnson:  
»Ősszeomlás« című négyfelvonásos színművének elő-  
adása. 22.50: Másfélszáz táncczene.

MILANO 11.15: Gramofon. 12.30: Déli zene. 16.30:  
Gyerekkuckó. 17: Délutáni zene. 20.30: Szimfónikus  
hangverseny. 23.45: Szórakoztató zene.

STUTT GART 10, 12, 13: Gramofonzene. 16.15:  
Házi zenekar. 20: A stuttgarti filharmónikus zenekar  
hangversenye. 21.30: Sváb szüreti dalok. 22.45: Szór-  
akoztatózene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45:  
A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelző-  
szolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05:  
A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek.  
12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés,  
időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszer-  
árak. 15.45: Fulton-rendszerű képtávitel. 16.20: Harsány  
Giuzi meséi a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjel-  
zés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.40: A m.  
kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 19:  
Francia nyelvoktatás. 19.40: Ügéreredmények.  
19.45: Előadás a Studióból. »Szentivánj álom«. Viz-  
játék 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Utána kb. 22:  
Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Ifj. Ra-  
dics Béla és cigányzenekarának hangversenye.

**SZOMBAT, október 12.**

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vizállásjelentés. 11.52:  
Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30:  
Börzehírek. 12.40: Rádiókvarrett. 13.30: Újsághírek.  
17.05: Meseóra. 17.30: Egészségügyi előadás. 18: Rá-  
diózenekar hangversenye. 20.30: Dal és aria-est. 21.30:  
»A sad laku noć« vígjáték. 21.55: Pontos idő, hírek.  
22.10: Táncczene a Palace hotelből.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő,  
börze és napi hírek, gramofon. 13.30: Napi program.  
17: A rádió zenekar hangversenye. 19.30: Német  
nyelvóra. 20: Népdal-est. 21: A rádió zenekar hang-  
versenye. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofonzene. 17.30: Gyermek-  
muzsika. 20.30: Staller—Stotter Katalon szopránéne-  
kes nő hangversenye a rádiózenekar közreműködésé-  
vel.

WIEN 11: A Cerda-kvartett délelőtti zenéje. 15:  
Képrádióeladás. 15.15: Francia gyermekmesék. 16: A  
Geiger-zenekar hangversenye. 17.40: Szonátaest. 20:  
Freytag Gusztáv »az újságírók« című négyfelvonásos  
vígjátékának előadása. Csatlakozón a Ganglberger ze-  
nekár népszerű hangversenye, majd képrádióeladás.

BERLIN 7: Torna. 14.55: Ószi divatújonságok  
(képrádió). 14: Gramofonzene. 15.20: Ifjúsági előadás.  
16.05: Mi újat hoz az őszi divat. 16.30: A szerelem-  
ről, szobán és zenében. 19: Az ápok zenéje: Lande-  
nek, bajor dalok. 20: Kabaré. Utána hírek és tánczene.  
Deutschlandsender. 20: A rádiózenekar hangversenye.

BRESLAU 16.30: Magyar zene gramofonon. 1.  
Liszt: I. rapszódia. 2. Magyar népdalok, csárdások a  
Szilágyi-zenekar előadásában. 3. Hubay: Csárdajelenet.  
4. Kuruodalok. 5. Mai magyar népdalok. 6. Hu-  
bay: Helyre Kati. 7. Magyar népdalok. 8. Liszt: II.  
rapszódia. 9. Berlitz: Rákóczi-induló. 17.30: A hét  
mózsizemleje. 19: Házi jazz-zenekar. Új táncok. 20.30:  
Ophuls Miksa »Magazin« című deris hangjátéka. 22.35:  
Táncczene 24-ig.

KATOWICE 12.05 és 16.20: Gramofon. 20.30: Köz-  
vetítés Varsóból. 23: Táncczene.

KÖNIGSBERG 6: Torna. 11.30: Gramofon. 13.15:  
Déli zene. 16: Népszerű hangverseny csupa könnyű  
zenéből. 18.30: Karénekközvetítés az egyik königsbergi  
templomból, königsbergi motetták. 1. Haas: Német  
énekmise. 2. Gluck: Ima. 3. Mendelssohn: II. szolár.  
4. Haydn: Háladalok Istenhez. 19.45: Újabb francia ze-  
he. 21: Deris gramofonzene. 22.30: Másfélszáz tánc-  
muzsika.

STUTT GART 10, 12, 13: Gramofon. 15: Házi zene.  
17: Táncczeneközvetítés. 20: Supré »Könnyű lovasság«  
címlű vígjáték. 21.30: Autózenészmók.

BUDAPEST 9.15: Sovánka Nándor és cigányze-  
nekárának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hang-  
verseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszol-  
gálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m.  
kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye.  
12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pon-  
tos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hí-  
rek, élelmiszerárak. 16: Fábry Frigyes előadása: »A  
Niagara«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízáll-  
lásjelentés. 17.40: A rádió házikvartettjének hang-  
versenye Verhőczy Illa (ének) közreműködésével. 19.25:  
Lóversenyeredmények. 19.30: »Emlékezés Nyizsnyaj  
Gusztyárra, születésének 100-dik évfordulója alkalmá-  
ból«. Utána kb. 22.35: Pontos időjelzés, időjárás-  
jelentés, hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának  
hangversenye.